

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT

Seventeenth Day of the Third Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Friday, the 2nd September, 1983.

The House met at Half-past Eight of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

CONSTRUCTION OF DISTRICT HEAD-QUARTERS HOSPITAL

AT VIJAYANAGARAM

151—

* 414—(G)—Q.—Sarasri P. Ashok Gajapati Raju (Vijayanagaram) and P. Appala Narasimham (Pandurthi) :—Will the Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Government granted a sum of Rs. 2 lakhs in 1980-81 and Rs. 20 lakhs in 1981-82 for the construction of a District Head-quarters Hospital in Vijayanagaram and that these funds were allowed to lapse as no attempt was made to ground the project ; and

(b) the steps taken to rectify the situation and the frame work in which the hospital will be completed ?

వైద్య, ఆరోగ్య శాఖామంత్రి (శ్రీ ఎస్. రామమూని రెడ్డి) :— (ఎ) విజయ నగరంలో రూ. 80 లక్షల అంచనా వ్యయంతో 200 పడకలు ఉన్న టిల్లా ప్రధాన కార్యస్థాన ఆసుపత్రి నిర్మాణానికి 1981—82లో మంజూరు ఇవ్వడం జరిగింది. అయితే, 1981—82లో రూ. 2 లక్షలకు, 1982—83లో రూ. 2.50 లక్షలకు వ్యయాన్ని పరిమితం చేశారు. కాని స్థలాన్ని ఎంపిక చేసి వైద్య, ఆరోగ్య శాఖకు దానిని అప్పగించడంలో జరిగిన అలస్యంవల్ల పనిని ప్రారంభించ వీలుకాలేదు. ఇప్పుడు రోడ్లు, ఉపనాల శాఖ వారి లాంచనాబు పూర్తి అయ్యాయి ఇటీవలే సాంకేతిక మంజూరు ఇచ్చారు. త్వరలోనే పనిని చేపట్టడం జరుగుతుంది.

*An asterisk before the name indicates confirmation by the Member.

(365)

(2) 1979—84 డిజిటల అంకనాలలో రూ. 6 లక్షల మొత్తాన్ని చేర్చారు. నిధుల అవతనం జరిగి ప్రాధాన్యతాక్రమంలో ఆ మొత్తం సాధ్యమైనంత వ్యయంలో పూర్తి చేయడమవుతుంది.

8-30 a.m.

శ్రీ జె. ఎస్. ఎస్. రాజు (గజపతినగరం) :—స్థల నిర్ణయం తిరిగిన మాట వాస్తవమా? అది ఎక్కడ చేశారు, ఎంత స్థలం చేశారు?

శ్రీ ఎస్. రామమూనిరెడ్డి :—ఇప్పుడు స్థల నిర్ణయం చేయడం జరిగింది. పాస్ పూర్తి అయి టెండర్ల వ్రకు వెళ్ళడం జరిగింది. ఇంతకుముందు స్థల నిర్ణయంలో కొంత ఆలస్యం జరిగింది. అందువల్ల ఈ జలస్థలం అయిపోయి మంచి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు ఆ స్థలం 18 ఎకరాల వరకు ఉందని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker :—Question No. 152 is withdrawn by the Member concerned.

Sri M. Venkaiah Naidu (Udayagiri) :—Sir, it should not have been listed in the Business of the House.

Mr. Speaker :—It is subsequently withdrawn. According to Rule No: 47, "A member may, by notice given at any time before the meeting for which his question has been placed on the list, withdraw his question with the consent of the Speaker, or postpone it to a later day to be specified in the notice and on such later day the question shall be placed on the list after all questions which have not been so postponed..."

Sri M. Venkaiah Naidu :—Sir, when you say before the meeting then why has it come in the list? If it is withdrawn this should not have come in the agenda.

Mr. Speaker :— Before the meeting means, before the sitting of the day.

Sri M. Omkar (Narasampet) :— Sir, is it before the sitting of this day?

Mr. Speaker :— Yes, before meeting means before the sitting of the day's meeting. బిఫోర్ మీటింగు అంటే మీటింగు ముందే విత్ డ్రా చేసుకున్నార కదా.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్య నాయుడు :—ముందే విత్ డ్రా చేసుకుంటే ఎంటెండాలో రాదు కదా.

మిస్టరు స్పీకరు :— ఎకెండా నిన్న వచ్చింది. అయన తరువాత ఇచ్చారు.

(శ్రీ) ఎమ్. ఓంకార్ : మామూలు పోష్యిటి ఏమిటంటే ఈ అసెంబ్లీ సెషను ప్రారంభించకముందే వారు విత్ డా) చేసుకోవచ్చును. ఈ వేళటి అసెంబ్లీకి ముందు కాదు.

Mr. Speaker :— I have told you. Before meeting means, before the sitting.

(శ్రీ) ఎం. ఓంకార్ :—అది బాగుండదు. అది సాంప్రదాయం అయితే కాదు.

Sri M. Venkaiah Naidu:—Sir I am not questioning your ruling. If once this matter comes to the notice of the Assembly, it comes to the notice of the public also. Tomorrow it comes in the Press also. This question is about corruption charges.

Mr. Speaker :—The Member who has given the notice, has every right to withdraw..

(శ్రీ) ఎమ్. వెంకయ్య నాయుడు :— ఎజెండాలో ఆయనా రాకూడదు. ఇంకముందు ఆయనా ఆ విధం : జరుగకుండా రెగ్యులేట్ చేయండి. హౌసులో క్వశ్చన్ వచ్చిన తరువాత మెంబరు విత్ డా) చేసుకున్నారని పేపర్ల వారు ప్రస్తావించారు.

మిస్టరు స్పీకరు :— అలాగే.

Sri S. Vijayaramaraju (Nagurru):—Sir, The question is very important ..

Mr. Speaker :— I am sorry. I cannot help it. క్వశ్చన్ నెం. 153 పోస్టుపోను. క్వశ్చన్ నెం. 154 అగ్రికల్చర్ మినిస్టరు గారికి సంబంధించింది. వారు ప్రస్తుతం సభలో లేరు.

అధికమంత్రి (శ్రీ) నాచెండ్ల భాస్కర రావు) :—అయ్యో, మిగిలిన ప్రశ్నలు తీసుకోండి. వారు ఈ లోపుగా వస్తారు.

Sri M. Venkaiah Naidu :—Sir, at this juncture, we have to pass on and there is no other go. But the question is what is the reason for the absence of the Agriculture Minister in the House? time and again we are pointing out about the absence of the Ministers previously. Now the same thing is happening. The Speaker must pull up the Minister concerned.

Sri A. Madan Mohan (Siddipet) :—Sir, I am only trying to bring to your kind notice—I am only saying about the previous Government, even when we came late by half a minute, the Opposition use to make a big show for the whole thing, which we are not doing. We are only trying to say that it should be kept in your mind and see that something should be done and you can pull up the Minister by appropriate time . . .

Sri M. Venkaiah Naidu :—Sir, the Leader of the Opposition said that the Opposition use to put up a big show. I do not know what is the meaning of big show. So, he must enlighten us. My only submission to the House and to Sri Madan Mohan is that not only then, even now, it is the same opposition who has raised the issue first.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :—గుమ్మడికాయ దొంగ అంటే భుజాలు తడుము కున్నట్లు ఉంది. I am not casting any aspersions against the Opposition. That was the big convention of the House, so that you can make the Minister to become alert in such a situation.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రెకల్) :—ఇప్పుడు శ్రీ మదన్ మోహన్ గారు బిగ్ షో అని అనవలసిన అవసరం లేదు. అప్పుడు, ఇప్పుడు మేము అంటూనే ఉన్నాము. ఎకెండాలో క్వశ్చన్ వచ్చిన తరువాత దానికి సంబంధించిన మినిస్టరుగారు సభలో ఉండవలసిన ఛాధ్యత ఉంటుంది. దీనిమీద స్పీకరుగారు ఇచ్చిన రూలింగ్ను ఆసేం ఉన్నాయి. అప్పుడు, ఇప్పుడు, ఎప్పుడూ అంటూనే ఉన్నాముమేము. బిగ్ షో అని అనవలసిన అవసరం లేదు.

Sri A. Madan Mohan :—Sir, I expect them to make a “Bigger show” now.

(Laughter)

(Bell)

శ్రీ కె. జాషిరాజు (కైకలూరు) :—అధ్యక్షా, ఈనాడు క్వశ్చన్ అవర్ ఎంత్ బలహీనంగా ఉంది. ఈ పరిస్థితి గతంలో ఎప్పుడూ ఎరుగము. నిండుగా ఉంటే జాగుంటుందని ఆదేశాలు ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను.

మిస్టరు స్పీకరు :—అలాగే.

WAIVING OF LARGE AMOUNT OF DUES FROM
A.P. CARBIDES, KURNOOL TO
ELECTRICITY BOARD

155—

*533-Q.—Sarvasri M.V. Ramana Reddy (Proddutur), B. Veera Reddy (Badvel) and V. Venkata Reddy (Kamalapuram) :—Will the Minister for Finance be pleased to state :

(a) the agreement arrived at between A.P. Carbides, Kurnool and the Electricity Board at the time of inspection of the factory;

(b) whether it is a fact that large amount of dues from the factory to the Electricity Board were waived after taking over the management by the influential hands in the Andhra Pradesh; and

(c) if so, the action taken by the Government thereon?

ఆర్థికశాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు) :—(ఎ) పోక్ష్మలో తనిఖీ తేదీని తెలియ పరచలేదు కావున, పోక్ష్మకు సమాధానం చెప్పటం కష్టం.

(బి) లేదండీ.

(సి) ఈ పోక్ష్మకు తావు లేదు.

శ్రీమతి బి. మాధవి (విశాఖపట్టణం - I) :—అధ్యక్షా, ఈ అమౌంటు ఎంత రద్దు చేశారు? ఆ విధంగా కరెంటుకు ఇవ్వవలసిన డబ్బును రద్దు చేయడానికి అప్పుడున్నటువంటి రాజకీయ నాయకులు పాలిటికల్ ఇన్ ఫ్లూయన్సు ఉపయోగించారా? ఇప్పుడు దానితో సంబంధమున్నటువంటివారు సభలో ఉన్నారకదా, వారిమీద యాడును తీసుకొనడానికి ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకొంటుంది?

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :—అధ్యక్షా, ఇది జాయింటు వెంచరు. గవర్నమెంటు తరపున ఉన్నటువంటి ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్ మెంటు కార్పొరేషనువారు అందులో పార్షనరు. అప్పుడు వారు, వీరు కలిసి పెట్టవలసినట్టి కంపెనీ. 9 కోట్లు ఇన్వెస్టుచేసి పెట్టారు. 1978లో 11 ప్రైవలకు కరెంటు కన్ నెషను రేటుమీద వారికి ఇచ్చి ఈ ఫ్యాక్టరీ నడిపించాలని అప్పటి ప్రభుత్వం నిర్ణయం చేసింది. ఇందులో పాలిటికల్ ఇన్ ఫ్లూయన్సు ఉందో లేదో చెప్పడం సాధ్యం కాదు. ఈ విధంగా 11 ప్రైవల కన్ నెషను అమలు చేయలేదు. తరువాత 14 ప్రైవలకు పెంచారు. 14 ప్రైవలకు ఇచ్చిన తరువాత సిక్ అయితే 14 ప్రైవలు కట్టలేము అన్నారు. 16 లక్షల వరకు బాకీ ఉంటే ఆ బాకీ కట్టాలని వారికి చెప్పడం జరిగింది. తరువాత 1981లో ఈ కండిషన్నుచేస్తే మీకు మరల కనెక్షను ఇవ్వడం జరుగుతుందని వారికి తెలియజేయడం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—బకాయిలు చెల్లించకుండా కనెక్షను యధా తథంగా కొనసాగించడం జరిగిందా లేదా? అట్లాగ కొనసాగించడానికి గల కారణం ఏమిటి?

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :—బకాయిలు చెల్లించకుండా కొనసాగించడం కాదు. ఇవన్నీ చెప్పాలని అంటే కష్టం. 1975లో జాయింటు వెంచరుగా ప్రారంభించిన ఫ్యాక్టరీ 1978లో 11 ప్రైవలకు కన్ నెషను ఇవ్వడం జరిగింది 6 సంవత్సరాలు. 1980లో మరల రెవ్యూచేసి 14 ప్రైవల వరకు చేస్తే అది 1981 వరకే నడిచింది, తరువాత ఆగిపోయింది. దానిమీద తిరిగి ఈ విధంగా చేసుకుంటే బాగుంటుందని 18, 19, 20 ప్రైవలు అవి 3 సంవత్సరాలు నిర్ణయం చేశారు. అది 1982లో చేశారు. వారు ఆ విధంగా కట్టుకొంటూ వస్తూ ఉండిగా మాకు మొత్తం 424 లక్షల రూపాయలు పే చేయాలని అక్కాంటు తెలింది. అందుకే దానికి చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—424 లక్షల రూపాయలపాకీ తేలింది అసలు మీరు ఇచ్చిన 11 వైసల, 14 వైసల ప్రకారం ఇస్తే అంత పాకీ తేలింది. ఇంత బకాయి అయ్యే వరకు ఎందుకు కనెక్షను ఇచ్చారు?

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు:—మేము వారిని అడుగునూనే ఉన్నాము. కొంత పే చేయలేదు. ఇది పే చేయలేదు కనుక ఈ కొత్త ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత 10-6-1983న తీసుకున్న డిసిషను ప్రకారం డిస్ కనెక్షను చేయడం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—దానిని వసూలు చేయడానికి ఏమి చర్యలు తీసుకొంటున్నారు?

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు:—ఇది కోర్టులో వెండింగు మ్యాటరు. సబ్ జుడిస్. ప్రాకోర్టుకు పోయి స్టే తీసుకున్నారు. కోర్టు కండిషన్సును ఆధారం చేసుకొని వారు కొంత డబ్బు పే చేశారు. ఆ కండిషన్సును ఫుల్ ఫిల్ చేసిన తరువాత దానికి కనెక్షను ఇవ్వడం జరిగింది. 25 వై సల కాడికి కలెక్టు చేయాలని చెప్పారు. అదేవిధంగా, కోర్టు ఆదేశం ప్రకారంగా చేస్తున్నారు.

శ్రీ వి. రామ్మూపాల్ చౌదరి (కర్నూలు) :— ఎ. పి. కార్ బైడ్స్ లిమిటెడ్ ఫ్యాక్టరీ నా కర్నూలు నియోజక వర్గానికి సంబంధించినది. గత పాత మేనేజిమెంటు ఈ కిరంటు బకాయిలు కట్టలేనందువల్ల అది సిక్ యూనిట్ గా మారి తరువాత కొత్త మేనేజిమెంటుకు ఆ బకాయిలు కట్టకుండానే అప్పగించడం జరిగింది. ఆనాడున్న శ్రీ భవనం వెంకటాం గారి మంత్రి వర్గంలో శ్రీ రాజశేఖరరెడ్డిగారు మంత్రిగా ఉండడంవల్ల అది జరిగింది. పాత మేనేజిమెంటుకు ఆ బకాయిలు కట్టకుండా ఇనే నగుపా యం కలిగించి ఉంటే ఆ పాత మేనేజిమెంటే ఈ ఫ్యాక్టరీని రన్ చేసి ఉండేది. పాత మేనేజిమెంటుకు ఎందుకు ఈ అవకాశం కలిగించలేదు? ఇప్పుడు కార్ బైడ్స్ ఉత్పత్తి అవుతున్నది. బైటకు పోయే ప్రతి లారీ. కార్ బైడ్స్ కు ముందే బ్లాక్ అమౌంటు పే చేస్తున్నారు. ఇది జాయింటు వెంచరు కదా. ఆ లారీ లోడ్ కు పే చేసే బ్లాక్ అమౌంటు నుంచి ప్రభుత్వం వాటా క్రింద ప్రభుత్వానికి ఏమైనా ఇస్తున్నారా? వీటి మీద ప్రభుత్వం దర్యాప్తు చేసి ఏమి చర్యలు తీసుకుంటుంది?

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు:—ఇది ప్రాకోర్టులో ఉంది, ప్రాకోర్టు వారి డైరక్షను ప్రకారం డబ్బు కలెక్టు చేసి కనెక్షను ఇవ్వడం జరిగింది. ఎక్కువ డిటెయిల్సులోకి పోవడం మంచిది కాదేమో. 424 లక్షల రూపాయలు ఏవిధంగా వచ్చాయని గౌరవ సభ్యులు అడిగారు. 35.79 వై సలు ప్రా తున్నను కరంటుకు—వీటికి ఇస్తూ ఉంటారు. ఇంటర్నీవ్ ఫ్యాక్టరీలకు ఇస్తూ ఉంటారు. దీనికి 11,14,19,20 వై సలకు కనెక్షను ఇచ్చారు కనుక ఆ డిఫరెన్సు అప్పటి నుంచి వచ్చినవి మాకు ఇవ్వాలని బోర్డు వారు అంటూ ఉంటారు. అది డిస్ ప్యూటెడ్ తింగ్. శ్రీ రామ్మూపాల్ చౌదరిగారు మాట్లాడుతూ పొలిటికల్ ప్రెషర్ జరిగిందని అన్నారు. అది ప్రైలులో ఎక్కడా ఉన్నట్లు లేదు. లేనిది నేను చెప్పదలచుకోలేదు. ఈ డిఫరెన్సు కట్టాలని బోర్డువారు అడిగారు. వారు

ఫే చేయడం లేదని ఒక డిస్ క్లయిట్ ప్లెజ్యూరు. అందులో ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్ మెంటు కార్పొరేషను కూడా పాల్గొన్నది. జాన్ లో కార్పొరేషన్ కిసుకున్న నిర్ణయం ప్రకారం ఈ విధంగా బహుముఖ ఉన్న వాటికి వారు పే చేస్తే తప్ప వారికి కరంటు ఇవ్వరాదని మేము డిస్ క్లయిట్ చేయడం జరిగింది. మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. వి. రమణారెడ్డి:—ఇది ప్రయివేటు మేనేజిమెంటు క్రింద ఉండడం వల్ల ప్రతి బన్నుకు లి వేం రూపాయలు పిసుయం తిసుకోవడం జరుగుతున్నది. అందులో ఎ.పి.ఐ.డి.సి. ఉంది కనుక దానిని ప్రభుత్వం హ్యాండ్లీవర్ చేసుకుంటే ఆ ఎక్స్ ప్లానెచ్చే బ్లాక్ అయింట్లు అక్కౌంటెన్ అయింట్లుగా రావడమే కాకుండా ప్రభుత్వానికి ఆదాయం వచ్చేదానికి, కరంటు ఇకాయలు చెల్లించ దానికి అవకాశం ఉంటుంది. కనుక దానిని హ్యాండ్లీవర్ చేసుకొనడానికి ప్రభుత్వం యోచిస్తుందా?

శ్రీ ఎస్. భాస్కరరావు:—గౌరవ సభ్యులు, చెప్పిన సూచనలు ప్రభుత్వం తప్పకుండా ఆలోచిస్తుంది. The matter is still pending in the Court. The matter is sub-Judico.

డా. జై. ఎస్. రాజశేఖర రెడ్డి(పులివెందుల):—శ్రీ భవనం వె.కట్టాంగారి మంత్రి వర్గంలో నేను మంత్రిగా ఉండడంవల్ల ఈ యూనిట్ లు కన్ సెషను ఇవ్వడం జరిగిందని కొంతమంది సభ్యులు చెప్పగా ఫైలును బట్టి అటువంటిది లేదని ఇప్పుడు మంత్రిగారు చెప్పారు. పోలిటికల్ గా నేను ఒకడిని ఉన్నాను. కనుక వా కుటుంబ సభ్యులు ఎక్కడా ఏ వ్యాపారాలు చేయరాదదా? ఒక వేళ వారు చేస్తున్న వ్యాపారానికి నేను రాజకీయంగా ఎక్కడైనా ఆన్ డ్యూగా కెవిఫిట్ సంపాదించి పెట్టినట్లు రుజువు చేస్తే నేను రాజకీయాల నుంచి విరమించుకుంటాను. ఈ హాసులో 17 న మంగపేట మైన్సు విషయంలో జరిగిన చర్యల సంస్కరంగా హాస్ కమిటీని వేసినట్లు పత్రికలలో చూసాను. ఎందుకంటే నిన్న నేను హాస్ లో లేను. మీరు హాస్ కమిటీని కాని జడిపియల్ కమిటీని కాని దీనిలో వేసి నేను ఏమీ తప్పులు చేసుకోదని నిర్ధారణ చేసుకొన దానికి అవకాశం ఇస్తారా? ఏదో హాస్ కమిటీ అని వేసి దానిలో తెలుగుదేశం పార్టీ శాసన సభ్యులను డిప్ చేస్తే వారు కూర్చోకముందే, వారు కేసు వివక ముందే ఫలానా కాంగ్రెస్ శాసన సభ్యునిది అని అనుకొని చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది కనుక హాస్ కమిటీ కాకుండా జడిపియల్ కమిటీని వేయాలని కోరుతున్నాను. మంగపేట మైన్సు విషయంలోను, ఎ. పి. కార్ జై డ్యు విషయం లోను — ఈ రెండింటిలోనే కాకుండా ఇంకా ఎక్కడైనా నేను పోలిటికల్ ఇన్ ఫ్లూయెన్సు మా ప్రభుత్వ ద్వారా వాడి నాకు కాని నా కుటుంబ సభ్యులకు కాని ఏమైనా మేలు చేసుకున్నామని తెలిస్తే, ఆ విధంగా రుజువు అయితే once for all I will get out of public and political life and get rid of any adverse criticism by any one.

శ్రీ ఎస్. భాస్కరరావు:—గౌరవ సభ్యులు అన్నప్పటికీ ఫైలులో ఎక్కడా లేదు. వాస్తవం చెబుతాను. 18, 19, 20 వైసలకు ఇచ్చినప్పటికీ

ఎ. పి. ఐ. డి. సి. వారు రిక్వెస్టు చేశారు. ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషను గవర్నమెంట్ కి. ఇది సిక్ యూనిట్, డీసీని మల్టీ రివైవ్ చేయాలి అని, బాగుచేయాలని వారు ప్రభుత్వాన్ని అడగడం, ప్రభుత్వం 18, 19, 20, పైనలకు కన్ సెషను ఇమ్మని బోర్డు వారిని అడగడం, బోర్డువారికి వ్రాయడం, బోర్డువారు—నూకు ఇంత లాస్ వస్తుంది కనుక మీరు కంపెన్ సేట్ చేయండిని గవర్నమెంట్ కు వ్రాయడం, ఆ 30 పైనలకు 19, 20 పైనలకు ఉన్న తేడాను కంపెన్ సేట్ చేయాలని వారు ప్రభుత్వాన్ని అడగడం జరిగింది. కొత్త ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత జూన్ లో ఈవిధంగా కన్ సెషన్ ఇచ్చి నడిపించడం భావ్యం కాదని, ఎవరికీ కన్ సెషను ఇవ్వకూడదనే రిజల్యూషను కాబినెట్ లో పాస్ చేసుకొనడం జరిగింది. ఉదాసుగుణంగా దానికి కరెంటు డిస్ కన్ వేయడం జరిగింది. ఇ.దులో రాజకీయంగా ఏమీ లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

8.50 a.m.

(శ్రీ) ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—అధ్యక్షా, ఒకటేమో ఇప్పుడు ప్రశ్నకి సంబంధించింది. ఇంకొకటేమో ప్రస్తుతం రాజశేఖరరెడ్డిగారు చేసిన స్టేట్ మెంట్ కి సంబంధించింది. Because he made a Statement regarding this particular question also, I would like to go on record that we people who are in the Opposition at that time, we felt at that time that there is some undue favouritism shown to this particular concern. ఎ.పి.ఐ.డి.సి.ని రికమెండు చేసిందా, ఇంకొకరు రికమెండు చేశాగా ఇంకొకరు రికమెండు చేశారా అనేది సమస్య కాదు. ఎవరు రికమెండు చేసినా కూడా అన్ డ్యూ ఫేవరిజమ్ చూపించారు. మామూలు రైతుగాని ఎవరైనాగాని ఎలిక్ట్ సిబ్బ బిల్లు కట్టకపోతే, మామూలు వినయదారు కరెంటు బిల్లు కట్టకపోతే నెల అయిన తరువాత కొంత టైము ఇచ్చి వారు డిస్ కన్ వేయవచ్చు. అలాంటి పరిస్థితి ఇక్కడ జరగలేదు. ఇంత బకాయిలు పెట్టుకునేదాకా ఇంత జాప్యము చేయబడింది ఏ కారణము చేత అనే సంగతి దాని ఆ టైమింగ్ ను చూసిన వాడికి బోధ పడిపోతుంది అందుకని at that time, we wanted this to be referred to an enquiry committee. At that time, the Government in which Mr. Rajasekhara Reddy was also a Minister, they refused to do so. Now, Mr. Rajasekhara Reddy himself is saying that there is saying that there is no objection for a House Committee or for an Enquiry.

Mr. Speaker :—Let there not be a controversy.

Sri M. Venkajiah Naidu :—There is controversy now itself. I am not trying to create any new controversy. I only appeal to the Government that this issue must be enquired into by an Enquiry Committee. ఏ విధమైనటువంటి ఎంక్వయిరీ అనేటటువంటి సంగతి the House can decide what is the better type of enquiry. రెండవది, నేను మంత్రిగారిని కోరేది ఏమిటంటే, అసలు టోటల్ ఏమిటంటే, మంత్రిగారు పాము చావకుండా, కర్రచిరకకుండా సమాధానం ఇస్తున్నాడు. బోర్డు వారు అంటున్నారు. అది ఒక డిస్ పూట్లు. అంటే గవర్నమెంట్ కి ఈ డిస్ పూట్ లో గవర్నమెంట్ బోర్డు చెప్పింది

వాస్తవం అని చెప్పి అనుకుంటుందా? లేదూ, బోర్డు ఆ పాటీ, వాళ్ళిద్దరిమధ్య ఉన్నటువంటి విషయాలు గవర్నమెంటు ఏమైనా అర్బి కుంచీ చేస్తుందా? ఎ.సి. కార్పొరేషన్ పవర్ జేస్ డ్ ఇండస్ట్రీ కాలట్టి దానికి కొంత కన్ సెషన్ ఇవ్వాలి అనేది వారి ఆర్గ్యుమెంటు, ఎ. పి. ఐ. డి. సి. ఆర్గ్యుమెంటు ఇండస్ట్రీ అనుమెంటు కూడా, మేము కూడా ఆ రోజు ఏమి చెప్పాము అంటే పవర్ జేస్ డ్ ఇండస్ట్రీకి కొంత ఇన్ సెంటివ్ ఇచ్చేదామోనం కొంత కన్ సెషన్ ఇచ్చేదామోనం మేము వ్యతిరేకం కాదు, but you give the same concession to all the power-based industries in the State. అని ఆరోజు మేము స్పష్టంగా ఎంతోనే పోట్లాడినా ప్రభుత్వం ఏమో ఇదిగో అదిగో అని చెప్పి వాయిదా వేసింది. ఈ వేక అయినా సరే ప్రభుత్వం ఈ పవర్ జేస్ డ్ ఇండస్ట్రీస్ కి Whatever concession is given to one industry, it must be given to all the industries ఈ వర్గతికి ఈ ప్రభుత్వం అయినా కట్టుబడి ఉంటుందా?

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు:—అద్యక్షా, బోర్డుకి ప్రభుత్వానికి నడిచే, వారు ఏమిటంటే అన్నిది పవర్ జేస్ కు ఇండస్ట్రీకి కన్ సెషన్ ఇస్తే తప్ప ఇన్ స్ట్రీస్ యిస్తే తప్ప ఇండస్ట్రీస్ నడపు అనేది ఇండస్ట్రీస్ వారు చెబుతూ ఉంటారు. అది సహజం. ఐ. డి. సి. వారు అదే స్టిడు చేసినారు. అని కో పార్ట్ మెంట్ ఆరులో వాళ్లు కూడా అదే స్టిడు చేసినారు బోర్డు ఏమి అంటారు అంటే మీరు, ప్రభుత్వము వారుకనుక మీరు ఇస్తున్న కన్ సెషన్ ని ఆ గేవ్ ని ఆ డబ్బుని మాకు ఫిలవ్ చేయమని అడుగుతన్నారు. ప్రభుత్వము ఒకటి బోర్డు ఒకటి కాదు. ఆ సమస్య అట్లా పెట్టి ఈ హై పవర్ కుంచీ పైతే వాడుకున్నామో వీటి అన్నిటికి కూడా సమానంగా ఇస్తున్నారా, ఇవ్వాలి అని చెప్పి గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు. అది తప్పకుండా ఆలోచన చేయవలసిన విషయం. అయితే ఒకటి మామూలు మంచి చేస్తున్నాను. ఈ సభ్యులలో విషయం మాత్రం వైకోర్టులో ఉంది కనుక ఇప్పుడు దీన్ని గురించి నేను ఏమి చెప్పలేను అని చెప్పి మనవి చేస్తున్నాను.

(Interruptions)

Mr. Speaker :—The matter is sub-judice.

Sri S. Jaipal Reddy (Kulwakurty) :—What is sub-judice? The only point which is sub-judice in the Court was the order of the Government or the Board in regard to disconnection. Nothing else is in dispute there in the High Court.

Mr. Speaker :—Disconnection will cover all the issues.

Sri S. Jaipal Reddy :—No, it does not. All the points have not been covered by the dispute in the Court, As Mr. Venkaiah Naidu has rightly pointed out and recalled to the House, last time in the House when Mr. Rajasekhara Reddy was a Minister, we happened to bring forward this issue. At that time, all the Opposition parties unanimously demanded for an enquiry by the House Committee or an enquiry by a Judge. At that time, the Government deemed fit

not to agree to it. Sir, as you mentioned earlier in regard to the Barytes, it is necessary for us to point out that the person involved is heading a political organisation which is the premier Opposition party in the State. Therefore, whatever the present Government does or does not do, it will find itself in a quandary. Therefore, there is always a way out. I am happy to note that a way out has been suggested by no other person than Mr. Rajasekhara Reddy himself. Now, what is the difficulty for the House or the Government in trying to take a decision as to whether;

(a) any undue favouritism was shown to the A.P Carbides ?

(b) whether this Government had followed any consistent or uniform policy in regard to the concession to be shown to power-based industries ?

(c) if the present government does not have an objection, it can also be found through Judicial enquiry as to whether the present Government had in any way shown prejudice against this firm. Therefore, I am of the considered view that this is an excellent case for judicial enquiry where the accused and the accuser, Mr. Rajasekhara Reddy may I tell you was at one time accused is now the accused. He is himself demanding a judicial enquiry and why the Government should go back? If the Government cannot come forward with a concrete declaration just now, it can take time. But let not the Government negate the demand for judicial enquiry. I can understand the difficulty of the Government in arriving at the conclusion on the spot or in the heat of the moment.

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :—అధ్యక్షా, కేసులు గురించి వివరాలు అన్ని కూడా చెప్పడం జరిగింది. అది సబ్ జుడిస్ అన్నాను. సబ్ జుడిస్ కాని ఐటమ్స్ మీద చేయవచ్చు కదా అని చెప్పి గౌరవ సభ్యులు సీనియర్ మెంబర్లు చెప్పారు. దానికి గౌరవ సభ్యులు రాజశేఖరరెడ్డిగారు వారు కూడా కావాలి అంటున్నార కనుక ఒక సీనియర్ ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసరు చేత దీనిని తప్పకుండా ఎంక్వయిర్ చేయించి ఎందుకు కమిటీ జరిగిందో తెలుసుకుంటాను అని చెప్పి మనవి చేస్తున్నాను.

Sri S. Jaipal Reddy :—No, no.

Sri M. Venkaiah Naidu :—We are not in agreement with the Government proposal in this particular matter Sir. The parties involved are on one side the Government and the former Minister. You know the atmosphere prevailing in the Secretariat and outside also. ఐమ్ప్రూవ్ చేయాలి సీనియర్ ఇమ్ప్రూవ్. ఈ ఇమ్ప్రూవ్ మీద ఇప్పుడు ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసరుని విచారించమని చెప్పి అంటే ఇప్పుడున్న వాతావరణంలో సెక్రటేరియట్ లోను, బయట కూడా సమీ జరుగుతోందో మీకు తెలుసు. అలాంటి వాతావరణంలో ఐ.ఎ. ఎస్. ఆఫీసరు ఎంక్వయిర్ చేయడం వల్ల ఏమాత్రం కూడా న్యాయం జరగదు I do not know why the Government is shirking to accept for a judicial,

enquiry moreover when it is demanded by the person who is alleged to be involved in this. అయినే డిమాండు చేస్తున్నప్పుడు ప్రభుత్వం వెళ్ళిపోవడం ఏమీగా వాస్తవ్యవరముగా ఉంటుంది. ప్రభుత్వానికి ఉనివల్ల ఎంత ప్రజలు కలుగుతుంది అనే విషయం కూడా ఆర్థిక శాఖామూల్యులు అందనా వేయడం లేదు. As Mr. Jajpal Reddy rightly pointed out, if he is not in a position to take a decision on the spot and immediately, let him take time. Let him come prepared to-morrow to the House and then announce for a judicial enquiry.

Mr. Speaker :—O.K. next.

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :—వారు కోరినా వేయము అనే బదనామకు ఎందుకు పోవాలి. వారు కోరినా కూడా ఎందుకు వేయడం లేదు. ఎందుకు ప్రభుత్వం ఆ నిర్ణయానికి వచ్చింది? చెప్పవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. వెంటనే జిడిపియల్ ఎంక్వయిరీ వేయించండి. ప్రశ్న సభ జుడిస్ విషయం అడగలేదు. అటార్నీ జనరల్ రాష్ట్రంలో మిగతా వాటికి వస్తే ఎవ చేస్తారా అని అ. శ్రీ దాటో బ్ జుడిస్ ఏమి ఉంది. వేస్తే అన్నిటికీ వేయండి. ఒక దానికి వేస్తే ఎట్లా? ప్రతీది సభ జుడిస్ అని ప్రాకోర్టులో విషయం పెండింగులో ఉందని దాన్ని గురించి ఏ విధంగాను ఎత్తడానికి మీలు లేదు అనే కచ్చితబో మంతిగారు ఆర్డర్ చేస్తున్నారు.

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :—అధ్యక్షా, ఇది నేను లా డిపార్టుమెంటులో కూడా సంప్రదించి సోమవారము చెప్పమంటే చెప్పగలను. ఈ లీగల్ జ్యూస్ట్ ప్రాకోర్టులో ఉంది అని నేను వెనకాడుతున్నానుగాని లేకపోతే ఏమీ లేదు.

ఈ హావుస్ సుప్రీం. అది కూడా నాకు తెలుసు. అట్లా కాదు ఆ యిన్స్ట్రూక్షన్, యిన్స్ట్రూక్షన్ యిన్ వాల్వ్ కాకుండా మనము దాని యే విధంగా చేయాలి లా డిపార్టుమెంటులో చర్చించాలి. కనుక సోమవారం వెట్టండి వస్తాను.

Sri A. Madan Mohan:—Sir, this matter came up again and 9-00 a.m. again before this House. Last time also two options were given to the Hon. Speaker to exercise his discretion whether he would like to constitute a House Committee or order for a judicial enquiry. In that Mangampet Mining case, and now Mr. Rajasekhara Reddy himself has offered for judicial probe into this also. No, without further giving any scope for unnecessarily casting aspersions against somebody's conduct and the readers in the newspapers trying to be more anxious about the whole thing and drawing their own inferences, which might reflect the reputation of my friend, so since he himself has volunteered for a judicial probe both in this and earlier in the Mangampet mines, these things may be ordered....

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :—అ నమస్కారం చేరు కదా. దీనికి లా డిపార్టుమెంటులో సంప్రదించి సోమవారం చెప్పతానని చెప్పినాను.

Sri A. Madan Mohan:—As far as this is concerned, I am requesting the Finance Minister through you. But as far as the other thing is concerned—Mangampet mines are concerned, I am only requesting you—whatever be the outcome of the House Committee, it is likely to be inferred something adverse and on the other side it is not going to be fair trial. Supposing the House Committee in its wisdom thinks that my friend is guilty, there is a likelihood of people drawing an inference that it is prejudiced since is heavily loaded with the Members of the Treasury Benches. Supposing ultimately in its wisdom it is decided that he is innocent then also it would be inferred that because of the assertion of the opposition, well they were overawed and ultimately they had to take this decision. So, it is a very delicate matter. And in that also I insisted that it should be referred to a judicial probe. Both these things may kindly be ordered to be referred for a judicial probe instead of having a House Committee.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—వారు సోమవారం చెబుతామన్నారు.

శ్రీ ఎం. కిషన్ రావు (సికింద్రాబాద్) :—మంగంపేట మైన్స్ విషయంలో యేదైతే చెప్పినారో దాని విషయంలో యిదివరకే మనము యే పాయింటు మీద రిఫరెన్స్ ఇవ్వాలనేది, తర్వాత హావుస్ కమిటీని యేర్పాటు చేయాలనే విషయం తమ దృష్టికి తీసుకువచ్చి మీ యిద్దం అన్నతర్వాత మరల యీ విషయాన్ని తిరిగి లేవనెత్తడం సరియైనది కాదని మనవిచేస్తున్నాను.

Sri A. Madan Mohan:—It is upto you to take a decision. But nothing prevents me from requesting the Chair to reconsider the whole issue.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—వారు సోమవారం స్టేట్ మెంట్లు చేస్తామన్నారు.

డా. ఎం. వి. రమణారెడ్డి:—అది కాదు. ఇంకొక విషయం యేమిటంటే యిప్పుడు నేను చేసిన ప్రశ్నలో రెండు పార్టన్స్ ఉన్నాయి. ఒకటి, గవర్నమెంట్లు టెకోవర్ ఆఫ్ ది మేనేజ్ మెంట్లు. రెండవది, ఎలక్ట్రిసిటీకి సంబంధించింది. ఎలక్ట్రిసిటీకి సంబంధించి డిస్ ట్ర్యూట్ కోర్టులో ఉండవచ్చును. అది సబ్ జ్యుడిస్ కావచ్చును. గవర్నమెంట్లు టెకోవర్ ఆఫ్ ది మేనేజ్ మెంట్లు గురించి. మంత్రులు యీ సమాధానంలో చెప్పలేదు. ఆ సమాధానం చెప్పాలి.

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు:—డాక్టరుగారు చేసిన, సూచనను తప్పకుండా ఆలోచన చేస్తానని యింతకు ముందే చెప్పినాను.

Missing of File Pertaining to Repairs of Three Boiler Tubes
in Ramagundam

156—

*1179-Q. — Sri A. G. Krishna (Ibrahimpattanam):—Will the Minister for Finance be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the file pertaining to the repairs of three Boiler tubes of the 62.5 Mega Watt set in Ramagundam is missing; and

(b) if so, the action taken by the Government against those who are responsible ?

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు:— (ఎ) లేదండీ.

(బి) ఈ ప్రశ్నకు తావు లేదు.

శ్రీ ఎ. జి. కృష్ణ :— మంత్రిగారు లేదు అని అన్నారు. కాని ఫైలు కనపడడం లేదన్నది నిజం అని మనవిచేస్తున్నాను. మంత్రిగారు ఫైలు అదృశ్యం కాలేదని యెట్లా అంటున్నారో తెలియకుండా ఉంది.

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :— అది యదార్థం కాదు. ఇది ఓవర్ హాలింగ్ ఆఫ్ వర్క్ కోసం ఆ రామగుండం థర్మల్ స్టేషన్ లో జరిగిన పొరపాట్లను సరిచేయడం కోసం ఓవర్ హాల్ చేశారు. ఆ ప్రైములో the files relating to the repair of boiler tubes and overhauling of the units are available.

శ్రీ కె. వి. రెడ్డయ్య (వుయ్యూరు) :— రామగుండంలోని 62.5 మెగా వాట్స్ పెట్టు గల మూడ బాయిలర్స్ యేదైతే ఉందో అది యింపోర్టెడ్ యూనిట్లు. ఇప్పుడు మంత్రిగారు దీనిని రివైర్ చేయవలసింది ఓవర్ హాలింగ్ అన్నారు. కొన్ని సంవత్సరాల మంచి సి. ఇ. దీనిని రివైర్ చేయాలని....

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఇది ఫైలు గురించి....

శ్రీ కె. పి. రెడ్డయ్య :— మనము యింతకన్నా మంచి ట్రాన్ సేక్షన్స్ చేయలేము. ఎలక్ట్రిసిటీ కాని పి. డబ్ల్యు. డి. కాని మనము చేయగలిగింది....

Mr. Speaker :— The question is regarding the missing of the file. వారు ఫైలు గురించి అడుగుతున్నారు.

శ్రీ కె. పి. రెడ్డయ్య :— ఆ ఫైలు బాయిలర్స్ ఓవరామిల్లింగ్ గురించే అయితే యిది రెండు సంవత్సరములలో నేషనల్ లెవెల్ లో ఒక ఫైలు సంపాదించడానికి దీనిని ఓవర్ రన్ చేసి దీనిని ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు చైర్మన్ గారు పూర్తిగా ఫైలు చేశారు. ఇంజనీర్లు మొత్తుకున్నారు. వారికి హృదయం ఉంది కనుకనే యిది యింపోర్టెడ్ యూనిట్లు దీనిని ఆయనా చక్కచేసుకుంటామని దీనిని తగలబెట్టినారు. సరే తగులబెట్టిన తరువాత యీ బాయిలర్స్ మెయిన్ టెనెన్స్ యేదో ఒక కాంట్రాక్టరుకు యిచ్చినారు. మెయిన్ టెనెన్స్ కూడా యీ

బాయిలర్ టీమకొని తిరిగి తోడగాలి. అదే బాయిలర్ ఓవరాయిలింగ్. దీనిని కూడా ఒక కాంట్రాక్టరును యేర్పాటు చేసికొని కొందరిని ఇంజనీర్స్ను రిజైన్ చేయించి కొన్ని అటలు రూపాయలు, దీనికి ఒక లిమిట్ లేదు, ఒక యూనిట్ లేదు లేదు, ఒక స్టేండర్డ్ లేదు, ఒక వైట్ పేపరు మీద కాంట్రాక్ట్ యిచ్చినారు ఆ కాంట్రాక్ట్ యిచ్చిన ఫైలు పోయింది.

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :— వారి ఆవేదన నాకు అర్థం అయింది.

శ్రీ కె. పి. రెడ్డియ్య :— కాంట్రాక్ట్ యిచ్చిన ఫైలు పోయిందంటున్నారు గౌరవ సభ్యులు. అది బయటకు రానివ్వండి.

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :— బయటకు వచ్చింది. వారు ఓవరహాలింగ్ యెందుకని రిపేర్స్ చేయించమని కోరుతున్నారు. రిపేర్స్ ఆవసరం లేదు. ఓవరహాలింగ్ వల్లనే బాగా ఉంటుందని, మూడు నెలలు ఇదంతా కట్టివేసి ఓవరహాలింగ్ చేసి రూ. 9, 82, 327 లు ఖర్చుపెట్టి దీనిని క్లిన్ చేసి చక్కగా నడిపిస్తున్నారు. ఇందులో ఏ పొరబాటు లేదు. ఫైల్స్ అన్న అక్కడ ఉన్నాయి.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— ఈ రి బాయిలర్ ట్యూబుల మరమ్మత్తుకు సంబంధించిన ఫైలు కనిపించడం లేదని అన్నారు. ఏ ఫైలు కనిపించకుండా పోయింది? కనిపించకుండా పోయిన ఫైల్స్ యేవి? దానిలో ఉన్న రహస్యం యేమిటి? ఈ రామగుండంలో విద్యుచ్ఛక్తికి సంబంధించిన దానికి వచ్చిన నష్టం యేమిటి?

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :— అసలు ఫైలే పోలేదని నా దగ్గరనే ఉందని అంటే దానికి నష్టం యేమిటి? ఆ గౌరవ సభ్యులు నా ఆఫీసుకు వచ్చి చూసుకోమనండి, రికార్డులంతా తెప్పిస్తాను. The files relating to the repair of boiler tubes and overhauling the entire files are available. They are very much available.

శ్రీ వై. భీమారెడ్డి (ఉరవకొండ) :— ఆ ఇంజనీర్లు రిజైన్ చేస్తామని ఆ చైర్మన్ గారి దగ్గరకు వెళ్ళినారు. ఆ విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చిందా?

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :— అటువంటిది యేమీ నాకు రాలేదు.

EXPANSION OF VIJAYAWADA THERMAL POWER STATION,
IBRAHIMPATNAM

157—

*724-Q.—Sri Y. Bhima Reddy:—Will the Minister for Finance be pleased to state :

(a) whether there is any proposal for the expansion of the Vijayawada Thermal Power Station, Ibrahimpatnam;

(b) if so, whether the Government of India has agreed for the said proposal ; and

(c) the total cost of the said project and its generating capacity?

(శ్రీ) ఎన్. భాస్కరరావు :—(ఎ) అవునండీ.

(బి) అవునండీ.

(సీ) విజయవాడ థర్మల్ విద్యుత్ కేంద్రం రెండవ దశకు అయ్యే మొత్తం అంచనా ఖర్చు రూ. 259.11 కోట్లు, దాని ఉన్నతి శక్తి 420 మెగావాట్లు.

(శ్రీ) వి. నాగేశ్వరరావు (నందిగామ) :—అధ్యక్షా, ప్రస్తుతం విజయవాడ థర్మల్ ప్లాంట్ లో యొక్క విద్యుచ్ఛక్తిని తయారు చేస్తున్నారు? ప్రపోజ్ చేయడం చుకున్న దానివల్ల యెంత అవుతుంది? ఇది మన అవసరాలను తీర్చడానికి కావలసిన ఆధునికరణ పద్ధతులలో దీనిని త్వరితగరిని తీసుకురావడానికి కావలసిన నిధులు కొరత పరిస్థితి ఉందా? ఉంటే నిధులు కేటాయించడానికి యే ఏకమైన కార్యక్రమాలు తీసుకోవాలి అనుకుంటున్నారు?

(శ్రీ) ఎన్. భాస్కరరావు :— అప్పటికి రెండు యూనిట్లు యినిస్టాల్ చేయడం జరిగింది. ఒక్కొక్క యూనిట్ లో 210 మెగావాట్స్ కరెంటు ప్రొడ్యూస్ అవుతుంది. అదేవిధంగా 7-11-1979 న, 10-10-82 న వీటిని యినాగరేట్ చేయడం జరిగింది. ఫంక్షన్ చేస్తూ ఉన్నాయి. విజయవాడ థర్మల్ ప్లాంట్ యేదెంత ఉంది యిది ఏపీయాలో చాలా మంచిది, గొప్పదని సర్టిఫికెట్లు యిచ్చినారు. మరల రెండు యూనిట్లు పెట్టడం దామనే ఉద్దేశ్యంతో 21-10-82 న దీని ఎస్టిమేటుడ్ కాస్ట్ ప్లానింగ్ కమిషన్ వారు యిచ్చారు. వారు ఫంక్షన్ కూడా యిచ్చిన ఉత్పాదక మరల రూ. 259 కోట్లు ఖర్చుతో యింకొకటి కట్టాలని అట్లా 21 యూనిట్స్ నిర్ణయం చేసి దీనికి యీ సంవత్సరం రూ. 15 కోట్లు ప్రక్కకు తీసి పెట్టడం జరిగింది. అలాగే రెండు యూనిట్స్ కట్టాలని నిర్ణయం చేసి, ఈ సంవత్సరము దానికి 15 కోట్లు ప్రక్కకు తీసి పెట్టడం జరిగింది.

9-10 a.m.

(శ్రీ) వి. నాగేశ్వరరావు :— మొత్తము ఎంత ఖర్చు అయింది? ఎప్పుడు పూర్తి అవుతుంది?

(శ్రీ) ఎన్. భాస్కరరావు :— 250 కోట్లు ఖర్చు అవుతుంది. 1986-87 నాటికి ఇది స్టార్ట్ అవుతుంది.

(శ్రీ) వి. నాగేశ్వరరావు :—15 కోట్లు ఇప్పుడు ఇస్తే, 200 కోట్లు మొత్తం అంటే, 85 నాటికి అవుతుందా? ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించడానికి ప్రభుత్వము ఆలోచన చేస్తుందా? థర్మల్ విద్యుత్ కేంద్రం క్రింద సేకరించిన భూమి తాలూకు వారి రెతులకు సంపాదనోద్యమం యివ్వలేదు. చాలా మంది వున్నారు. థర్మల్ విద్యుత్ కేంద్రం క్రింద వుంటున్న ప్రజలకు, థర్మల్ కేంద్రంనుండి విడుదలయిన ధూళి పడుతున్నందున అనారోగ్యకరంగా వుందని మాకు కంప్లయింట్స్ వస్తున్నాయి. దానికి గాను ప్రభుత్వము ఏమి చేస్తుంది?

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :— ఈ సంవత్సరము 15 కోట్లలో కాంట్రాక్ట్ పనులు అంటే స్థలాన్ని చదును చేయడం వంటివి చేసి, వచ్చే సంవత్సరానికి మెషినరీ వస్తే, ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించడం జరుగుతుంది. 1986-87 నాటికి రెండు యూనిట్స్ పెట్టాలనే నిర్ణయంతో ప్రభుత్వముంది. స్థలాలకు కాంపెన్ సేషన్ గురించి అడిగారు. అటువంటి బకాయిలుంటే వెంటనే యిచ్చే ఎర్పాటు చేయమని చెబుతానని మనవి చేస్తున్నాను. ధూళి బయట నుండి రావడం ఏవుడూ జరగలేదు. సేను చూచాను కూడా. జపాన్ నుండి కొత్త మెషినరీ వచ్చింది. వారిపేద ధూళి వడవంటేవని అక్కడివారన్నారు.

శ్రీ కె.పి. రెడ్డియ్య :— మొత్తము 259 కోట్లని అన్నారు. 15 కోట్లు ఎక్కడ, 259 కోట్లు ఎక్కడ. ఏదో బసవన్నకు పాహారం యిచ్చినట్లుంది. అట్లయితే జరగను. ఆక్యువట్ గా సెంట్రల్ గవర్నమెంట్లు have got programme throughout the country. Other States are getting benefits ఇతర స్టేట్స్ ఆర్థికంగా లాభపడున్నారు. మధ్యప్రదేశ్ స్టేట్ వాళ్లు దగ్గర దగ్గరగా ఇర్రిగేషన్ కు గాను, they are having Rs. 400 crores. Our Vijayawada Station is an excellent Station. It is the best controlled station in India. మనము సెంట్రల్ తో వైరం పెట్టుకోకుండా, సవ్యంగా మనమంతా ప్రయత్నం చేయాలి. విజయవాడ స్టేషన్, as I said earlier it is the Best Station in India and we must try for more funds. అదే యూనిట్స్ ని మనము పెడు తున్నాము కనుక ఈ ప్రభుత్వము వేరే దీనికి వేరే ప్రత్యామ్నాయంగా ఆలోచన చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. దీనిలో పార్టీ కన్సిడరేషన్ రాకూడదు. I request the Government to take suitable steps in this regard.

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :— వారు చెప్పిన సూచనను తప్పకుండా ఆలోచనలోకి తీసుకొంటాను.

శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు :— ఇది వచ్చినప్పుడు, ఇబ్రహీంపట్టణం, కాలూరు ఇంకా ఇతర గ్రామాలకు ఇర్రిగేషన్ ఫెసిలిటీకిగాను నీరు యివ్వాలి అప్పటి ప్రభుత్వము ఒక ప్రకటన చేసింది. కొన్నివేల ఎకరాలకు నీరు ఇస్తామని అన్నారు. ఇదిచాలా ముఖ్యమైన ఇష్యూ. థర్మల్ ఫవర్ స్టేషన్ కు వాడిన నీటిని ఇర్రిగేషన్ ఫెసిలిటీకి ఇస్తారా?

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :— ఇది ఇర్రిగేషన్ డిపార్టుమెంట్ కు సంబంధించింది.

FORMATION OF BALAJI DISTRICT WITH TIRUPATHI
AS HEADQUARTER

158—

*780-Q.-Sri G. Muddu Krishnama Naidu (Putturu) :—Will the Minister for Revenue be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the previous Government accepted in principle to form "Balaji District" with Tirupathi as Headquarters with some taluks in Chittoor, Cuddapah and Nellore districts;

(b) if so, the reasons for not forming the said district; and

(c) whether the present Government will consider and form the said district ?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ (రెవిన్యూ శాఖ మంత్రి) :—(ఎ) లేదండీ.

(బి) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

(సి) లేదండీ.

శ్రీ ఎం. వెంకట్రామనాయుడు (చంద్రగిరి) :— చిత్తూరు, కడప, నెల్లూరు జిల్లాల్లోని కొన్ని ప్రధాన తాలూకాలను కలిపి, తిరుపతి ప్రధాన కార్యస్థానంగా బాలాజీ జిల్లాను ఏర్పాటు చేయాలని గత ప్రభుత్వము సూత్రపాత్రయంగా అంగీకరించిన మాట వాస్తవమా? అయినచో ఆ జిల్లాను ఎందుకు ఏర్పాటు చేయలేదు?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— గతములో ప్రభుత్వము అంగీకరించినదా అని అన్నారు. లేదని అన్నాను. ఈ ప్రభుత్వానికి ఆలోచన వుందా అంటే, లేదని అన్నాను.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు :— రాష్ట్రములో కొత్త జిల్లాలను ఏర్పాటు చేయడం జిల్లాలకు కేర్లు మాగ్నడం ప్రభుత్వ ఆలోచనలో వున్నట్లు వింటున్నాము. శ్రీమం గోదావరి జిల్లాకు అల్లూరు సీతారామరాజు పేరున, చిత్తూరు జిల్లాకు బాలాజీ జిల్లా యని, మార్చాలని ప్రభుత్వ ఆలోచనలో వున్నట్లు వింటున్నాము. అదేవిధంగా కృష్ణా జిల్లాకు కాకాని పేరు పెట్టాలని ప్రభుత్వ తృప్తిలో వున్నట్లు వింటున్నాము. అది వాస్తవమేనా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— వేరే ప్రశ్న వేయాలి.

శ్రీ ఎ. జి. క్రిష్ణ :— గత ప్రభుత్వము కర్నూలు జిల్లాను సంజీవయ్య జిల్లాగా పేరు మార్చాలని అనుకోన్న మాట వాస్తవమా?

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :— వామకరణం మహోత్సవాలు అసెంబ్లీలో చేయవద్దు. బయట స్కూడయినా జారసాలపెట్టి చేసుకోవచ్చు.

శ్రీ ఎ. జి. కృష్ణ :— గౌరవ సభ్యులు వెంకయ్య నాయుడు గారు మాట్లాడుతున్నప్పుడు మేము ఎప్పుడుమా మధ్యలో అడ్డు తగలలేదు. వాడు ఆపొలిషన్ లో పుండి బాగా మాట్లాడవచ్చు. వారు ఎట్లా మాట్లాడుతారో ఆగ్రహ ప్రదేశ్ లో అందరికీ తెలుసు. మంచిగా మాట్లాడుతారు. మాకది తెలియదు. కాని వాడు 'బయట బారపాల చేసుకోండి, లోపల వద్దు' అని జనజం బాగా లేదు.

Sri M. Venkiah Naidu :— I am very sorry if I hurt the feelings of the Hon'ble Member. I have not shown any dis-respect to him, I did not mean any thing and let him take it in a sportive spirit. I am sorry Sir.

శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు :— జిల్లాల పేర్లు మారుస్తున్నప్పుడు అడిగే హక్కు మాకుంది. 'రిలివెట్, ఇన్ఫర్మిటెట్' అని అనడానికి తమరికి హక్కుంది. వెంకయ్య నాయుడు గారు మాట్లాడేది ఇన్ఫర్మిటెట్ గా లేదా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మీకు హక్కుంది.

శ్రీ సి సావ్. విజయరామరాజు (బాపట్ల) :— జిల్లాలను ఎక్కువ చేయడం వల్ల సంపచిత స్వభావాలు ఏర్పడే పరిస్థితి వుంది. తెలుగు జిల్లాలు ఏర్పడి పార్టీల తగాదాలు వస్తాయి కొత్త జిల్లాలను ఏర్పాటు చేయకుండా ప్రభుత్వము దగ్గర ఏదయినా ప్రతిపాదన వుందా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— ప్రస్తుతానికి అట్లాంటిది ఏమీ లేదు.

9-20 a.m. శ్రీ జి. మల్లేష్ (అసిఫాబాద్) :— రాష్ట్రంలో కొత్త జిల్లాలు ఏర్పాటు చేసే విషయంలో ఏమైనా అర్జీలు ప్రభుత్వానికి వచ్చాయా? ఆ అర్జీలమీద ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకుంటోంది?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— కొత్త జిల్లాలుగా బాలాజీ జిల్లా, విజయవాడ జిల్లా, నల్లమడ జిల్లా, సంధ్యాల జిల్లాలు నాగర్ కర్నూలు జిల్లాలు ఏర్పాటు చేయాలని కొన్ని రిప్రజెంటేషన్స్ వచ్చాయి.

SUBMERGING OF VILLAGES IN SRIKAKULAM DISTRICT DUE TO FLOODS IN VAMSADHARA RIVER

159—

*644-Q.—Sri T. Tulsidas Naidu (Pathapatnam):— Will the Minister for Revenue be pleased to state:

(a) the number of villages sub-merged under sand in Srikakulam district particularly in Pathapatnam and other taluks due to floods in Vamsadhara river in 1980; and

(b) the steps taken to clear the sand from the lands to benefit the villagers, whose lands and houses were submerged under the sand?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— (ఎ) ఇసుక మేటలు వేయడంవల్ల శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 185 గ్రామాలు దెబ్బతిన్నాయి. వాటిలో 25 గ్రామాలు పాత పట్నం తాలూకాలో ఉన్నాయి.

(బి) మేటలు వేసిన ఇసుకను క్యాంకులతోను నాగళ్ళతోను, యితర పనిముట్లతోను తొలగించి భూములను కాగుచేయడం జరిగింది. ఇందు నిమిత్తం సబ్సిడీగా రూ. 90.91 లక్షల మొత్తం ఖర్చు చేశారు.

శ్రీ టి. కులసీదాస్ నాయుడు :— వంశధార నది వరదలవల్ల చాలా పొలాలు ఇసుకతో మేటవేసి కప్పబడినాయి. ఇసుకమేట 3 అడుగుల వంకూ వేసిన పొలాలవారికి ఆ ఇసుకమేట తీసుకోని మూల తోటలు వేసుకోవడానికి లోన్ను యిచ్చారు. ఆ విధంగా కొబ్బరి తోట, జీడిమామిడి తోటలు వేసుకోవడానికి వీలుగా పాలేరు, మాధవరం గుటుమూరు మొదలయిన గ్రామాలలోని పొలాలలో వరదవల్ల మెట్టవేసినపుడు లోన్ను యివ్వలేదు. వాటికి కూడా లోన్ను ఎప్పుడు యిస్తారు?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— ఎక్కడ అయితే భూములు యిసుకలో కూరుకుపోయాయో అవి తీయించడానికి చర్యలు తీసుకున్నాము. ఆ విధంగా శ్రీకాకుళం జిల్లాలలో 22, ఆముదాలవలసలో 21, నరసంపేటలో 24, కోట భీమిలిలో 10, కొత్తూరులో 30, పాతవలసలో 20 యిట్లాగు మొత్తం 120 గ్రామాలలో యిసుక పేగుకుపోయింది. దానిని నివారించడానికి చర్యలు తీసుకుంటున్నాము.

శ్రీ కె. ఎర్రనాయుడు (హరిశ్చంద్రాపురం):— వంశధారకు వరదలు 1980 లో వచ్చాయి. యిప్పుడు మూడు సంవత్సరాలు గడచినా నివారణ చర్యలు తీసుకుంటున్నామంటున్నారు. మంత్రిగారు చెప్పిన విధంగా 187 గ్రామాలలో పొలాలు ఇసుక మేట వేయడం జరిగింది. కొబ్బరితోటలు, జీడిమామిడి తోటలు వేసుకోవడానికి సబ్సిడీ యిస్తామన్నారు. కాని బ్యాంకులవారు ఎటువంటి సహాయం యివ్వడంలేదు. నిర్దుష్టంగా లోన్ను యిచ్చే దానికి ప్రభుత్వం ఆర్డర్స్ యిస్తుందా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— 50 శాతం సబ్సిడీ ప్రకటించారు. అట్లా ప్రకటించింది కాకుండా, 30, 31, 173-50 రూపాయలు ఖర్చుచేశారు.

శ్రీ కె. ఎర్రనాయుడు :— మిగతా గ్రామాలలోని వారికి కూడా సహాయం చేస్తారా? ఇప్పుడు ఖర్చుచేసిన విషయం కాకుండా ముందు ఏమయినా గ్రామాలకు డబ్బు సబ్సిడీరూపంలోనూ, లోన్ను రూపంలోనూ యిస్తారా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— మిగతా గ్రామాలకు లోన్ను ఏమయినా యివ్వవలసి ఉంటే సభ్యుడు తెలియజేస్తే వాటి విషయంలో పరిశీలించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ కె. ఎర్రనాయుడు :— శీతంపేట, పాతపట్నం పాఠశాలలో యింకా లోన్ను యివ్వవలసి ఉంది.

NON-DISTRIBUTION OF EXCESS LAND OBTAINED UNDER LAND REFORMS ACT TO THE POOR AT GUDALI VILLAGE, NELLORE DIST.

160—

*1761-Q.—Sri Nallapareddi Chandrasekhara Reddy (Venkatagiri):—Will the Minister for Revenue be pleased to state:

(a) the extent of excess land obtained from the big farmers under the Land Reforms Act at Gudali Village, Nellore district; and

(b) why the land has not been distributed to the poor even after three years?

Sri P. Mahendranath:—

(a) An extent of acres 143.25 has been taken over under Land Reforms (Ceiling on Agricultural Holdings) Act, 1973.

(b) The land was declared as unfit for cultivation. The land was inspected by the Joint Collector and Deputy Director, Agriculture, who have also reported that the land is not suitable for cultivation. The Collector has ordered a Joint Inspection by Personal Assistant to Collector and Divisional Forest Officer to see if the land can be used for Social Forestry Programme.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి (మలక్ పేట):— మంత్రిగారి సమాధానంలో కుంటలు అని, సెంటు అని చదువుతున్నారు. ఈ కుంటలు, సెంటు భేదం ఏమిటో తెలియడం లేదు.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్:— ఆంధ్రలో సెంటు అని ఏలుస్తూ 100 సెంటు అయితే ఒక ఎకరం అవుతుంది. తెలంగాణాలో కుంటలు అంటారు. 40 కుంటలు అయితే ఒక ఎకరం అంటారు.

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర రెడ్డి — లీజుకు యిచ్చిన భూమి 10 సంవత్సరాలు అయినా యీ రోజు వరకూ సాగుకు లాయకు కాదు అంటున్నారు. ఇప్పుడు మాజీ మంత్రి లీజుకు యిమ్మని అప్లికేషన్ యిచ్చారా? ఆ స్థలం సాగుకు లాయకు కాకపోతే యిక్క స్థలానికి ఎందుకు యివ్వలేదు? సాగుకు లాయకు కాదు అనేది జాయింటు క లెవరు అంగీకరిస్తారా? ఈ భూమిని జనార్ధన రెడ్డి వర్గం వారు 145 ఎకరాలు భూమిని సాగుకు వీలుకాదు అని ప్రాయించి ఉండక పోతే యీ భూమి ఓడవారికి లభించేది. అంతేకాకుండా ఆ భూమిలో జనార్ధన రెడ్డి గవర్నమెంటు పర్మిషన్ లేకుండా గెస్టు హవుస్ కట్టారు. వాటిమీద ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకుంటుంది?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్:— 142 ఎకరాలలో 6 ఎకరాలు మాత్రమే ఇంకా సాగుకు పనికి రాదు అంటున్నారు. కనుక జిల్లా అధికారులు వెళ్లి స్వయంగా దానిని నిర్ధారణ చేసి నిర్ణయం తీసుకోమని చెప్పడం జరిగింది. వ్యవసాయ భూములు వెంటనే పరిశోధన చేయమని కూడా ఆదేశాలు యివ్వడం జరిగింది.

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర రెడ్డి:—జనాభానరెడ్డి లీజుకు అప్లికేషన్ వేపారా లేదా? ఆ ఫైల్ ప సేటిలో ఉంది?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్:—23 స:వత్సరాలకు హరిజన విద్యార్థి ఉద్ధారక సంఘం వారు లీజుకు అప్లికేషన్ యివ్వగా 23 ఎకరా, 60 సెంట్లు వారికి లీజుకు యివ్వడం జరిగింది.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి (గద్వాల):—మంత్రి గారు యీ లాండు కల్టివేషన్ కు వనికీరాదు అనే క్లాసిఫికేషన్ వచ్చిందని అంటున్నారు. లాండు సీలింగు చట్టంలోపల అన్ కల్టివేషన్ లాండును కంప్యూట్ చేసి ఆ భూమిని సరెండరు చేయడానికి ఆ భూమిని యూస్ ఫుల్లై చేయడానికి ప్రోవిజన్ ఉందా? ఆ విధంగా లేనపుడు అన్ కల్టివేషన్ లాండు సరెండరు ఏ విధంగా జరిగింది?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్:—అధ్యయనం, ఇప్పుడున్న ఆక్టోలో భూస్వాములు తమకున్న కమతాలలో వనికీవచ్చేవి, వనికీరానివికూడా ఇచ్చే అవకాశం ఉంది. ఈ భూమిలో మాత్రం 5 ఎకరాలు తప్ప, మిగతా భూమి సాగుకు పనికి వచ్చే అవకాశం ఉందని అనుకుంటున్నాము. కలెక్టరును తిరిగి పరిశీలించమని ఆదేశించాము.

9-30 a.m.

శ్రీ ఎస్. చంద్రశేఖర రెడ్డి:—దయచేసి రిపోర్టును చదవమనండి.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్:—జాయింట్ ఇన్ స్పెక్షన్ చేయమని చెప్పాము. రిపోర్టు ఇంకా రాలేదు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—140 ఎకరాలుంటే, ఇది ప్రభుత్వ స్వాధీనంలో ఉందా? ప్రమువెటు వ్యక్తుల స్వాధీనంలో ఉందా? మంత్రిగారు సమాచారం ఇవ్వాలి. కలెక్టరును తిరిగి ఎంక్వైరీ చేయమని చెప్పామన్నారు. ఇంతకుముందు జరపలేదా? జాయింట్ కలెక్టరు ఇన్ స్పెక్షన్ చేసిన తరువాత, పి. ఎ. ఇన్ స్పెక్టు చేయడం హాస్యాస్పదంగా ఉంది. Whether the land is under encroachment of any other individual? ఆ విషయాన్ని స్పష్టంగా తెలవండి. కలెక్టరుతో స్వయంగా, త్వరితంగా ఇన్ స్పెక్టు చేయించేట్లుగా ఆదేశిస్తారా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్:—కలెక్టరును స్వయంగా చూడమన్నాము. ఈ భూమిలో 23 ఎకరాల, 60 సెంట్లు హరిజన విద్యార్థి ఉద్ధారక సంఘానికి లీజుకు ఇచ్చాము. మిగతా భూమి ప్రభుత్వ ఆధీనంలో ఉంది.

శ్రీ ఎస్. జైపాల్ రెడ్డి:—23 ఎకరాల 60 సెంట్లు హరిజన ఉద్ధారక సంఘానికి లీజుకు ఇచ్చామన్నారు. ఈ రకంగా సర్వేస్ లాండు లీజుకు ఇచ్చే అధికారం ప్రభుత్వానికి ఉందా? ఇట్లా ఇవ్వడం, ప్రస్తుత ప్రభుత్వం భావ్యం కాదనుకుంటే, తిరిగి పరిశీలించి రద్దుచేసే అధికారం, అవకాశం ఉందా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్:—పరిశీలిస్తాను.

శ్రీ ఎన్. జైపాల్ రెడ్డి :—మంత్రి గారు నాకు స్నేహితుడు. పరిశీలిస్తామన్నారు. సంతోషం. పరిశీలించి నివేదిక ఈ సమావేశాలలోపు సభకు సమర్పిస్తాము అంటే అర్థం ఉంటుంది. ఈ సర్ప్లస్ లాండ్ జేసికల్ గా భూమి లేని పేదలకు పంచడం కోసం ఉంటుంది. అందులో సాగుకు పనికి వచ్చే దయితే, పేద వారికి ఇవ్వాలి. అలా కాకుండా లీజుకు ఇచ్చే అధికారం ప్రభుత్వానికి ఉందా? అధికారం సక్రమంగా వాడబడిందనే మంత్రిగారు భావిస్తున్నారా? లేకపోతే వునరాలోచించి, రద్దు చేసే ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :—గౌరవ సభ్యుల సూచనలను సగౌరవంగా పరిశీలిస్తానని మనవి చేస్తున్నాను. లీగల్ గా మంచి చెడ్డలు ఆలోచించి, వీలయితే రద్దు చేయడానికి కూడా పరిశీలిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. చంద్రశేఖర రెడ్డి :—మిగులు భూమిని భూస్వాముల నుండి తీసుకుని చట్ట ప్రకారం ఇది కేవలం భూమి లేని పేదవారికి ఇవ్వాలి. అది కాకుండా వేరే కార్యక్రమాలను ఇవ్వవచ్చునా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :—పరిశీలిస్తాను.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర రెడ్డి :— ఎక్సెస్ లాండ్ ను బిల్డింగ్ కట్టడాలకూ, ఫ్యాక్టరీలకూ, ఇతర కార్యక్రమాలకూ ఇవ్వడం జరుగుతుందా? సాగుకు పనికి వస్తే, పేదవారికి ఇవ్వాలి కదా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—పరిశీలిస్తానన్నారు కదా?

శ్రీ మహమ్మద్ దజాల్ ఆలీ (సుజాతా నగర్) :— మిగులు భూమి విషయంలో చట్టాలు ఒక రకంగా ఘోషిస్తున్నాయి. చట్టంలో కొన్ని గైడ్ లైన్స్ ఉన్నాయి. వాటిని ఉల్లంఘించి, ఏదో సూపర్ పవర్ చేసిన కార్యంగా కనిపిస్తోంది. కనుక దీనిని రెక్టిఫై చేసేందుకు ప్రభుత్వం తీసుకునే చర్య ఏమిటి? ఏదో కాలయాపన చేయడం కాదు. భూసంస్కరణ పథకం వల్ల మిగులు భూమిని, భూమి లేని పేద వారికి ఇవ్వాలి. దేనికో డానికి ఇచ్చామని కాలయాపన చేయడం కాదు. అసలు ఈ భూసంస్కరణలమీదే ప్రభుత్వ వైఖరి వృష్టంగా లేదు. ఏ సూపర్ పవర్ ఈ రకంగా చేస్తోందో చూడాలి. అసలు ఈ రకంగా చేయడానికి వీలు లేదు. చేస్తే అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేయడమూ, నియమాలను ఉల్లంఘించడమూ అవుతుంది.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— ఇది పోయిన ప్రభుత్వంలో జరిగిన వ్యవహారము, పరిశీలిస్తాను.

శ్రీ ఎన్. చంద్రశేఖర రెడ్డి :—ఆ స్థలం దగ్గర, స్వంత డబ్బుతో రెవిన్యూ అధికారుల పర్మిషన్ లేకుండా, గెస్ట్ హౌసు కట్టుకున్నారు. అది అరాచకము. కాలేజీ ప్రక్కన ఉన్న స్థలం కనుక అంకణం రు. 200/- ఉంది. నా అల్లుడు 9 1/2 ఎకరాలనూ, చెలెలు 104 ఎకరాలను ఇచ్చాడు. దీని కోసం

ఇవ్వడం జరుగుతుందనే ఉద్దేశంతో చేశారు. జనార్దనరెడ్డి గారు ఏదో లీజు కర స్పాంజెస్ లో పెట్టి, వివరాలు బయటకు రాకుండా చేసిన దానిని వెంటనే కాన్సిల్ చేయించిపోతే, చాలా అన్యాయం జరిగినట్లు అవుతుంది.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ —నా దగ్గర సమాధానం లేదు.

(At this stage Sri K. Jana Reddy, Minister for Agriculture entered the House)

మిస్టర్ స్పీకర్ :—154వ ప్రశ్న వేలనప్పుడు మంత్రిగారు సభలో లేరు.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :— సభ యావత్తు ఆవేదన పడతున్న పొగాకు విషయం మీద ఉదయం 7 గంటల నుండి సమావేశం జరుగుతోంది. అందుకు రాలేకపోయాను. ఉమించాలని కోరుతున్నాను.

Streamline of CO-operative Institutions

154—

*1007-Q.—Sri Vasantha Nageswara Rao:—Will the Minister for Agriculture and Co-operation be pleased to state:

(a) whether there is any proposal before the Government to streamline the co-operative institutions to minimise the expenditure being incurred on the staff and Officers; and

(b) if so, the stage at which the matter stands now?

వ్యవసాయ, సహకార శాఖ మంత్రి (శ్రీ కె.జానారెడ్డి):—

(ఎ) లేదండీ.

(బి) ఈ ప్రశ్నకు తావు లేదు.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు :—రాష్ట్రములో ప్రస్తుతమున్న సహకార సంఘాల వ్యవస్థను మార్చి, లాంగ్ టర్మ్, షార్ట్ టర్మ్, మీడియం టర్మ్ లోన్స్ ఇన్ స్టిట్యూషన్స్ వల్ల ఖర్చు అధికం అవుతుందనే ఉద్దేశంతో, సహకార వ్యవస్థను పటిష్టం కావించడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నట్లుగా ప్రతికలలో చూస్తున్నాము. ఇప్పుడు మంత్రిగారు ఉత్పన్నం కాదంటే, అసలు వ్యవస్థను మార్చాలనే ఆలోచనే లేదా? ఎం. బి. ప్రెసిడెంట్స్, కో ఆపరేటివ్ సెంట్రల్ థ్యాంక్ ప్రెసిడెంట్స్, సొసైటీ ప్రెసిడెంట్స్ ఒక వైపున ఆందోళన చేస్తున్నారు. చాలా నిద్రాణంగా వ్యవస్థ ఉంది, మూడు సంస్థలను మెర్జ్ చేయడం జరుగుతుందని అనుకుంటున్నారు. కనక ఖచ్చితంగా చెప్పండి, లేదంటే వారి తంటాలు వారు పడతారు. ఉందంటే ఆలోచిస్తారు. అసలు ఏమైనా ప్రతిపాదన ఉందా? పరిశీలన జరుగుతోందా? -

వ్యవసాయ, సహకార శాఖ మంత్రి (శ్రీ కె. జానారెడ్డి) :—సిబ్బందిపైన అధికారులపైన జరుగుచున్న వ్యయమును తగ్గించుటకు సహకార సంస్థలను

పటిష్ఠం చేయుటకు ప్రభుత్వ సమక్షంలో ప్రతిపాదన ఉండా అన్న ప్రశ్నకు మూతం లేదని సమాధానం చెప్పాను. రీ ఆర్గనైజేషన్ ప్రపోజల్ ఉండా అని అడిగినట్లుగా ప్రశ్నలో ఉత్పన్నం కాలేదు.

9-40 a. m.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు :—ఖర్చు మినిమైజ్ చేయటానికి, తగ్గించటానికి సహకార రంగంలో ఆర్గనైజేషన్ నైజ్ పటిష్ఠం చేసే ఆలోచన వున్నదా ?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :—సిబ్బందిపై ఖర్చు అవుతున్న విషయామే కాదు. మొత్తం సహకార సంఘాలు పటిష్ఠం చేయడానికి అప్పులు సక్రమంగా పంపిణీ కావటానికి కాని, వసూలు కావడానికి సంబంధించిన విషయం కూడా వుంది. వేరు వేరు ఆర్గనైజేషన్స్ ద్వారా, ఒకే అప్పుదారు వేరు వేరు బ్యాంకులలో అప్పుకు తిరగడం అనే వద్దతి కాకుండా ఒకే ఒక ఛానల్ ద్వారా, సహకార సంఘాలు పటిష్ఠంగా వని చేయటానికి కోవరేటివ్ బ్యాంకులు, సి.ఎ.డి. బ్యాంకులు మెర్జ్ చేసి ప్లాటర్ టరమ్, మీడియమ్ టరమ్, లాంగ్ టరమ్ లోన్స్ అన్నీ ఒకే ఛానల్ క్రింద ఇవ్వటానికి ప్రభుత్వం ఆలోచనలో వుంది.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు :— ఆ ఆలోచన ఏ స్థితిలో వున్నది, ఎప్పట్లో అమలు చేస్తారు ?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :— ప్రభుత్వం వీటిపై పరిశీలన జరిపి మార్పుటానికి ముందు ఆర్.బి.ఐ., నాబాడ్ : నేషనల్ బ్యాంక్ ఫర్ ఎగ్రికల్చరల్ రూరల్ డెవలప్ మెంట్ : వారి పర్మిషన్ కావాలి. అక్కడ్నుంచి అప్పు మంజూరు అవుతుంది, అక్కడ్నుంచి వారి కన్కరెన్స్ కావాలి కనుక ప్రతిపాదనలన్నీ ఆ కమిటీ ముందు వుంచి వుంచడమే గాక వారితో మాట్లాడటం జరిగింది. తదుపరి బాంబాయిలో నాబాడ్ నెషనల్ కమిటీ 28-7-83 నాడు సమావేశమైనది. అక్కడ అధికారులతో చర్చలు జరిగిన పిదప కొన్ని మార్పులు చేర్పులూ చేయాలనడం వల తిరిగి ప్రభుత్వ ఆలోచనకు పంపడం జరిగింది. ప్రభుత్వం పరిశీలన పూర్తి చేసి నాబాడ్ కు తీసుకు వెడితే అక్కడ నిర్ణయం చేయాలి.

శ్రీ ఎస్. శైపాల్ రెడ్డి :— ప్రతిపాదన అయినా ఉండరమా సంప్రదించి చేస్తే బాగుంటుంది. సి.ఎ.డి.బి. అధ్యక్షులందరూ సమావేశమై వెంట్రోల్ కోవరేటివ్ బ్యాంకుల్లో కలిపితే అయోమయ పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. వెంట్రోల్ కోవరేటివ్ బ్యాంకుల ఆర్థిక పరిస్థితి బలహీనంగా వుంది, సి.ఎ.డి.బి. యొక్క పరిస్థితి మెరుగ్గా వుంది, కనుక ఈ రెంటిని కలిపితే అయోమయ పరిస్థితి ఏర్పడు తుంది అని వారు ప్రభుత్వానికి రిప్రజెంట్ చేసిన మాట నిజమా ? ఆ దృక్పథంతో కూడా దీనిని పరిశీలించారా ?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :— కొందరు సి.ఎ.డి.బి. అధ్యక్షులు కలవడం సమంజసం కాదేమోనని ప్రభుత్వానికి కొన్ని సూచనలు చేశారు. ఈ రెంటిని కలిపితే కొన్ని కష్టాలు; నష్టాలూ వున్నాయన్నారు. ఈ విషయాలన్నీ ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తుంది. అయినప్పటికీ అప్పుదారుకు అప్పు ముట్టటంలో ఇబ్బంది లేదు. ఇప్పుడు నష్టపడినా రెండు మెర్జ్ చేసినందువల్ల వచ్చిన నష్టాలలో తిరిగి అప్పులు నాబాడ్ నుండి మంజూరు కావడం కష్టం కాదు, ఇది వయబుల్ గా నడవటానికి

అప్పు తీసుకురావటానికి రెండు కలిపినందువల్ల 30 కోట్ల రూపాయలు అదనంగా ఖర్చు పెట్టవలసివుంది, లేదా ప్రభుత్వం నుండి బ్యాంకుకు ఇవ్వవలసివుంది. లోన్ గా గాని, షేర్ గా కాని, లేదా గ్రాంటుగా గాని వారికి ఆర్జీ పరిస్థితి వుంది. అందువల్ల 30 కోట్లు ఇచ్చి వయబల్ గా చేసి పని చేయించాలనే ఉద్దేశం వుంది.

శ్రీ ఎన్. జైపాల్ రెడ్డి :— 30 కోట్లు లోన్ గా గాని, షేర్ గా గాని ప్రభుత్వం ఇవ్వవలసివుందని మంత్రిగారు చెప్పారు, సరికాదు. కాని బడ్జెటులో ఆ 30 కోట్లు ఎక్కడా కనిపించడం లేదు. సి.ఎ.డి.బి. ఆవ్యయముల పక్కావముగా ఈ ప్రతిపాదనను వ్యతిరేకిస్తున్న మాట నిజమా?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :— ఏకగ్రీవంగా వ్యతిరేకిస్తున్నట్లుగా వె.మొరారాజు మాట అంటేదు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— ఈ ప్రతిపాదన కేంద్ర ప్రభుత్వానికి, ఆర్.బి.డి.కి మన ప్రభుత్వం వంపిరా? వంపితే ఆ ప్రతిపాదన సభ ముందు పెడతారా?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :— ఆ ప్రతిపాదనలు ఆర్.బి.డి కి పంపటం జరిగింది, చర్చలు కూడా జరిగాయి. ప్రతిపాదనలలో మార్పులు చేర్పులు చేయవలసిన అవసరం వుంది కనుక .....

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— వాటిని సభ ముందు పెడతారా?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :— అవి పరిశీలనలో వున్నాయి కనుక సభ ముందు పెట్టవలసిన అవసరం లేవనుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. జగన్నాథం (వర్ధన్నపేట) :— ఈ సమాచార సంఘాల్లో సభ్యులుగా చేరేవారు వంద రూపాయలు షేర్ కాపిటల్ కట్టాలన్నట్లుగా, దానికి మంత్రివర్గం ఆమోదం లభించినట్లుగా సమాచారం వుంది. అది వాస్తవమా? బ్యాంకు అధ్యక్షులు రెండుసార్లు సమావేశమై చర్చలు జరుపుకొని మంత్రికి వినతిపత్రం అందచేయారని తెలుస్తోంది. అది వాస్తవమా? ఇప్పటికైనా పరిశీలిస్తారా?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఆ శాఖ మంత్రిగా నా వద్దకు వారంతా 9-50 a.m. కూడి వచ్చిన ఉదంతం లేదు. కొంత మంది నుండి మాత్రం వర్సనల్ గా ఆ బ్యాంకు తరపున యిది సమంజసం కాదు, కలవవద్దని వచ్చింది. వారు కిక్రీవంగా చేసిన తీర్మానము గాని అ దరు కలసి కాని రాలేదు. కాని సభ్యులు కొంత భావిస్తున్నారు. ఈ మధ్యన సి.ఎ.డి.బి బ్యాంకు అధ్యక్షులందరూ సమావేశమై యీ తీర్మానాలు చేసి వున్నారు, మీటింగులు జరిపి వున్నారు. వాటి ఆధారంగా వారు చెబుతూ వుండవచ్చు. ఆ మినట్లు యింకా నాకు చేరలేదని చెబుతున్నాను.

శ్రీ యం. జగన్నాథం :— వంద రూపాయల సభ్యత్వం వుండాలని మంత్రి వర్గం ఆమోదించిందా?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :— ఇప్పటి వరకు యింకా ఏమీ లేదు.

శ్రీ కె. వెంకటేశ్వరరావు (కొల్లాపూర్) :— అన్యాయం, బహుళ: సింగిల్ విండో డెలివరీ మెథడ్ కోఆపరేటివ్ మూప్ మెంటులో యింటర్డ్యూస్ చేసే వుద్దేశముతో చేయబడినట్లు వుంది. అలాంటి ఎక్స్పెరిమెంటు అఖల భారత స్థాయిలో ఏ రాష్ట్రములో అయినా అమలులో వున్నట్లు మీ దృష్టికి వచ్చినా?

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

శ్రీ కె. బానారెడ్డి :— ఏ ఇతర రాష్ట్రాలలో వున్నట్లుగా లేదు.

శ్రీ కె. అజ్ఞారెడ్డి (కేపెళ్ళ):— కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్ రైతుల నుండి పది వర్సంటు పేర్ కేపిటల్ తీసుకునే విషయం వాస్తవమా? తీసుకుంటే యింకొక కొత్త ప్రతిపాదన చేస్తున్నాగు మెర్జర్ అని, అది రైతులకు బర్జన్ నమ్మగా వుంది. పది వేలు తీసుకున్న రైతుకు 9 వేలు చేతికి వస్తున్నవి, పది వేలకు వడ్డీ కడుతున్నారు. ఒక మూడ: ఒక వర్సంటు పేర్ కేపిటల్ తీసుకుంటారా? రెండవది, పేర్ కేపిటల్ కు సిలింగు నిర్ణయం చేస్తారా?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— మీ ప్రశ్నకు దీనికి సంబంధం లేదు.

శ్రీ కె. అజ్ఞారెడ్డి :— మంత్రిగారు సమాధానం యివ్వడానికి సిద్ధంగా వున్నారు.

మిస్టరు డిప్యూటీ స్పీకరు :— మీరు అడిగిన దానికి యీ ప్రశ్నకు సంబంధం లేదు.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :— ప్రధాన ప్రశ్నకు అనుబంధంగా ఒకసారి అటూ యిటూ కావచ్చు, అది సహజం. మరి త్రైము ఎక్కువ అవుతున్నదనుకున్నప్పుడు అదుపు చేయడం ఆవసరమే. ఈ విషయములో మినిష్టరుగారు జవాబు చెప్పడానికి లేచారు. రానిస్తాండి ఆ యిప్పర్యేషను. అటువంటి సందర్భంలో మీరు ఆపడం మంచిది కాదు.

మిస్టరు డిప్యూటీ స్పీకరు :— ఆ కృషి మీద యిర్రిలవెంటు సప్లి మెంటు రీస్ 20 ఏడా చేశారు.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :— ఆ విషయము మొదలే జాగ్రత్త పడాలి. కాని మంత్రిగారు జవాబు చెప్పడానికి లేచి నప్పడు ఆపకం మంచిది కాదు.

మిస్టరు డిప్యూటీ స్పీకరు :— వారు అడిగేది సమంజసమని మీరు భావిస్తున్నారా చెప్పండి.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :— నేను ఆ మెరిట్ లోకి వెళ్ల వలసిన ఆవసరం లేదు. ఆ విషయం మీరు మొదటే జాగ్రత్త పడాలి. అది మీ బాధ్యత. మినిష్టరుగారు జవాబు చెప్పడానికి లేచిన తరువాత ఆపడం ఎందుకు అని అడుగుతున్నాను.

మిస్టరు డిప్యూటీ స్పీకరు :— నేను జాగ్రత్త పడుతుంటే మీరందరు అడ్డం పడుతున్నారు. ఏమి చేయాలి?

శ్రీ యం. ఓంకార్ :— మిస్టరు గారు జవాబు చెప్పడానికి లేనినప్పుడు ఆపడం మంచి కాదని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

మిస్టరు డిప్యూటీ స్పీకరు:—మంత్రిగారు లేచి ముందు ప్రశ్నల వుత్పన్నం కాదని చెప్పాలా?

శ్రీ యం. ఓంకార్ :—వారిని ఆ మాట అననివ్వండి.

శ్రీ కె. అశ్వారెడ్డి:—ఇప్పటివరకు 20 యిర్రలపెంటు సబ్సిడీ మెంబర్స్ ఎలా చేశామన్నారు, యిది 21వది అనుకోండి. కోవరేటివ్ స్టంబులైతుల నుండి వది వర్సంటు షేర్ కేపిటల్ కలెక్ట్ చేస్తున్నారు. వది వేల రూపాయలకు ఇదులు 91 వేలే చేతికి వస్తున్నవి. షేర్ కేపిటల్ ను 1 ఏకర్సంటుకు తగ్గించే ఆలోచన చేస్తారా? షేర్ కేపిటల్ మీద ఏదైనా సీలింగు పెడతారా?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:—ఆర్ బి జి నియమనిబంధనలనుసరించి ఆ సంఘాల ద్వారా ఎంత షేర్ కేపిటల్ వసూలు చేయాలి ఏమిటి అనేది వుంది. దాని ప్రకారం యిప్పుడు చేయడం అరుగుతున్నది. ఏదైనా కొత్త ప్రతిపాదన వుంటే తిరిగి ఆర్ బి.జి. కంకరెస్సు తీసుకొని చేయవలసి వుంటుంది. దానికి ప్రతిపాదనలు వంపాలనే పరిశీలన ప్రస్తుతం లేదు. మొత్తం కో ఆపరేటివ్ వ్యవస్థను రీ ఆర్గనైజ్ చేయాలనే ప్రభుత్వ పరిశీలన ఏదైతే వుందో, అది రాజకీయంగా గాని వేరు కారణంగా గాని ఎటువంటి రూపం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. దాని ప్రకారము అప్పు దారులకు వుపయోగంగా వుంటుందేమో, ప్రభుత్వానికి ఆర్గనైజేషను సులభ తరంగా వుంటుందేమో, ఆ వుద్దేశం గౌరవపథ్యులు చెబితే, మొత్తానికి రీ ఆర్గనైజేషను చేసే దానిలో, గౌరవపథ్యులు అవసరం అనుకుంటే ప్రతిపక్షాలవారు కూర్చుని వారి విలువైన సలహాలు ఆందించి యీ వ్యవస్థను పటిష్టవంతంగా చేయడానికి ఏ విధంగా పాటుపడతారో వారు సహకరిస్తే అభ్యంతరం లేదని వారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. అశ్వారెడ్డి:—రీ ఆర్గనైజేషను చేసేప్పుడు యీ సూచనలను గమనించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ స. అంగారెడ్డి:—అన్ని సంఘాలు కలిపి ఒక సంఘంగా చేసి రైతులకు రుణాలు యిచ్చే సందర్భంలో కార్డు క్రెడిటు సిస్టం ప్రవేశపెట్టడానికి మంత్రి వర్గం ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:—ప్రతిపక్షనాయకుల మరి ప్రతిపక్షములో వుండే అందరి అమూల్యమైన సలహాలు రీ ఆర్గనైజేషను కొరకు స్వీకరించడానికి ఒక సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేస్తాను. ఆ సమావేశంలో వారికి వున్నటువంటి డాట్స్ లను తెలిపి, యివ్వవలసిన సలహాలు అన్ని యిచ్చి రీ ఆర్గనైజేషను కొరకు సహకరించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

మిస్టరు డిప్యూటీ స్పీకరు:—షార్ట్ నోటీస్ క్య. నెం. 160-ఎ. షిఫ్ట్ షిఫ్ట్.

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

Non-Allotment of Fishrearing Tanks to Local Fishermen Associations by Amudalavalasa Panchayati

160—B

S.N.Q. No. 2585-V :— Sarvasri T. Seetaram (Amadalavalasa), M. Narayana Rao (Sompeta), D. Rajasekhar (Kankipadu), M. Krishna Rao, Kum. Tripurana Venkataratnam (Cheepurupalli) Sri B.S. Jayaraju (Vijayawada West) :—Will the Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Amudalavalasa Panchayati with political motives has not given the tanks in Amudalavalasa Panchayat to the local fishermen associations for rearing the fish for the year 1983-84 violating the Government Order; and

(b) if so, the action taken by the Government against the said Panchayat ?

పంచాయతీరాజ్ శాఖమంత్రి (శ్రీ కె. రామచంద్రారావు) :— (ఎ, బి) శాఖాపరంగానే చేపల అమ్మకాన్ని చేపట్టాలనే గాఢమైన పంచాయతీ నిర్ణయం బెస్తవారి సహకార సంఘానికి అనుకూలంగా లేనందున, ఆ సంఘం కలెక్టరుకు విజ్ఞాపన చేసుకున్నది. దాని మీద, ఆమదాలవలస గాఢమైన పంచాయతీ సర్పంచ్ కు, కార్యనిర్వహణాధికారిని 10-4-1978 తేదీ పంచాయతీరాజ్ శాఖ ఎం.ఎస్. సెం. 949 జి.ఓ. లోని నిబంధనలను పాటించవలసిందని, ఆ విధంగా పాటించినట్లు తెలియపరచవలసిందని కలెక్టరు ఆదేశించారు. 18-8-83 న ప్రభుత్వానికి ఒక విజ్ఞాపన అందింది. దానిని పురస్కరించుకొని, వైన పేర్కొన్న జి.ఓ. లోని నిబంధనల నమసరించి డివిజన్లు పంచాయతీ అధికారి నిర్ణయించిన కాలు మొత్తానికి చేపలు పట్టుకునే హక్కులను ఆ సంఘానికి కాలక్రిత్యవలసిందిగా గ్రామపంచాయతీకి స్పష్టమైన ఆదేశాలు జారీచేయమని కలెక్టరును కోరడమైంది. అయితే బెస్తల సఙ్ఘంవారు చెరువులలో అడుగు పెట్టకుండా నిరోధిస్తూ సీలు కోర్టు నుండి గాఢమైన పంచాయతీ ఇంజనీరును ఉత్తరువులు తెచ్చింది. ఈ విషయం కోర్టు విచారణలో వుంది.

10-00 a.m.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి (శ్యాంపేట) :—అధ్యక్షా, మత్స్య పారిశ్రామిక సహకార సంఘాలకు గవర్నమెంటు ఫిక్సు చేసిన రేటు ప్రకారంగా తప్పకుండా ఇవ్వాలనే నిబంధన ఉన్నప్పుడు దానిని ఉల్లంఘించి చేసిన అధికారులపై ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకొంటుంది ?

శ్రీ కె. రామచంద్రారావు :—ఆ సొసైటీలకు ఇమ్మని ప్రభుత్వం ఆదేశాలు ఇచ్చింది. అయితే వారు కోర్టుకు పోయి సైటీను కొని వచ్చారు. విచారణలో ఉంది. అది వెకేట్ అయిన వెంటనే వారికి ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

శ్రీ డి. చౌదరి (పరచూరు) :—ప్రతి పంచాయతీ అచార్యాన్ని డిపే చేయడానికి ఈ సఙ్ఘాల ఫిషరీస్ డిపార్ట్మెంటునుంచి ఒక ఆర్డరు తీసుకోవలసి వస్తున్నాయి. నీటికి అడ్డం వేయకుండా ఫింగర్ లింగ్స్ పట్టుకొనడానికి ఆర్డరు

పొందుతున్నారు. పంచాయతీలు అక్షను పెట్టే సమయంలో పంచాయతీ చెరువులన్నీ మాకు దర్తం చేయవలసిన అవసరం ఉందని మిస్ లీడ్ చేసి వారు ఇరెగ్యులర్ గా పొందడం జరుగుతున్నది. మా జిల్లాలో చాలా ట్యాంక్సును వారు ఇరెగ్యులర్ గా పొందడం జరిగింది, వాటిని అరికట్టడానికి ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకొంటుంది.

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు :—సభ్యులు చేసిన సూచనను పరిశీలించి తప్పకుండా ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

శ్రీ టి. శీతారాం :—ఆముదాలవలస పంచాయతీలో పంచాయతీవారు టెండర్లు పిలిచారు. అక్కడ స్థానికంగా ఉన్న ఫిషర్ మెన్ ఎసోసియేషనువారు అక్షనుకు వెళ్లారు. మొదట 2 వేలు వారు ఫిక్సు చేసి తరువాత 2500 రూ.లు ఫిక్సు చేసే దానికి కూడా వారు ఒప్పుకున్నారు. ఈ మధ్య ఎలక్షన్లు రావడం. ఫిషర్ మెన్ సపోర్టు చేయడం, దానిమీద మేము కెనలస్ చేసుకుంటామని చేసిన అక్షనును కాన్సిల్ చేయడం జరిగింది. పంచాయతీలలో ఉన్న ట్యాంక్సును స్థానికంగా ఉన్న ఫిషర్ మెన్ ఎసోసియేషనుకు ఇవ్వాలని జి. బి. ఉంది. అయినప్పటికీ ఆ పంచాయతీవారు రాజకీయ దురుద్దేశంతో చేశారు. ఆ విధంగా చేసిన పంచాయతీల మీద, అఫీసర్సుమీద ఎటువంటి చర్య తీసుకుంటారు ?

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు :—గౌరవ సభ్యులు చేసిన సూచన వాస్తవమే. 2500 రూ. లకు డివిజన్ లో పంచాయతీ అఫీసరుగారు నిర్ణయించిన మాట వాస్తవం. దానికి ఫిషర్ మెన్ కో ఆపరేటివ్ సొసైటీవారు ఒప్పుకున్నారు. కొంత డబ్బు చెల్లించారు. వారికి ఖచ్చితంగా ఇవ్వాలని కలెక్టరుకు ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరిగింది. కలెక్టరుగారు గ్రామ పంచాయతీకి ఆదేశాలు ఇచ్చారు. మళ్ళీ గ్రామ పంచాయతీ జనరల్ బాడీ తీర్మానం చేసి కాశాపరంగా అమ్మాలని నిర్ణయం తీసుకొని వారు కోర్టుకు పోవడంవల్ల ప్రస్తుతం శ్రీ కాకుళం మునిసిపల్ కోర్టులో విచారణలో ఉంది. విచారణ అయిన వెంటనే ఖచ్చితమైన ఆదేశాలు ఇచ్చి తగిన చర్య తీసుకోబడుతుంది.

శ్రీ టి. సీతారాం :—వారు కొన్ని చేప పిల్లలు వదలి పెట్టారు, వీరు కొన్ని చేప పిల్లలు వదలి పెట్టారు. According to the orders of the Director of Fisheries, -Panchayati Raj and the District Collector, ఇవన్నీ జరిగిన తరువాత రేపు వారు, వీరు తగాదా పడవచ్చు. జడ్జి మెంటు లేట్ కావచ్చు. అటువంటప్పుడు లా అండ్ ఆర్డరు ప్రోబ్లం ఏర్పడుతుంది. ఈ సందర్భంలో పంచాయతీ ప్రెసిడెంటు మీద ఎటువంటి యాక్షను తీసుకుంటారు ?

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు :—తగిన ఆదేశాలు ఇచ్చి లా అండ్ ఆర్డరు కంట్రోలులో ఉండేట్లు చూస్తాము.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :—గ్రామ పంచాయతీ చట్టం ప్రకారంగా గ్రామ పంచాయతీ చేసిన తీర్మానాలను కలెక్టరు రద్దు చేసే అవకాశం ఉన్నప్పుడు కలెక్టరుగారు దీనిని రద్దు చేశారా లేదా ? రద్దు చేయకపోతే ఎందుకు రద్దు చేయలేదు ?

శ్రీ కె. రామచంద్రారావు :—వారికి ఆదేశాలు ఇచ్చారు. కోర్టు తీర్పు వచ్చిన తరువాత దానిని రద్దు చేయాలని ప్రభుత్వం దృష్టిలో ఉంది.

శ్రీ టి. సీతారాం :—వారు దానిని కాదన్న తరువాత కోర్టుకు వెళ్లారు. గవర్నమెంటు ఆర్డరును వారు వయొలేట్ చేసారా లేదా? గవర్నమెంటు ఆర్డరును ప్రకారం వారికి ఎందుకు ఇవ్వలేదు? ఖచ్చితమైన చర్య తీసుకుంటామని మంత్రిగారు హామీ ఇస్తారా?

శ్రీ కె. రామచంద్రారావు :—తప్పకుండా చర్య తీసుకొనడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర (హిమాయత్ నగర్) :—కోర్టుకు ఎప్పుడు వెళ్లారు? ఇన్ జక్షను ఆర్డరు ఇచ్చారా? ఇస్తే ఎందుకు ఇంప్లిమెంటు చేయలేదు?

శ్రీ కె. రామచంద్రారావు :—కోర్టుకు 5-8-1983న వెళ్లారు. కోర్టు ఇన్ జక్షను ఆర్డరు ఇచ్చింది. 26-8-1983న పోస్టు అయి ఉంది. కాని ఆ రోజున కూడా రాలేదు.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :—దానిని వెకేట్ చేయడానికి ఏమైనా ప్రయత్నం చేసారా?

శ్రీ కె. రామచంద్రారావు :—చేకాము. ప్రభుత్వం పజాన కాంటర్ చేయడం జరిగింది. 26 న పోస్టు అయింది. ఆ రోజున తీర్మానం జరుగలేదు. తరువాత తీర్మానం రావచ్చును. రాగానే నిర్ణయం తీసుకొనడం జరుగుతుంది.

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీ ఎన్. విజయరామరాజు :—అధ్యక్షా, 29 వ తేదీన నేను రెండు 329 నోటీసులు ఇచ్చాను. ఈవేళ 2 వ తేదీ. మేము నోటీసు ఇచ్చిన 9 రోజుల లోగా ఏదో విషయం మాకు చెప్పాలి. వేటగాడు సరయినవాడు కాకపోతే లేడి మూడు కాళ్ళమీద నడుస్తుందట. మాలాంటి అమాయకులయిన కాసన సభ్యులు ఏమైనా ఇస్తే మీ నెక్రెచేరియట్ ఈ విధంగా చేస్తుంది. మా 329 నోటీసులు ఏమైనవి?

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకరు :— చూస్తాము. చూసి చెబుతాను.

MATTERS UNDER RULE 329.

re: Flow of Effluents from Palvancha Super Thermal Kendram, Khammam District.

10-10 a.m.

శ్రీ నాదెండ్ల భాస్కరరావు :—అధ్యక్షా, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి మండలికి చెందిన పాల్వంచలోని కొత్తగూడెం ధర్మల్ పవర్ స్టేషన్ మొత్తం స్థాపిత శక్తి 680 మెగావాట్లు. పవర్ స్టేషను నుంచి వెలువడే వ్యయ పవ్ నీటిపోకలిపి ఈ మిశ్రమద్రవ్యాన్ని పవ్ పాండులోనికి వదులుతారు.

re : Flow of effluents from Palvancha Super Thermal Kendram, Khammam District.

పడపోత సాదనాల ద్వారా వడీయకట్టిన తరువాత ఏకైక పాండు ఆవుట్ లైట్ నుంచి వచ్చే పదార్థాలను వాల్నాలోకి పంపుతారు. చివరకు ఆది కిన్నెరసాని నదిలోనికి పోతుంది. కిన్నెరసాని నదిలోనికి పడలకానికి ముందు ఛార్జిట్ పవరు స్టేషను నుంచి వెలువడిన నీటి చమునాలకు వ్యవసాయ కాళి 1983 మార్చిలో సేకరించింది. ఈ నీరు కంటలకు హానికరమా అనే విషయాలను ఖమ్మంలోని వ్యవసాయ కాళికు చెందిన ప్రాంతీయ భూసార పరీక్షా కేంద్రం పరీక్షించింది. పరీక్షజరిపినతరువాత నీటివారుదలకార్యాలయాలనిమిత్తం ఈనీరు హానికరం కాదని కార్యాలయంవారు తెలియపరిచారు. కొత్త గూడెం ఛార్జిట్ పవర్ స్టేషను చీఫ్ ఇంజనీరు పశువులకుగాని ప్రజలకుగాని వ్యాధులు సోకిన విషయము గురించి గ్రామస్థుల నుంచి తమకు ఎటువంటి ఫిర్యాదులు అందలేదని తెలియజేశారు. ద్విక్ష చేసేందుకు తగు చర్యలు తీసుకున్న తరువాత వ్యర్థపదార్థాలను బయటకు వదిలివేసే విషయంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ లో నీటి కాలుష్య నివారణ నియంత్రణ మండలి కొన్ని ప్రమాణాలు నిర్ణయించింది. ఈ మండలి నిర్ణయించిన ప్రమాణాలను పాటించేందుకు తగు చర్యలు తీసుకోవడానికి రాష్ట్రవిద్యుచ్ఛక్తి మండలికి 1983 అక్టోబరు వరకు గడువు ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ విషయం గురించి కాలుష్య నివారణ మండలి మిక్కిలి శ్రద్ధవహిస్తూ ఉంది. నిర్ణయించిన ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా ఉండేటట్లు వ్యర్థ పదార్థాలను శుద్ధిపరచేందుకు రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి మండలి తీసుకుంటున్న చర్యలు శుద్ధిపరచే ఏర్పాట్లను కాలుష్య నివారణ మండలి నియమిత కాలికంగా సమీక్షిస్తోంది.

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్:— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు కె.టి.పి.ఎస్.సి. యొక్క నిర్లక్ష్యం అనేది అందులో వున్నది. ఎందుకని అంటే షరి ఒక ప్రావే ప్రకృమ్మతే కిన్నెరసాని ఉంది. దానిక్రింద వేలాది ఎకరాల భూమి మాగాణిగా ఉంది. అది ఏమీ చప్పుడు చేయకుండా పోతూ వుంది. ఆయిల్ కంటెంటు అందులో ఎక్కువగా ప్రవహిస్తూ ఉంది. అది చిక్కగా చేరుకొని నిలబడి ఉండడంవల్ల వైరుకి నష్టం కలుగుతుంది. ఆ ప్రాంతంలోని 7, 8 గ్రామాల ప్రజలకు మంచినీటికి కూడా ఇబ్బంది ఏర్పడింది. దీనివల్ల ప్రమాదం లేదు అన్నా అది చూస్తూ త్రాగడానికి మనస్కరించక సైకలాజికల్ గా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. కాబట్టి ఆ కాలుష్యాన్ని అందులో పడకుండా చూసి ఎక్కడికైనా డైవర్లు చేసి ఆల్టర్ నేటుగా ఏదైనా చేస్తే మంచిదని ఆ ప్రాంతంలో ఉన్నవారంతా ఆభిప్రాయపడుతున్నారు. పశువులకు కూడా పనికిరావడం లేదు. వైరు కూడా సరిగా పెరగడం లేదు. పంట సరిగా రావడం లేదు. కాబట్టి దీనికి ఏదైనా అల్టర్ నేటు వీలు ఉండేమో ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ నాదెండ్ల భాస్కరరావు:— అధ్యక్షా, నా వివరణలో నేను అన్ని విషయాలు చెప్పడం జరిగింది. అది హానికరం కాదని చెప్పడం జరిగింది. అయినప్పటికీ సైకలాజికల్ గా అది వాడడానికి ఇబ్బంది ఉందని గౌరవసభ్యులు దానిని డైవర్లు చేయడానికి వీలుండేమో చూడమని చెప్పిన సూచనలను తప్పకుండా నేను ఆఫీసర్లతో మాట్లాడి ఆలోచన చేస్తానని మనవి చేస్తున్నాను.

re : Waste matter dumped by Municipal Corporation of Hyderabad in the Tank Bed of Road No. 1, Banjara Hills.

శ్రీ వి. అబ్దుయ్య (బూర్గంపహాదు) :— ఆ సైకలాజికల్ ఎఫెక్టే కాను పాల్పించ నుంచి ఇతర గ్రామాలకు పోవడానికి ఆ వాగు దాటిపోవాలి అంటే మోకాలిలోను నీళ్ళలో దిగిపోవలసికంది. అట్లా దిగిపోయినప్పుడు వారు ఇంటికి పోగానే వారి కాలికి పొక్కులు ఎక్కడం అది జరుగుతోంది. ఆయిలు వైపు లైను వివరితంగా కారడం వల్ల ఇట్లా 5, 6, 7, 8 యూనిట్లలో లీకు అవడము వల్ల ప్రభుత్వానికి కూడా చాలా నష్టము వస్తుంది. మంత్రిగారు చెప్పినట్లు ఇది అంత చిన్న విషయం కాదు. వెంటనే చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను

శ్రీ నారెడ్డి భాస్కరరావు :— రిపోర్టులో అయితే ఎలాంటి ప్రమాదం లేదని ఉంది. గౌరవ నఖ్యులు వ్యక్తపరచిన ఆందోళనను దృష్టిలో పెట్టుకుని తప్పకుండా ప్రభుత్వం దీనిని ఏ విధంగా డైవర్లు చేయగలదో ఆలోచన చేసామనేది మనవి చేస్తున్నాను.

Re : Waste matter dumped by Municipal Corporation of Hyderabad in the tank bed of Road No. 1, Banjara-Hills.

శ్రీ చె. రామకృష్ణుడు :— అధ్యక్షా, పార్కు రూపొందించే ఉద్దేశంతో మున్సిపల్ కాఫకు చెందిన సుమారు 20 ఎకరాల స్థలాన్ని బంజారా హిల్స్ 1వ రోడ్డులో భాళీగా వదలి ఉంచాము అని ప్రాదరాజాదు మున్సిపల్ కార్పొరేషను ప్రత్యేక అధికారి తెలియజేశారు. ఈ పార్కు నమానా ఢిల్లీలోని ఏక పట్టణ ప్లానింగు కాఫ మాజీ డైరెక్టర్ శ్రీ రహోల్కర్ తయారు చేశారు. బంజారా హిల్స్ 1వ రోడ్డులో ప్రస్తుతం పార్కు ఏదీ లేదు పార్కు ఏర్పాటు 1983, ఏప్రిల్లో పని ప్రారంభించడం ఆగింది. దీ'లో వల్లపు ప్రాగ్రితం ఎక్కువగా ఉంది. ఈ ప్రాంతాన్ని మట్టి లేక చెత్తచెదారంతోగాని నింపాలి. మూడవ డివిజన్ ఉద్యానవనాల సీనియర్ అధికారి కావలసిన మున్సిపల్ చెత్తచెదారము సరఫరా చేయవలసిందిగా కన్ సర్ వెన్నీ సిబ్బందిని కోరారు. ఉద్యానవనాల అధికారి కోరిన మీసట మున్సిపల్ కాఫ లారీలు చెత్తచెదారము తీసుకురావడం మొదలు పెట్టాయి. ఉద్యానవనాల సీనియర్ అధికారులు ఇక్కడ ఈగలు ముసురుతున్నట్లు కనుగొన్న తరువాత ఆ చెత్త చెదారం మీద ప్రతిదిశము మలాధియాన్, రోగర్ మందులు చల్లడానికి ఆవసరమైన ఏర్పాట్లు చేయడం కూడా జరిగింది. వంద నుండి 130 లారీల లోడ్ను అక్కడ దించారు. మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ వారు ప్రతి రోజు మందులు చల్లడం పనులు సక్రమంగా చేస్తున్నందువల్ల ఈ స్థలంలో ఈగలు దోమలు పెరగడానికి అవకాశంలేదు.

శ్రీమతి కె. ప్రభావతమ్మ (రాజంపేట) :— నేను అక్కడికి వెళ్ళడం తటస్థించింది. అది ఒక రెసిడెన్షియల్ కాలనీకి సంబంధించింది. అది చూసిన తరువాత నేను ఈ నోటీసు ఇవ్వడం జరిగింది, అక్కడ పెద్ద పార్కు చేస్తున్నారు

re : Waste matter dumped by Municipal Corporation of Hyderabad in the Tank Bed of Road No. 1, Banjara Hills.

మంచిదే. కాని దాదాపు 180 లాకీల లోడు చెత్త అక్కడ తెచ్చి వేశారు. చాల చెడ్డ వాసన వేస్తున్నది. మరి పొయ్యి వేయాలి అంటే దానిని మట్టితో నింపాలిగాని అట్లా చెత్త నింపడం ఏమిటి? అక్కడ నీళ్ళు నిలిచి చాల దుగ్భాసన వస్తున్నది. దానివల్ల ఆ కాలనీలో ఉన్నవారికి రోగాలు కూడా వస్తాయి. మంత్రిగారు ఏవో మందులు చల్లుతున్నారని చెప్పారుగాని అటువంటిది అక్కడ ఏమీ నాకు కనబడలేదు. సరే పెన్షన్ పొందు పర్సాటు చేస్తున్నారు, దానికి ఎంత ఎస్టిమేటు అయింది, ఒక వేళ ప్రభుత్వం మట్టి నింపమంటే కంట్రాక్టర్లు చెత్త నింపుతున్నారా? ఈ విషయాలు రయచేసి ఈ సభకు తెలియజేస్తే బాగుంటుంది.

(మిస్టర్ స్పీకర్ యిన్ ది చైర్)

శ్రీ వై. రాఘవకృష్ణుడు :— అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేసినాను. 10-20 a.m. అక్కడ పార్క్ పెట్టే ఉద్దేశ్యంతో హ్యాండ్ కల్చర్ డిపార్టుమెంటుకు క్వెస్ట్ చేయడం అక్కడకు లారీలు పంపించడం జరిగింది. అయినప్పటికీ పబ్లిక్ కు యిన్ కన్వినెన్స్ ఉందని తెలియగానే మంత్రిలు కూడా చల్లడం జరిగింది. ఇప్పుడక్కడ యీ లారీలు డాప్ చేయడం కూడా చూనివేయడం జరిగింది. దాని వల్ల యీ గలు, దోమలు లేకుండా దానిమీద మట్టితో లే బాట్ చేయాలని ఆఫీసర్స్ తో చెప్పడం జరిగింది. పబ్లిక్ యిన్ కన్వినెన్స్ లేకుండా యీ పార్క్ గురించి అడుగుతూ, యీ పార్క్ కు యే విధంగా కాంట్రాక్ చేసినారని అన్నారు. దానిని గురించి యిన్ఫర్మేషను లేదు. గౌరవ సభ్యులకు తప్పకుండా ఆ యిన్ఫర్మేషను కూడా ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ఇప్పుడు యిన్ కన్వినెన్స్ ఉంది కాబట్టి మట్టితో లేయర్ వేస్తే కొంతవరకు ప్రాబ్లమ్ సాల్వ్ అవుతుందనీ, మట్టితో లేయర్ వేయవని చెప్పడం జరిగింది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :— ఇంతకుముందు ఆడ్రెసేనారెడ్డిగారు అడిగితే 329 అయిపోయిన తర్వాత మార్గాలండి అని డిప్యూటీ స్పీకరు గారు అన్నారు. ఇప్పుడు 329 పెట్టుకున్న ప్రాధాన్యత యేమిటంటే మేటర్స్ ఆఫ్ రీసెట్ పబ్లిక్ యింపార్టెన్స్ యేవైతే అక్కరలేన ఉన్నాయో వాటిని సభ దృష్టికి తీసుకురావడానికి, 74 క్రింద, ఎస్. ఎస్. క్యూ. క్రింద యిస్తే మైము వదుతుంది కాబట్టి దీనిని పెట్టుకున్నాము. ఈ నాడు తాదేపల్లి గూడెం ప్రక్కన ఉన్న భీమవరం దగ్గర ఎండగండి వద్ద జరిగిన బస్సు ప్రమాదంలో 20, 30 మంది అగ్లిగే నిన్న విజయవాడలో జరిగిన బల్లకట్టు ప్రమాదంలో 30, 40 మంది చనిపోతే కాసన సభ సమావేశాలలో ఉన్నప్పుడు యీ విధంగా 30, 40 మంది చనిపోయినప్పుడు ప్రతివడం అయినా, ప్రభుత్వం వడం అయినా సభకు యిన్ఫర్మేషను యివ్వవలసిన అవసరం ఉంది. మేము నోటీసులు యిస్తే తమరు చాటిని...

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఈ నాడు సి. ఎం. గారు దీనికి రిప్లయి యివ్వాలి. కాని సి. ఎం. గారు లేరు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :— బస్సు మిస్ హేప్ కు సంబంధించి యిది ట్రాన్స్ పోర్టు మిన్స్ట్రుగారికి సంబంధించింది. వారు లేరు ముఖ్యమంత్రిగారు కాన్సిల్ లో ఉన్నప్పుడు అయితే రోజును వెట్టుకున్నాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఇదవరకు 2, 3 అడ్మిట్ చేయడం జరిగింది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :— అడ్మిట్ చేసిన దానిని పొరబాటు అని, తక్కువ ప్రాధాన్యత అని నేను చెప్పదలచుకోలేదు. అది it is for the Speaker to decide about the admissibility. యంతకన్నా రిసెంప్ అక్కరెస్సే ఉన్న యిస్యూస్ నభ్యుత్పత్తికి తీసుకువచ్చినాము. వాటిని వేసి ఉంటే బాగా ఉండేది. ఇక మీదటయినా రేపు, ఎల్లండి అయినా వచ్చేటట్లు చూడఃపోతే what will the people think about us? అనే విషయం తమరు ఆలోచించాలి. బోట్ మిస్ హేప్ గురించి రేపు వస్తుంది. బస్ మిస్ హేప్ గురించి మంత్రిగారు యిప్పుడు చెబుతామంటున్నారు. మేము 329 నోటీసు యిచ్చినాము. దీనిమీద మాట్లాడేదేమీ లేదు. బస్సు ప్రమాదంలో యెంతనుంది చనిపోయినారో యీ విషయం తెలియజేయండి. మాకు అనుమానాలు ఉంటే చెబుతాము.

We want to bring to the notice of the House that this accident has taken place and some people have died.

re : Bus accident at Yendragaddi of Bhimavaram.

రవాణా శాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ) :— అధ్యక్షా, మంగళవారం 31వ శతదిన బస్సు తాడేపల్లి గూడెం నుంచి 4-40 నిమిషములకు బయలుదేరి, అది భీమవరం పోతూ పోతూ ఎండగండి దగ్గరకు పోయిన తర్వాత అక్కడ యరుకుగా ఉండి, ఒక ప్రక్కన మొరుగం కుప్పలు వేసి ఉన్నాయి ఆ ట్రాఫిక్ కడన ప్రకారం ఒక సెకెలు తను అడ్డం వస్తే లెఫ్ట్ కు వెళ్తూ ఆ ప్రక్కనే గోతి ఉంటే అందులో దిగి ఆ ప్రక్కనే ఉన్న కెనాల్ లో సాయం కాం 5-45 నిమిషములకు వడింది. ఆ ఊరుకు దగ్గరగా ఉండేవారు అందరూ వెళ్లి ఆ బస్సు అద్దాలు వగలగొట్టి బయటకు తీసివేస్తే 11 మంది చనిపోయినారు. వారిలో ఇద్దరు పిల్లలు, ఒక ఆడ పునిషి కూడా ఉంది. ప్రభుత్వం నుంచి రూ. 1,000 లు చచ్చిపోయిన వారికి తర్వాత గాయపడిన వారికి రూ. 500 లు చొప్పున, ఆర్. టి. సి నుంచి చనిపోయిన వారికి రూ. 2000 లు గాయపడిన వారికి రూ. 500 చొప్పున యివ్వడం జరిగింది. ఆ తర్వాత వారి జిల్లాకు సంబంధించిన జి. ఎం. లో ఒక ఎంక్వైరీ కమిటీ వేశారు. అదేవిధంగా ప్రభుత్వం మేజిస్ట్రేయిట్ ఎంక్వైరీకి అర్దరు వేసింది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు:—మంత్రిగారు ఆక్కడకు వెళ్ళివచ్చినట్లుగా ప్రతికూలం వచ్చింది. డి.కె.లో చనిపోయింది 11 మంది మాత్రమేనని మంత్రిగారు అన్నారు. అంతే ఆ బస్సులో ప్యాసింజర్స్ యెంతమంది ఉన్నారు? మిగతా వారి? సేఫ్టీ విషయం కనఫరమ్ అయిందా? మీకు దొరికిన శవాలు 11 అన్నారు. బస్సు ఓవర్ లోడ్ అయి ఉందని పేపర్లో వచ్చింది. అదెంతమంది వాస్తవం? ఇప్పుడు దొరకకుండా ఉన్నవారి ఆచూకీ తెలుసుకోవడానికి ప్రభుత్వం చేసిన ప్రయత్నం యేమిటి?

శ్రీ ఎస్. నత్యనారాయణ:— అసలు శవాలు గురించి ఆచూకీ ఒక్కరిదే దొరకలేదు. అది నిన్నటి వార్త యేమిటో కాని మొన్న సాయంకాలం వరకు తెలియలేదు. ఓవర్ లోడ్ ఉందా అని గాయపడిన వారిని అడిగినాను. కొంతమంది బదుగురు, కొంతమంది 10 మంది యింకొకరు 15 మంది ఉంటారని అన్నారు. ఈ విధంగా వేరియేషను ఉంది. కాని ఆ ఎస్. ఆర్. దొరకలేదు. వివరాలు దొరకలేదు. కండక్టరు చనిపోయినారు కనుక అది యొక్కడనో పోయింది. తర్వాత యీ కాగితాలు యొక్కడ దొరికినా యో పోలిను వారిచే స్వాధీనం చేసుకోబడడం తర్వాత ఆక్కడకు వచ్చిన వారు అందులో ఉన్నవారిని తీయగానే గొబరాపడి ఆ ప్రయాణీకులు యొక్కడకు పోయినారో తెలియదు కాని, తర్వాత నీళ్ళు అపి గాలించినారు, బస్సు అద్దాలు వగలుకొట్టి తీస్తేనే బయటకు రాగలిగినారు. వారిని బయటకు గుంజుతూ ఉంటే దెబ్బలు తగిలినాయి, ఆ యిరుకునుంచి రాలేకపోయినారు. అందువల్ల కనుక వారు బయట నుంచి యొక్కడకో కొట్టుకుపోయే సమస్య లేదు. బయటకు పోవడానికి బస్సు షట్టర్స్ వేసి ఉన్నాయి. ఆక్కడ గాలిస్తే శవాలు లేవు.

శ్రీ ఎస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి — మంత్రిగారు చెబుతూ యిరుకుగా ఉంది, మట్టి వేళారు. కనుక ప్రమాదం జరిగిందని అన్నారు. ఇటువంటి పరిస్థితి యిక ముందు జాగ్రత్తగా చర్యలు తీసుకుంటున్నారా? అదే విధంగా ప్రతికూల ప్రకారం కొంతమంది వట్టుకొని పోయినారని అంటున్నారు. బస్సులో తీసినప్పుడు కేవలం మనుష్యులను తీస్తారు కాని ముందు సామానులు తీయరు. ప్రయాణీకులు వారి సామానులు కొరకు అయినా వారు వస్తారు కదా. ఆ రకంగా వచ్చిన విషయం మీదృష్టికి యేమైనా వచ్చిందా? వస్తే యెంతమంది వచ్చింది లెక్కగట్టి చెబుతారా?

శ్రీ ఎస్. నత్యనారాయణ:— అటువంటిది యేమీ లేదు. రోడ్డు గురించి ఫనివ్యక్తులలో ఆర్ అండ్ బి కాభామాప్యలకు యెటువంటి చర్య తీసుకుంటే బాగుంటుందో సూచిస్తాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:— ఈ ఓవర్ లోడ్ ప్రధాన కారణం కాదు. ఓవర్ లోడ్ ఉన్నప్పటికీ దీనిని పర్మిట్ చేయాలి. బస్సులు తక్కువగా ఉన్న పరిస్థితుల్లో ఓవర్ లోడ్ లేకుండా చేయలేము. లేకపోతే ప్రయాణీకులకు యిబ్బందిగా ఉంటుంది ఇక్కడ ప్రధానంగా కాస్త స్పీడు యెక్కువయి ఉంటుంది. ఈస్ట్ గోదావరి, వెస్ట్ గోదావరి డెల్టా ఏరియాలలో కెనాల్స్ ఉండడం వల్ల రోడ్లు

యరుకుగా ఉంటాయి. స్పీడుగా పోవడం కంట్రోలు చేయాలి. మరియు మన ఆర్.టి.సి. బస్సులు విషయంలో రిపేర్స్, వాటి మెయిన్ తెనెన్స్ విషయంలో చాలా అక్షరణ్ణ చేస్తూ ఉంటారు. ప్రయివేటు వారు తీసుకొనే జాగ్రత్త తీసుకోవడం లేదు. కనుక స్పీడు తక్కువ, బస్సులు రిపేర్స్, మెయిన్ తెనెన్స్ ఉండేట్లు, మరియు రోడ్డు వీలైనంత మేరకు యిరుకైన దగ్గర మొదలు కుప్పలు లేకుండా తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకుంటే యిటువంటి ప్రమాదాలు అరికట్టవచ్చును. కాని డివర్ లోడ్ ఆపే ప్రయత్నం చేయవద్దు.

10-30 a.m.

శ్రీ కె. పి. రెడ్డియ్య:— అవ్యతా, మొన్న జరిగిన ఈ దురదృష్టకరమైన విషయం సభ్యులందరకు తెలుసు. మఫిసిల్స్ రోడ్డు మీద గత ప్రభుత్వము యిచ్చిన టెండర్లుగాని, మొదటి కుప్పలు, మెటల్ స్టాకుగాని కంప్లీటుగా మైల్సు టుగెడర్ పరచివుంటాయి. సడన్ గా బ్రేకే వేస్తే వెంటనే సిల్ట్ అయి బస్సు కాలువలో పడే అవకాశముంది. దీనివల్లనే 70 వసెంటు బస్సు యాక్సిడెంట్స్ జరుగుచున్నాయి. అన్ని చోట్ల ఇవి వున్నాయి. ఇది ఎందుకంటే it is due to freezing of funds, షనులు జరిగేటప్పడే ఇది వస్తుంది. ఇప్పటి కయినా వాటిని లిఫ్ట్ చేసి, వార్ వూటింగులో ఫండు బాగా వున్నాయి కాబట్టి, ఇంజనీర్లకు ఫీ హాండు యివ్వండి. స్పీడువల్ల కాదు యాక్సిడెంట్స్ జరిగింది. ఆర్. ఆండ్. బి. మినిష్టరుగారు కూడా శ్రద్ధ తీసుకొని కుప్పలుగా వున్న స్టాకును పరిపించండి.

శ్రీ కె. పాపయ్య (రామన్న పేట):— ఎక్కువ స్పీడు వల్లనే బస్సు యాక్సిడెంట్స్ జరుగుచున్నాయి. మేము ఆర్.టి.సి. బస్సులో ప్రయాణము చేస్తున్నప్పుడు 100-150 మైల్సు స్పీడు వుంటుంది. అందువల్ల స్పీడు లిమిట్ వుండా అని అడుగుతున్నాను? లేక ఎంత స్పీడుతోనయినా తోలవచ్చా?

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ:— స్పీడు లిమిట్ వుంది. కాని బస్సు 60 కిలోమీటర్ల కంటే ఎక్కువ పోదు. యాక్సిడెంట్లకు స్పీడు కాదు కారణము.

శ్రీ ఎమ్. సంజీవరెడ్డి (నంద్యాల):—రూలు 329 క్రింద నిన్న అధికారపతన సభ్యులము ఒక నోటీసు యిచ్చాము. గౌరవ సభ్యులు వెంకయ్యనాయుడుగారు ఆ మ్యాటరు ఇప్పుడు రెయిజ్ చేయడం అది 329 క్రింద తీసుకోవడం-329 క్రింద ఏమి యిచ్చామో, ఏ సారాంశముందో మా దగ్గర ఇక్కడ వేవరు లేదు. ఇక్కడ ట్రాన్స్పోర్టు మినిష్టరుగారు ఏమంటున్నారంటే—కొంతమంది ప్యాసింజర్లు హడావిడిగా వెళ్ళిపోయారు వారి వేర్ ఆబ్జెక్ట్ తెలియదని అంటున్నారు. హడావిడిగా వెళ్ళినవారికై గాలింపు చేశారా? ఎంతమంది ప్రయాణం చేశారు? విచారించారా?

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ:— 60 మంది ధాకా వుండవచ్చునని అంకనా వేశారు. కెపాసిటీ 49 సీట్లకుంది. 10 మంది ఎక్కువగా వుండవచ్చని అంటున్నారు. ప్యాసింజర్లు భయపడి పారిపోయారు. భయం పోయిన తరువాత వాస్తవ విషయం తెలుస్తుంది.

శ్రీ వి. రామకూపాల చౌదరి:— ఈ దుర్ఘటన గురించి 929 కింద మేము కూడా మీ దృష్టికి చెప్పుము చనిపోయినవారి కుటుంబాలవారికి సంతాప తీర్మానాన్ని ప్రకృతపెడితే బాగుంటుందని నా ఆభిప్రాయము.

శ్రీ ఎం. వి. రమణారెడ్డి:— ఆర్.టి.సి లో ఎక్కువగా యాక్సిడెంట్లు జరగడానికి కారణము ఈనాడు డ్రయివర్లను సెలెక్టు చేసుకోవడంలో చాలా అవకాశాలు జరుగుచున్నాయి. 50-100 రూ.లు యిచ్చినట్లయితే డ్రయివర్లై సెన్సులు ఇస్తున్నారు. దానివల్ల వచ్చిరాని డ్రయివింగుతో వాళ్ళు బస్సులను యాక్సిడెంట్లు గురిచేస్తున్నారు. పాత లైసెన్సింగ్ విధానాన్ని తప్పించి, పాలిటెక్నిక్ కాలేజీలకు లైసెన్సింగు విధానాన్ని అనుకొని, ఆర్.టి.సి. కు లైసెన్సు యిచ్చే అధికారాన్ని రద్దుచేసి, 2-3 సంవత్సరాల కోర్సుగా పాలిటెక్నిక్ కాలేజీలలో ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ బి. గోపాల్ (పుం.నూరు):— మంత్రిగారు ఇదివరకు సమాధానము చెబుతూ, ఒకసారి స్పాట్ కు వెళ్ళినపుడు 6 మంది పున్నారని, 10 మంది పున్నారని మరొకసారి . . .

మిస్టర్ స్పీకర్:— ఓవర్ లోడు ఎక్కువగా పున్నారని అంటున్నారు.

శ్రీ బి. గోపాల్:— ఓవర్ లోడు పున్నట్లుగా మాకు రిపోర్టు అందలేదని అన్నారు. 60 మంది పున్నట్లు దాదాపు 10 మంది ఓవర్ లోడు పున్నట్లు అంచనా చెబుతున్నారు. యాక్సిడెంట్లు జరగడానికి ప్రధాన కారణం ఏమంటే ఆర్.టి.సి. లో కె.ఎం.టి.లు ఒకటి పెట్టారు. చాలాసంది డ్రయివర్లు క్లాస్-1 డ్రయివర్లు కావాలని చెప్పి డిజైన్ ని అనుకొని బస్సులను నడుపుతూ వుండడం వల్ల ఇటువంటి యాక్సిడెంట్లు జరగడానికి అవకాశముంది. ఎవరయితే ఎక్కువ డిజైలును మిగిల్చితే వారికి సభకాలు యివ్వడం, బహుమతులు యివ్వడం; ఎక్కువ మీటర్లు తిరిగినవాణికి పనిష్ మెంట్లు వగైరా వస్తూవుంటాయి డిజైలును మిగిల్చిన వాడు మనుషులను తినేస్తాడు, డిజైలును మిగల్చనివాడు పనిష్ మెంట్లుకు గురవుతాడు.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి:— ప్రభుత్వము చచ్చిపోయినవారికి 1000 రూ.లు పెట్టారు. ఆర్.టి.సి. 2 వేలు పెట్టింది. చచ్చిపోయినవారు కోర్టుకు వెళ్లితే లక్ష దొరుకుతుంది. కాబట్టి ఆర్.టి.సి. వారు కోర్టుకు వెళ్ళకుండా, మోటార్ వెహికల్స్ యాక్టు ప్రకారం పర్ పాడ్ 26 వేలు యిచ్చేదానికి, ప్రభుత్వము ఆలోచించి డై రెక్షన్ ఇస్తుందా?

గౌరవ సభ్యుడు:— డ్రయివర్ బస్సు దూకి రాత్రి 11 గంటలకు పోలీసు స్టేషన్ వెళ్ళి, బస్సు డ్రయివరును నేనని స్టేట్ మెంట్లు యిచ్చారని తెలిసింది. బస్సు డ్రయివరు స్టేట్ మెంట్లు తీసుకొన్నారా? యాక్సిడెంట్లకు కారణము ఏమిటి? ప్యానింజర్లు ఎందరున్నారు? ఏ విధంగా బస్సులకు ఇన్ సూర్లెస్సు

చేశారో, అదేనిధంగా ప్యాసింజర్ల కు కూడా కవర్ అయ్యేటట్లు (చనిపోయినట్లయితే) ఇన్ సూరెన్స్ అవకాశము కల్పిస్తారా?

శ్రీమతి కె. ప్రభావతమ్మ :— ఇప్పుడే మంత్రిగారు ఓవర్ లోడు 60-65 గురు వున్నారని అన్నారు. ఆర్.టి.సి.లో It has become a regular feature. బస్సు టాప్ మీద కూడా కూర్చోని వెళ్ళిన సందర్భాలున్నాయి చాలా. ఆర్.టి.సి. దగ్గర తగినన్ని బస్సులు లేవు. దానివల్ల యాక్సిడెంట్స్ జరుగుచున్నాయి. రెండవది ఫిక్సెస్ నీని ఎక్కువ చేయడం, జరగాలి. కేవలం 1-2 వేలు కాకుండా చనిపోయిన వారికి దయచేసి 10 వేలు కాంపెన్సేషన్ బోన్ ఆర్.టి.సి., మరియు ప్రభుత్వము కలిసి యివ్వడని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పావ్. లక్ష్మణ్ జీ (అందోల్) :— బస్సు స్పీడు ఎంత పెంచారు? లెక్క ప్రకారం స్పీడ్ మెయిన్ తెయిన్ అయిందా? వూరి దగ్గరి వరకు డ్రైవింగ్ 70-80 కి.మీ. నడుపుతారు. బస్సుస్టాండుకు రాకుండా ప్రక్కకు నిలబెట్టి వెళ్ళిపోతారు. మంత్రిగారు అటువంటి వారిపై ఏమి చర్య తీసుకొంటారు?

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ :— ఇన్ సూరెన్స్ క్రింద కనీసం చనిపోయిన వారికి 15 వేల రూపాయలు యివ్వడం వుంది. అందులో నుంచే ఇప్పుడు 2 వేలు యివ్వడం జరిగింది. మిగతా 13 వేల రూపాయలు యివ్వడానికి ఆర్.టి.సి. వారు త్వరగా చర్యలు తీసుకొంటారు. ఓవర్ లోడు 60 కాదు. 10 ప్యాసింజర్లు మాత్రం ఓవర్ లోడు వుండవచ్చు. గౌరవ సభ్యులు గోపాల్ అనేటటువంటి కె. ఎం. టి.లు మెకానికల్ గా కూడా పెద్ద నష్టదాయకము కాదు. ఇతర ఎటువంటి నష్టాలు లేవు. స్పీడు 60 కి.మీ. లిమిట్ చేశారు. ఎక్కువ వుందనేది భావ్యము కాదు. ఎక్స్ పెన్స్ బస్సులలో ఇంకా ఎక్కువ స్పీడు కావలెనని కూడా ఒక వాదన వుంది, ట్రెయినింగ్ అన్నారు. ప్రభుత్వము తరపునుండి ఒక ట్రెయినింగ్ స్కూలు తెరచేదానికి అవసరమైన ఏర్పాట్లుచేసి, అనువైన ఒక వెహికల్ ప్రభుత్వము తరపునుండి యివ్వాలనేది ప్రభుత్వ ఆలోచనలో వుంది. ప్రభుత్వము ప్రయత్నము చేస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను.

10-40 a.m.

శ్రీ కె. పి. రెడ్డయ్య :— రోడ్డు బాగా లేకపోవడం వల్ల యీ బస్ యాక్సిడెంట్లు ఎక్కువ జరుగుతున్నాయి. కాబట్టి రోడ్ల మరమ్మత్తు వెంటనే లేకవ్ చేస్తారా?

శ్రీ ఎస్. శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :— షేటు రోడ్స్, డిస్ట్రిక్టు రోడ్స్ కూడా రిపేర్స్ సాధ్యమైనంత తొందరలో పూర్తి చేస్తాము.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు :— మంత్రిగారు మాట్లాడుతూ యీ 329 నోటీసుకు ఒక రోజు ముందు నోటీసు యివ్వాలంటున్నారు. కాని అది సరికాదు. సభ జరిగే రోజు ప్రారంభం కావడానికి అర్థగంటముందు నోటీసు యిస్తే ఇన్ ఫర్ మేషన్ సభలో అడగవచ్చును.

CALLING ATTENTION MATTERS

re : Misappropriation by the Gunur District Marketing Society in Supply of Chillies to Srilanka.

శ్రీ రె. జానారెడ్డి :— సభ్యులు సోటీసులో యిచ్చినది 95 లక్షల రూపాయలు ప్రాద్ జరిగిందిన్నాను. కాని ఆసలు మిస్సి కొనుగోలు 45, 45, 429-78 ప్రాదులు. అందువల్ల 95 లక్షల రూపాయలు ప్రాద్ జరిగి. దంతు చెప్పలేకున్నాము. ఓదైనా సైటిఫికేగా కంప యిట్ చేస్తే సభ్యులకున్న ఆధారాలతో రైతులకు అన్యాయం జరిగినది తెలియజేస్తే సరైన ఇన్వెస్ మేషన్ సేవించాలనే అభిప్రాయం నాకు ఉంది. ఇప్పుడు సేవించిన ఇన్వెస్ మేషన్ ద్వారా యీ సేమిట్ అగ్రికల్చరల్ కోఆపరేటివ్ మార్కెటింగ్ వారు శ్రీలంకతో కుదుర్చుకున్న ఒప్పందం ప్రకారం మిర్చి కొనుగోలు చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో మిర్చి గుంటూరు జిల్లాలో ఎక్కడ వండుతుంది కాబట్టి ఆ కొనుగోలు విషయమై యీ రాష్ట్రానికి సంబంధించిన బిజినెస్ కాబట్టి కొనుగోలుకు మార్కెట్ వారికి ఆదేశాలు యివ్వడం జరిగింది. మార్కెట్ వారు డి. సి. ఎం. ఎస్. వారికి కొనుగోలు చేయడానికి ఆదేశాలు యిచ్చారు. మార్కెట్ రైజర్. అఫీసరు సహాయంతో ఏజెంట్లు ద్వారా కొనుగోలు చేయడానికి సహాయపడతాననుకు గాను మార్కెట్ వారు 1/2 శాతం డి. సి. ఎం. ఎస్. వారు 1/2 శాతం చొప్పున కమిషన్ ఏర్పాటుచేసేకొని కొనుగోలు మొదలు పెట్టారు. ఒకసారి స్ట్రోయిట్ గా డి. సి. ఎం. ఎస్. వారే కొనుగోలు చేయడం జరిగింది అక్కడ సహాయంగా జరిగేది ఏమీటంటే వ్యాపారం ఎక్కడయితే ఉందో అక్కడ కమిషన్ ఏజెంట్లతో సంప్రదించి ఏ రకం కావాలో కమిషన్ ఏజెంట్లకు చెప్పి ఫలానా రైతు దగ్గర యింత క్యాంటిటీ యీ రేటుకు అని నిర్ణయించుకున్న తరువాత రైతులనుండుగానే డి. సి. ఎం. ఎస్. వారు బిల్లు తయారు చేసి ఆ డబ్బు కమిషన్ ఏజెంట్లకు ముట్టజెప్పడం జరుగుతుంది. కాని కమిషన్ ఏజెంట్ల ఏ రేటుచొప్పున రైతుకు ముట్టజెప్పాడు అనేది తెలుసుకోవడం కష్టమైన పరిస్థితి అయినప్పటికీ డి. సి. ఎం. ఎస్. కు యిందులో సంబంధం ఉన్న సమస్య ఉన్నప్పుడు కావడానికి వీలులేదు. అందువల్ల 95 లక్షల రూపాయలు ప్రాద్ జరిగిందని చెప్పడానికి ఆధారం లేదు. సభ్యులు భావించినట్లు సేమిట్ అగ్రికల్చరల్ ఫెడరేషన్ వారు వీరు కమిషన్ ఏజెంట్లగా వ్యవహారం చేసి ఉండగా జరిగిన సమస్య కాబట్టి దీనికి లెక్కలలో ఆధారాలు దొరకని పరిస్థితి ఉంది. అందువల్ల ఆరోపణలు ఏమైనా రుజువు అయితే వాటి ఆధారంగా శాద్దులైన వారిని శిక్షించడానికి నేను వెనుకాడను.

శ్రీ ఎన్. న. తోప రెడ్డి (ఆర్మూరు) :— సేమిట్ అగ్రికల్చరల్ ఫెడరేషన్ వారు శ్రీలంక ప్రభుత్వంతో ఒప్పందం కుదుర్చుకున్న రేటు క్విటాల్ కు రూ. 725 మిర్చి ధర ఉంటే రైతులకు మాత్రం క్విటాల్ కు 475 నుంచి 500 రూపాయలుమాత్రం యిచ్చేదని మాకు సమాచారం ఉంది. అంతేకాకుండా 16,000 క్విటాల్స్ కొనుగోలు చేసినట్లు ఖాదా మాకు సమాచారం ఉంది. 10

రూపాయలు క్వింటాలుకు నేరుగా డి. సి. ఎం. ఎస్. వారు కలెక్టు చేసినట్లు ఉంది. రెండుకు 455 నుంచి 500 రూపాయలకు మాత్రమే యిచ్చి మిర్చి కొనుగోలు చేసిన మాట వాస్తవమేనా అనేది మంత్రిగారు చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ) కె. జానారెడ్డి :—మార్క్యెట్ కు గాని, డి. సి. ఎం. ఎస్. కు కాని యితర వ్యాపార సంస్థలతో కుదుర్చుకున్న ఒప్పందాలతో సబంధం ఉండదు. ఎవరి లాభాల కోరకు వారు పని చేస్తూ ఉండదు. సభ్యులు యీ మార్క్యెట్ మొదలైనవారు రైతులవద్దనుంచి 10 రూపాయలు క్వింటాలుకు వసూలు చేసారంటున్నారు. డి. సి. ఎం. ఎస్. కమిషన్ తీసుకొని ఇంకొక కమిషన్ ఏతెంటు ద్వారా కొనుగోలు చేయించే బాధ్యత ఉంది. ఈ 10 రూపాయలు ఏ విధంగా వసూలు చేసారు అనేది ఆధారం ఉంటే దానికి డి. సి. ఎం. ఎస్. కు ఎంతవరకూ బాధ్యత ఉందో తెలుసుకొని బాధ్యులైన వారిని శిక్షించడానికి మాకు అభ్యంతరం లేదు.

re : Mosquito Menace in the State.

(శ్రీ) ఎస్. రామముని రెడ్డి :—అధ్యక్షా, జంటనగరాలలోను, పాత, కొత్త ఎం.ఎల్.ఏ. క్వార్టర్లలోను దోమల బెడద కొద్దిగా పెరిగింది. తెలంగాణ గ్రామీణ ప్రాంతాలలో దోమల బెడద పెరిగిపోతున్న సమాచారం ఏదిలేదు.

2. హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు జంటనగరాలలో దోమల బెడద కొన్ని ప్రాంతాలకు పరిమితమయివుంది. ఈ పెరుగుదలకు ముఖ్య కారణాలు

1. పెక్కు పాడి తేత్రాల ఏర్పాటు.
2. మురుగు నీటితో మాగాణి సాగు విస్తీర్ణం పెరగడం.
3. ఈ మధ్యన భారీ వర్షాలు పడటం.
4. చుట్టు ప్రక్కల రాష్ట్రాల నుండి కూలీలు రావడం.

పెద్దనీటి మడుగులకు దగ్గర గల ప్రాంతాలకు సాధారణంగా పురురు బెడద వుంటుంది. ఆకస్మికంగా చీకటిగలు రావటంతో ఇది ఏర్పడుతుంది. వీటినే దొంగ దోమలు అంటారు. వీటివల్ల మనకు ప్రమాదమేమీ వుండుదు కాని చికాకు కలిగిస్తాయి. అవి సాధారణంగా కొన్ని రోజుల తర్వాత కన్పించకుండా పోతాయి.

3. క్రొత్త, పాత ఎం.ఎల్.ఏ. క్వార్టర్లలో కూడా ఈ దోమల బెడద వుండటం కనుగొన్నారు. 1983, ఆగస్టు 18, 19 తేదీలలో మహాతియసు పొగ వేశారు. దానిని ప్రతి వారం కొనసాగిస్తారు. హైదరాబాదు నగరపాలక సంస్థ జంటనగరాలలో దోమల బెడద ఎక్కువగా వుండే ప్రాంతాలలో పొగ పారించడానికి, దోమల బెడదను అరికట్టటానికి కృమి నిర్మూలన చర్యలను తీవ్ర తరం చేయడానికి పూనుకొన్నది.

4. తెలంగాణ ప్రాంతాల్లో మోసాట్ల, మన్యవలేల పాప్యాల పరిహద్దులలోని ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు, క్రికెట్ల పాప్యాల ఆసుపత్రి వున్న రెండు ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు సరఫరా చేయవలసిన మిక్సమయింట్, జాతీయ మలేరియా నిర్మూలన కార్యక్రమం ప్రవహించుజల్ల పని కొన్ని ప్రాంతాలకు మాత్రమే పరిమితం అయి వుంటుంది. వార్షిక క్రమికాలు రెండు లేక అంతకెక్కువ వున్న, అంటే ప్రతి 10,000 మంది జనాభాకు ఒక యూనిటుగా తీసుకొని అందులో వెయ్యి మంది జనాభాలో కచ్చికి లేక అంతకు ఎక్కువ మందికి మలేరియా సోకిన ప్రాంతాలకు మాత్రమే వారి కార్యకలాపాలు పరిమితమై వుంటాయి. మలేరియా వ్యాపించే ప్రమాదం వచ్చి పాప్యాలలోని 4.1 లక్షం జనాభాకు వరించే ఒక ఒబుముఖ కార్యక్రమాన్ని రాష్ట్రలో అమలు చేస్తున్నారు. ఈ కార్యక్రమాన్ని అమలుపరచడంవల్ల రాష్ట్రంలో దాదాపు జెడద తగ్గింది. 1982లో బోట్స్యూస్టై అంటనగరాలలో కూడా ఈ జెడద తగ్గుముఖం పట్టింది.

5. అంటనగరాలలో వైలేరియా వ్యాధి చాలా తక్కువ. రాష్ట్ర మొత్తం మీద ఇది అదుపులో వుంది.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—మంత్రిగారు కాగితం మీద దోమలు తగ్గిపోయాయన్నాడు. కానీ గ్రామసీమలలో, పట్టణాలలో దోమల జెడద చాలా క్రిప్రంగా ఉంది. ప్రతి సంవత్సరం ఈ కాలం నభకు మేము ఈ సమస్యను తేవనం, గత ప్రభుత్వంలో కూడా మంత్రిగారు చర్య తీసుకుంటామనడం జరిగేది. ఇప్పుడు కూడా అదే సమాధానం వింటున్నాము. వర్షాలు అధికం కావడం వల్ల, తాత్కాలికంగా వచ్చే దోమల జెడద కాదు. ఇవి హాం చేయవు, వాటంతట అవే పోతాయి అనడం సరైనది కాదు. దాదాపుగా నేషనల్ ఎరాడికేషన్ ఆఫ్ మలేరియా ప్రోగ్రామ్ అపిన తరువాత ఉన్నంతగా ఈ దోమలు పెరిసిపోయాయి. 1952-53 న నేషనల్ మలేరియా ఎరాడికేషన్ స్కీము కాంపైస్ చేపట్టిపట్టుగా ఇప్పుడు కూడా వరుసగా 5, 6 సంవత్సరాలు చేపడితే కాని. ఈ సమస్య అదుపులోకి రాదు. మలేరియా వరంగల్లో ఎంత ప్రారంగా ఉందంటే, నా స్వంత కుటుంబంలో, కుటుంబ సభ్యులు, బంధువులు కలిపి రి మంది ఉంటే, కనీసం ఏ ముగ్గురికో వలేరియా జ్వరం రాకుండా ఉండడం లేదు. అదే రకంగా ప్రతి కుటుంబంలోనూ ఉంది. ఎవరైనా అధిధులు పనిమీస రెండు, మూడు రోజులు ఉండ వలసి వస్తే, ఆ జబ్బుల గురి కాకుండా వెళ్ల తే పోతున్నారు. విజ్ఞుంగా అడవులలో, గ్రామసీమలలో, గిరిజనపాప్యాలలో, ఈ సమస్య క్రిప్రంగా ఉంది. ఇదే కాకుండా వైలేరియా కూడా చాలా పాచ్యుగా ఉంది. ఎప్పటికప్పుడు మంత్రులకు. వ్రాయడమూ, సమాధానాలు ఇవ్వడమూ జరుగుతోంది. ఎప్పుడో ఈ జబ్బు శ్రీ కాకుళంలో ఎక్కడో ఉండే వి విన్నాము. కానీ ఇప్పుడు హైదరాబాదుకు కూడా వచ్చింది ఈ దోమకాటు వల్ల మలేరియా, వైలేరియా మాత్రమే కాకుండా, మెరడు వాపు వ్యాధి కూడా వస్తోంది. ఇంకా ప్రమాద

10-50 a.m.

కరమైన ఇబ్బలు వస్తున్నాయి. ప్రమాదకర సంతతి పెరిగిపోతోంది, కాబట్టి ఈ సమస్యను తీవ్రంగా పరిగణించి, తగు చర్య తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. విషయాన్ని తీవ్రంగా ఆలోచించండి. ఎంత డబ్బు కావాలో చూడండి. మనుషులు బ్రతికి ఉంటే ఏ పన్నైనా చేయవచ్చును. కనుక ఢీనికీ ప్రయారిటీ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్. రామమునిరెడ్డి :—మలేరియా ఎరాడికేషన్ 1976 నుంచి ఉంటున్నానని వల ఇంతకు ముందు 2.17 లక్షలు బాధపడే వారు ఉంటే, ఇప్పుడు 91 వేలకు తగ్గింది. మలేరియా ఎరాడికేషన్ ప్రోగ్రామ్ ఆపేవారు అన్నారు. ఆపలేదు 1000 మంది ఉన్న చోట, ఈ మలేరియా ఏ ఇద్దరూ, ముగ్గురు వ్యక్తులకో సో నట్లయితే, అక్కడ నివారణ చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతోంది. ఓంకార్ గారి కమిషన్ పరియా గురించి చెప్పారు. ఒక యూనిట్ గా తీసుకుంటున్నాము కనుక ఏదైనా ప్రత్యేక పరియాను తెలితే, నేను మా అధికారులకు చెప్పడానికి, చర్య తీసుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కనక ఈ బెడదను తగ్గించడానికి అత్యవసర చర్యలను తీసుకుంటానని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—మంత్రిగారు నా నియోజక వర్గంలోని, ఏజెన్సీ పరియాలకు వెళ్ళి చూస్తే తెలుస్తుంది. ఒక పరియాను తీసుకుని ప్రతి ఇల్లు చూడండి. కనీసం ప్రతి ఇంటిలోనూ నలుగురు బాధపడుతున్నారు. ఎం.ఎల్.ఎ క్వార్టర్స్ లోని డాక్టరుని అడిగి చూడండి. రోజుకు ఎంత మంది మలేరియా పేషెంట్స్ వస్తున్నారో తెలుస్తుంది. చాలా తీవ్ర స్థాయిలో ఉంది. 1952-58 సంగతి కాదు. 73-74 తరువాత రాపిడేగా ఉంది. వైలేరియా, మెడడు వాపు వ్యాధి కూడా చాలా తీవ్రంగా ఉన్నాయి.

శ్రీ ఎస్. రామమునిరెడ్డి :—తప్పకుండా నివారణకు కావలసిన చర్యలను సత్వరంగా తీసుకుంటానని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తూ, వారి పరియాను కూడా సందర్శించమని మా అధికారులను ఆదేశిస్తానని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం.ఎం.కె. భామసీ చౌదరి (డిప్ టి) :—గ్రామాలలో దోమలు లేవని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. సంతోషం. పేపరు మీద ప్రాసింది చదివి లేపు అంటున్నారో, వారి సిబ్బంది ఫాస్ట్ క్రింద, ఎయిర్ కండిషన్డ్ క్రింద కూర్చుని దోమలు లేవంటే, చెబుతున్నారో కాని మంత్రిగారు మా గ్రామానికి వస్తే, రెండు రాత్రులుంటే తెలుస్తుంది. పక్షులను కట్టడం వల్ల చాటికీ రకం వస్తోంది. ఇంట్లలో దోమలు. రాత్రి నిద్ర కూడా ఉండడం లేదు. ఎం.ఎల్.ఎ క్వార్టర్స్ లో కూడా చాలా తీవ్రంగా ఉన్నాయి. ఇదివరకు మందు కోట్ల వారు. ఇప్పుడు అది కూడా లేదు. గ్రామ పంచాయతీకి పర్మిషన్ ఇచ్చేవారు. దోమల ఎరాడికేషన్ జరిగేది. ఇప్పుడు పర్మిషన్ తీసివేశారు. దోమల మర్తడు కొంటే, సర్పంచ్ మీద సరి చార్జీ చేస్తున్నారు. ఎప్పుడైనా మలేరియా స్టాపు వారు వచ్చి తేమంగా ఉన్నారా అంటే, ఎందుకో అనుకుని తేమంగానే

Sri Padmavathi Viswa Vidyalayam Bill, 1983-
(introduced)

ఉన్నాము' అని చెప్పడం జరుగుతోంది. సంతకం చేయించుకుని వెళ్ళిపోతారు. 'జ్వరం వచ్చింది' అంటే 'సరే చెబుతాము' అంటారు. అంతే, దోమలు చాలా తీవ్రంగా ఉన్నాయి. దీనిని సంపూర్ణంగా నివారించడానికి అవసరమైన చర్య తీసుకోవాలి. 30 సంవత్సరాల స్టాబిలికేషన్ అనంతరం ఇప్పుడు కూడా ఈ దోమల బెడద ఉంటున్నట్లు సాక్షాత్తున్నాను. కనుక కనీసం మన ప్రభుత్వమైనా ఈ దోమల పరాడికెన్స్ కు చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రామమూనిరెడ్డి :—అవ్వడా, దోమలు లేవని నేను అనడం లేదు. పరిశుభ్రత బట్టి కూడా ఈ సమస్య ఉంటుంది. డ్రయినేజీ, ఇంజనీరింగ్, మురుగు కాలువలు మొదలైన వాటి వల్ల కూడా ఈ దోమల బెడద ఉంటుంది. పంచాయతీలు ఇవన్నీ మళ్ళించడానికి ఏర్పాటు చేయాలి. డి.డి.టి. ప్రెస్ చేయడం ఉంటుంది. ఇండ్లలో ప్రెస్ చేయడానికి గ్రామస్థులు ముందుకు రావడం లేదు. సామానులు తీయకపోతే రావడం వారికి బెడదగా ఉంటుందని అంటున్నారు. నివారణకు తగు చర్యలు తీసుకుంటామని మనవి చేస్తున్నాను.

GOVERNMENT BILLS

Sri Padmavathi Mahila Viswa Vidyalayam Bill, 1983

Sri Nallapareddi Sreenivasul Reddi:—Sir, with your permission on behalf of the Minister for Education, I beg to move for leave to introduce Sri Padmavathi Mahila Viswa Vidyalayam Bill, 1983. 11-00 a. m.

Mr. Speaker;—Motion moved.

The question is:

“That leave be granted to introduce Sri Padmavathi Mahila Viswa Vidyalayam Bill, 1983.”

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was introduced.

Sri M. Venkaiah Naidu:—According to Rule 93 'every Bill involving expenditure shall be accompanied by a financial memorandum which shall invite particular attention to the clauses involving expenditure and shall also give an estimate of the recurring and non-recurring expenditure involved in case the Bill is passed into law.' In the case of these two Bills no financial memorandum is affixed with the Bill and according to rule 93 those two Bills cannot be introduced in this House.

శ్రీ వల్లభురెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి:—ఇది ఇంటర్నెట్ స్టేజీ మాత్రమే. కన్సిడర్ చేసుకోవచ్చునప్పుడు వైసాస్సియల్ స్టేజీ మెంట్లు వుంటుంది.

శ్రీ ఎమ్. వె కయ్య నాయడు:—మహిళా విశ్వవిద్యాలయానికి చాన్ ఆఫీసియల్ ను చైర్మన్ గా వేయబోతున్నప్పుడు కొంత ఫైనాన్సియల్ కమిషి మెంట్ వు టు.డి. శ్రీనివాసుని రెడ్డిగారు అనుభజ్జులు. వారికి తెలిసి వుండాలి. Chairman post will be non-official and definitely Government has to incur expenditure. There is no guarantee that the M.L.A is going to be appointed as Chairman. Anybody can be appointed. You will be incurring expenditure. మంత్రిగారు కన్సిడరేషన్ సమయంలో ఇస్తామనడం సమజనం కాదు. It must come in its proper and full form.

Sri C. Janga Reddy:—There is no objective memorandum also.

Mr. Speaker:—First Bill is introduced. Regarding second Bill, if it involves any financial expenditure, then it has to be accompanied.

శ్రీ వై. రామకృష్ణమూ:—అధ్యక్షా, ఇందులో ఫైనాన్సియల్ ఇంప్లి కేషన్స్ లేవు. కనుక ఫైనాన్సియల్ మెమొరాండం పెట్టలేదు.

Mr. Speaker:—You examine it. We will postpone it.

Annual Financial Statement (Budget) For 1983-84
Voting of Demands for Grants

- Power Development
- Minor Irrigation
- Multi-purpose River Projects
- Irrigation

Sri N. Bhaskara Rao:—Sir, I beg to move:

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 105,48,69,000 under Demad No. XLVI—Power Development.”

Mr. Speaker:—Motion moved.

Sri N. Bhaskara Rao:—In my policy statement at page 26 ‘Additional sources of energy’, as a matter of fact it was typographical mistake. So, I request the hon’ble Speaker to permit me to delete that portion. It is a repetition of the next para.

Sri N. Sreenivasul Reddi:—Sir, I beg to move:

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 31,34,48,000 under Demand No.XXXV—Minor Irrigation.”

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 94 76,63,000 under Demand No. XLIV—Multi-purpose River Projects.”

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs.337,51,69,000 under Demand No. XLV—Irrigation."

Mr. Speaker:—Motions moved.

Sri M. Venkaiah Naidu:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 31, 34, 48, 000 for Minor Irrigation by Rs.100/—

మైనర్ ఇరిగేషన్ కు తగినన్ని నిధులు కేటాయించనందుకు నిరసనగా—

Sri K. Nagarjuna Reddy:— Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs.31,34,48,000 for Minor Irrigation by Rs.:100/—

రాష్ట్రంలో మైనర్ యిరిగేషను కాఖ క్రింద చేపట్టిన పథకాలు సత్వరడక నడుస్తున్నందువ రై తాంగము ఆందోళన చెందుట వలన.

To reduce the allotment of Rs.31,34,48,000 for Minor Irrigation by Rs.100/—

ప్రకాశం జిల్లా కంభం నియోజక వర్గంలో ఎన్న నీటి పథకాల అమలు చేపట్టనందుకుగాను.

Sri N. Indrasena Reddy :— Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs.31,34,48,000 for Minor Irrigation by Rs.100/—

ఇందిరమ్మపాగర్ అనుకున్న సమయానికి పూర్తి చేయనందుకు నిరసనగా (హయత్ నగర్ తాలూకా, రంగారెడ్డి జిల్లా.)

Mr. Speaker:— Cut motions moved.

Sri N. Raghava Reddy:—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 94,76,63,000 for Multipurpose River Projects by Rs. 100/—

శ్రీశైలం ఎడమ కాలువ, శ్రీరామ్ పాగర్ రెండవ దశ, జరాల, పోలవరం మొదలగు కాగల ప్రాజెక్టులన్నింటిని నిర్మించుటకు అవసరమయిన నిధులు కేటాయించనందుకు నిరసనగా.

Sri Md. Rajab Ali:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 94,76,63,000 for Multipurpose River Projects by Rs. 100/—

తెలంగాణ, రాయలసీమ వెనకబడిన ప్రాంతాలలోని శ్రీకైలం జ్యూనియర్ కెనాల్, కుంగభద్ర హైలేవల్ రెండవ దశకు, మరియు జూరాల, భీమా మొదలగు ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికై అలక్ష్యం చూపుతూ నామ మాత్రము కేటాయింపులతో వెనకబడిన ప్రాంతాల అభివృద్ధికి తోడ్పడలేని ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా.

Sri M. Jagannadham:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 94,76,63,000 for Multipurpose River Projects by Rs. 100/—

భారీ నీటి పారుదల పథకాలకు ప్రభుత్వం లోగడ హామీయిచ్చిన ప్రకారం తగిన నిధులను కేటాయించనందుకుగాను.

To reduce the allotment of Rs. 94,76,63,000 for Multipurpose River Projects by Rs. 100/—

శ్రీ రాంసాగర్ రెండవ దశనిర్మాణంలో ప్రభుత్వం 44 కి.మీ కుగాను వితిచిన తెండరు రద్దు పరిచినందుకు నిరసనగా.

Mr. Speaker:—Cut motions moved.

Sri K. Nagarjuna Reddy:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 96,76,63,000 for Multipurpose Projects by Rs. 100/—

రాష్ట్రంలో భారీ నీటి పథకాలకు ముఖ్యంగా శ్రీకైలం కుడి, ఎడమ కాలువలకు శ్రీరాంసాగర్ రెండవ దశకు, అడ్డూ సరస్వతి కాలువలకు నిధులు తక్కువ కేటాయించినందుకు గాను.

Sri Md. Rajab Ali:—Sir I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 337,51,69,000 for Irrigation by Rs. 100/—

నాగార్జున సాగర్ ఎడమ కాలువకు గండు పడి ప్రతి సంవత్సరం అక్షరాధి యకరాలలో చేయబడిన పరిచేలకు, నీరు అందక ఆపారనష్టములు జరుగుతున్నవని రైతాంగంచేస్తున్న విజ్ఞప్తులను పరిశీలించి, కాంట్రాక్టర్లతో కుమ్మక్కయిన అధికార్లపై చర్యతీసుకోవని ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా,

To reduce the allotment of Rs. 337,51,69,000 for Irrigation by Rs. 100/—

ఇరిగేషన్ పథకాలకు గత సంవత్సరంకన్నా ఈ సంవత్సరం నిధులను తగ్గించి కేటాయింపుచేసి ఇరిగేషన్ అభివృద్ధిని కుంటుపరిచే ప్రభుత్వ నిర్ణయానికి నిరసనగా.

Sri K. Bapi Raju.—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 337,51,69,000 for Irrigation
 by Rs. 100/—

కృష్ణా జిల్లాలో జ్వలండు నదుగు కాలవ మూమ్మత్తులు ఈ సం. చేపట్ట
 నందున గత 10 రోజులుగా కురుస్తున్న అధిక వర్షాలకు పంటచేలలో నీరు పోక
 అపార నష్టం వాటిల్లినందుకుగాను.

To reduce the allotment of Rs. 337,51,69,000 for Irrigation by
 Rs. 100/—

కృష్ణా జిల్లాలో పోతి సం. వేలాది ఎకరాలలో పంటకు నష్టం కలిగించుకున్న
 పోలరాజ్ మురుగుకాలువ మరమ్మత్తు పనిని యీ సం. వ్యయం చేపట్టవందుకుగాను.

Sri P. Jagann Naik:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 337,51,69,000 for Irrigation
 by Rs. 100/—

కృష్ణా జిల్లా పాపింతలో పంటకాలువల అధునీకీ రణ పథకాన్ని అమలు
 చేపట్టవందుకుగాను.

Sri S. Santhosh Reddy:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 337,51,69,000 for Irrigation
 by Rs. 100/—

శ్రీ కాకుళం జిల్లా సోంపేట తాలూకాలోని గోపాలసాగర్ రిజర్వాయరు
 అభివృద్ధికి తగినన్ని నిధులు కేటాయించవందుకు,

To reduce the allotment of Rs. 337,51,69,000 for Irrigation
 by Rs. 100/—

శ్రీ కాకుళం జిల్లా సోంపేట తాలూకాలోని కళింగాడల రిజర్వాయరు
 అభివృద్ధికి తగిన నిధులు కేటాయించవందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 337,51,69,000 for Irrigation
 by Rs. 100/—

శ్రీ కాకుళం జిల్లాలలో సోంపేట తాలూకాలో దబారాంగి రిజర్వాయరు
 అభివృద్ధికి తగిన నిధులు కేటాయించవందుకుగాను.

To reduce the allotment of Rs. 337,51,69,000 for Irrigation
 by Rs. 100/—

శ్రీ కాకుళం జిల్లా సోంపేట తాలూకాలోని బి.బి.టి రిజర్వాయరు అభివృద్ధికి
 తగిన నిధులు కేటాయించవందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 337,51,69,000 for Irrigation
 by Rs. 100/—

శ్రీ కాకుళం జిల్లా సోంపేట తాలూకాలోని చామోదర సాగర్ రిజర్వాయరు
 అభివృద్ధికి తగిన నిధులు కేటాయించవందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 337,51,69,000 for Irrigation
by Rs. 100/-

విజామాబాద్ జిల్లా కువ్ కల్ వద్ద ఉడిపివాగు ప్రాజెక్టు చేపట్టవలసిగాను

To reduce the allotment of Rs. 337,51,69,000 for Irrigation
by Rs. 100/-

విజామాబాద్ జిల్లా, అన్నాని పేట వద్ద ముత్యాలవాగు ప్రాజెక్టు నిర్మాణం చేపట్టవలసిగాను.

To reduce the allotment of Rs. 337,51,69,000 for Irrigation
by Rs. 100/-

విజామాబాద్ జిల్లా, ఆర్కూరు తాలూకా తొరి కొండ గ్రామంలో రాజు సాగర్ చెరువు గండి పడి రైతులకు నష్టం కలిగించుచున్నప్పటికీ ఇంత వరకు గండి మరమ్మత్తులు చేపట్టవలసిగాను.

Sri K. P. Reddaiiah:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 337,51,69,000 for Irrigation
by Rs. 100/-

కృష్ణా జిల్లాలో సాగు నీటి సప్లయని స్థిరీకరించుటకు పులిచింతల రెజర్వాయరును ఇంత వరకు చేపట్టవలసిగాను.

To reduce the allotment of Rs. 337,51,69,000 for Irrigation
by Rs. 100/-

ఈ సంవత్సరము మురుగు కాల్వలు, పంట కాల్వలు మరమ్మత్తులు చేయకపోయినందున పంటలు దెబ్బతిన్నందున.

Mr. Speaker:—Cut motions moved.

Sri N. Raghava Reddy:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 105,48,69,000 for Power Development by Rs. 100/-

విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ చేయటంలో (వ్యవసాయానికి) తీవ్రమైన అవినీతి జరుగుచున్నందులకు నిరసనగా.

Sri Md. Rajab Ali:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 105,48,69,000 for power development by Rs. 100/-

విద్యుచ్ఛక్తి పథకాలకు నామమాత్రమైన కేటాయింపులు చేసి, విద్యుత్ ఉత్పాదనను కంట్రాక్టు ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 105,48,69,000 for Power Development by Rs. 100/-

రాష్ట్రంలో వివిధ వర్గాలకు మరియు హరిజన వాడలలో ఉచితంగా విధి దీపాలు ఏర్పాటు చేస్తామంటూ చేయబడిన వాగ్దానాలు అమలు పరచుటలో నిఫలం చెందిన ప్రభుత్వ నిర్ణయానికి నిరసనగా.

Sri T.N. Sreenivasa Reddy:—Sir, I beg to move :
 To reduce the allotment of Rs. 105,43,69,000 for Power Development by Rs. 100/—

To protect against the non supply of power to agricultural wells for want of material and insufficient funds allotted.

Sri S. Santhosh Reddy:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 105,48,69,000 for Power Development by Rs. 100/—

విద్యుత్ బోర్డుకు కోట్లాది రూపాయలు నష్టం కలిగించి, పక్షపాతంలో వ్యవహరిస్తున్న బోర్డు అధ్యక్షునిపై తగిన చర్య తీసుకొనుటలో విఫలమైనందుకు గాను.

To reduce the allotment of Rs. 105,48,69,000 for Power Development by Rs. 100/—

శ్రీ కాకుళం జిల్లా సోంపేట తాలూకాలో యం.యస్.పి. విద్యుద్దీర్ఘ పథకం మందగోచరంగా గుతున్నందుకుగాను.

To reduce the allotment of Rs. 105,48,69,000 for Power Development by Rs. 100/—

శ్రీ కాకుళం జిల్లా సోంపేట తాలూకాలోని గ్రామాల శివార్లకు విద్యుద్దీర్ఘ పథకాన్ని ప్రారంభించనందుకుగాను.

To reduce the allotment of Rs. 105,48,69,000 for Power Development by Rs. 100/—

నిజామాబాద్ జిల్లా ఫిమ్గోలో 182 కె.వి. విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా శీఘ్రం స్థాపించనందుకు గాను.

Sri K.P. Reddaiah:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 105,48,69,000 for Power Development by Rs. 100/—

ఎదురుమొండి, ఎలెక్ట్రీకల్స్ బిల్డింగ్ డి.కె. సిటీ సరఫరాకు కృష్ణా నది గర్భంలో వైపులైను వేయటకు కెనడియన్ ఇ.టర్ నేషనల్ సెవలెంట్ మోటు ఏజెన్సీస్ (సి.ఐ.డి.ఏ) 140 లక్షలు యివ్వడానికి అంగీకరించింది. వైపులు వచ్చాయి. ప్రభుత్వము ఎలెక్ట్రిసిటీ నవ యి చేయనందున పని నిలిచిపోయినందులకు.

Mr. Speaker:—Cut motions moved.

Business of the House

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి:— అధ్యక్షా, కరింనగర్ స్వర్ణకారుల సంఘం వారు ఆచ్చిన పిటిషన్ ను తమకు ఆందోళనగా తీసుకున్నారు. దానిని పిటిషన్స్ కమిటీకి పంపి విచారణ జరిపించవలసిందిగా కూడా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు :— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు అరగంట చర్చ ప్రారంభించాలి. తరువాత నాన్ అఫిషియల్ బిజినెస్ టేకప్ చేయాలి. ఆ రెండింటి సాయంత్రం టేప్ చేసి ఇప్పుడు డిమాండ్స్ పై చర్చ సమయం బాగుంటుంది.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :— వెంకయ్యనాయుడు చెప్పినట్లు ఇప్పుడు డిమాండ్స్ పై చర్చ ప్రారంభిస్తే బాగుంటుంది. We will continue upto 1-30 p.m. In the afternoon. Half an Hour Discussion and Non-official Resolutions can be taken up.

శ్రీ ఎన్. శాస్త్రిరావు :— మధ్యాహ్నం మూడు గంటలకు క్యాబినెట్ మీటింగ్ వుండి సభ్యులు చెప్పినట్లు ఇప్పుడు డిమాండ్స్ టేకప్ చేసి సాయంత్రం అరగంట చర్చ, నాన్ అఫిషియల్ బిజినెస్ తీసుకుంటే మాకు అవ్యంతరం లేదు. నాలుగు గంటలకు అందుకు సంబంధించిన మత్రులు సభకు రావలరు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— సభ్యులు కోరినట్లుగా ఇప్పుడు డిమాండ్స్ పై చర్చ ప్రారంభిద్దాము.

Annual Financial Statement (Budget) for 1983-84 Demands for Grants.

శ్రీ ఎన్. సిద్దారెడ్డి (మధిర) :— అధ్యక్షా, ఇరిగేషన్ అండ్ పవర్ చాలా ముఖ్యమైన డిమాండులని మనందరకూ తెలుసు. వర్షాల సంతేమ, రాష్ట్ర భవిష్యత్తు వీటిమీదనే ఆధారపడివుంటాయి. ఇప్పుడున్న ప్రాజెక్టులకు, చేపట్టబోయేవాటికి పూర్తి చేయటానికి దాదాపు 4 వేల కోట్లు కావాలి. మంత్రిగారినోటులో రెండు మూడు ప్రాజెక్టులకు సంబంధించి రివెన్యూ ఎస్టిమేట్స్ ఇంకూడ్ కాలేదు. పోలవరం రివెన్యూ ఎస్టిమేట్ 600 కోట్లకు, రామపాద సాగర్ 684 కోట్లకు పోతే మనకు మొత్తం పూర్తి చేయటానికి 4 వేల కోట్ల డిమాండు కావాలి. వారు ఎక్కడికి వెళ్లినా చెప్పే వున్నా సాలలో ఏడవ ప్లాను కవరకు పూర్తి చేస్తామంటున్నారు అంటే 6 ఏళ్లలో— ఈ సవన గమం బట్టు పోగానే దాదాపు సంవత్సరానికి 700 కోట్లు ఖర్చు పెడితేనే గాని అది పూర్తి కాదు. 4ది ఎంత తీవ్రముగా వున్నప్పటికీ దాని గురించి ఎంతైతే ప్రాముఖ్య యివ్వాలో అంత యివ్వడం లేదు, కాగితాల మీద యిస్తున్నార గాని క్రియలో ఇస్తున్నారా అనేది అనుమానం. నిజంగా అతిశయోక్తి కాదేమో గాని సోలార్ సిస్టమ్లో మిగతా 3 గ్రహాలకంటే సూర్యుడికి ఎంత కీలకమైనటువంటి స్థానం వుంటుందో మన రాష్ట్రానికి సంబంధించిన అభివృద్ధి కార్యక్రమాల్లో అన్ని రంగాలకు— సోషల్ వెల్ఫేర్, అగ్రికల్చర్, ఎడ్యుకేషను, హెల్త్ అన్నింటికి— మూలం ఇరిగేషను అండ్

1-10 a.m.

శవరు. అది మనిషికి గుండెకాయలాంటిది. గుండెకాయకు ప్రాణం పోయడానికి బదలు, గుండెకాయ ఆగిపోకుండా చూచేబడలు, గుండెకాయ ఆగిపోకుండా చనిపోతున్న మనిషికి నిల్కు బట్టలు ధరింపజేయడం, సెంటు సూయడం, చెవులకు రింగులు పెట్టడం, మెడలో బంగారు గొలుసు వేయడంలాగా అసలు గుండెకాయ ప్రాముఖ్యాన్ని అర్థం చేసుకోవడం లేదు. వారు మాట్లాడితే మాకు బ్రహ్మాండమైన ఓట్లు వచ్చాయంటున్నారు. ఆ ఓట్లను దృష్టిలో పెట్టుకొని యిటువంటి కార్యక్రమాలు సాగిస్తారా? నిజమే, ఓట్లు వచ్చాయ. ఎందుకు వచ్చాయి, ప్రజా సంక్షేమ కార్యక్రమాలు చేస్తాము అని చెప్పినందుకు. ఈ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలును ఆపుతేనే అటంకపరిచి వాటి మీద తక్కువ ఖర్చు పెడుతామని ఆనాడు వుపన్యాసాలు చెప్పారా? అటా చెప్పి ఓట్లు తెచ్చుకున్నారా? శ్రీకాకుళం జిల్లాలో వంశధార ప్రాజెక్టు మీద కాంగ్రెస్ వారు తెలివితక్కువగా డబ్బు ఖర్చు పెట్టారు, మేము దానిని ఆపుజేస్తాము, రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం యిస్తామంటే ఓట్లు వచ్చాయా? పోలవరం ప్రాజెక్టు, ఏలేరు రిజర్వాయటును కాంగ్రెస్ వారు అలస్యం చేశారు, మేము తొందరగా చేస్తాము అంటే మీకు ఓట్లు వచ్చాయి, గాని వాటిని ఆపివేస్తాము, రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం ఇవ్వ యి చేస్తామంటే ఓట్లు వేశారా? అప్పుడు గాదు, యిప్పుడు పోయి ఆడగండి ఆ ప్రాంత ప్రజలను. ఏలేరు, పోలవరము ప్రాజెక్టు కావాలా కిలో రెండు రూపాయల బియ్యం కావాలా అని అడిగితే వేదవాడు కూడ ముందు ప్రాజెక్టులు కట్టండి అంటాడు. నాగాట్టునసాగరు కుడి కాలవ దర్శనరకు యిచ్చారు, కనిగిరి, పొదిలి, ఉదయగిరి, యివి అన్ని వెనుబడిన ప్రాంతాలు, వాటికి అన్యాయం చేశారని చెప్పకపోతే మీకు ఓట్లు వచ్చేవా? రాయ నీమకు వెళ్ళి సోమశిల గురించి మాట్లాడకుండా మధ్యాహ్న భోజనం పెడుతామంటే ఓట్లు వచ్చాయా? అట్లు వచ్చినవి కాదు. మీరు ఎలక్షన్సులో చెప్పినవాటిని మఱచిపోయారని గుర్తించండి. ఈ కార్యక్రమాలును కాంగ్రెస్ వారు అలస్యం చేశారు, మేము తొందరగా పూర్తి చేస్తామని చెబితే ప్రజలు మీకు ఓట్లు యిచ్చారు. తెలంగాణలో శ్రీరాంసాగర్ సెకండ్ ఫేజ్ ఆపుతామంటే ఓట్లు వడేవా? జూరాల ప్రాజెక్టు లెఫ్ట్ కెనాల్ ను కాంగ్రెస్ వారు అలస్యం చేస్తున్నారు, మేమైతే తొందరగా చేస్తామని చెప్పి ఓట్లను సంపాదించారు. లేకపోతే మీకు ఓట్లు వడేవి కావు.

శ్రీ జె. ఆర్. వుప్పరాజు (తాడికొండ):— ఇవాళ చర్చ వద్దలమీదనా, లేకపోతే ఓట్లు ఎలా సంపాదించాలనే దాని మీదనా?

Sri A. Madan Mohan :— Sir, we will have to suggest our recommendations. They should know as to on what subject the discussion is going on. It is not jugglery of figures merely. These are facts. It shows that he is having no experience about the business of the House.

Demands for Grants.

శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :— గౌరవ సభ్యుడు ఏదో నాగార్జునసాగరులో ఒక మోరి వడిపోయింది, యింకొన్నిరు లంచం తిన్నారు అంటే యిరిగేషను సబ్జెక్టు అనుకుంటున్నారు. ఇరిగేషను సబ్జెక్టుకు పవరు ప్రాజెక్టులకు ఎంతో ప్రాముఖ్యత వుంది. రాష్ట్ర భవిష్యత్తు వాటి మీద ఎంతో ఆధారపడి వుందనే దానిని గుర్తింపజేయడానికి యీ విషయం చెబుతున్నాను. ప్రజలు ఏమీ అనుకుంటున్నారనే గుర్తించుకోవాలని చెబుతున్నాను. ఛాలెజి అనుకోవద్దు గాని యీ యిస్యూ మీద రిజైన్ చేసి మళ్ళీ డిమాండ్లు జరిపించండి. పోలవరం ప్రాంతం వెళ్ళి ఆ ప్రాజెక్టు పని ఆవుతాము, వంక ధార పని ఆవుతాము, శ్రీకైలం కెనాల్ పని ఆవుతాము అని చెప్పి యీ యిస్యూ మీద ఓట్లకు నిలబడండి. పేదచారి తోనే ఓట్లు వేయించండి. వారు వేస్తారేమో చూద్దాము, జనానికి అర్థం కాదు అనుకోవద్దు. జనానికి అర్థం అయితే మనం మంచి పని చేస్తున్నామని వారిలో నవకృంకలిగితే అన్ని విధాల సహకారం యిస్తారు. ఇదివరలో మనం తీసుకున్నాము. మీకు తెలుసో తెలియదో గాని గోదావరి బరాజ్ కొరకు ప్రభుత్వం డబ్బు డబ్బు లేకపోతే ప్రజలను ఒప్పించి బరాజ్ సెస్ అని వారి నుండి పనులు చేశాము. ప్లడ్ వ్యవహారములో డ్రైనేజ్ సెస్ అని పనులు చేశాము. బెటర్ మెంటు లెవీ పనులు చేస్తున్నాము. జనం యిస్తారు, ఎప్పుడు? వారి నుండి పనులు చేసే పన్ను సర్టిఫికేట్ యోగపడుతుందని మళ్ళీ మనకే వుపయోగపడుతుందని వారికి ఎప్పుడైతే నష్టకం కలుగుతుందో అప్పుడు యిస్తారు. వెనుకటి రోజుల్లో బడ్జెటు అంతా పట్టు అండ సెకండ్ ప్లాన్సులో వంద కోట్లు, మూడు, నాలుగు వందల కోట్లతో బ్రహ్మాండమైనటువంటి ప్రాజెక్టులు తీసుకుంటే మిగతా కార్యక్రమాలు ఆగవలసి వచ్చింది. ఆనాడు ఓంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారు కృష్ణా బరాజ్ కు శంఖస్థాపన చేస్తే డబ్బు ఎంత వుంది? కాని డైర్యం చేసి వ్యవహారం చేస్తే ప్రజలంతా హర్షించారు. అదే విధంగా పోచంపాడు ప్రాజెక్టును నెహ్రూ గారిని, సంజీవ రెడ్డి గారు తీసుకువచ్చి శంఖస్థాపన చేయిస్తే ఆనాడు బడ్జెటు ఎంత? 10, 15 సంవత్సరాలు మనకు లాభం లేదని తెలిసినప్పటికీ ప్రజలంతా హర్షించారు. దానిని ముందుకు తీసుకువెళ్లారు. అట్లాగే గోదావరి బరాజ్ కు డబ్బు లేకపోయినా రైతులు డబ్బు యిస్తామని పని ప్రారంభించండి అని ముందుకు వచ్చి డబ్బు యిచ్చారు. అందుపల్ల అట్లా మంచి కార్యక్రమాలు చేస్తే ప్రజల అండ ఎప్పుడూ వుంటుంది. అంతేగాదు, కాశ్వతంగా గుర్తు వుంచుకుంటారు. ఎప్పుడో వుండిన కాటన్ మహాశయ్యడిని ఎందుకు గుర్తుంచుకుంటున్నాం. ఆయనగారు యింగ్లీషు ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా కూడ జనానికి వుపయోగపడే కార్యక్రమం చేశారు. గాబట్టి ఆయన పేరు పెట్టుకొని ఆయనను పూజిస్తూ వ్యవహారం చేస్తున్నాము. బహుశ: రామారావు గారు కొత్త వారు కావచ్చు. వారికి చెప్పండి. అటువంటి పెద్ద కార్యక్రమాలను కుంటుపరిస్తే చరిత్రను వేరే అక్షరాలతో వ్రాస్తారు. నిజంగా చాలా బాధపెస్తుంది. ఈ పంచవత్సరం తెలుగు దేశము ప్రభుత్వం అధికారములోకి వచ్చిన తరువాత రాష్ట్ర

Demands for Grants.

తేమాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను ముందుకు తీసుకుపోయే బదులు వెళ్ళు తీసుకుపోవడం న్నది. అభివృద్ధి కుంటుండుతున్నది. కావాలంటే లెక్కలు తీస్తే తెలుస్తుంది. మొత్తం యిప్పటిదాకా ఏ ప్లానులో చూచినా యిరిగేషను అండ్ పవరుకు రిపవర్సంటు కంటే ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టాము గాని తక్కువ ఖర్చు పెట్టలేదు. మొదటి ప్లానులో 62 పర్సంటు ఖర్చు పెట్టాము. రెండవ ప్లానులో 50 పర్సంటు వైన పెట్టాము. మూడవ ప్లానులో 58 పర్సంటు పెట్టాము. యాస్ట్రల్ ప్లానులో 67 పర్సంటు పెట్టాము. నాలుగవ ప్లానులో 64 పర్సంటు పెట్టాము. అయిదవ ప్లానులో 64 పర్సంటు పెట్టాము. ఈ ఆరవ ప్లానులో కూడ 50 పర్సంటు వైన పెట్టాము. ఈసారి ఆరవ ప్లాను 3 వేల 100 కోట్ల 10 లక్షలు. దానిలో యిరిగేషనుకు 1600 కోట్ల 98 లక్షలు కేటాయింపాము. ఆల్ యిండియా ప్లానులో మనది ఒక భాగము. ఆల్ యిండియా రిసోర్సెస్ నుబట్టి మన ప్లాను సాగుతుంది తప్ప మన యిష్టం వచ్చినట్లు పోతామంటే కుదరదు. అందువల్ల మనం ఏ దామాషా ప్రకారము అయితే మొత్తం ప్లానులో యిరిగేషను అండ్ పవరుకు వెడుతూ వచ్చామో ఇప్పటి వరకు యీ మూడు సంవత్సరాలలో అదే ప్రపోర్షన్ మేన్ టేన్ చేస్తూ వచ్చాము. 80-81 లో మొట్టమొదటి సంవత్సరములో మొత్తం ప్లాను 487 కోట్లు వుంటే 272 కోట్ల వైచిలుకు ఇరిగేషను అండ్ పవరుకు పెట్టాము - 58 పర్సంటు పెట్టాము. సెకండు యియర్ లో 81-82 లో దీనికి 54.56 పర్సంటు పెట్టాము - మొత్తం ప్లాను 561 కోట్లలో - పోతే 82-83 లో 630 కోట్ల 80 లక్షలలో యీ రెండింటికి కలిపి 820 కోట్ల 28 లక్షలు అంటే 50.75 పర్సంటు పెట్టాము. యావరేజ్ గా ఈ మూడు సంవత్సరాలలో 54.8 పర్సంటు వెడుతూ వచ్చాము. ఈ సంవత్సరం ఏమి చేశారు, తెలుగు దేశము వచ్చిన మొట్టమొదటి సంవత్సరము, దానిని మనం ఎంతకు తగ్గించామంటే 35.7 కు తగ్గించాము.

11-20 a.m.

ఎక్కడ 64%, ఎక్కడ 35%? ఇది రాష్ట్రాన్ని ముందుకు తీసుకొని పోవడం అవుతుందా? ఇరిగేషన్ అండ్ పవరుకు ఎక్కువ కేటాయింపులు చేయకుండా ఫలితాలు ఎక్కువ పెంచకుండా, వర్ కాపిటా ఇన్ కం పెంచకుండా ప్రజలు బాగుపడడం అంటే ఏమిటి ఇటువంటి చిన్న వ్యవహారాలు చేస్తే బాధ్యతారహితంగా చేసినవారం అవుతాము. ఈ సంవత్సరం చాలా ఎక్కువ డబ్బు తీసుకొని వచ్చి ప్లాను పెట్టామని చెబుతున్నారు, మంచిదే. 838 కోట్లు తీసుకొని వచ్చి పెట్టారు. ఇదివరకు 3 సంవత్సరాలలో వాడింది లెక్క చూస్తే మన ప్లానులో మిగిలింది 644 కోట్లు మాత్రమే. వచ్చే సంవత్సరం దీని ఫలితం మనం అనుభవించబోతున్నాము. ఇప్పుడున్నటువంటి లెక్కల ప్రకారం చూస్తే 644 కోట్లు మాత్రమే ఉంటుంది. ఇరిగేషనుకు 846 కోట్లు ఖర్చు పెట్టాము. 1600 కోట్ల వైచిలుకు ఉన్నటువంటి ఇరిగేషనుకు 646 కోట్లు ఖర్చు పెట్టాము అంటే ఇంకా 714 కోట్లు ఆ కాఫీలో ఖర్చు పెట్టాలి. పెట్టగలుగుతామా? వచ్చే సంవత్సరం 644 కోట్ల ప్లానులో 416 కోట్ల వైచిలుకు ఇరిగేషన్ అండ్ పవరుకు పెట్టగలిగితే సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ప్లానింగు కమిషన్ వారు ఇచ్చిన 3,100

కోట్లలో 1600 కోట్లు ఖర్చు పెట్టినవారము అవుతాము ఈ సంవత్సరం 838 కోట్లలో 800 కోట్లు కూడా పెట్టలేకపోతే వచ్చే సంవత్సరం 844 కోట్లలో 416 కోట్లు పెట్టగలుగుతారా? ఇది సాధ్యమా? వచ్చే సంవత్సరం 200 కోట్లు పెట్టివా ఆశ్చర్యమే. ఈ సెంట్రల్ సెక్టారులో స్లాను పెంచారు. దాదాపు 22% పెంచారు. ఏ కార్యక్రమానికి పెంచారు. సోషల్ వెల్ఫేరు కార్యక్రమాలు కాదు. ప్రొజెక్టును ఓరియంటు కే స్కీముకు పెంచలేదు. మన బడ్జెటులో సరైన కేటాయింపులు చేయకుండా మనం వృధా చేస్తున్నాము. ప్రొజెక్టును ఓరియంటు డేగా మన బడ్జెటు లేకుండా కేంద్ర ప్రభుత్వం దగ్గరకు వెళ్లి పెంచిన దానిలో వాటా కావాలని అంటే ఎలాగ ఇస్తారు? వాటిమీద ఎక్కవ ఖర్చు పెట్టి అడిగితే ఎవరు ఇస్తారు? ఇదివరకు నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు జరిగే రోజులలో మన డబ్బు ఖర్చు పెట్టి ఇంకా డబ్బు కావాలని అంటే వచ్చే సంవత్సరానిది అదనంగా ఇస్తూ ఉండేవారు. కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ప్రాజెక్టులు తీసుకోవాలని అంటున్నారు. తీసుకుంటే మంచిదే కాని ఇది సాధ్యమయ్యేదానా? ఇది మన రాష్ట్రానికి సంబంధించింది. ఇంతవరకు భారతదేశ చరిత్రలో స్లాన్సు ప్రారంభించక ముందే ఏ సెక్టారును ఎవరు చేయాలని నిర్ణయించక ముందే ఒక బాక్రూనంగ్ ప్రాజెక్టు తప్ప ఇంకొక ప్రాజెక్టు తీసుకోలేదు. అందువల్ల ప్రజలకు నచ్చచెప్పడానికి కేంద్రం తీసుకోవాలని అంటే అది ఇరిగేషను ప్రాజెక్టు కనుక తీసుకోదు. మీరు యీ ఇరిగేషను ప్రాజెక్టులమీద చాలా తక్కువ కేటాయించారు. దానివల్ల నష్టం వెంటనే కాకపోయినా తరువాత జరుగుతుంది. బంగారు కోడిగుడ్డు పెట్టే బాతును మీరు ఏమీ చేస్తున్నారో ఆలోచించండి. కాంగ్రెస్ వారు చేసింది ఏమిటంటే గుడ్డు పెట్టే రకకు తీసుకొని వచ్చి మీ చేతులలో పెట్టారు. మీరేమి చేస్తున్నారు? గుడ్డు కాజేస్తున్నారు, మేత కూడా పెట్టడం లేదు, పెడుతుంది అంటున్నారు. వెనక పెట్టిన మేత 10 రోజులు వస్తుంది. మేము చేసిన కార్యక్రమం యొక్క ఫలితాలు 5 సంవత్సరాలు చూసుకుంటారేమో నాకు తెలియదు. బాతును చంపి బంగారు గుడ్డు తినాలని అనుకుంటే రాష్ట్రానికి తీరని అవకారం, దోహదం చేసినవారం అవుతాము. ఇరిగేషను మినిస్టరుగారు ఇచ్చిన నోటులో దాదాపు 62 పెద్ద ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయి. వారి లెక్క ప్రకారం దాదాపు 4000 కోట్ల రూపాయలవరకు ఎస్టిమేటు అవుతుంది. ఈ సంవత్సరం 1800 కోట్లు ఖర్చు పెట్టారు. రివెన్యూ ఎస్టిమేటును కూడా కలిపితే ఈ కార్యక్రమాల మీద దాదాపు 4000 కోట్లు ఖర్చు పెడితేనే కాని అది సాధ్యం కాదు. 6 సంవత్సరాలలో పూర్తి చేస్తామని అంటున్నారు. సంతోషమే. అన్న మాటకు చేస్తున్న దానికి పోలిక ఎక్కడుంది? చూడండి. చేయమని అడుగుతున్నాను. దీనికి ఆదనక మైతే అదనంగా టాక్సు వేసినా సంతోషిస్తాను. కాని సంవత్సరానికి 700 కోట్లు ఇరిగేషనుకు కావాలి. అది సాధ్యమవుతుందా? ఇది చేస్తారా? దీనిని ఎలాగ సాధించాలని అనుకుంటున్నారు? ఈ కార్యక్రమాలన్నీ ముఖ్యమైనవే ఉన్నాయి. నాగార్జునసాగర్ వ్యవహారం ఉంది. ఇది 1984 జూన్ కు పూర్తి చేస్తామని

అంటున్నారు. రిమైజు ఎస్టిమేటులు 680 కోట్ల 41 అక్షలు, ఇంకా 188 కోట్ల వెచిలుకు కావాలి. ఈ ప్రోజెక్టు 1984 జూన్ కు పూర్తి చేస్తామని అంటున్నారు, అది ఎట్లాగ సాధ్యం అవుతుంది? వీటిని నిజానికి డబ్బు అవసరంగా ఎట్లాగ కేటాయిం చాలనేది చెప్పండి. నీటికి సంబంధించిన అవసరం మనకు నీటింగు అనేది ఉంది. 2000 ఎ.డి.ని దృష్టిలో ఉంచుకొని మన కార్యక్రమం సాగించాలి, ఎందుకంటే కృష్ణ నదిలో మనకు 800 టి.ఎమ్.సి. వనాభి మే ఇచ్చారు. కర్నాటక వారికి 700 మహారాష్ట్రకు 500 టి.ఎమ్.సి.లు ఇచ్చారు. వారు ఈ నీరు కన్నా మరొక విషయం చెప్పారు. రెండువేల ఎ.డి లోపు నీరు ఎంతనీరు వాడుకుంటారో చూసి రెవ్యూవేసి యుటిలైజేషనుబట్టి ఇస్తామని అన్నారు. కృష్ణ అన:ట్టదగ్గర నీరు లేవని చాలామంది అందోళన ప్రకటించవచ్చును. ఆ భయం మనకు రెండువేల ఎ.డి వరకే మహారాష్ట్ర వారు కాని కర్నాటక రాష్ట్రం వారు కాని ప్రాజెక్టులు కట్టడం కానీ, నీళ్ళను ఉపయోగించడం కాని ఈలోగా అయ్యేది కాదు. ఈ ట్రీబ్యునల్ అవార్డులో ఒక మంచి పరతు ఉంది. వాళ్ల మీద పరతు పెట్టాము అన్నీ టి.ఎమ్.సి.ల కన్నా ఎక్కువ నీరు వాడడానికి వీలులేదని మహారాష్ట్ర ఏ పరిస్థితులలోను 500 టి.ఎమ్.సి.కి మించి వాడడానికి వీలులేదు. కర్నాటక 700 టి.ఎమ్.సి.కి మించి వాడరాదను. మనమీద అటువంటి పరతులేదు. మనం ఎంత నీరు అయినా వాడుకోవచ్చు. కృష్ణానదికి సంబంధించి నీళ్ళ సమస్యలేదు. రెండువేల ఎ.డి అని ఒక డెడ్ లైను ఉంది. ఆ రెండువేల ఎ.డి లోగా ఎంతనీరు వాడుకుంటామో దానినిబట్టి మళ్ళీ రెవ్యూ జరుగుతుంది. అందువల్ల ప్రాజెక్టులు కాంక్షను చేసినా లాభంలేదు. పొకెని యాలిటి క్రయేట్ చేసినా లాభం లేదు. యాక్చువల్ గా యుటిలైజేషన్ ఆఫ్ వాటర్ ముఖ్యము. మనం ఎంత టి.ఎమ్.సి. వాడుకోగలుగు తాము, దానికి ఏకార్యక్రమం ముందు ఉండాలి తరువాత ఏ కార్యక్రమం తీసుకో వాలి అనేది ఆలోచించాలి తప్ప ప్రాంతీయాభిమానంతో పోవద్దని మంచి చేస్తున్నాను. వీటి విలువ మనకు తెలుసు. ఒకసారి పొరవాటు జరిగి చాలా నష్టపోయాము. 1951 లో ఏ ఎగ్రిమెంటు అయితే జరిగిందో దాని ప్రకారంగా ప్రాజెక్టులు కట్టుకొని ఉంటే ఈనాడు గౌరవ సభ్యులు ఎన్ని కావాలని అంటున్నారో అవన్నీ చేయి. మనం ఆ నాటు ఉద్యోగానికి పోయి లేదా దాని యొక్క విలువ తీసుకోకపో చేసిన పొరవాటువల్ల మనకు ఇప్పుటి దాకా చాలా నష్టము జరిగింది. ఇప్పుడైతే మనము దృష్టిని కేంద్రీకరించి వేరే ప్రోజెక్టులేకున్నా వేరేరంగాలకన్నా కూడా ముఖ్యంగా కృష్ణ నీటిని ఎక్కువగా ఎక్కడ ఉపయోగించుకుంటామో ఎంత సాధ్యమో కాదో అనే విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని వ్యవహారాలు చేయవలసిందిగా మనని చేస్తున్నాను. అట్లా చేసినప్పుడు తెలంగాణాలో జూరాల ప్రోజెక్టు ఉన్నది. శ్రీశైలము లెళ్లు బ్యాంకు ఉన్నది; భీమా మీద ప్రోజెక్టు కావాలని అంటున్నాము. రైట్ బ్యాంకి కెనాల్, వెస్టు కెనాలు కానివ్వండి, రైటు బ్రాంచి రైటు బ్యాంకు కెనాలు, తెలుగు గంగ ప్రోజెక్టు, పెన్నకు నీరు సప్లయి చేయడం తరువాత

11-30 a. m

నాగార్జున సాగర్ కుడి కాలువ ఎక్స్‌టెన్షన్ ఇవి అన్నీ ముఖ్యమైనటువంటివి ఉన్నాయి. అద్యక్షా, నన్ను అడిగితే పీటి అన్నిటిలోకి ప్రథమ స్థానం పొంద వలసింది నాగార్జున సాగర్ కుడి కాలువ ఎక్స్‌టెన్షన్ అని మనవి చేస్తున్నాను. ఎందువల్లనంటే ఈ నాగార్జునసాగర్ కుడి కాలువ ఎక్స్‌టెన్షన్ మన రాష్ట్రంలో అన్నిటిన్న దరిద్రమైన ప్రాంతం చాల వెనుకబడ్డ ప్రాంతం ఏ అవకాశము లేకుంటుంటే ప్రాంతానికి పోయేటటువంటిది. అది పొదిలి, కనిగిరి, ఉదయగిరి, ఆత్మకూరు ఈ తాలూకాలకు పోయేది. ఇవి అన్నీ ఒకప్పుడు నెల్లూరు జిల్లాకి సంబంధించినవే. ఈ ప్రాంతానికి నీళ్ళు కావాలని చెప్పే ముఖ్యంగా నాగార్జున సాగరు శాంక్షను అయింది. నాగార్జునసాగరు శాంక్షను కావడానికి అసలు బేసిస్ ఈ ప్రాంతమే. ఎందువల్లనంటే ఈ ప్రాంతం తప్ప మిగతా ప్రాంతం పులిచింతల క్రిందవచ్చేది. ఈ ప్రాంతంకాక మిగత ప్రాంతం నెల్లూరు, ఆ కావలి ఆ ప్రాంతం అంతా కూడా కృష్ణ-పెన్నారు క్రింద వచ్చేది. కోసలా వచ్చి ప్రాంతం అంతా తిరిగి ఈ ప్రాంతానికి నీరు సప్లయి చేయాలి అంటే నాగార్జునసాగరు కాలువ కుడి కాలువ తప్ప వేరే గత్యంతరం లేదు కాబట్టి ఈ కుడి కాలువని పెన్న దాకా తీసుకుపోయి పెన్నలో వేయాలి, పెన్న 4 వేల క్యూసెక్కు నీరు ద్రాపు చేయాలి, అక్కడనుంచి మళ్ళీ కావలి కెనాలు, కనుపూరు కెనాలు తీసుకుపోవాలి అని చెప్పారు. అద్యక్షా, మరి అది ఏమి దురదృష్టమోగాని నాగార్జున సాగరు కాలువను తీసుకుని పోయి దర్శిలోనే ఆపేశారు. ఇంకా 5, 6 లక్షల ఎకరాలు అక్కడ సేద్యం కావలసింది ఉంది. రిజర్వాయరులో నాగార్జున సాగరులో కావలసినంత నీరు ఉన్నది. దాదాపు 110, 125 మైళ్ళు మనం కాలువ అంతా త్రవ్వేశాము ఇదివరకే. దర్శిదాకా కాలువ త్రవ్వేశాము. 21,000 క్యూసెక్కు నీరుకు సరిపడే కాయివ త్రవ్వేశాము. ఇక మనం ఆ దర్శి బ్యాంచి దగ్గరనుంచి పెన్న దాకా కాలువ త్రవ్వాలి. వెంటనే ఫలితానికి వచ్చేది. డబ్బుని మనం ఉపయోగించి ఒక 200 కోట్లు రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి అక్కడ మనం ఈ పొటెన్షియల్ క్రియేట్ చేసే పేద ప్రాంతానికి నీరు కలిగించినవారము అవుతాము కోసలా కమిషన్ రికమెండేషన్ ఒప్పుకున్న వారము అవుతాము. నాగార్జున సాగరులో ఇదివరకే శాన్క్షన్ అయి ఉన్నటువంటి స్కీము ఇది. దీనిని మనం అంగీకరించినవారము అవుతాము. వెంటనే కనీసం ఒక 20, 30 టి.పి.సి.ని మనం వాడుకున్నవారము అవుతాము. ఇది 2000 ఎ.డి నాటికి చాల ఉపయోగపడుతుందని మనవి చేస్తూన్నాను. అట్లాగే అద్యక్షా, గండికోట రిజర్వాయరు దీనినే మైలపరం డాము అంటాము. దీనికి కూడా, వెనకటినుంచి, ఈ వేళ కాదునునూ, వెనకటినుంచి కృష్ణ నీరు సప్లయి చేయాలని కార్యక్రమం ఉంది, ఇప్పుడు దీనిని రైటు బ్యాంచి కెనాల్ అని చెప్పి గండికోట దాకా తీసుకు పోవడం లేదు, వెనుక కృష్ణ — పెన్నారు పోజెక్టులో గాని, కోసలా కమిషన్ గానీ గులహతి కమిషన్ గాని ప్రతి వాళ్ళుకూడా ఈ కృష్ణ నీరుని తీసుకుపోయి 1800 క్యూసెక్కుని అక్కడ సప్లయి నియాలి, అక్కడ 1800 తోటి దాదాపు ఒక లక్ష ఎకరాలు అదనంగా మాగాణి తీసుకురావాలి ఇప్పుడు బహుశా

ఒక లక్ష ఎకరాలే కాదు. దాదాపు రెండు లక్షలు ఎకరాలు ఇప్పుడు తీసుకు వస్తే
అవకాశం ఉంది అన్నమాట; అచ్చంగా లైవ్ చేస్తే. ఈ రెండు కార్యక్రమాలు
వెనుకటినుంచి ఎప్పుటనుంచో వేసుకున్నట్టు కార్యక్రమాలు. వీటికి పెద్ద ఖర్చు
ఎక్కువ కదు. అందువల్ల వీటిమీద కేంద్రీకరించవలసిందిగా నేను మన
రేసున్నాను. అయితే డబ్బు సమస్య అటారు. అద్యక్షా, తెలుగు గంగ
పేరుతో 84 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు వెడుతున్నారు. అయితే మన రాష్ట్రం
డబ్బు నాలుగు కోట్ల కదా, రు 60 కోట్లు మద్రాసు వాళ్ళు ఇచ్చారు కదా
అవచ్చు. నిజమే మద్రాసు వాళ్ళు ఆ దామాషా ఎటూ నిర్ణయించారో గాన
(శ్రీ శైలము పో) శైల్యో వాళ్లకు కావలసిన 15 టి.ఎం.సి. నియమింపబడిన దాకా
మనం స్టోరుచేస్తూ ఉన్నాము. నిజంగా శ్రీ శైలము ప్రోజెక్టు చేస
నాడు 1988 నుంచి వాళ్ళు వాళ్ల దామాషా ప్రకారంగా డబ్బు వెళ్ళారు
చెల్లించవలసి ఉండే. ఈనాడు నిజంగా మాట్లాడితే ఇతరుకు వడ్డీతో కూడా
చెల్లించాలి. లేదా, రీపెంటురేట్లు ఇప్పటిరేట్లు పరిధిగా చెల్లిస్తాలి. అది
కామన్ ఫూల్ కి రావాలి. అవిధంగాచేస్తే ఈ రు. 50 కోట్లలో వడ్డీ రు. 20
కోట్లు మనం బజెట్ కి రావాలి. మన ఇది రకే ఖర్చు పెట్టాము, ఆ
టి.ఎం.సి. కోసము, అది చెప్పి మనం ఇదివరకే ఖర్చు పెట్టాము. రు. 20 కోట్లను
డబ్బు రేసి ఈ ప్రాజెక్టుమీద ఖర్చు పెట్టండి. తెలుగు గంగ మిట్ట ఒకప్పుడు
ఖర్చు పెడతాము అంటే 84 కోట్ల రూపాయలు అవి స్వయంబు అయ్యే
పని కాదు, ప్రైవేట్ ఇంపానిబుల్. కాకపోతే ఖర్చు పెట్టాలి అంటే స్వయం
కావచ్చు. ఇది ఏదో ఒక సంవత్సరంలో 84 కోట్ల డబ్బు పాయలు ఖర్చు పెడతాము
ఏదో పిల్లవాడిని తీసుకువచ్చి కాలువలు తవ్విస్తాము అంటే అదంతా ఖర్చు తప్ప
రెండవది ఏమీ కాదు. కాబట్టి ఈ ప్రాజెక్టుమీద ఇంకా పిల్లవాళ్ళు
ప్రైవేటులు పిల్ల వాళ్లతో కాలువలు తవ్విస్తామన్నా జ్ఞానాలువలు యేర్పవేనా
ఇది బర్నా ? ఇది అయ్యేవనా ? నేనవనింపట్టటం తోచాలి తోచటం తోచాలి
వదిలెత్తు రోడ్లో ఏ వుతూకో ఏ చెరువో అవ్వరోయించాలి తప్ప ఇంత ఇంపానెట్లు
వ్యవహారం, ఇతర బెక్టికల్ అవ్వవహారం ఆ మీన్ను ప్రోచ్యాలిగా అంటే ఏదో
పాలమూరు, తీరస్థులు అయితే. కాలవాలి, కాలవలలో వాళ్ళు అయినా వాళ్ళిం దా
వాళ్ళా తప్పే లో కెందుకో ఉంటారు. అవునా అయినా స్ట్రెస్టును చెప్పు ప్రకారంగా
ప్రజలందరూ తోడ్పడుతుంటే పనులు పతకున్నవేయచ్చు. అందువల్ల ధయచే మీ స్ట్రెస్
వరచేంటన్నా అన్ని కూడా తీసి జూజువా మీద 500 కోట్ల కంటే. మీరు చేసిన
చేక్కి కల్ గో కులా త్రిపుర ను వరకు ఈ జాబ్ నెటు డ్రాగ్ ప్రకారంగా చేసేటోచాలి
ఇకబట్టి తోడెత్తు చిలిపించిం తోడతూ గంపాకిని తీవరం కుళ్ళో శుభర్షకుతే
స్వయంగా చేసే ప్రకారం నా జేయరచాలి తప్పడ ఇట్టి తీవీ తీచుకో తడబ్బు అంటే
తొందరగా గంపాకిని తీసుకువచ్చే డబ్బులో 20 కోట్లు అయితే సరే వధుకు
కొయింటి పూల్ కి. డా నాలి కాబట్టి 20 కోట్లను తీసుకుచ్చి ఖర్చు పెట్టవం
పిందీగా కోరుతున్నాను. అదే విధంగా, అద్యక్షా, తెలుగు గంగ ప్రా
జెక్టు మీద 50 కోట్ల రూపాయలు అవి స్వయంబు అయ్యే పని కాదు, ప్రైవేట్
ఇంపానిబుల్. కాకపోతే ఖర్చు పెట్టాలి అంటే స్వయం
కావచ్చు. ఇది ఏదో ఒక సంవత్సరంలో 84 కోట్ల డబ్బు పాయలు ఖర్చు పెడతాము
ఏదో పిల్లవాడిని తీసుకువచ్చి కాలువలు తవ్విస్తాము అంటే అదంతా ఖర్చు తప్ప
రెండవది ఏమీ కాదు. కాబట్టి ఈ ప్రాజెక్టుమీద ఇంకా పిల్లవాళ్ళు
ప్రైవేటులు పిల్ల వాళ్లతో కాలువలు తవ్విస్తామన్నా జ్ఞానాలువలు యేర్పవేనా
ఇది బర్నా ? ఇది అయ్యేవనా ? నేనవనింపట్టటం తోచాలి తోచటం తోచాలి
వదిలెత్తు రోడ్లో ఏ వుతూకో ఏ చెరువో అవ్వరోయించాలి తప్ప ఇంత ఇంపానెట్లు
వ్యవహారం, ఇతర బెక్టికల్ అవ్వవహారం ఆ మీన్ను ప్రోచ్యాలిగా అంటే ఏదో
పాలమూరు, తీరస్థులు అయితే. కాలవాలి, కాలవలలో వాళ్ళు అయినా వాళ్ళిం దా
వాళ్ళా తప్పే లో కెందుకో ఉంటారు. అవునా అయినా స్ట్రెస్టును చెప్పు ప్రకారంగా
ప్రజలందరూ తోడ్పడుతుంటే పనులు పతకున్నవేయచ్చు. అందువల్ల ధయచే మీ స్ట్రె
వరచేంటన్నా అన్ని కూడా తీసి జూజువా మీద 500 కోట్ల కంటే. మీరు చేసిన
చేక్కి కల్ గో కులా త్రిపుర ను వరకు ఈ జాబ్ నెటు డ్రాగ్ ప్రకారంగా చేసేటోచాలి
ఇకబట్టి తోడెత్తు చిలిపించిం తోడతూ గంపాకిని తీవరం కుళ్ళో శుభర్షకుతే
స్వయంగా చేసే ప్రకారం నా జేయరచాలి తప్పడ ఇట్టి తీవీ తీచుకో తడబ్బు అంటే
తొందరగా గంపాకిని తీసుకువచ్చే డబ్బులో 20 కోట్లు అయితే సరే వధుకు
కొయింటి పూల్ కి. డా నాలి కాబట్టి 20 కోట్లను తీసుకుచ్చి ఖర్చు పెట్టవం
పిందీగా కోరుతున్నాను. అదే విధంగా, అద్యక్షా, తెలుగు గంగ ప్రా
జెక్టు మీద 50 కోట్ల రూపాయలు అవి స్వయంబు అయ్యే పని కాదు, ప్రైవేట్
ఇంపానిబుల్. కాకపోతే ఖర్చు పెట్టాలి అంటే స్వయం
కావచ్చు. ఇది ఏదో ఒక సంవత్సరంలో 84 కోట్ల డబ్బు పాయలు ఖర్చు పెడతాము
ఏదో పిల్లవాడిని తీసుకువచ్చి కాలువలు తవ్విస్తాము అంటే అదంతా ఖర్చు తప్ప
రెండవది ఏమీ కాదు. కాబట్టి ఈ ప్రాజెక్టుమీద ఇంకా పిల్లవాళ్ళు
ప్రైవేటులు పిల్ల వాళ్లతో కాలువలు తవ్విస్తామన్నా జ్ఞానాలువలు యేర్పవేనా
ఇది బర్నా ? ఇది అయ్యేవనా ? నేనవనింపట్టటం తోచాలి తోచటం తోచాలి
వదిలెత్తు రోడ్లో ఏ వుతూకో ఏ చెరువో అవ్వరోయించాలి తప్ప ఇంత ఇంపానెట్లు
వ్యవహారం, ఇతర బెక్టికల్ అవ్వవహారం ఆ మీన్ను ప్రోచ్యాలిగా అంటే ఏదో
పాలమూరు, తీరస్థులు అయితే. కాలవాలి, కాలవలలో వాళ్ళు అయినా వాళ్ళిం దా
వాళ్ళా తప్పే లో కెందుకో ఉంటారు. అవునా అయినా స్ట్రెస్టును చెప్పు ప్రకారంగా
ప్రజలందరూ తోడ్పడుతుంటే పనులు పతకున్నవేయచ్చు. అందువల్ల ధయచే మీ స్ట్రె

Demands for Grants.

బహుశా కమిషన్ వారు చేశారు. వాళ్ళు ఎంతా అర్థము చేసుకుని, కి అర్థమైన జేషము పర్ల తెలంగాణాకు చాలా అర్థాయం జరిగింది, ముఖ్యంగా మహాబాజ్ నగర్ జిల్లాకు జరిగింది, తుంగభద్ర లిప్టు కెనాలు రాలేదు, అప్పుడు కృష్ణ రెనాల్ రాలేదు. వీమా కెనాలు కూడా రాలేదు. వీటి అన్నిటివల దాదాపు 7, 8 లక్షల ఎకరాలు మాగాణి అయ్యే భూమి కాకుండా పోయింది; మనం ఏదో ఒక విధంగా చేయాలి అని చెప్పి పనిగట్టుకుని జూరాల ప్రాజెక్టు వారు కొలతను చేశారు. దీనిని మీరు టాప్ ప్రయాంటి ఇచ్చి పూర్తి చేయకపోతే ఎలా? దీనిని మీరు పూర్తి చేయవలసిన అవసరం ఉంది. నేను ఎందుకు మనవిచేస్తున్నానంటే ప్రాజెక్టు పూర్తిచేయడానికి కనీసం 7,8 సంవత్సరాలు పడుతుంది; పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టులు అయితే. నాగార్జునసాగర్ లాంటిది, పోచంపాడు ఉంది అంటే 1956 లో మొదలు పెడితే 1967 దాకా పట్టింది, ఇంకా పూర్తి కానే లేదు. దీనికి మీరు ఒక ప్లాన్ చేసుకుని, వీలైనంత తొందరలో వీటిని పూర్తి చేసి 1990 వరకే వీటిని పూర్తి చేయాలి. అంటే ఏడు సంవత్సరాలలో పూర్తి చేయాలి అంటే ఈ డబ్బుని ప్రభుత్వం ఎట్లా సాధ్యం చేస్తారో చూడండి. 2000 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడితేనే గానీ ఈ ప్రాజెక్టులు కావు. కృష్ణా నది మీద ఉన్నటువంటి ఈ ప్రాజెక్టులు పూర్తి కావాలి అంటే 2000 కోట్ల రూపాయలు కావాలి. కేల్లలో పూర్తి చేయాలి. సంవత్సరానికి వీటికి దాదాపు 300 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు అవుతుంది. మీరు ఇది చేయకపోతే మనకు ఇచ్చిన అవకాశాన్ని వృధా పోగొట్టుకున్నాల్సి అవుతాము. 1990 కల్లా ప్రభుత్వం కృష్ణ మీద ఈ ప్రాజెక్టులు పూర్తి చేయకపోతే 2000 ఎడి. నాటికి మరం నీళ్ళని వాడుకోలేము. ఆ నాడు పోతున్ పీయల్ క్రియేటు చేశాము అని లాభంలేదు. నాగార్జునసాగర్ మీద ఇప్పుడు పోతున్ పీయల్ దాదాపు క్రియేట్ చేశాము. కానీ ఏక్యువల్ యుటిలైజేషన్ 2/3 కూడా కావడం లేదు. పోచంపాడులో కూడా ఇతే. ఎప్పుడో కట్టినటువంటి కె.సి. కెనాల్ లో కూడా ఇప్పటి దాకా పూర్తి కావడం లేదు, తుంగభద్ర కెనాల్ లో కావడంలేదు. అందువల్ల పోతున్ పీయల్ క్రియేట్ చేసి సంతోషపడితే లాభంలేదు. దీనిని వారు అంగీకరించరు. ఏక్యువల్ గా ఎంత నీరు వాడారు అని చెప్పి లెక్కలు తీసుకుని, వాళ్ళ దగ్గర కొలతలు ఉన్నాయి. (ఇప్పుడు అది చూస్తూ ఉన్నారు) కాబట్టి దీనిని టైమ్ బాండు ప్రొగ్రాముగా పెట్టి, కృష్ణ రివర్ ప్రాజెక్టులన్నిటిని టైమ్ బాండు ప్రొగ్రాము పెట్టి 2000 లోపు మరం మార్గిరుమ్ టి.ఎం.సి.ని వాడాలి. దీనికోసం 1990 వరకే ఏ యే సంవత్సరాలలో ఈ ప్రాజెక్టులు పూర్తి చేయాలి అనే ధోరణి తోటి ఈ వ్యవహారం చేయకపోతే ఇది సాధ్యం కాదని మనవిచేస్తున్నాము. అధ్యక్షా, ఇంకోకటి. శ్రీకైలము దగ్గర కుడి వైపున పోయే రెండు కాలువలు ఎడమ వైపున వచ్చే ఒక కాలువ చాలా ముఖ్యమైనవి. తెలంగాణాకు ముఖ్యమైనవి. ఎడమవైపు కాలువ వస్తే మన మంత్రిగారు లిప్టు ఇన్ఫ్రీగేషను వెడతామని అంటున్నారు. నేను రిపోర్టు చూస్తే నాగార్జునసాగరునుంచి లిప్టు ఇన్ఫ్రీగేషను వెడతాము అని. అధ్యక్షా, లిప్టు ఇన్ఫ్రీగేషను పెడితే పవరు చాలా ఖర్చు అవుతుంది. పవరు చాలా విలువైనటువంటి వస్తువు. పవరు కోసం ఒక వైపు కావత్రయ

పడుతూ ఉన్నాం. అంతేకాదు. లిఫ్టు ఇన్సూరెన్సు పెట్టినందువల్ల రికింగు ఎక్స్ పెండిచరు పెరుగుతుంది. అది ఎప్పుడూ మంచిది కాదు. అందువల్ల చిన్న టన్నెల్ కొట్టవలసి వస్తుంది. ఆ టన్నెల్ కొడుతూ ఉంటే అక్కడ ఏదో లైగర్ వేలియో ఏదో ఉంది అని అన్నారు. అధ్యక్షా, క్రిందనుంచి టన్నెల్ కొడుతూ ఉంటే లైగరువేలి లేదు ఏమీ లేదు గవర్న మెంటాఫ్ ఇండియా కావాలంటే పర్మిషన్ తెచ్చుకుంటుంది. అక్కడ నునం పంజాబు ఆ ప్రాంతంలో పల్లెట్ ఓయిస్ మధ్య దాదాపు 45 మైళ్ళు టన్నెలు కొడుతూ ఉన్నాయి. మనకన్న పెద్ద టన్నెల్ కొడుతూ ఉన్నారు. అందువల్ల ఇది పెద్ద ఇబ్బంది ఏమీ కాదు. ఆ ప్రభుత్వం ఇట్లాంటి వ్యవహారం చేసి అనవసరంగా తెలంగాణా వారియొక్క హృదయాలకు చెబ్బ తగిలేటట్లు చేసి ఏదో ఏదో అనుమానాలు క్రియేట్ చేస్తున్నట్లు వుంది. అది చేయవద్దు అని మనవిచేస్తున్నాము. రెండవది కుడి వైపున పోయేటప్పుడు యెంత సేపు ఆయా ట్టు వ్యవహారం చెబుతారు తప్ప అసలు అక్కడ ఉన్నటువంటి రెగ్యులేటర్లు కెపాసిటీ యెంత? యీ హాబిట్ కు యదార్థం యెందుకు దాచి కెట్టాలి? దీనిని యింకటిగా యెందుకు చెప్పకూడదు? చేతితే అనుమానాలు పోతాయి అని మనవిచేస్తున్నాను క్రింది వారు ఆందోళన చెందడంలో న్యాయం ఉంది. కాని ప్రభుత్వం చెప్పవలసింది ఒకటి ఉంది. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు మీద నీరు సర్ప్లస్ అయ్యేనాడే యిటువైపు డైవర్ట్ చేస్తామని, నాగార్జునసాగర్ మీద నీరు సర్ప్లస్ అయ్యే నాడే మేము యిటు డైవర్ట్ చేస్తామని అంటే యెవరికీ యిబ్బంది ఉండదు. అనుమానాలు రావు. అయితే వట్టి మాటలు మాత్రం లాభం లేదు. కాని మీరు చేసే కార్యక్రమాలు దీనికి అనుగుణంగా ఉండాలి. అందువల్ల నేను మొన్న శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు యొక్క ఎఫ్.ఆర్. రెవెల్ యెంత? దీనికి మీరు క్రచ్చే అప్రోచ్ ఛానల్ దీని బెస్ట్ రెవెల్ యెంత అని అడిగినాను. మీరెంతయినా క్రచ్చుకోండి నాకు అభ్యంతరం లేదు. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుమీద నీరు సర్ప్లస్ అయ్యేనాడు ఒక చుక్క కూడా కృష్ణలో! రాకూడా మొత్తం డైవర్ట్ చేయండి. నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. కృష్ణా వెన్నార్ ప్రాజెక్టులో 75,000 క్యూసెక్స్ ను డైవర్ట్ చేయడానికి ప్లాన్ వేశారు. అందువల్ల క్రింది వారికి నష్టం లేకుండా ఉండాలంటే బెస్ట్ రెవెల్ శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు యొక్క ఎఫ్.ఆర్. రెవెల్ కన్నా తక్కువ లేకుండా, కాకపోతే హైట్ కావాలంటే 2 ఫీట్, 4 ఫీట్ పెట్టకుండా ఆ రెవెల్ లో పెట్టుకుంటే యెవరికీ అభ్యంతరం ఉండదు. దీనివల్ల అనుమానం లేకుండా పోతుంది. మీరు ఆ ప్రాజెక్టు పూర్తై వివరాలు గవర్న మెంటు ఆఫ్ ఇండియాకు పంపినారు. మీరు ఆ డిజైన్స్ యివ్వకుండా గవర్న మెంటు ఆఫ్ ఇండియా కాంక్షను చేయదు. అందువల్ల అవన్నీ చేసి వెన్నకు నీరు తీసుకుని వెళ్లండి అని మనవిచేస్తున్నాను. నా లెక్క ప్రకారం నీరు ఉంది. భయపడవలసివ అవసరం లేదు. ఇదివరకు కృష్ణలో ఒక సంవత్సరం దాదాపు 4,000 టి.ఎమ్.సి. ప్రవహించింది. మన లెక్క ప్రకారం యిప్పుడు మనము 75 వర్సంటుండి చెందబట్టి మీద ఆధారపడి 280 అంటున్నాము. కాని దీనిని కొంత పెంచి

11-40 a.m.

అంటే డిపెండబిల్లీని తగ్గించి యే రిస్ పర్సంటు డిపెండబిల్లీనో 76 పర్సంటు డిపెండబిల్లీనో తీసుకుపోతే కావలసిన నీరు ఉంది. నా లెక్క ప్రకారంగా 200 టి.ఎమ్.సి. ని మనము డెవల్ప్ చేయడానికి ఆవశ్యం ఉంది. మనకు బహువత్ అవార్డ్ ప్రకారంగా గోదావరి నీరు డెవల్ప్ చేసుకుంటే మద్రాసుకు యిచ్చిన తర్వాత కూడా 51 టి.ఎం.సి. మనకు ఉంటుంది కాకపోతే ఉన్న రిస్క్ అలా 60 పర్సంటు డిపెండబిల్లీ, 35 పర్సంటు డిపెండబిల్లీ తప్ప నీళ్లు లేవు. అనుమానం అవసరం లేదు. మనము యే ప్రాజెక్టు కట్టినా 76 పర్సంటు డిపెండబిల్లీ అంటే అర్థం యేమిటి? 20 సంవత్సరాలలో 15 సంవత్సరాలే మనకు గ్యారంటీగా నీరు వచ్చేది. ఆ లెక్క ప్రకారం అయితే 200 టి.ఎమ్.సి. అంటున్నాను. నేను చెప్పేది 35 పర్సంటు డిపెండబిల్లీ అంటే 20 సంవత్సరములలో 18 సంవత్సరము లకు వచ్చితంగా నీళ్లు వస్తాయి. 200 టి.ఎమ్.సి. అదనంగా వస్తుంది. అదృష్ట వశాత్తు వెన్ను బేసిన్ కు, కృష్ణా బేసిన్ కు కొంత ఉపయోగపడేట్లు ఉంది. అక్కడ వచ్చే మాన్ సూస్ వేరు, యిక్కడ వచ్చే మాన్ సూస్ వేరు. వెన్నలో యీ సంవత్సరం అయితే నీళ్లు వస్తాయి. వెన్నలో యే సంవత్సరం అయితే నీళ్లు వస్తాయో ఆ సంవత్సరం కృష్ణలో తక్కువ వస్తాయి. కృష్ణలో బాగా వచ్చిన సంవత్సరం వెన్నలో తక్కువ వస్తాయి ఆ విధంగా చూస్తే 40 సంవత్సరములకు మాత్రమే రిడింగ్స్ ఉన్నాయి. అక్కడ లెక్కవేసి చూస్తే రాదాపు 30 సంవత్స రములలో 17 సంవత్సరములకు నీరు సహజమే ఉంటుంది ఈ కృష్ణ నీరు లేకుండా ఆ సంవత్సరములలో మిగతా 8 సంవత్సరములకు కృష్ణలో కావలసినంత నీరు ప్రవహిస్తూ వచ్చింది. 800 టి.ఎమ్.సి 400 టి.ఎమ్.సి. అందువల్ల యింజనీర్స్ కూర్చుని జాగ్రత్తగా యీ రెండూ తేలి చేసి యెట్లా చేయాలో చూస్తే యింజనీర్స్ బుల్ కాదు. నీరు తీసుకుపోవడం తప్పేమీ లేదు. అదే లెఫ్ట్ వైపు తీసుకువస్తే సాఫ్ట్వేం కాదు. అక్కడ యెటుంటి వారు లేదు. దీనికి తెలింగాడా వారెవరు దురభిప్రాయపడరు. అందువల్ల గౌరవ శ్రీమంత్రికి ప్రెజెంట్ గా చెప్పి ప్రభుత్వం ఆ వ్యవహారం చేస్తే యిబ్బందేమీ ఉండదు.

ఇక వవర్ విషయం చెప్పాలి. ఇప్పుడు యీ పవర్ వ్యవహారంలో రిపోర్టు యిచ్చినారు. ఇది మన ప్రొడక్షన్ పెరిగింది, అది జరిగింది, యిది జరిగిందనే కాని నేను ఆల్ ఇండియా రిపోర్టు చూసినా, యే యాస్పెక్ట్ చూచినా యీ పవర్ విషయంలో మనము చాలా అధ్యాన్న పరిస్థితిలో ఉన్నామని మనవిచేస్తున్నాను. ఆల్ ఇండియాలో చూస్తే జో యిన్ స్ట్రలెషన్ కెపాసిటీ తప్ప మనము దేనిలో కూడా యే రాష్ట్రం కన్నా ముందు లేము వారిచ్చిన రిపోర్టు ప్రకారమే యిన్ స్ట్రలెషన్ కెపాసిటీకి జనరేషన్ కు ఉండే రిలేషను మన ఎఫిషియన్సీ. మనము 4000 మెగావాట్స్ యిన్ స్ట్రలెషను పెట్టుకొని యే సంబంధం లేకుండా 1000, 2000 ప్రొడక్షన్ చేస్తే యేమీ ఉండదు ఆల్ ఇండియా వారి లెక్క ప్రకారంగా మన జనరేషన్ యుక్క ఎఫిషియన్సీలో 9వ రేంజ్ లో ఉన్నాము. జనరేషన్ అయ్యే దానిని మనము కన్ సూయమ్ చేసే వారితో మనము దీనిలో 9వ రేంజ్ లో ఉన్నాము. పవర్ కెపిటా కన్ సంప్లన్ మనము 10వ రేంజ్ లో ఉన్నాము. మనది

Demands for Grants.

వ్యవసాయ రాష్ట్రం అందులో అయినా ప్రధమంగా ఉన్నామా అంటే అగ్రికల్చర్ కనసంస్థన్లో టోటల్ పర్సంటేజ్ చూస్తే రివరెండ్ లో ఉన్నాము. విలేజ్ ఎక్స్టిన్షివేషన్ చూస్తే యిందాక మంత్రిగారు చెప్పినారు. మనము ఆల్ ఇండియా కన్నా అధ్యాన్న పరిస్థితిలో ఉన్నాము. ఆల్ ఇండియా 51 పర్సంటు అంటే మనము హేమ్ లెట్స్ అన్నీ కలిపి 48 పర్సంటు మాత్రమే ఉన్నాము. హేమ్ లెట్స్ కు రెవెన్యూ విలేజ్స్ కు తేడా యేమిటో నాకు అర్థం కావడం లేదు. రెవెన్యూ విలేజ్స్ యేదో 3 గుడిపెంటో ఉండి హేమ్ లెట్స్ రెండు వేలు, మూడు వేలు జనాభాతో ఉన్నవి ఉన్నాయి. ఎందువల్ల మనకు జనరేషను తక్కువ అయింది? యిన్ స్టిట్యూషన్ తక్కువ అయింది? ఈ జనరేషన్ లోనే వారికి అమ్ముతున్నాము. ఆ ఖర్చు ఏమి వట్టింది? ఒక్కొక్క సంవత్సరం చూస్తే గుజరాతులో సంవత్సరానికి 400లకు పైగా గ్రామాలు ఎలక్ట్రిఫై చేశారు. అట్లాగే మహారాష్ట్రలో 1931లో 2,078 గ్రామాలు చేశారు. మరియు యు.పిలో 1620, మధ్యప్రదేశ్ లో 27,00, అస్సామ్ లో 1225 గ్రామాలు చేశారు. ఆ సంవత్సరం మనము చేసింది 952. ఈ వద్ద తిన పోయా అంటే యెన్ని సంవత్సరములకు యీ ప్రాజెక్టు పూర్తి అవుతుంది? రాదావు మన లెక్క ప్రకారం మంత్రిగారు చెప్పిన దాని ప్రకారం యీ హేమ్ లెట్స్ అన్నీ కలిపి మూడు వేల గ్రామాలకు పైగా దీనిని యివ్వాలి. ఈ గ్రామాలన్నిటికీ యివ్వాలంటే యీ సంవత్సరం వెయ్యి గ్రామాలకే చేశారట. పోయిన సంవత్సరం 1600 గ్రామాలు చేయాలని కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం కార్యక్రమం చేస్తే మీరు చేసిన ఘన కార్యం యేమిటంటే 1467 గ్రామాలకు తక్కువ చేశారు. ఎవరయినా అదవంగా చేసి క్రెడిట్ సంపాదించుకుంటారు కాని తక్కువ చేస్తూ క్రెడిట్ సంపాదిస్తారా? పోయినసారి యెట్లా జరిగింది? యీ సంవత్సరం అంటే 1988-84కు యెంత చేశారు అంటే పోయిన సంవత్సరం 1600 గ్రామాలు టార్గెట్ అంటే అది చేయలేదు. ఈ సంవత్సరం టార్గెట్ వెయ్యి గ్రామాలు చేశారు. ఇక పంపుసెట్స్ విషయం చూస్తే పోయిన సంవత్సరం 88 వేలు పంపుసెట్స్ కు మనము కరెంటు యివ్వాలంటే మీరు యిచ్చింది 58 వేలకు అంటే 3 వేలు పంపుసెట్స్ కు యివ్వలేదు. ఈ సంవత్సరం అసలు టార్గెట్ యిచ్చిన వాటి కన్నా తగ్గించారు, పోయిన సంవత్సరం వారు కరెంటు యిచ్చింది 58 వేలకు పైగా. ఈ సంవత్సరం వారు టార్గెట్ పెట్టింది 45 వేలు మాత్రమే. చాలా సంకోచం యేమిటంటే 110 మంత్రిగారు అన్ని గ్రామాలకు కరెంటు యివ్వాలంటే రూ. 110 కోట్లు సరి పోతుందని అన్నారు. ఈ గవర్నమెంటుకు రూ. 10 కోట్లు ఖర్చు పెట్టడం పెద్ద కష్టమా? అన్ని గ్రామాలకు కరెంటు యిస్తే యెంతో ఉపయోగ పడుతుంది. కరెంటుకు ఖర్చు పెట్టవద్దు అని అంటారా చెప్పండి. విన్న ముఖ్యమంత్రిగారు కె.జి. బియ్యం రూ. 2 చొప్పున మొత్తం రూ. 101 కోట్లు ఖర్చు అవుతుందిని చెప్పినారు. దీనిని ఒక సంవత్సరం వాయిదా వేస్తే గ్రామాలన్ని ఎలక్ట్రిఫై అవుతాయి అన్నీ గ్రామాలకు కరెంటు వస్తే రైతులు, వ్యవసాయ కూలీలు అందరూ జాగువడకారు. మిమ్ములను శాశ్వతంగా గుర్తుంచు

కొంటారు. ప్రతి కుటుంబానికి కె.జి. బియ్యం రు. 2లు చొప్పున క్యాంక్షన్ మం
యిది సాధ్యమేనా? అది సగం మిస్ యూజ్ అవుతుంది. ఆర్గనైజేషన్ సెటప్
కాలేదు. కాని దీనిలో 50 కోట్లు అయినా వ్యవహారం చేయాలి. విజయవాడకు
రూ. 15 కోట్లు యిచ్చి యిన్స్టిట్యూషన్ వైదు థర్మల్ స్టేషన్ కు ఖర్చు
పెట్టాలంటున్నారు. ఇప్పుడు నాలెక్క ప్రకారం మనకు యిన్స్టిట్యూషన్ కు
అవసరం. కన్ సెప్షన్ మొదలు పెట్టండి దీనికి కారణం కూడా చెబుతున్నాను.
మనకు సూపర్ థర్మల్ స్టేషన్స్ వస్తున్నాయి. అణువిద్యుత్ కేంద్రాలు వస్తు
న్నాయి. అవి దేనిమీద ఆధారపడి వస్తున్నాయి? గవర్నమెంటు ఆఫ్
ఇండియా ఆ ప్రాజెక్టులకు యెవరికి యిస్తారు? యేరైజే డెఫిసిట్, స్టేట్
డింటుందో దానికి వారు కేటాయింపులు యెక్కువ చేస్తారు. మద్రాసు రాష్ట్రంలో
కాడ్ పాకం అణువిద్యుత్ కేంద్రంలో మన వాటాగా 100 మెగావాట్స్ కావా
లంటున్నాము. వారెందుకు యిస్తారు? వారికి రూలు ఉంది. సెంట్రల్

11-50 a. m.

పెట్రోలులో సూపర్ థర్మల్ స్టేషన్ లో 1978లో వారొక ఫార్ములా పెట్టినారు.
అది యేమిటి అంటే యే స్టేట్ లో ఉంటే ఆ స్టేట్ లో 15 పర్సెంటు సెంట్రల్
ఫూల్ మండి వచ్చేది వుంటుంది వాళ్ళు, రాష్ట్రములో ఎక్కడ అయితే డెఫిసిట్
వుంటుందో అక్కడ ఇస్తూ వుంటారు. మిగతా 75 పర్సెంటు 5 సంవత్సరాలలో
5 స్టేట్ ఎంత వాడుకొన్నది, ఎంత డెఫిసిట్ వుందో దాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని
ఏదో ఒక ఫార్ములా ప్రకారం దానికి 50 పర్సెంటు, దీనికి 50 పర్సెంటు కేటా
యించబోతున్నారు. మీరిక్కడ ఇన్ స్టలేషన్ ఎక్కువచేసి, జనరేషన్ ఎక్కువ
చేసి, ఏ కర్నాటకలో, లేదా తమిళనాడులో, కేరళలో అమ్ముకొంటూ పోతే
సెంట్రల్ షేర్ యివ్వాలంటే యివ్వరు. 100 మెగావాట్స్ కావాలని
అంటున్నారు. రామగుండం సూపర్ థర్మల్ ప్రాజెక్టు లేదా నాగార్జున అటా
మిక్ ఎనర్జీ పెట్టమని అంటే సెంటర్ ఒప్పుకోదు. మనమిక్కడ ఇన్ స్టలేషన్
కన్నా జనరేషన్ ఎక్కువచేసి, జనరేషన్ కన్నా కన్ స్యూమ్ ఎక్కువచేసి, డెఫిసిట్
ఎక్కువచేసి, మాకు అవసరాలు ఎక్కువ యున్నాయని అంటేనే అటామిక్
పనర్ స్టేషన్ వస్తుంది. లేదా సూపర్ థర్మల్ పనర్ స్టేషన్ లో షేర్
ఎక్కువ వస్తుంది. మీరు దాన్ని ఆలోచన చేయడంలేదు. నాకు చూస్తే
there is some thing wrong with the Electricity Board. మానేజిమెంట్
మీదనే నాకు విశ్వాసము పోతున్నది. ఆర్థములేని పాలసీని పెట్టుకొని, ఇన్ స్ట
లేషన్ చేసుకొంటూ పోతే ఉపయోగము లేకుండా పోతుంది. ఒకే మానేజి
మెంటుని 15 సంవత్సరాలు చైర్మన్ గా వుంచుతే దీని గతి ఏమవుతుంది? వారి
కన్నా మంచివాళ్ళు లేరా? There should be some changes in the policies
బోర్డులో డ్రాఫ్ట్ చేంజెస్ తెస్తేవచ్చు, పాలసీలో మార్పువస్తేవచ్చు లాభములేదు
ఇన్ స్టలేషన్ చేసి, ఏదో కిరిటం పెడితే లాభములేదు. కన్ స్యూమ్ ఎక్కువ
చేయాలి. ప్రతి గ్రామానికి విద్యుత్ యివ్వాలి. పంపుస్టెప్ విషయంలో 6
అక్షలు యిస్తే సంతోషపడుతున్నారా? సల్లె లలో వున్న ప్రతి ఖానికి కరెంటు
యివ్వాలి. 1-2 సంవత్సరాలకు కార్యక్రమ మొకటి చేయండి. బావులకు

Demands for Grants.

కూడా కరెంటు యిచ్చి, కన్స్యూమ్ ఎక్కువచేసి అప్పుడు డిమాండు చేయాలి. లేకపోతే ప్రయోజనముండదు.

ఇరిగేషన్ ఆండ్ పవర్, ఇది మనకెంతో ముఖ్యమైనది. దానిని బహు నిర్లక్ష్యము చేస్తున్నారు. వాణ్యతను గుర్తించడం లేదు. అందుకు చేతులు బాధ పడుతున్నాను. సూపార్టి, మీ పార్టీ అనేది ఇక్కడ ప్రధానము కాదు; మొదట తాబేలు మారి వెళ్ళి, తరువాత తాబేలు మారిన వస్తున్నాము. ఇది చాలా ప్రమాదకరం. ఇద్దరు బాధ్యతగల మంత్రులు క్యాబినెట్ లో ఈ కాణను నిర్వహిస్తున్నారు. అందులో ఒకరు ఫయినాన్స్ మినిష్టరు గారు. ఫయినాన్స్ లోకి బాగా తెలిసివుండాలి. క్రిష్ణానది మీద ప్రాజెక్టులన్నీటిని 1990 పూర్తిచేసి, 2000 ఎ.డి.కి రివ్యూ చేసేసాటికి మనకు ఎలాట్ చేసిన 8 వందల టి. ఎం. సి. వాటరు కాకుండా, అదనంగా 2 వందల టి. ఎం. సి. వాటరును కన్స్యూమ్ చేయాలి. అది మనము టార్గెట్ గా పెట్టుకోవాలి. రివర్స్ మనం వర్కవుట్ చేయాలి. ఇరిగేషన్ మంత్రి గారు అక్కడ ఏవరినో ఒకరిని పెట్టి, ఆయన అదేరికి న్నా గొప్పవారని అన్నారు. అదేరికన్నా గొప్పవారంటే మాత్రం నేను బప్పుకోను. ఆయన్ను మించి సమర్థులైన వారు 15 మంది మన రాష్ట్రములో వున్నారు. అక్కడ వాలుగు రోజులు కూర్చోని రిపోర్టు తయారు చేసి, అన్ని తెలుసునని అనుకుంటే అది పొరపాటవుతుంది. స్టడి చేస్తే ఎవరయినా చేయగలడు. బాధ్యతగల వారిని మీరు వ్యవహారము చేయాలి. తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు విషయంలో మనము షేర్ పెట్టాలని అంటున్నారు. మనము ఆర్థికంగా యిబ్బందులలో వున్నాము కదా. మద్రాసు వారికి నీరు అవసరమున్నది. "అయ్యో ప్రాజెక్టుకంటా మీరే పెట్టండని అడగండి. వాళ్ళ దగ్గర డబ్బు బాగా వుండి వాళ్ల అవసరమున్నది. మనకు పెద్ద అవసరము లేదు. ప్రయారిటీస్ లో మనకు తెలుగుగంగ రాదు. మద్రాసు వాళ్ళకు నీరు సప్లయి చేయాలంటే అది వారికి ప్రయారిటీ అవుతుంది. మనకు ప్రయారిటీ నాగార్జునసాగర్ రైట్ కెనాల్ కాని, జూరాల ప్రాజెక్టు గాని, మైజవరంకు పోయే డ్యామ్ గాని, ఇవి ముఖ్యము. అది మాత్రం కాదు. మద్రాసు వాళ్ళను డబ్బు అడిగితే, దాని మనం 1990లో యివ్వవచ్చు. అవసరమైతే మీరు అడ్వాన్సు టెటర్ మెంట్ లెవీని చేయండి. మన దగ్గర యాక్ట్ లున్నాయి. ఇదివరకే చేశాము. తుంగభద్ర క్రింద, నాగార్జునసాగర్ క్రింద రైతులు లాభపడుతున్నారు. వాళ్ల దగ్గర లెవీ వసూలు చేయడానికి చట్టముంది. మన ప్రాజెక్టులకు ఖర్చు చేస్తామంటే వాళ్ళు సంకోపంగా యిస్తారు. దాన్ని ఆలోచనచేసి, ఈ కేటాయింపులను ఎక్కువచేసి, త్వరలో పూర్తి చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వి. లక్ష్మీనారాయణరావు (కోదాడ) :- అధ్యక్షా, ఇరిగేషన్ కాళా మాక్యులు ప్రవేశపెట్టిన 8 డిమాండులను రూ. 468 కోట్ల రూ. దాదాపుగా వున్న డిమాండ్లను, మరియు ఆర్థిక కాళా మాక్యులు ప్రవేశపెట్టిన రూ. 149 కోట్ల విద్యుచ్ఛక్తి డిమాండ్లను చేసు చూడయవూగ్యకంగా ఆమోదిస్తున్నాను, సమర్థిస్తున్నాను. ఇప్పుడే గౌరవ

సభ్యులు సిద్ధారెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ, మనమేదో బంగారుబాతు మెడను కోశామని, మనకు ఆంద్ర ప్రదేశ్ ప్రజలకు రు. 31లకు కేజీ బియ్యము ఏడయితే ప్రవేశపెట్టామో దాని కొరకు వాళ్ళు ఓట్లు వేయలేదని, మధ్యాహ్న భోజనము కొరకు ఓట్లు వేయలేదని మనము పోలవరం ప్రాజెక్టు సత్వరము పూర్తి చేస్తారని అనుకొని ఓట్లు వేశారని మంచి జనులు చేస్తే, ప్రజలే ముందుకు వస్తారని చెప్పారు. మనమేదో రాష్ట్రానికి అవకారం చేశామని ద్రోహము చేశామని అన్నారు. అంతే కాదు, వారు మాటిమాటికి ప్రాజెక్టులు సత్వరం పూర్తి చేయాలని అన్నారు. ఆవి నాలుగు వేల కోట్ల ప్రాజెక్టులు. ఆరు సంవత్సరాల కాలంలో ఎలా పూర్తి చేస్తారని నేను అడుగుతున్నాను? ఈ సందర్భములో వారికోక విషయం మీద్యారా గుర్తు చేస్తున్నాను. నిజమే. మేము ప్రజలకు రెండు రూపాయలకు కేజీ బియ్యం ఇప్పిస్తామని చెప్పింది వాస్తవము. దాన్ని అమలు చేస్తున్నాము. మధ్యాహ్న భోజనము అమలు చేస్తున్నాము. అదేవిధంగా ప్రజలకు ఈ ప్రాజెక్టులను సత్వరం పూర్తి చేస్తామని మాట యిచ్చాము. గౌరవ సభ్యులు సిద్ధారెడ్డిగారు కూడా ఒక సారి ఇర్రిగేషన్ మంత్రిగా పనిచేశారు. వాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టుకు ఏ సంవత్సరములో శంకుస్థాపన చేశాము? నిన్న మొన్నటి వరకు అది ఏ పరిస్థితులలో వుండినదో వారికి బాగుగా తెలుసు. ప్రాజెక్టు కాస్ట్ మొదట ఎంతని అనుకొన్నాము? తరువాత అది ఏ విధంగా పెరిగింది? 5-10 సంవత్సరాలలో పూర్తి చేస్తామని అనుకొన్న ప్రాజెక్టు 84 వరకు కూడా కంటిమ్యా చేస్తున్నామనేది వారు మరచి పోకూడదు. అప్పటి ప్రభుత్వము వారు భాగస్వాములని కూడా మరచి పోకూడదని సవనయంగా మనని చేస్తున్నాను. పోలవరం ప్రాజెక్టు సత్వరమే పూర్తి చేయలేదు. ఎన్నికలకు వెళ్ళితే ప్రజలే తీర్పు తెలుచామని అన్నారు. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము సెంటనుతో రాజ్యాన్ని ఏలుతూ వుంది. ఇలాంటి సమస్యలు మనకు కోటానుకోట్లున్నాయి. ఇవన్నీ రోజూ పార్లమెంటులో ప్రస్తావనకు వస్తూనే వున్నాయి. రోజూ వచ్చే ఇటువంటి సమస్యలపైన ప్రజలకు సంబంధించినవి కావని అనడం లేదు. ఒక సంవత్సరములో, 1982-83 వరకు రు. 911 కోట్లకు గాను రు. 958 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. ఒక ప్లాను ఏది అయితే ఉండో అందులో 458 కోట్ల రూపాయలు బకాయి ఉండి అని యీ 958 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టింది ఏది అయితే ఉండో అది గత మూడు సంవత్సరాలకు సంబంధించింది ఖర్చు పెట్టినది యీ ఆరు నెలల్లో ఆ ఖర్చు పెట్టిన భాగం ఎంత ఉండో అలోచించుకోవాలి. తరువాత యీ ప్రాజెక్టుల మీద డబ్బు తగ్గించి మన రాష్ట్రానికి ద్రోహం చేశామన్నారు.

12-00 noon

(ఇంటరవ్షన్)

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి:—నేను యీ ప్లాను ఖర్చు సంగతి చెబితే 1983-84 సంవత్సరాలలో 800 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేశామని అన్నారు. ప్రాజెక్టుల ప్లానులో ప్లానింగు కమిషన్ వారు పెట్టిన 1600 కోట్ల రూపాయల్లో మూడు కోట్ల ఒక వెయ్యి పది లక్షల రూపాయలు ఇర్రిగేషన్ అండ్ ఫిషరీస్ డివీజన్

దానిలో మన రాష్ట్రానికి గత మూడు సంవత్సరాలలో 846 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేశాము. అది మా కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఖర్చు పెట్టింది. మేమే కనుక అయితే ఆ బడ్జెటు పెంచేవారము. కాని యిప్పటి ప్రభుత్వం తగ్గించింది. మేము యీ ఇరిగేషన్ అండ్ పవర్ పద్దుపై 648 శాతం ఖర్చు పెట్టుకుంటూ వచ్చాము. కేంద్రంలో అయితే ఇరిగేషన్ అండ్ పవర్ కు 51.6 శాతం మాత్రమే ఖర్చు పెడితే మేము యీ పద్దు మీద అదనంగా ఖర్చు చేశాము. ఆ ప్లానులో మిగిలిన 1619 కోట్లు మాత్రమే. మీరు 800 కోట్ల రూపాయలు మీరు ఖర్చు పెట్టారు. అయితే మిగిలిన 848 కోట్ల రూపాయలు వచ్చే సంవత్సరం మిగులుతుంది. ఇరిగేషన్ లో మేము ఖర్చు పెట్టింది 896 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడితే మీరు 298 కోట్ల రూపాయలు యీ ఇరిగేషన్ అండ్ పవర్ పద్దుపై ఖర్చు పెడుతున్నారు. అందువల్ల 416 కోట్ల రూపాయలు యీ ప్రభుత్వం ఖర్చు పెడితేనే మేము ఖర్చు చేసిన దామాషా ప్రకారంగా ఖర్చు పెట్టినవారు అవుతారు అని నేను చెప్పాను.

(మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ ఇన్ డి చైర్.)

శ్రీ వి. లక్ష్మీనారాయణ :- నేను యీ లెక్కలలో ఉన్నది చెప్పాను. మీడియం అండ్ మేజర్ ఇరిగేషన్ కు 1980-55 ప్లాను పీరియడ్ లో 11 వందల కోట్ల రూపాయలులో మూడు సంవత్సరాలకుంచి మనము ఖర్చు పెట్టింది 953 కోట్ల రూపాయలు. అది మరల పోకూడదు ఇంకా ఖర్చు పెట్టవలసింది ఏది అయితే ఉందో అది 953 కోట్ల రూపాయలు అంటే యిక మిగిలింది 811 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడితే మిగతాది ఉంటుంది.

శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి :- వారి అభిప్రాయం వారు చెప్పకోవచ్చును. కాని ఫాక్టు ఏమిటంటే 3 సంవత్సరాలలో మేము ఇరిగేషన్ అండ్ పవర్ కు 846 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టాము. దానిని గౌరవసభ్యులు కాదు అంటున్నారు.

శ్రీ వి. లక్ష్మీనారాయణ :- నేను చెప్పేది ఏమిటంటే ఇరిగేషన్ అండ్ పవర్ మీద ఎంత ఖర్చు పెట్టామంటే During I am just highlighting that out of the Plan outlay of Rs. 811.29 crores, only Rs. 353.57 crores was spent on Nagarjunasagar, Godavary barrage, etc. ఇప్పుడు వన గత అనువం చూస్తే మేజర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులో మనము శంకుస్థాపన యీ రోజువరకూ చేసిన వాటికి నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు తీసుకుంటే 16 నుంచి 18 సంవత్సరాల కాలం అయినా యింకా ఆ ప్రోజెక్టు పర్కూ సాగుతునే ఉంది. కాబట్టి వారు చెప్పిన 4000 కోట్ల రూపాయలు 3 సంవత్సరాలు కాలంలో పూర్తి అవుతుందా? 2000 ఏ. డి. వరకూ యీ కృష్ణమీద ఉన్న ప్రాజెక్టులను కంప్లీట్ చేసుకోవచ్చును. మనకు ఉన్న యీ కాల వ్యవధిలో కావలసిన సౌధన సంపత్తి ఎర్పొందకూని పూర్తి చేసుకోవాలి. మనకు యీ ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేసుకోవాలన్న యాంబిషన్ ఉండవలసిందే బహుశా 3 సంవత్సరాలలో కంప్లీట్ కాకుండా దానిని 4 సంవత్సరాలు పెట్టుకోవచ్చును.

Demands for Grants.

అందువల్లనే మనము తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు, శ్రీరామసాగర్ ప్రోజెక్టు రెండూ దశ, నాగార్జున సాగర్ ప్రోజెక్టు కాకుండా శ్రీశైలం ఎడమ కాలువ కూడా ప్రానులో ఇంక్లూడ్ చేసాము ఇది ప్రజలకు దోహదము చేసినట్లు అవుతుందా అని అడుగుతున్నాను. ఈ లింగేజీ ప్రోజెక్టు విషయం వచ్చినప్పుడు ముఖ్యంగా నాగార్జున సాగర్ ఆయకట్టు మీద నేను మాట్లాడదలచుకున్నాను. అది నూ ప్యాత ప్రజలకు సంబంధించినది. ఒరిజినల్ గా యీ ప్రోజెక్టు ఎన్ పేసికీ చేసినప్పుడు ఒక క్యూసిక్ వాటర్ 64 ఎకరాలకు సరిపోతుందని డిజైన్ చేయబడింది. అయితే ఆ ప్రోజెక్టు కట్టిన 1969 నుంచి ఎడమ కాల్వకు నీరు వదలడం జరుగుతోంది. 1978 సంవత్సరంలో మనము ఉన్నప్పుడు యీ రోజు వరకూ + 98 నుంచి 48 ఎకరాలకు నీరు సప్లయ చాలా లేదు. దీని వల్ల ఈ ప్రోజెక్టు అంచనాలు పూర్తిగా తారుమారు అయ్యాయి. తెలంగాణాలో ఉన్న సాయిల్స్ రెడ్ సాయిల్, లూజ్ సాయిల్స్ కు 64 ఎకరాలకు అంచనా చేసినప్పుడు గోదావరి, కృష్ణా, డెల్టాల క్రింద లెక్కలు తీసుకోవడం జరిగింది. నాగార్జున సాగర్ లెస్ కెనాల్ క్రింద ఆయకట్టు పూర్తిగా సాగు కాక అక్కడ ట్రై లెండ్ ప్రోగ్రామ్ వచ్చింది. నాగార్జున సాగర్ ప్రోజెక్టు విషయంలో గత 10 సంవత్సరాలలో దాదాపు మైన్ కెనాల్ తెగని సంవత్సరం అంటూ లేదు. నాట్లు చేసినప్పుడు యీ మైన్ కెనాల్ బ్లీచ్ అవుతోంది. దానివల్ల రైతులు నష్టపడుతున్నారు. ఈ మైన్ కెనాల్ బ్లీచ్ కారణాలు తెలుసుకోవడానికి ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకుందో అర్థం కావడం లేదు. ఈ సంవత్సరం అయితే కెనాల్ బ్లీచ్ కాలేదు కాని బ్లీచ్ అవుతుంది అన్న ఉద్దేశ్యంతో కొద్ది వాటర్ యిచ్చారు. అందువల్ల ఆయకట్టు క్రింద ఉన్న భూములలో నాట్లు ముదిరి రైతులు నష్టపడుతున్న పరిస్థితులలో దీనికి ఏదైనా పెర్మనెంట్ సొల్యూషన్ అలోచించాలి. నాట్లు ముదిరితే పెస్ట్ ఇన్ పెక్ట్ ఉంటుంది. ఈ ఆయకట్టులో కొన్ని కెనాల్స్ లో రాళ్లను పగలగొట్టక పోవడంవల్ల పోలాలకు నీరు రావడం లేదు. ఉదాహరణకు యీ రోజున ఎడమ కాలువ కొత్త గుండె మేజర్ క్రింద రైతులు చాలా అగిచాట్లు పడుతున్నారు కాబట్టి ఆ విషయం అలోచించాలి. ముఖ్యంగా నాగార్జున సాగర్ క్రింద రైట్ కెనాల్ కాని లెస్ కెనాల్ కానీ, ట్రై లెండ్ ఏరియాలకు ప్రాబ్లమ్ ఉంది. ఒక క్యూసిక్ వాటర్ 64 ఎకరాల సాగుబడి కాకుండా, 40 ఎకరాల సాగుబడి మాత్రమే అవుతోంది. నీరు చాలానందు వల్ల, మొదట అనుకున్నట్లుగా, మూడవ వంతు భూమిని సాగు చేయడానికి వీలు లేకుండా ఉంది. నీరు కొద్దిగా వస్తే, వర్షాలు పడితే సాగు చేయడం, మ్యూలో నీరు లేక, పంట చేతికి వచ్చే సమయానికి ఏదో అవాంతరం రావడం జరుగుతోంది. గత 10 సంవత్సరాల నుండి ఇదే రకంగా జరుగుతోంది. ప్రభుత్వానికి విషయాన్ని తెలియచేయగా, ప్రభుత్వం ఒక కమిటీని చేసింది. మిటి రిపోర్టు ప్రభుత్వానికి ఇవ్వడం కూడా జరిగింది. రిపోర్టు వచ్చి సంవత్సరం అయింది. కనుక ప్రభుత్వం చర్య తీసుకుంటుందా? ఇప్పుడైనా వెంటనే తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. కొన్ని గ్రామాలు, కొన్ని లక్షల కుటుంబాలకు సంబంధించే సమస్య ఇది. కొన్ని

12-10 p.m

Demands for Grants.

ప్రాంతాలలో భూములను అమ్ముకుని వెళ్లిపోవడం కూడా జరుగుతోంది. దీనిని గురించి అక్కడి ప్రజలు చాలా అందోళన చెందుతున్నారు కనుక ప్రభుత్వం వెంటనే చర్య తీసుకోవాలి. లెఫ్ట్ కెనాల్ ఇరిగేషన్ స్కీము. ఇది ప్రత్యేకంగా కోదాడ నియోజక వర్గం అప్ లాండ్ పోయాలకు, నడిగుడెం ఎరియాలకు ఉంది. ఇక్కడ డీప్ కట్ వెడుతుంది. ఇది డ్రై అవుంది. కెనాల్ 110 అడుగుల లోతుగా ఉంది కాబట్టి చుట్టు ప్రక్కల భాషులలో నీరు లేదు, మామూలుగా ప్రతి సంవత్సరం చేసుకునే వ్యవసాయం, గత 5, 8 సంవత్సరాలుగా చేయడం లేదు. ప్రభుత్వానికి రిప్రజంటేషన్ ఇవ్వడం జరిగింది. ప్రభుత్వం ఒక లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమును కాంకన్ చేశారు. ఎల్. 35, ఎల్. 36, ఎల్. 22, ఎల్. 28, ఎల్. 9, ఎల్. 31, అంతే కాకుండా ముత్తాపురం, మైల్ 98 కప్పల బండ, తెల్ల వెంట ఎల్.టి. ఇవన్నీ త్వరితగతిన చేపట్టాలి. మొదట చేసుకోమన్నారు. మధ్యలో ఏదో కారణంతో ఆపేశారు. ప్రైడోలాజికల్ క్లియరెన్స్ రావాలన్నారు. వాటర్ క్రెడకు డైవర్ట్ చేయాలన్నారు. ఇది అన్యాయం. హుజూర్ నగర్, కోదాడ నియోజక వర్గాలలోని అన్ని గ్రామాలలో లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీములను చేపట్టాలనిపించిగా కోరుతున్నాను. ఒక విధంగా ఈ డీప్ కట్ కు కెనాల్ లేనందు వల్ల అన్యాయం జరుగుతోంది. కనుక ఈ స్కీమును వెంటనే చేపట్టవలసింది. కెనాల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ గురించి: కెనాల్ ఇరిగేషన్ లో చాలా ఇబ్బందులున్నాయి. రైతులు ఎన్నో వ్యర్థాలు మనవి చేసుకున్నారు. డామ్ లో వాటర్ కంట్రోల్ చేసే వారు ప్రాదరాజాదులో ఉంటారు. వాటర్ కావలసింది మిర్యాలగుడా, హుజూర్ నగర్, ఖమ్మం వారికి స్థానికంగా ఉన్న వారిని అడిగితే, తెలిగ్రాం ఇచ్చామని, వైర్ లెస్ మెనేజ్ ఇచ్చామని, ఫోన్ చేశామని, లై సెనిక్ కాలి చేశామని, సమాధానం రాలేదని అంటారు. ఏమీ చేస్తారో తెలియదు. కనుక అందుబాటుగా తేకులపల్లి ఛీఫ్ ఇంజనీరుకు వాటర్ రిలీజ్ కంట్రోలింగ్ పాయింట్ ఇస్తే, రైతులకు ఇబ్బంది ఉండదు. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్ల రిఫ్లేస్ మెంట్ సరిగ్గా లేదు. జగయ్య పేట ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు మిర్యాలగుడా, హుజూర్ నగర్ కు, కోదాడకు కంట్రోల్ చేస్తాడు. దాదాపు రెండున్నర లక్షల ఎకరాల ఆయకట్ ఉంది. ఆయన జగయ్య పేటలో ఉంటే కంట్రోల్ చేయడం సాధ్యం కాదు. కనుక కంట్రోలింగ్ పిస్టం, ఏ ఏరియాలో ఉంటే అదే ఏరియాలో ఇంజనీర్ కే ఆ పనిని అప్పజెప్పాలి. లేకపోతే చాలా ఇబ్బందులు వస్తాయి. ఎన్నో సార్లు ప్రభుత్వానికి చెప్పడం జరిగింది. ఈ విషయాన్ని ఆలోచించవలసిందిగా మరీ మరీ మనవి చేస్తున్నాను. లక్ష్మర్, ఎన్.ఎం.ఆర్. కెనాల్స్ మీద పనిచేసే వారు గత 15 సంవత్సరాలుగా దాదాపు సాగర్ కట్టిన దగ్గర నుండి పని చేస్తున్నారు. వారు ఉద్యోగం చేస్తున్నారు, నెల నెలా జీతం తీసుకుంటున్నారు కానీ కెనాల్స్ మీద కనిపించరు. రైతులు వారిని వెరకాలి. బోతిమాలాలి. మధ్యాహ్నం 8 గంటలకు, తెల్లవాకు యాము 4 గంటలకు వారిని తీసుకురావాలి. కెనాల్స్ లో నీటి పారుదల రెగ్యులేషన్ సరిగ్గా ఉండకపోతే, రైతులు నీరు అందక ఇబ్బంది పడతారు.

కనుక ఒకే చోట 11, 15 సంవత్సరాలు ఉండడం వల్ల నిర్లక్ష్యంతో క ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి. గత 10 సంవత్సరాలుగా ఒకే చోట పనిచేస్తున్న లస్కార్స్, ఎన్.ఎం.ఆర్.లను క్రొత్త చోటకు బాళి చేయండి. సగం వాటర్ ఇంజనీరింగ్ లాంటివి వీరివలనే వస్తున్నాయి నీటిని సగ్గా కెనాల్స్ కు వదలకుండా ఒక వైపు పోవలసింది, ఇంకో వైపు ఇస్తున్నారు. ఈ విషయాన్ని ఆలోచించ వలసిందని మనవి చేస్తున్నాను. కమాండ్ పీరియా డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ ఉంది. ఇది ఏమి చేస్తుందో నాకు అర్థం కాదు. రోడ్లు ఏం ఉన్నాయో ప్రపంచ జ్యాలకు లోస్ ఎంజ ఇస్తుంది, రోడ్ల పని జరుగుతోందో లేదో అన్న ప్రజల ప్రశ్నలకు మేము జవాబు చెప్పలేక పోతున్నాము. మంత్రిగారి దృష్టి ఎన్ని సార్లు తెచ్చాము. వెటనే మంత్రిగారు మీటింగ్ కాలిఫర్ చేయాలని కోరుతున్నాను. వాటర్ మానేజ్ మెంట్ గురించి కాగితాల మీద చూస్తున్నాము అక్కడక్కడ వర్క్ షాప్స్ పెడుతున్నారు. ఇవి రైతులకు సంబంధం లేకుండా ఉన్నాయి. ఎం.ఎల్.ఎ.నో, సమితి ప్రెజిడెంటునో, ఎవరో టైల్ మనిషిని పిలిచి, నేటి మీద ఉపన్యాసం చెప్పించడం మాత్రమే జరుగుతోంది కానీ, ఉద్దేశ్యంతో ఈ సిస్టమ్ తీసుకురాబడిందో, అది నెరవేరడం లేదు. దీనిని కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. పవర్ డిమాండ్స్ గురించి సిద్ధా రెడ్డిగారు 4 వేల మెగావాట్స్ ఉన్నా, జనరేషన్ తక్కువగా ఉందని అన్నారు. నిన్నటి వరకూ పవర్ పొజీషన్ చాలా బాగా ఉందని అన్నారు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—అవన్నీ మంత్రిగారు చెబుతారు. పాయింట్స్ మాట్లాడండి.

శ్రీ వి. లక్ష్మీనారాయణ:—నా అభిప్రాయాలను నేను చెబుతున్నాను. ఇది ఒక లెగ్సి. జనరేషన్ తక్కువగా ఉంది. ఇది కూడా ఒక లెగ్సి. విలేజ్ ఎలక్ట్రిఫికేషన్ పవర్ ఉన్నా, అది కూడా తక్కువగా ఉంది. ఇది కూడా లెగ్సి. ఇదంతా మనకు వారసత్వంగా వస్తున్న హక్కు. మేము దీనిని సవరించాలనే భావంతోనే వున్నాము. వచ్చే అయిదు సంవత్సరాలలో ఇంజనీరింగ్ తప్పక సవరిస్తాము. మేము ఈ బడ్జెటులో 148 కోట్లు ఈ సంవత్సరం ఎందుకు పెట్టా మంటే ఎన్నో సంవత్సరాల నుండి బాధ పడుతున్న బడుగువర్గాల, బి. సి., ఎస్.సి. ఎన్. టి.ల సంక్షేమాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని వారిని కూడా ఒక తెవెల్లోకి తీసుకురావాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఆ సెక్టారుకు ఎక్కువ బడ్జెటు పెట్టి ఈ సెక్టారుకు కొద్దిగా తగ్గించడం జరిగిందని మనవిచేస్తూ వెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. మోహన్ రెడ్డి (సిరిసిల్ల):— అధ్యక్షా, శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు, భాస్కరరావుగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండులను బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు మనవిచేయదలచుకున్నాను. కొత్త ప్రాజెక్టులను తీసుకోవాలని బడ్జెటులో కేటాయింపులు చేస్తున్నాము. మరో ప్రక్క పూర్తి కాని ప్రాజెక్టులు వున్నాయి. ఎడమ ప్రక్కనీరు ఇవ్వాలన్నారు. కుడి ప్రక్క కుండా సాగులో వున్న గ్రామాలకు నీరు ఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. మా నియోజక వర్గం గురించి చెప్పాలంటే సిరిసిల్ల వద్ద మూలవాగు ప్రాజెక్టు వుంది. అక్కడ నీరు వృధాగా పోతున్నది. ఆ నీటితో అక్కడ వుండే కుంటలను నింపితే ఎన్నో ఎకరాలు సాగు

2-20 p.m

చేయవచ్చు. భూగర్భజలాలను ఉపయోగించి భూములకు నీరు అందచేస్తామని చెప్పారు కాని ఇంతవరకూ ఆ కార్యక్రమం తీసుకోలేదు. మలక వేల మొదలైన గ్రామాలలో అప్లికేషనులు తీసుకున్నారు. అక్కడ వసులు చేట్టి అక్కడ భూములకు నీరు వస్తుంది చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇంతకు ముందు వున్న ప్రభుత్వ హయాములో కరీంనగర్ జిల్లాలోని ఎత్తిపోతల పథకం మంజూరు అయినట్లు తెలుస్తోంది. కాని దాని గురించి ఇప్పుడు ఏమీ తెలియడం లేదు. దాని గురించి ఈ బడ్జెటులో ఏమీ తెలుపలేదు. దాని గురించి ప్రభుత్వం వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. శ్రీరామసాగర్ కనాల్ కు లైసింగు చేయక పోవడం వల్ల చాలా నష్టం కలుగుతున్నది. కనుక ఆ లైసింగ్ ను పూర్తి చేయాలి. అలాగే రహదారులు బాగా దెబ్బతిన్నాయి. కరీంనగర్ జిల్లా వరదలవల్ల ఇప్పుడు దెబ్బతిన్నంతగా ఎప్పుడూ తీరలేదు. అలాగే నిజామాబాద్ ఆదిలాబాద్ జిల్లాలు కూడా బాగా దెబ్బతిన్నాయి. అక్కడ వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. నా నియోజకవర్గంలో ఆమెడికల్ స్కీమ్ క్రింద విద్యుచ్ఛక్తి కార్యక్రమం తీసుకోవడం జరిగింది కాని సగం ఇవ్వాలని అడుగుతున్నాను. ఒక కనెక్షన్ తెచ్చుకోవాలంటే నాలుగైదు వేల ఖర్చు పెట్టాల్సి వస్తోంది. వెనుక బడిన ప్రాంతాలలో, ఎలాంటి ప్రాజెక్టులు లేని ప్రాంతాలలో సబ్సిడీ ఇచ్చి అయినా ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లయి చేయాలని కోరుతున్నాను. పవర్ లూమ్స్ ను కాటెజ్ ఇండిస్ట్రీగా మార్చి వారికి సహాయం చేయాలని కోరుతూ వెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ టి. ఎన్. శ్రీనివాసరెడ్డి (తంబళ్ళపల్లి) :—అధ్యక్షా, ఈ ప్రభుత్వం వెద్ద తరహా, మధ్య తరహా, చిన్న తరహా ప్రాజెక్టులను తీసుకొని రాష్ట్రంలో అనేక ప్రాంతాలకు నీరు సరఫరా చేయాలని ప్రయత్నిస్తున్నారు. మైనర్ ఇరిగేషన్ విషయం చూస్తే రాయలసీమలో చాల భాగం వర్షాధారం మీదా, భూగర్భ జలాల మీద ఆధారపడి వుంది. మూడు నాలుగు సంవత్సరాలుగా సరిగ్గా వర్షాలు లేని కారణంగా రాయలసీమలో చాలా ప్రాంతాలలో కరువు ఏర్పడింది. భూగర్భ జలాలు యింతకు పూర్వము 50, 60 అడుగుల లోతున వుంటూ వుండేవి. ఇప్పుడు అవి 100 అడుగుల లోతుకు యింకిపోయే ప్రమాదం ఏర్పడింది. కాబట్టి మైనరు యిరిగేషను తరఫున రాయలసీమలోని మిట్ట ప్రాంతాలలో మైనరు యిరిగేషను ట్యాంక్స్, చెక్ బ్యాంకులు, వర్క్యూలేషను ట్యాంక్స్ ఎక్కువగా చేపట్టి అక్కడి రైతాంగానికి నీటి సదుపాయాలు చేకూర్చవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఇరిగేషను డెవలప్ మెంటు కార్పొరేషను తరఫున అగ్రికల్చరల్ బోర్ వెల్స్ వేయించి సత్వరమే నీటి సప్లయి చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇక విద్యుచ్ఛక్తి విషయం. ఈ సంవత్సరము రాష్ట్రములో ఎక్కువగా పశ్చిమలను వెలకొల్పాలని తీర్మానించుకొని వున్నాము. ఇప్పుడు విద్యుచ్ఛక్తిలో సెల్స్ సఫీషియంట్ గా వున్నాము. ముందు కూడ మనం విద్యుచ్ఛక్తిలో సెల్స్ సఫీషియంట్ గా వుండేట్లు ప్రణాళికలు ఏర్పాటు చేసుకో.

12-30 p.m.

చలసిందిగా మనవి చేస్తూ యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ డి. సత్యనారాయణ (నిజామాబాద్) :—అధ్యక్షా, ఒహుప్రయోజక నడిలోయ ప్రాజెక్టుల, నీటిపారుదల, చిన్న తరహా నీటి పారుదల ప్రాజెక్టుల, నిర్మాణ కాళామాత్యులు మరియు విద్యుచ్ఛక్తి కాళామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండులను వేమ సమర్థిస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో కొన్ని సూచనలు చేయాలనుకుంటున్నాను. సుమారు 20 సంవత్సరాల క్రితం అప్పటి ప్రధాని ఓండిత నెహ్రూగారు శంఖస్థాపన చేసిన శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం యొక్క మొదటి దశ పూర్తికావస్తున్నదని మంత్రిగారు చెప్పినా ఇప్పటికీ కూడ మనం దానినుండి సరైన పంటలు గాని అవసరానికి నీరుగాని వాడుకోలేకపోతున్నామని మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా మా ఆర్మూరు తాలూకాలో ఆ రోజుల్లో 17 వేల ఎకరాలతో కూడుకున్న 25 గ్రామాలు దానిలో మునిగిపోయినవి. దానికి బదులుగా 17 వేల ఎకరాలు సాగుబడి అయ్యే నీరు లక్ష్మీ కెనాల్ ద్వారా యిస్తామన్నారు. ఇంతవరకు రెండు కిలోమీటర్ల కాలవ కూడ త్రవ్వలేక పోతున్నారు. కాబట్టి శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు ద్వారా తెలంగాణా జిల్లాలకు అనేక లాభం కలుగుతుందనే వుద్దేశముతో అప్పటి ప్రధాని తలపెట్టిన కార్యక్రమాన్ని యింతవరకు వేయలేకపోతున్నామంటే చాలా శోచనీయమైనవిషయం. 40 కోట్లతో నిర్మాణం అయ్యే దాని విలువ యిప్పుడు పది రెట్లు పెరిగిపోయింది. 485 కోట్లు ఆయిందని మనవి చేస్తున్నాను. అయినప్పటికీ వని పూర్తి చేసుకోలేకపోతున్నామంటే దానివల్ల ప్రభుత్వ ఖజానా నుండి ఎంత డబ్బు దుర్వినియోగం అవుతుందో తెలుసుకోవాలి. ఇకముందు అయినా రెండవ దశ కార్యక్రమాన్ని తొందరగా చేపట్టి తెలంగాణ జిల్లాలకు నీరు అందించాలని మనవి చేస్తున్నాను. లేకపోతే తెలంగాణ ప్రాంతంలో రైతులు అనేక యిబ్బందులకు గురి అవుతారని మనవి చేస్తున్నాను. రెండవది, నిజాంసాగర్ ప్రాజెక్టు 30 సంవత్సరాల క్రితం ప్రారంభించడం జరిగింది. అక్కడి నుండి నిజామాబాదు జిల్లాలోని మూడు లక్షల ఎకరాలకు సరిపోయే నీరు అందేది. కాని దురదృష్టవశాత్తు ఆ ప్రాజెక్టు రిజర్వాయరులో పూడిక రావడంవల్ల మూడు లక్షల ఎకరాలకు సరిపడే నీరు తగ్గిపోయింది. దాని ద్వారా ముఖ్యంగా నిజామాబాదు, ఆర్మూరు తాలూకాలలోని ప్రజలకు చాలా ఇబ్బంది అవుతున్నది. నీరు సరిపడడంలేదు. 30 సంవత్సరాల క్రితం కట్టిన కాలవలకు రీమోడలింగు మరమ్మత్తులు చేయబడలేదు. కాని యీసారి కేవలం 60 లక్షలు మాత్రం కేటాయించారు. ఆ డబ్బు ఏమీ సరిపోదు, దానితో ఏమీ కాదు. పెద్ద ఎత్తున యీ కార్యక్రమాన్ని చేబడితే నిజామాబాదు జిల్లాను ఆదుకోని అక్కడి రైతులకు సహాయం చేసినవారము అవుతామని మనవి చేస్తున్నాను. లేకపోతే యిదివరకు వ్యవసాయములో అన్నపూర్ణ అని పేరున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మంచి పంటలు పండుతాయనేది పోయి నుండు అటువంటి అవకాశాలు లేకుండా పోయి నిజామాబాదు జిల్లా రైతులు నష్టపోతారని మనవిచేస్తున్నాను. తొందరగా

చెడిపోయిన కాలవలను బాగు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. కంకొకటి, సింగూరు ప్రాజెక్టును నిర్మాణం చేస్తున్నారు. ఒక విధంగా సంతోషించవలసిన విషయమే. నిజాంసాగరు రిజర్వాయరులో వచ్చే సిట్టను ఆపడానికి దానితోపాటు ప్రాదరాబాదుకు మంచినీటి కొరకు అని దీని నిర్మాణం చేస్తున్నామన్నారు. సంతోషం. కాని వర్షాలు సమయములో ఎక్కువ పడితేనే సరిపోతుంది, సమయంలో పడకపోతే, జూన్, జూలైల్లో పడకపోతే కష్టము. నాట్లు వేసే కార్యక్రమం చేపట్టినప్పుడు సింగూరు ప్రాజెక్టులో నీరు వుంటుందిగాని నిజాం సాగరులో నీరు వుండదని మనవి చేస్తున్నాను. అందుకని సింగూరు ప్రాజెక్టు వాటరును అవసరమైన మేరకు నిజాంసాగరుకు అందజేస్తామనే వాగ్దానం మంత్రిగారు చేసే బాగుంటుంది. లేకపోతే నిజాంసాగరులో వాటరు వుండదు, అగస్టు, సెప్టెంబరులో నాట్లు వేసే వకస్థితి వుండదని మనవి చేస్తున్నాను. దాని గురించి మంత్రిగారు నిర్దుష్టమైనటువంటి వాగ్దానం చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

పోతే మన రాష్ట్రములో ప్రాజెక్టుల క్రిందలేని గ్రామాలు అనేకం వున్నవి. ఎలక్ట్రిసిటీకి సంబంధించి ప్రతి నియోజకవర్గములో రెండు గ్రామాలను ప్రతి సంవత్సరం టేకప్ చేసినట్లుగానే ప్రాజెక్టు క్రిందరాని గ్రామాలను ప్రతినియోజక వర్గములో 5, 10 గ్రామాలను ప్రతి సంవత్సరం టేకప్ చేసి వాటిలోని చెరువులను గుంటలను మరమ్మత్తు చేయించే కార్యక్రమం తీసుకుంటే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. చాలా చోట్ల లీకేజీ వాటరు ద్వారా అనేక వందల ఎకరాల పంట పండుతున్నది. అందువల్ల, దాని ద్వారా అధికారులు అవివేతికి పాల్పడే అవకాశం లభిస్తున్నది. కాబట్టి యీ లీకేజీ వాటరు ద్వారా ఎన్ని ఎకరాల పంట అయితే పండుతుందో వాటిని కనాల్ సాగుబడిలోకి తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. ట్రైబునల్ క్రింద దానిని చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair.)

మొన్ననే వరదలు వచ్చినవి. కరీంనగరం, ఆదిలాబాదులతో సహా నిజామా బాదులో కూడా పెద్ద వరద వచ్చింది. ఊహించని విపత్తు సంభవించింది. వాటివల్ల కుంటలు, చెరువులు తెగిపోయినవి. అనేక విధాల రైతులు నష్టపడ్డారు. ఈ నష్టాన్ని భరించడానికి ప్రభుత్వం యుద్ధ ప్రాతిపదిక మీద ఆదుకుంటేనే నిజామాబాదు ప్రజలకు లాభం కలుగుతుంది. లేకపోతే చాలా నష్టం జరుగుతుంది.

ఇకపోతే ఎలక్ట్రిసిటీ విషయం. పోచంపాడులో 27 మెగావాట్లు ఉత్పత్తి చేయగలిగిన మూడు యూనిట్లను ఏర్పాటు చేస్తున్నామన్నారు. దానిని ప్లానింగు కమిషనుకు పంపామని మంత్రిగారు నెలవిచ్చారు. ఏడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో తీసుకుంటామన్నారు. మంత్రిగారు మా నిజామాబాదుకు వచ్చినప్పుడు కూడ చెప్పాము. మా నిజామాబాదు తాలూకాలో అర్బూరు తాలూకాలో — యీ రెండు తాలూకాలో — కరంటు సక్రమంగా లేకపోవడం వల్ల అనేక కరంటు మోటారు కాలిపోయినవని చెప్పాము. మంత్రిగారు కూడ చూశారు. దాని గురించి ఏదైనా చర్య తీసుకుంటామని వాగ్దానం చేశారు. ఈ ఉత్పత్తి చేసే

దానినైనా తొందరగా ఈ ప్రణాళికలోనే — ఆరవ ప్రణాళికలోనే — చేపట్టాలని మనవి చేసుకుంటున్నాము. నిజామాబాదులో కూడ 220 కె. వి. లైను ఏర్పాటు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాము. నిజామాబాదు పట్టణములో యిండస్ట్రిస్, వ్యాపార సంస్థలు చాలా ఉన్నవి అది ఏర్పాటు చేయడం వల్ల అటుపంటి వాటికి నష్టం రాకుండా లాభం కలుగుతుందని మనవి చేస్తూ నాకు యీ అవకాశం ఇచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు తెలిపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

12-46 p.m.

శ్రీ ఎమ్. వెంకటాచార్యులు (చంద్రగిరి):—అధ్యక్షా, ఈ నాడు ప్రజావేళ వెట్టిన డిమాండ్సును బలవరుస్తూ కొన్ని విషయాలు ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకొని రావలెచూ. ప్రస్తుతంలో ఎక్కడి నుంచి అయినా డబ్బు తీసుకొని వచ్చి ఏ ప్రోజెక్టు కట్టినా మాకు సంతోషమే. కాని మా చిత్తూరు జిల్లాలో ఏ ప్రోజెక్టులూ, చెరువులు లేవు. గత 5 సంవత్సరాలనుంచి వర్షాలు లేక మేము చాలా కష్టపడుతున్నాము. తెలుగు గంగ ప్రోజెక్టునుంచి మాకు సహాయం చేయాడానికి ఏ మైనా బిల్లుతుందా అని అడిగితే అది చాలా వలంనుంచి పోతుందని మంత్రులు చెప్పారు, మేము వదలివేస్తాము. తుంగభద్రా వారు తీసుకొని రావడానికి అవకాశం ఉందని ఒక రిపోర్టు చీఫ్ ఇంజనీరు శ్రీ తిరునారాయణగారు ఒక మాస్ ఇచ్చారు. అది తీసుకొని వచ్చి 11-6-1983న ముఖ్యమంత్రిగారి వద్ద పేషనుతో ఇచ్చాయి. అప్పుడు వారు ఒక విషయం చెప్పారు. చిత్తూరు శాసనసభ్యులతోను, ఇంజనీర్లను, శ్రీ తిరునారాయణను విలిచి ఒక సమావేశం ఏర్పాటు చేసి చర్చించి ఏమైనా సహాయం చేయడానికి అవకాశం ఉంటుందేమో ఆలోచిస్తామని చెప్పారు. ఈ డిమాండ్లో ఆ విషయం ఏమీ కనబరచలేదు. అందుకేత ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లు ఒక సమావేశం ఏర్పాటు చేసి మాకు సహాయం చేసి ఈ రాష్ట్రంలో మేము కూడా బృతికి ఉండేట్లు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాము. విద్యుచ్ఛక్తి శాఖామత్యులకు ఒక మనవి చేయవలచుకున్నాను. మా ఏరియాలో వైరులు ఎండిపోతున్నాయి. ఒక రైతు ఉద్యయం తీసుకొని వచ్చి 1979 డిశంబరు నుంచి ఎలక్ట్రిటీ బిల్లులు చెల్లించకుండా వదలి వేస్తాము. అప్పుడు శ్రీ ఎన్ జనార్దనరెడ్డి గారు విద్యుచ్ఛక్తి శాఖామత్యులుగా ఉన్నారు. అప్పుడు జనార్దనరెడ్డిగారు సర్కేచేసి ఎంత పంట పోయింది తెలుసుకొని సబ్సిడీ ఇస్తే రైతులు కోలుకుంటారని ఒక కమిటీ వేసారు. 1979 సంవత్సరం డిశంబరు నుంచి కొంత రద్దు చేయడానికి ఏర్పాట్లు జరిగాయి. ఆ డిమాండ్సు వీరిముందు కూడా వెట్టాము. ఈ వాటికి కొన్ని లక్షల రు.లు ఏరియర్స్ ఉన్నాయి. కనుక అసెంబ్లీ అయిన వెంటనే ఒక రోజున మీటింగు ఏర్పాటుచేసి దానికి శాసనసభ్యులను, అధికారులను విలిచి చర్చించి వాటికి సబ్సిడీ ఇస్తున్నారో లేదో చెప్పాలి. ఇక్కడ ఏ ప్రోజెక్టు కట్టినా, ఏమీ చేసినా మాకు లాభం చేకూరకుండా నిర్భాగ్యంగా బితుకుతున్నాము. మేముదేవుడిని నమ్ముకొని, కొండను చూసుకొని బితుకుతున్నాము. కనుక మాకు ప్రత్యేకంగా సబ్సిడీ ఇవ్వడానికి ప్రయత్నం చేయాలి, దానిని చర్చించుటకు ఒక సమావేశమును ఏర్పాటు చేయాలని

మనవి చేస్తున్నాను. తమకు నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ప్రత్యక్ష తలు తెలియజేస్తూ నెలవు తీసుకొంటున్నాను.

క్రీ.ఎస్. ఇంద్రశేనారెడ్డి :— అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రం ఎలక్ట్రిసిటీలో చాలా ముందంజ వేసింది చెప్పుకొంటున్నారు. ఇంటిలో ఎంత ఉంటే లాభం ఏమిటి? పంజాబులోనే కేకపోతే, అట్లాగ ఉంది. ఎలక్ట్రిసిటీ ప్రొడ్యూస్ చేసిన తరువాత అది కంప్యూటర్లకు వస్తున్నదా లేదా అనే ఆలోచన మన ప్రభుత్వం చేయాలి. డిస్ట్రిబ్యూషను సిస్టము అనేది పూర్తిగా బెప్పిస్తోంది. ఉన్నటువంటి డిస్ట్రిబ్యూషను సిస్టములో కూడా 2, 3 మాసాలలో ట్రాన్సుఫారము కాలిపోతున్నాయి. రైతులు విత్తనాలు వెసి ఎరువులు ముసలైనవన్నీ వేసిన తరువాత అవన్నీ పాడయిపోయే పరిస్థితి వచ్చింది. ఒక్కొక్క విషయంలో కాని ట్రాన్సుఫారము కాలిపోయే విషయంలో కాని ఏమీ ఆలోచన చేయడం లేదు. మన రాష్ట్రం సూపర్ ధర్మల్ గా చాలా ముందంజ వేసిందని అంటున్నాను. ఆ సూపర్ ధర్మల్ బ్రెయిన్స్ ఏమీ చేస్తున్నాయని అడుగుతున్నాను. Super thermal plants are not able to solve the problems of low voltage in our State. దీనికంతటికీ కారణం మన ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డులో జనుగుతున్నటువంటి అనేకమైన అవినీతి కలు. ఇదంతా కాగితం రూపంలో పెట్టి ఇది మీద్యారా మౌఖికంగాకి పంపిస్తున్నాను. దీని విషయంలో తన చర్యలు వెంటనే తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. (స్పీకర్ గారికి ఒక పిటిషన్ ను అందజేయడం జరిగింది) వినియోదాధ ధర్మల్ పవరు స్టేషను చాలా బాగా ఉంది, ఏసియాలో ఘన అనింటున్నాయి. మన రాష్ట్రములో ఏ స్టేషను పెట్టినా మొట్టొక్క ఘన వస్తుంది. రామగుండంలో ఉన్నది కాని 1974-75 లో టాప్ డౌన్ ది కంట్రీ అన్నాడు. Now what is the fate of these Units? కనుక కె.టి.పి.ఎస్ కు కూడా అదే గతి పడతుందని మనవి చేస్తున్నాను. బోర్డులో ఉన్నటువంటి మెంబర్లు తమ ఇంట్లెప్పుడో నా ట్రైములో ప్రారంభించాము కనుక బాగా జరిగేట్లు చూడాలి. ఇంకొకటి ట్రైములో జరిగింది కనుక ఫేయిట్ అయినట్లు చూపించాలనే ఆలోచన వారిలో కనిపిస్తున్నది. ఈ పరిస్థితి రావడానికి కారకులెవరు? మన దగ్గర ఉన్నటువంటి నేచురల్ ఫెసిలిటీస్ ను వాటర్ ను యూజ్ చేసుకొంటున్నామా అని అడుగుతున్నాను. నాగార్జునసాగర్ ఓవర్ ఫ్లో అవుతున్నది. అక్కడ హెడ్డింగ్ యూజ్ చేస్తున్నామా మనం యుటిలైజ్ చేస్తున్నామా? కాని కె.పా.సి.టి. ఏమిటి? ఎంత యుటిలైజ్ చేస్తున్నాము? పూరి కె.పా.సి.టి. యూజ్ చేసుకోవడం లేదు. వి.టి.పి.ఎస్. లో ప్రొడ్యూస్ చేసిన కరెంటుకు మనం ఎంత బొగ్గు వేస్తు చేసాము, బోర్డుకు ఎంత వత్తం వచ్చిందని మౌఖికంగా అడుగుతున్నాను ఫోర్ములలో 220 కె.వి. లైను కొత్తనూడెనుంచి రామగుండంకు ఎఫ్.ఎ.ఎ. అవుతుంది. 1974 లో టెండర్లు పలికారు. బోర్డులో ఎఫ్.ఎ.ఎ. చేసిన తరువాత ప్రాసెజరు ప్రకారం ముందుకు పోకుండా అవిచేసారు దీనికి కారణం ఎవరు? ఎందుకు అవిచేసారు? 1974 లో అవిచేయడంవల్ల నికామాబాద్, కరీంనగర్, ఆదిలాబాద్ జిల్లాలలో ఒక్కొక్క పరిస్థితి ఎంత ఉంది? కామారెడ్డి తాలూకాలో ఈ రోజున

Demands for Grants.

12.50 p.m.

కట్టెల మాస్తే — 6 నుంచి 4 వ దైతే ఉండాలో అది లేదు. దీనికి కారకులెవరు? ఆ టెండర్లను కాన్సిల్ చేయవలసిన అవసరం ఏమి వచ్చింది? దానికి వెరక ఉన్నవారెవరో మంత్రిగారు చెప్పాలి. ఆ పరిస్థితి వల్ల జిల్లాలలో కొన్ని లక్షలమంది బాధ పడుతున్నారు. అందుచేత ఈ విషయంలో ఎంక్వయిరీ చేయించి వలెన యాక్టును తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. 1974 నుంచి ఈ రోజు వరకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎంక్విరీస్ టీ బోర్డువారు ఎన్ని టెండర్లు పిలిచారు? టెండర్లు పిలిచిన తరువాత ఒక లిమిటెడ్ టైములో ఫైనల్ జు చేయకపోతే దాని రేట్లు పెరుగుతాయి. ఇన్ టైములో వాటిని ఫైనల్ జు చేయనందుక 10, 15 కోట్లు నష్టం వచ్చిందని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ విషయం ఎప్పుడైనా ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చిందా? మంత్రిగారు ఈ విషయంలో ఎప్పుడైనా ఆలోచన చేసారా అని అడుగుతున్నాను. దీని విషయంలో ఎప్పుడైనా ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా? మంత్రి గారు దీని విషయంలో ఎప్పుడైనా ఆలోచన చేశారా? అంతేకాదు, కొత్త గూడె ధర్మల్ పవర్ స్టేషనులో ఏ రకంగా పవరు ఫెయిల్ అయింది, ఏ రకంగా యూనిట్స్ బరస్టు అయ్యాయి, దానికి బాధ్యులు ఎవరు? బి.పాచ్.ఇ.ఎల్. ఆ యూనిట్సుని ఇప్పుడే నడపవద్దు, దానికి టైము కాదు అని చెప్పి రిటెన్ గా ఇచ్చినప్పటికీ కూడా ఈ ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు వాళ్లకు కావలసినటువంటి రోజు తిథి నక్షత్రం జాగుందని ఆ రోజే మంచి రోజు అని చెప్పి నడపడం ద్వారా కొన్ని కోట్ల రూపాయలు నష్టము వచ్చింది. కాబట్టి వీటి అన్నిటి నిషయంలో వెటనే విచారణ జరిపించి ఈ బోర్డుని సరి అయినటువంటి దారికి తీసుకురావాలని కోరుతున్నాను. అంతేకాదు. ప్రోడక్టును బాగుంది. కాని డిస్ట్రిబ్యూషను సరిగా లేదు. ఈ బోర్డులో ఉండే మెంబర్సులో ఎవరికైనా డిస్ట్రిబ్యూషన్ రూరల్ ఓరియంటేషన్ ఉన్న సభ్యులు ఉన్నారా? మరి ఆ రకంగా రూరల్ ఓరియంటేషన్ సభ్యులు లేనప్పుడు వారు ఎందుకు ఆలోచన చేస్తారు? ఎక్కువ ప్రోడక్టును, ప్రోడక్టును అని ఆలోచన చేసి మన చిగ్గర ఎక్కువ ఉందని చూచి వాడుకుంటుంటే చేతగాక బయట గాస్ట్రోలకు ఇస్తున్నాము. కాబట్టి వెటనే ఈ బోర్డులో ఉండేటటువంటి మెంబర్సుని మార్చి తేదా అవసరమైనట్లయితే ఇంకా రూరల్ ఓరియంటేషన్ ఉండే కొత్త వ్యక్తిని ఇన్ క్లూడు చేసి ఈ బోర్డు యొక్క థింకింగునే మార్చాలి అని చెప్పి మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఇక ఇరిగేషను విషయానికి వచ్చినట్లయితే, ఇరిగేషనుకి బడ్జెట్ ఏలోషను ఎట్లా ఉంది అంటే కొన్ని వెనుకబడినటువంటి జిల్లాలను సవితి తల్లి ప్రేమతో చూస్తున్నారు. ఉదాహరణకి చూసినట్లయితే దీనిలో స్పష్టంగా ఉంది. శ్రీకైలము రైటుకెనాలు ఉంది. రైటు కెనాలుకి తెలుగు గంగకి కేటాయించారు, రు. 64 కోట్లు అని వ్రాశారు. అదే మరి తెప్పు నైడు వచ్చినట్లయితే లక్షలు అన్నారు. ఎన్ని? రు. 1840 లక్షలు. లేదు, ఇన్ని లక్షలు అన్నారు. మరి ఈ రకమైనటువంటి ఏలోషను ఎందుకు? మరి ఈ క్వెస్ట్ గా అన్ని వెనుకబడి నటువంటి ప్రాంతాలపై ఏ రకమైనటువంటి దురభిప్రాయం లేనట్లయితే

Demands for Grants.

ఈ క్వోట్ గా డిస్ట్రిబ్యూషన్, ఫంక్షులో ఎందుకు చేయలేదు? అని నేను అడుగుతున్నాను. ఆ రోజు ఏవో తెలుగు గంగ మీద కామెంట్లు వచ్చినాయి అని చెప్పి ప్రతిపక్షాను సరిగా కాన్ ఫీ డెన్సులోనికి తీసుకుని వేయలేదు అన్నందుకు ఇక్కడ ఒక రాయి అక్కడ ఒక రాయి వేసి వచ్చారు. వేసి వచ్చిన తరువాత దీనిని ఎందుకు ముందుకు తీసుకు వెళ్ళలేదు దానికి ఏతోకేషను ఎందుకు చేయలేదు అని చెప్పి నేను అడుగుతున్నాను. ఇది ఒకటే కాదు. శ్రీ శ్రీ అము రెఫ్టు కెనాలు విషయంలో వచ్చినపుడు ఈ లెఫ్టు కెనాలు రిగ్యులేటర్ పెట్టడానికి కాలువ త్రవ్వడానికి, ఇది రిజర్వు ఫార్ రెస్టు, రిజర్వు ఫార్ రెస్టు కాబట్టి త్రవ్వడానికి పులేదు అని చెబుతున్నారు. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు పర్మిషన్ రావాలి అంటున్నారు. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు పర్మిషన్ రావాలి అంటే అదే పరిస్థితి అదే రకమైనటువంటు రిజర్వు ఫార్ రెస్టు ఉన్నటువంటి రెయి కెనాలుకి మీరు ఎందుకు పని చేస్తున్నారు? దీని పని ఎందుకు తీసుకోలేదు అని చెప్పి నేను అడుగుతున్నాను. ఇది ఒకటే కాదు. ఈ గవర్నమెంటు వచ్చినాక అయినా కనీసం సెహాటిజమ్ పోతుంది అంటే, కరెన్సన్ పోతుంది అంటే అది యధాతధంగా ఆ గవర్నమెంటులో పట్టా ఉండో ఈ గవర్నమెంటులోను అట్లానే కనిపిస్తున్నది. ఎందుకంటే కరెన్సన్ లేనటువంటివారికి, మంచివారికి మాత్రమే మేము ఎక్స్ పున్ షన్స్ ఇస్తున్నాము, ఎగ్జిమెంట్స్ ను ఇస్తున్నాము అని చెప్పారు. అధ్యక్షా, మీద్యారా కెబుతున్నాను. ఈ రోజు తెలుగు గంగ ఇన్ ఫార్మి ఎవరయితే ఉన్నారో అ ఇన్ ఫార్మి మీద సిమెంటు స్కాండల్ ఉంది. దీని విషయంలో పి.టి.ఇ.గా చీఫ్ లెక్చి కలు ఎగ్జిమినర్ ఎవరైతే ఉన్నారో ఆతను పోయి అక్కడ ఉండేటటువంటి రిపోర్టు ప్రతి నెల తీసుకు వచ్చిన తరువాత దాని యొక్క క్యూబిక్ సెంటీమీటరుకి ఎంతైతే స్పెర్సిస్తు ఉండాలనో దాంట్లో సగము స్పెర్సిస్తు లేదు, ఈ రకముగా వేల కొలది సిమెంటు బస్తాలు గడబిడ అయింది అని చెప్పి వారు రిపోర్టు ఇచ్చారు. మంత్రిగారికి తెలివక పోయి పట్లయితే ఇప్పటికైనా ఆ రికార్డు తీసి ఈ రికార్డులో ఈ రిపోర్టు ఉందా లేదా అని వెర్రిఫై చేయవలసిందిగా మీ ద్వారా కోరుతున్నాను. అటువంటి వాళ్లు కనుక ఉన్నట్లయితే ప్రోజెక్టుగాని ఏది గాని ముందుకు పోదు అని చెప్పి మనవి చేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, అదే రకంగా శ్రీరామ సాగర్ ఉంది. శ్రీరామ సాగర్ కి మేము చాల చేస్తున్నాము. రెండవ దశ తీసుకున్నాము. ఈ తెలుగు గంగ ఏ రకంగా తీసుకున్నామో అదే రకంగా దానిని కూడా తీసుకుని పూర్తి చేస్తాము అన్నారు. దీనికి కేటాయించినటువంటి నిధులు ఎన్ని? 5 కోట్ల రూపాయలు. 5 కోట్ల రూపాయలతో ఏ రకంగా ముందుకు పోతారు? ఏ రకంగా కార్యక్రమాన్ని తీసుకుంటారు? ఏ రకంగా పూర్తి చేస్తారు? తరువాత ఎలక్టిసిటీ విషయంలో ఒకటి రెండు విషయాలు చెప్పేడిఉంది. ఈ ఎలక్టిసిటీ బోర్డు ఏవైతే డ్యూస్ ఉన్నాయో డ్యూస్ ని కలెక్టు చేయడంలో వారు వారి యొక్క సెహాటిజమ్ బహిర్గతంగా కనిపించేట్లుగా కొన్ని సందర్భాలలో కనిపించాయి. ఉదాహరణకు చూసినట్ల

యితే ఈ కోర్కె దు ఇండియా లిమిటెడ్ ఉంది. ఆ కోర్కె దు ఇండియా లిమిటెడ్ 6, 7 లక్షల రూపాయలు బాకీ ఉంది. బాకీ ఉంటే దానితోటి ఆన్ కంటిన్యూయింగ్ ఆ డబ్బుని విత్ డ్రా చేసుకున్నారు కట్టకక్కలేదు అన్నారు. ఎందుకొరకు? అదే రకంగా జూబిలీ హిల్స్ కోవరేజీస్ సొసైటీకి కరెంటు అవ్వడానికి, ఎక్స్ట్రా ట్రాన్సు ఫార్గర్స్ ఫిక్సు చేయడానికి మొట్టమొదట 2½ లక్షల రూపాయలు ఎస్సీమేట్ చేశారు. ఎస్సీమేట్ చేసిన తరువాత సొసైటీలో ఉండే మెంబర్స్ అంతా కూడా 1600 రూపాయలు చొప్పున ఒకరోకరి దగ్గర కలెక్టు చేశారు. కలెక్టు చేసిన తరువాత 2½ లక్షలు అది కూడా ఇంకా పెరగాలి అని చెప్పి 40 లక్షలు ఇంకా దగ్గర దగ్గరలో ఎస్సీమేట్ చేసి మళ్ళీ పంపిన తరువాత ఈ లోకల వారు మేనేజీ చేసే ఆ కోవరేజీస్ సొసైటీలో ఈ విద్యుత్తు బోర్డులో ఉండేటటువంటి ముఖ్యులైనటువంటి వారి భార్య వేసు మీద ఒక ప్లాటు ఇచ్చి నడుకు ఈ 40 లక్షల రూపాయలు మాఫీ చేశారు. అది ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చిందా? బోర్డుకి అనేక లక్షల కోట్ల రూపాయలు నష్టము ఆరిగి మరి ఈ రకంగా వాళ్ళలో మొత్తం పైలు అన్ని వారికి ఆవసరం ఉన్నటువంటి వారిని అన్ని మాఫీ చేసుకుంటూ వస్తున్నప్పుడు ఈ ప్రభుత్వం ఏమి చేస్తుంది? ఈ ప్రభుత్వానికి గత ప్రభుత్వానికి డిఫరెన్సు ఏమి ఉంది? కాబట్టి ఈ బోర్డుని మాఫీ వెంటనే రూల్ ఓరిగినటువంటి వారిని దీనిలో చేర్పించి ఈ డెయిట్ అలివాబాదు, కరీంనగర్, నిజామాబాదులో ఉండేటటువంటి లో వోల్టేజీ ప్రోజెక్టు ఏదైతే ఉందో అక్కడ వేల లక్షల పంపునెట్టు కాలిపోతున్నాయి కాబట్టి వాటిని వెంటనే ఫునరుద్ధరి చాలని చెప్పి మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుకున్నాను. ఈ కొత్త బోర్డు వీటిని కూడా ఈ సమావేశము లోకల మారుస్తారని చెప్పి ఆశీర్వాదాలను తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ టి. కిషన్ సింగు (బాన్సువాడ) :— అధ్యక్షా, ఈ రోజు 1983-84 సలహాపత్రం యొక్క బడ్జెట్ గౌరవ సీయులైన నీటిపారుదల శాఖా మామూలు శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసుల రెడ్డి గారు మరియు విద్యుచ్ఛక్తి శాఖామామూలు గౌరవ సీయులు వాండెడ భాస్కర రావుగారు ఇద్దరు కలిసి ఈ రోజు నీటిపారుదల, భారీ ప్రోజెక్టులకు 333,51,69,000 రూపాయలు, చిన్న తరహా ప్రోజెక్టులకు 31,54,40,000 రూపాయలు మరియు విద్యుచ్ఛక్తి అభివృద్ధి క్రింద 105,48,69,000 మొత్తాన్ని మంజూరు చేయవలసిందిగా సభవారిని కోరినందుకు సంతోషించుచూ పార్లమెంట్ తెలుపుతూ, బాగదుతూ, మెచ్చు కొనుచూ మనస్ఫూర్తిగా బలవరచు చున్నాను. అధ్యక్షా, ఈ రోజు ఈ బడ్జెట్ లో రాయలసీమని సస్యశ్యామలము చేయడానికి తెలుగు గంగ ప్రోజెక్టును మరియు మద్రాసునకు నీటిసరఫరా కొరకు శ్రీ కైలము ఎడమ గట్టు కాలువలను మరియు శ్రీ రామసాగరు రెండవ దశలోని కొంత భాగాన్ని ఒకటవ దశలో చేర్చి అమలు నిమిత్తం చేపట్టినందుకు జాల సంకోచము.

1-00 p.m.

అదేవిధంగా నాగార్జునసాగర్ కాలువలలో నీరు యొక్క వ యింకకుండా తైనింగ్ వాల్ పని చేపట్టినందుకు ఖాళా సంతోషం. 15 నుంచి 22 వరకు గల

జ్ఞాకులలోని అన్ని మురుగుకాలువల నిర్మాణానికి ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయం లభిస్తుందని, పరిశీలనలు పూర్తి అయినాయని వ్యాసనందుకు హర్షం తెలుపు నున్నాను. ఇందులో కొన్ని ఊచనలు చేయదలచుకున్నాను. ఎందుకంటే పిల్లవాడు ఏదేవరకు తల్లి పాలు యివ్వడనే సామెత మాదిరిగా యీ నాడు మేము కోలేవరకు యెవరయినా చేయరనేది వాస్తవం. కనుక యీ నాడు ఆర్థిక శాఖా మాతృలు భాస్కరరావు గారు ఉన్నారు. భాస్కరుడు అంటే ఏదో చిమ్మ చీకటిని వెలుగు ప్రసాదించే భాస్కరుడు ఉన్నాడు. అదేవిధంగా యీ నాడు శ్రీనివాసులురెడ్డిగారు ఉన్నారు. శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి అంటే యీ నాడు మా నియోజకవర్గంలో ఆ ఏడుకొండల శ్రీనివాసులకు ప్రొద్దున్న నాలుగున్నర గంటలకు ప్రాతః కాలమందు ఆయన దర్శనం కొరకు యే విధంగా చూస్తున్నారో అదేవిధంగా మా నియోజకవర్గంలో ఆయనను ఎదురు చూస్తున్నారు. వీరిద్దరు యేమి చేస్తారని మా ప్రజలు చూస్తున్నారు. మరి నిజాంసాగర్ ప్రాజెక్టు గురించి యిందులో రూ. 60 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించి నందుకు నాకు బాధగా ఉంది. దానిని పరిచాలని కోరుతున్నాను. నిజాం ప్రభుత్వం కాలంలో 1981-85లో 26 ఘనపుటడుగుల నీరు నిల్వ గల శక్తి గల నిజాంసాగర్ ప్రాజెక్టు స్థాపించారు. ఆ నాడు వీటి క్రింద సుమారు రెండున్నర లక్షల ఎకరముల కొరకు 3,500 క్యూసెక్స్ వట్టే 94 మైళ్ల కాల్వ పొడవు త్రవ్వారు. అదేవిధంగా 1162 పిల్ల కాల్వలు త్రవ్వారు. మరి అదేవిధంగా 288 సబ్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్ కూడా దీనికి పెట్టినారు. ఆ విధంగా పెట్టి ఆ రోజు నుంచి యీ రోజు వరకు యెటువంటి శ్రద్ధ తీసుకోలేదు. మరి శీలం సిద్ధారెడ్డి గారు అన్నారు. బంగాళు గ్రెడ్లు యిచ్చే బాతును యిస్తే యీ నాడు తెలుగు దేశం పార్టీ వారు యేమి చేసినారన్నారు. వారి పార్టీకి 35 సంవత్సరముల అధికారం యిచ్చారు. మాకు కూడా అన్ని సంవత్సరముల అధికారం యిచ్చిన తర్వాత మేము చేయకపోతే అడగండి. యిన్ని సంవత్సరాలు నిజాంసాగర్ దుస్థితి యీ విధంగా యెవరు చేసినారని అడుగుతున్నాను. ఆ నాడు 64 ఘనపుటడుగుల నీరు నిల్వగల నిజాంసాగర్ వదకొండున్నర ఘనపుటడుగుల నీరుకు మట్టి కేరుకుపోయి పూడిపోతే యేమి శ్రద్ధ తీసుకున్నారు? ఏదో వెంగళరావు గారి పుచ్చాన ఆ నాడు రూ. 3, 4 కోట్లు ఖర్చుచేసి 4, 5 అడుగుల కట్ట లేవితే యీ రోజు 17 ఘనపుటడుగుల నీరు నిల్వ ఉంచారు. ఆ నాడు 26 ఘనపుటడుగుల నీరు ఉంటే రెండున్నర లక్షల మాత్రమే ఆయకట్టు ఉంటే యీ నాడు దాని ఆయకట్టు దాదాపు 8 లక్షలకు పెరిగి పోయింది. అట్లా పెరిగిపోవడమే కాకుండా యీ నాడు కాల్వ దుస్థితి చూస్తే ఆ రోజు 3,500 క్యూసెక్స్ నీరు వట్టే కాల్వ యీ నాడు 2700, 2800 నీరు ఉండే కాల్వల మీద నీళ్ళు పొల్లిపోతున్నాయి. ప్రతి సంవత్సరం కాల్వ తెగని పరిస్థితి ఉందా? ఈ రోజు చిన్న కాల్వలు 20 కిలోమీటర్లు, 10, 15 కిలోమీటర్లు దూరం ఉన్నవి ఉంటే, కాంగ్రెసు వారిలో కృష్ణ రే విధంగా పెరిగిపోయిందో ఆ కాల్వలు కూడిక పెరిగి పోయిందని చెప్పడానికి నేను సిగ్గుపడుతున్నాను. కనుక

యీ నాడు అటువంటి దుస్థితి గల యీ క్వాలిలను గురించి వీరిద్దరు యేదైనా చేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. నేను మాట్లాడవలసింది చాలా ఉంది. ఇంకా పది నిమిషములు టైము యివ్వండి. నేను నిజాంసాగర్ గురించి చెబుతున్నాను. ఒక ప్రక్క తమరు మమ్ములను మాట్లాడవద్దు అంటున్నారు. రెండవ ప్రక్క గౌరవనీయులయిన విలేజరులు మా సంభాషణలు వింటున్నారు. ప్రతిపక్షాల కంటే మా అధికార పక్షం వారు మాట్లాడినది తక్కువ వ్రాస్తున్నారు. ప్రతిపక్షం వారు వారి ఉగ్రగానే ఉన్నారని వ్రాస్తున్నారు. వారు మా పెదదయ చూపాలని, కోరుతున్నాను. ఇంతకు ముందు కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఉండగా యేదైతే నాగార్జునసాగర్ కు వాటర్ టీకేట్ ఉందో దానికి లైనింగు చేశారు. అదేవిధంగా 94 మైళ్ల దూరం మెయిన్ కాల్య ఉంది. ఈ ఉన్న 17 ఘనపుటడుగుల నీరు అందరికీ సరిపోయేటట్లు యీ లైనింగు వాల్ యే బ్యాంకు ద్వారా కాని ప్రభుత్వం ద్వారా కాని కేటాయించి పని చేయిస్తే బాగుంటుంది. సబ్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్ ఒకటి కూడా బాగా లేవు. ఈ సమాజేకములు ముగిసిన తర్వాత మన భాస్కరుడుని, శ్రీనివాసులురెడ్డిగారిని తోలుకొని పోయి చూపిస్తాను. అప్పుడు వారికి అర్థం అవుతుంది. అప్పుడు వారది తప్పకుండా నెరవేరుస్తారని ఆశిస్తున్నాను. అదే కాకుండా యీ నాడు యిరిగేషన్ లో యింకొక లోపం ఉంది. 1985 సంవత్సరంలో ఎ జోన్ లో, బి జోన్ అని పెట్టి పదకొండున్నర ఘనపుటడుగుల నీళ్లు ఉన్నాయని, ఎ జోన్ లో 34,200 చిల్లర యకరములు సుగర్ కేన్ కు తెబింద్ చేసి బి జోన్ లో 23 ఎకరములు మాత్రమే తెబింద్ చేశారు. ఈ నాడు నీరు సరిపడక పోగా 34,00 ఎ. జోన్ లో చెరకు పంట బావుల క్రింద, లిఫ్ట్ యిరిగేషన్ క్రింద పెట్టింది చాలా ఉంది. ఆ చెరకు యీ నాడు నిజామ్ సుగర్ ఫ్యాక్టరీకి కాని, ఇండసారి సుగర్ ఫ్యాక్టరీకి కాని యీ సంవత్సరం జూన్ 21 వరకు తోలడం జరిగింది. మెట్టపల్లికి 80 వేల టన్నులు తోలవలసి వచ్చింది. కాబట్టి ఆ నాడు లోకలైజేషన్ చేశారు. ఆ లోకలైజేషన్ మరల చేసి దీనికి ఎ. బి. కాకుండా బి. జోన్ చేసి యింకా నిజాం కోఆపరేటివ్ సుగర్ జోన్ యెరియాలో యేదైతే కొన్ని కాల్యలు వదిలినారో ఆ కాల్యలను యిందులో వదిలినారో ఆ కాల్యలను కూడా యిందులో చేర్చి సి. జోన్ కూడా చేసి ఆయకట్టును 28,000 నుంచి 27,000 వరకు చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. అంతే కాకుండా యీ నాడు కౌలారం ప్రాజెక్టుకు యే నాడో శంకుస్థాపన చేశారు.

శ్రీ జి. మోహన్ రెడ్డి (నల్గొండ):— అప్పడా ఆర్థిక శాఖామాత్యుల, నీటి పారుదల శాఖామాత్యుల యిరిగేషన్ మరియు పవర్ డిమాండ్లను సమరిస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను.

(మిస్టర్ స్పీకర్ యిన్ ది ఛైర్)

అప్పుడు బడ్జెటులో పెద్దలు సిద్ధారెడ్డిగారు చెప్పినట్లు కనీసం 50 వర్సంటు యిరిగేషన్ కేటాయిస్తే యీ దేశం కాని, యీ రాష్ట్రం కాని ఆర్థిక పరిస్థితి

మెరుగు అవుతుంది. ఆయితే గతంలో లెక్క ప్రకారం యీ సంవత్సరం బడ్జెటులో కట్టించడం కోవనీయంగా ఉంది. అదే విధంగా తరచుగా కరువు ప్రాంతాలకు గురి అయ్యే రాయలసీమ, తెలంగాణా ప్రాంతాలకు స్కీములు తీసుకోవడం, దీనిలో ముఖ్యంగా తెలుగుగంగ ప్రాజెక్టు, శ్రీశైలం ఎడమ కాల్లు స్కీము తీసుకోవడం జరిగింది. ఆయితే దీనిలో ప్రతిపాతి తెలుగు గంగను ఆరు సంవత్సరాలలో పూర్తి చేస్తా 1-10 p.m. మని అంటున్నారు. అదే విధంగా తెలంగాణాకు పూర్తి ప్రధమైన శ్రీశైలం ఎడమ కాలువ ఆరు సంవత్సరాలలో పూర్తి చేస్తామని ఎక్కడా చెప్పలేదు. దీని వల్ల ఈ ప్రాంత ప్రజలలో చాలా అలజడి రేకెత్తే అవకాశముంది. మంత్రి గారు ఈ విషయంపై రేపు నిస్పష్టమైన రిప్లయి చేయాలని కోరుతున్నాను. ప్రజలలో ఆశాతి వచ్చింది. నిధులు ఎక్కువ చేసి, శ్రీశైలం ఎడమ కాలువను పూర్తి చేయాలని కోరుతున్నాను, రెగులెటర్లును తీసివేయకుండా, వాటిని వుంచి, టన్నెల్స్ ద్వారా లోపరియా ప్రాంతాలకి నీటిసరఫరా చేయాలని కోరుతున్నాను మా ప్రాంతాలలో మొదట ఆల్ పాస్టీ అగ్రిమెంటు ప్రకారం 80 టి ఎం. సి. వాటరును కేటాయించారు. అదేవిధంగా 27.5 టి. ఎం. సి. వాటరును రాయలసీమకు కేటాయించారు. ఈరోజు అక్కడకు పోయి చూస్తే 5.75 టి. ఎం. సి. రాయలసీమకు పోతున్నట్లు, ఇటు 80 టి. ఎం. సి. మాకు వస్తున్నట్లు, మంత్రిగారు చెప్పడం జరిగింది. అది ఏదో పెన్న నుండి వాటర్ తీసుకొంటున్నట్లు చెప్పారు. ఇంకా ఎంతో వాటర్ సముద్రంలో వృధాగా పడుతున్నది. ఈ ప్రాంతము ముఖ్యంగా నల్గొండ జిల్లాగాని, రంగారెడ్డి జిల్లాగాని, మహబూబ్ నగరు జిల్లా గాని, వరంగల్ జిల్లా గాని, ఈ జిల్లాలు తరచుగా కరువుకు గురవుతున్నవి. ఇప్పటికి ఏ కుంటలో గాని, చెరువులోగాని చుక్కనీరు లేదు. కాని ఎక్కడ చూచినా వరదలు వస్తున్నాయి. అటు కృష్ణ, గోదావరి వరదలతో పొర్లి పారుచున్నవి. మద్యన మేము దారిద్ర్య రేఖలో వున్నాము. ఈ ప్రాంతాన్ని ఎందుకు నిర్లక్ష్యము చేస్తున్నారు? భాగ్యనగరులో మంచినీటి సమస్య మాకు తెలుసు. ఈ ప్రాంతము నుండే సుద్రాసుకు నీరు ఇస్తున్నాము. మనమిక్కడ నీటి సమస్య కూడా పరిశీలన చేయాలి. క్రిష్ణా నది నుండి ప్లడ్ ద్వారా పోయే వాటరును, గోదావరి నుండి సముద్రముకు పోయే వాటరును చూస్తే గుండే గుజేటమంటుంది. నిజాం ప్రభుత్వంలో ఫీడరు చానెల్స్ చేశారు. ఈ ఫీడరు చానెల్స్ ఇప్పటికి కరవుకు గురైన ప్రాంతాలలోని చెరువులకు, కుంటలకు నీటిని పంపిణీ చేస్తున్నవి, గ్రవుండ్ వాటర్ అవుడు 10 అడుగులు నీరుంటే, ఇప్పుడది 100 అడుగులలోపుకు పోయింది. ఈ ప్రాంతానికి కరెంటు యిచ్చినా లాభము లేదు. ఈ ప్రాంతము కొంత కాలానికి ఎడారిగా మారే అవకాశముంది. ఆ విధంగా మారకుండా, ప్రభుత్వము తగిన నిధులు కేటాయించి డ్రావుట్ పోస్ట్ పరియా క్రింద తీసుకుంటే, ప్లాన్ పరిమా క్రింద తీసుకోవడానికి వీలుంటుంది. మాట రెగులర్ వాటర్ వద్దు. ప్లడ్ వాటరును రిజర్వాయర్స్ ఎక్కడయితే వున్నాయో, వాటిని నిలిపి, ఫీడరు చానెల్స్ ద్వారా, పంపు ద్వారా గాని

సప్లయ అయ్యే మార్గము చూడండి. దానివల్ల కరువు శాశ్వతంగా నివారణ అవుతుంది. కరెంటు మీద రైతులు ఆధారపడి వుంటారు. నూ నియోజక వర్గములో మొనరు ఇగ్రికేషన్ లో, గత ఐదు సంవత్సరాల నుండి కనగలు వాగు, తదితర ఇతర వాగులు అక్కడ ప్రవహిస్తున్నాయి. కీర్ణా వాటరు సముద్రములో పడిపోతున్నది. వనడిమరి దగ్గర ఆనకట్ట గాని, రిజర్వాయర్ గాని కట్టండి. 10 చెరువులు నిండి, 10 వేల ఎకరాలు సాగు క్రిందకు వస్తుంది. నిజాం కాలనాటి షీడరు చానెల్స్ ఈనాడు అక్కడ మేటవేసి, నీరు పోయే పరిస్థితి అక్కడ లేదు. దీనిని గుంచి ఐదు సంవత్సరాల నుండి చెబుతున్నాము. ఇప్పటికీ ఏమీ చేయలేదు. ఈ సంవత్సరములో నైనా కొంత నీటిని షీడరు చానెల్స్ ద్వారా చెగులకు ఉపయోగిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఐ.డి.సి. స్కీము ఇస్తున్నారు అని అక్కడ ఉపయోగపడుతున్నాయంటే ప్యాజెక్టు పరియాలలో రానిపై ఎక్కువగా కాన్ సెంట్రేట్ చేస్తున్నారు. కరువుకు గురైన ప్యాంజాలలో ట్యూబ్ వెల్స్ ద్వారా నీరు సప్లయ చేసే రైతుకు సహాయ పడాల్సివేది లేదు. ఐ.డి.సి. స్కీముల ద్వారా కరువుకు గురైన ప్యాంజాలలో ప్రత్యేక కర్మ తీసుకోవలసిన కోరుతున్నాను ఎందుకనగా వాళ్లకి మరొక అధారము లేదు. గ్యాండ్ వాటర్ డిపార్టుమెంటు ద్వారా సర్వే చేయించి, కరువు ప్యాంజాలలోని వారికి సహాయ పడండి. ఈ సంవత్సరము వెయ్యి గ్యామాలకు 40 వేల పంపు సెట్లకు విద్యుచ్ఛక్తి ఇస్తున్నామని అన్నారు. గతములో 18 వేల గ్యామాలకు, 50-60 వేల పంపు సెట్లకు కరెంటు యివ్వడం జరిగింది. మన ప్రభుత్వము విద్యుచ్ఛక్తి విషయంలో, రైతుల విషయములో కొంచెము వెనకంబి పోవని మనవి చేస్తున్నాను. కరువుకు గురైయ్యే వరంగల్ గాని, నల్గొండ గాని, రాయ సీమ తుయా గాని, అక్కడి రైతులు వ్యవసాయం మీద ఆధారపడి వుంటారు. కాబట్టి వారికి కరెంటు కోటా విషయంలో అధిక ప్రాధాన్యత యివ్వండి. ఒకటి అలోచించండి. ఒక ఇండస్ట్రీ పడిందంటే సబ్ సేషన్, ట్రాన్స్ ఫార్మర్ వెంటనే పెడతారు. కరెంటు వస్తుంది. అదే ఒక వ్యవసాయదారుడు శిశిలే మూడు ఏండు ఏడుకుంది. ఆ విధంగా వున్నప్పుడు ఈ దేశంలో స్పాల్ ఫార్మర్స్ ఏ విధంగా జాగుపడుతారు? బోర్డు చెర్మన్ గారు ఇక్కడే వున్నారు. వారు దీన్ని రృష్టిలో వుంచుకోవలసిన కోరుతున్నాను. విద్యుత్ ఎక్కువయి మనం ఇతర రాష్ట్రాలకు ఇస్తున్న సమయంలో మన రాష్ట్రంలో వున్న రైతులకు సప్లయ చేయ పోతే చాలా అన్యాయం అవుతుంది. వ్యవసాయ దారులు ఎవరయినా సరే కరెంటును కోరినపుడు వెంటనే యిచ్చే అవకాశాలు కల్పించాలి.

మాకు, నల్గొండ జిల్లాలో చూచినచో, ఎస్.ఇ.ఆఫీసు ఖమ్మం పోవలెను. సి.ఇ.ఆఫీసుకు పోవలెనంటే వరంగల్ వెళ్లాలి. చెర్మన్ దగ్గర వెళ్లాలంటే ప్రాదరా బాదు వెళ్లాలి. ప్రతి ఆఫీసు విషయంలో ప్రాదరా బాదు కేంద్రంగా వుంటున్నది. ఒక ఎలెక్ట్రిసిటీ విషయంలో అట్లా జరుగుచున్నది. ఎస్.ఇ. ఆఫీసును షిప్ చేసి అయినా గాని, లేదా యింకో ఆఫీసును మార్గర చెట్టలయినాగాని ఏర్పాటుచేసి, మారైతుల యిబ్బందులను తొలగిస్తారని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ కె. పాపయ్య:—ఈ పవర్ అండ్ ఇరిగేషన్ డిమాండ్ను ఏమి అయితే ఉన్నవో అవి చాలా ముఖ్యమైన డిమాండులు. ఎందుకంటే గ్రామాలలో ఉండే 80 శాతం జనాభాకు ఈ పవర్ అండ్ ఇరిగేషన్ ద్వారా ఎంప్లాయిమెంట్ వస్తుంది. ఇంత ప్రాముఖ్యమైన రంగానికి 60 శాతం బడ్జెటును కేటాయిస్తే సముచితంగా ఉంటుంది కాని ఇప్పుడు బడ్జెటును పరిశీలిస్తే కేవలం 35 శాతం మాత్రమే యీ రంగాలకు కేటాయించారు. అందువల్ల యీ పవర్ అండ్ ఇరిగేషన్ రంగాలకు మనము అన్యాయం చేసినట్లు అవుతుంది. అందువల్ల ముఖ్యమంత్రిగారు ఇప్పుడైనా ఈ విషయాన్ని పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను. ఎందుకంటే ముఖ్యమంత్రిగారు అధికారంలోకి రాగానే ఎన్నో చేయవలసిన కార్యక్రమాలు ఉన్నాయి మేజర్, మల్టీసర్ప్లస్ రివర్ ప్రాజెక్టులు, తెలంగాణాలో మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు పూర్తి చేయాలి. ఇప్పుడు యీ రంగాలకు ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించవలసినపుడు ఇప్పుడు ఈ తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు ఎందుకు తీసుకోవాలి? తమిళనాడు ప్రజలు ఓట్లతో గెలిచిన ప్రభుత్వం కాదే. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రజలు ఓట్లు వేసి గెలిపించారు. అందువల్ల తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలోకి రాగానే తమిళనాడు ప్రజలపైన వేరేమీ చూపించడం మంచిది కాదు. మన రాష్ట్రంలో ఉన్న ఇరిగేషన్, విద్యుచ్ఛక్తి రంగాల మీద డబ్బు ఎక్కువ చేయకుండా ఈ తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టుకు డబ్బు కేటాయించడం వల్ల ఇతర రంగాలకు నష్టం అవుతుంది. ఎందుకంటే నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు, పోచంపాడు ప్రాజెక్టులకు కేటాయించిన కేనాల్స్ తగ్గవ్వే మెషిన్లు అన్నీ కూడా ఈ తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు పనులకు యిప్పటికే తరలించారు. యీకా మరికొంత తరలించబోతున్నాడు. అందువల్ల మనం తలపెట్టిన మేజర్ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం, కేనాల్స్ తగ్గవ్వకం జాప్యం అవుతుంది. మనము యీ ఇరిగేషన్ రంగంలో ఎంతో వెనుకబడిపోతాము కాబట్టి యిప్పుడు అయినా ఈ విషయాన్ని పునరాలోచించాలి. కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు కూడా ఈ తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టుకు అనుమతి యింకా యివ్వలేదు. ఇది ఆలోచించి ఈ ప్రజల మంచినీ గృహిలో పెట్టుకుని ఈ తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం పనిని మునుమునే బాగు టుంది. మన రాష్ట్ర ప్రజల మేలు వదులుకొని ఇతర రాష్ట్రాలకు మేలు చేయడం మంచిది కాదు. తరువాత తెలంగాణా ప్రజలను సంతృప్తి పరచడానికి మన ముఖ్యమంత్రిగారు శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టు రెండవ దశ నిర్మాణానికి శంకుస్థాపన చేసారు. అట్లాగే కాకతీయ కాల్య ద్వారా నల్లగొండ జిల్లాకు నీరు రావాలి. ఎందుకంటే నల్లగొండ, మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలలో ఎలాంటి ఇరిగేషన్ రోకర్యాలు లేవు. నల్లగొండ జిల్లాలో నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు పేరుకు మాత్రం ఉంది. దానివల్ల మిరియాలగూడ తాలూకాకు నీరు అందడం లేదు. కాబట్టి కాకతీయ కేనాల్ ను సత్వరం పూర్తి చేస్తే మంచిది. ఆ కాకతీయ కేనాల్ ప్లానును యిప్పుడు అయినా మార్చి భువనగిరి, రామన్నపేట, జనగాం తాలూకాలకు వాటర్ ఇచ్చే విధంగా ఏర్పాటు చేయాలిగాని ఏదో ముఖ్యమంత్రిగారి ఇంటరెస్టు మీదనో, ఇతర మంత్రుల ఇంటరెస్టు మీదనో పనులు జరుగకూడదు.

అదేవిధంగా క్రీకైలం లెప్పు కేనాల్ మీద రెగ్యులేటర్ నిర్మాణానికి ముఖ్యమంత్రిగారు శంకుస్థాపన చేశారు. అక్కడ టన్నల్ తగ్గివ్వాలని అని ఫారెస్టు నుంచి పోవాలని కాబట్టి దానికి సెంట్రీలు గవర్న మెంటువారి కి యరెస్సు కావాలి కాబట్టి అది సాధ్యం కావని, నాగార్జునసాగర్ నుంచి లెప్పు ఇరిగేషను స్కీము ద్వారా మూడు లక్షల సెక్టార్లకు ప్రయత్నిస్తున్నారు. కాల్వ ద్వారా వచ్చే నీరు కంటే లెప్పు ఇరిగేషను ద్వారా వచ్చే నీరుకు చాలా ఖర్చు అవుతుంది ఎంతో వనరు, అయితే ఆ స్కీముకు కావాలి. అందువల్ల రైతులు చాలా నష్టపడతారు. కాబట్టి ఆ ప్రోయెంట్ మానుకోవాలి. తరువాత ట్రయిబల్ పీరియాలలో రిజర్వు ఫారెస్టు నిధులను కూడా ఏర్పాటు చేశారు. నల్లగొండ జిల్లా జామ ప్రాంతానికి సంబంధించిన జిల్లా కాబట్టి కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా తప్పకుండా నిధులను యిస్తుంది. కాబట్టి నల్లగొండ జిల్లాకు నీరు అందించే యీ క్రీకైలం ఎడమకాల్వ రెగ్యులేటర్ ను ఏదో మిషమీద ఆప కుండా ముఖ్యమంత్రిగారు శంకుస్థాపన చేసినది పూర్తి చేసినట్లయితే తెలంగాణా ప్రజలకు మేలు చేసినారవుతారు. మైసూర్ ఇరిగేషన్ పయంలో యీ ప్రభుత్వం చిన్న చూపు చూస్తున్నది. ఈనాడు ఎకరానికి 9 రూపాయలు మెన్ టెనెన్సు పండు చెరువుల రిపేర్ కొరకు పూర్వము పెట్టినదే కంటిన్యూ చేస్తూ యిస్తున్నారు. కాని 1982 సంవత్సరంలో జి. ఓ. ఎం. ఎస్. నెం. 472/72 తేదీ 2-11-82 ప్రకారం 80 రూపాయలకు దానిని ఎస్ హెన్సు చేసినా కాని అది యివ్వడంలేదు. అంతేకాకుండా యీ కొత్త ప్రభుత్వం వచ్చి యిచ్చే ఘండ్సు కూడా ప్రీజ్ చేసినందువల్ల అసలు జరిగే కార్యక్రమాలు కూడా జరగలేదు. దీనితో మా జిల్లాలో 17 లక్షలు రూపాయలు యీ రిపేర్స్ కు ఎలాంటి మెంటు జరిగితే అందులో 9 లక్షలు వర్కు జరిగి బిల్లులు తయారు చేశారు. అటువంటి పరిస్థితులలో 8 లక్షలు రూపాయలు మిగిలివది యిస్తున్నప్పుడు దానితో ఏమి పనులు జరుగుతాయి? ఈ 1983-84 సంవత్సరంలో 8 లక్షల రూపాయలతో ఎన్ని టాంకులు రిపేర్ చేయగలుగుతారు? అందువల్ల అభివృద్ధి సాధ్యం అవుతుందా? ఈ 17 లక్షల రూపాయలు లోగడ గవర్న మెంటువారు ఎలాంటి చేసినది. ఈ ప్రభుత్వం బడ్జెటు ఇంక్రిజ్ ప్రతిరంగానికి చేస్తున్నారు కాబట్టి యింకా ఎక్కువ మొత్తాన్ని యీ టాంకుల రిపేర్ కొరకు యిచ్చాలని కోరుతున్నాను. మా నల్లగొండ జిల్లాలో ఎన్నో చెరువులు రిపేర్ కాకుండా ఉన్నవి నేను చూపిస్తాను.

1-30 p. m.

మొత్తం సిల్టతో, వర్షం పడితే చాలు, రెండు రోజులు కాలువ పారికే చాలు, చెరువు నిండిపోతుంది. దానిలో రిజర్వాయర్ కు అవకాశమే లేదు. నల్లగొండలో పారే అన్ని చెరువుల్లో సిల్టు ఉంది. ఇంతవరకూ తీసివేయలేదు. ఆ చెరువులో ఏక తరబడి ఉండిపోయింది. వెయ్యి ఎకరాల ఆయకట్టు ఉంది. దీనికి నీరు సరిగ్గా పారడం లేదు. కనుక ఈ సిల్టు రిమూవల్ ను కృష్ణాలో ఉంచుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— సభ తిరిగి ఈ రోజు సాయంత్రం గం. 4-00 సమావేశం అవుతుంది.

(సభ సమావేశము సాయంత్రం నాలుగు గంటలవరకు వాయిదా పడినది.)

The House Reassembled at 4 P. M.

(Mr. Speaker in the Chair)

Half-an-Hour Discussion on Land Grabbing Scandal in Bhagyanagar (L. A. Q. 852)

శ్రీ ఎమ్. కిషన్ రావు :— అధ్యక్షా, భాగ్యనగర్ లోని ల్యాండ్ గ్రాబింగ్ విషయం మనందరకూ తెలుసు. జంటనగరాల చరిత్రలోనే అప్పుడు వుండే కాంగ్రెసు నాయకులు కానీ, వారి ఏజంట్లు కాని ఇక్కడ వుండే భూమిని గ్రాబ్ చేసి అధికార దుర్వినియోగం చేశారనే ఆరోప వ్రతకణలో వార్తలు వచ్చాయి. అప్పుడు వుండే ప్రతిపక్షం, మిగిలినవారు కూడా ఆ ల్యాండ్ గ్రాబింగ్ విషయంలో సరైన విచారణ జరగాలని అందోళన చేయడంతో విచారణకు ఒక కమిషన్ పేయడం జరిగింది. కాని ఇంతవరకూ దానిపై ఎలాటి చర్య తీసుకోవడం విచారకరం. తెలుగుదేశం పార్టీ తన ఎన్నికల ప్రచారంలో ఎవరైతే ల్యాండ్ గ్రాబింగ్ చేశారో, ఎవరైతే అన్యాయంగా, అక్రమంగా ఆక్రమించుకున్నారో వారిపై చర్య తీసుకుంటామని వాగ్దానం చేయడం జరిగింది. ఈ పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత దానికి ఏమీ చర్యలు తీసుకున్నదీ ప్రజలముందుకు వాస్తవ విషయాలను తీసుకురావలసిన బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వంపై వున్నది. మంత్రిగారు ఆ వివరాలు సభకు తెలియచెయ్యవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు ఆపి వ స్టేజీలో ఉన్నదో తెలియచెయ్యవలసిందిగా కూడా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. టంకార్ :— అధ్యక్షా, నేను ఎక్కువ విషయాలు చెప్పకలను కోలేదు, ఇదివరకు మేమంతా కలిసి చేసిన అందోళన ఫలితంగానే గవర్నమెంటు సుశీల్ కుమార్ కమిషన్ ను చేసింది. మహా ఘనత వహించిన ఇబ్రహీంఖాన్ శుధ్ధిమా అని ఇది బయటకు వచ్చింది. వారు బోగస్ సొసైటీ పెట్టి కోట్ల రూపాయల విలువచేసే ప్రభుత్వ భూములను కాజేసిన మహానుభావుడు. ఆ సందర్భంలో సిటిజన్స్ వెల్ ఫేర్ కమిటీ ఆఫ్ గ్రేటర్ హైదరాబాద్ అనే రిజిస్టరు సంస్థ ఆయన చేస్తున్న అక్రమ ఆక్రమణలపై సమాచారం సేకరించి ప్రభుత్వానికి ఎంతో సహాయపడింది. కేవలం ఇంబ్రహీంఖాన్ భూముల వరకే కాకుండా ఇతర భూముల విషయంకూడా దర్యాప్తు చేయడానికి సుశీల్ కుమార్ కు పర్మిషన్ ఇవ్వడం జరిగింది. ఇబ్రహీంఖాన్ ఇందిరాగాంధీకి ఉత్తరం వ్రాస్తూ ఇందులో నేనొక్కడే కాదు, మాజీ మంత్రులు అనేకమంది ఉన్నారని, నన్ను బయటపెట్ట దలచుకుంటే మిగిలినవారివ కూడా బయట పెట్టండి. వారిపై దర్యాప్తు లేకపోతే వాపై కేసు పెట్టకూడదు. నేనొక్కడినే కాదు మాజీ మంత్రులు, ప్రభుత్వాధికారులు అనేకమంది వున్నారు.

నా ప్రాచారకు మీరు రక్షణ కల్పిస్తే ఆ రికార్డు అంతా ప్రభుత్వానికి అందచేస్తాను అని ఆ లేఖలో వారు తెల్పారు. అప్పుడు మేము ఆయనవద్ద రికార్డును సీజ్ చేయండి, ఆయన ప్రాచారకు రక్షణ కల్గజేయండి అని చెప్పాము. అదే విషయంపై నేను పైకోర్టుకు వెళ్ళాను. దీ ఆగస్టు 29 వ తేదీన సీటిజన్స్ వెల్ ఫేర్ కమిటీ వారు ముఖ్యమంత్రిగారికి ఒక పిటిషన్ వంపారు. దాని కాపీని మీ ద్వారా మంత్రిగారికి అందచేస్తున్నాను. మా ప్రాచారకు ఆపాయం వుంది, ఇబ్రహీంఖాన్ అనుచులు మాపై చార్జ్ న్యాయి సాగిస్తున్నారు. నై సాచార్ పోలీసు స్టేషన్ లో వున్న కేసులను కూడా ఆయన భాతరు చేయడం లేదు, వేము చాలా ప్రమాదకరమైన పరిస్థితిలో బ్రాజ్ కలసివస్తున్నదని అందులో సభ్యులు చెప్పుకన్నారు. ఇప్పటికై వా సుశీల్ కుమార్ నివేదిక బయటపెట్టండి. ల్యాండ్ గార్డింగ్ యాభ్యు ప్రకారం తీసుకోవలసిన చర్య తీసుకోండి. ఇబ్రహీంఖాన్ వద్ద వున్న రికార్డును స్వాధీనం చేసుకోండి. దీనిపై తీసుకోవలసిన చర్యలన్నీ తీసికోండి. ఇదే నేను చెప్పదలచుకున్న విషయం.

(శ్రీ ఎ. లోకేశ్వర రావు (జగ్గయ్యపేట) :—అధ్యక్షా, ఈ భూఅక్రమణ కుంభకోణం పాత ఎసంబ్లిలో బయటకు వచ్చింది. దానిపై సుశీల్ కుమార్ ను దర్యాప్తు చేయటానికి నియమించడం జరిగింది. వారి రిపోర్టు గత సెప్టెంబరులో అందింది మంత్రిగారు చెప్పారు. ఆ రిపోర్టు సభముందు వుంచడం గాని, దానిపై ఏమీ చర్య తీసుకున్నట్లుగాని కనబడటం లేదు. ఇది సామాన్య విషయం కాదు. కోట్ల రూపాయలకు, అప్పటి కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం వున్న రోజులో జరిగిన విషయం. ఆ నాడు ప్రభుత్వంలో వున్న వారు, అధికారులు, రాజకీయ నాయకులు వారి తాబేదార్లను ప్రోత్సహించి వారి యిష్టంవచ్చినట్లు భూములు ఆక్రమించుకున్న విషయం అందరకూ తెలుసు. అయితే తరువాత ఇబ్రహీంఖాన్ నాసా చట్టం క్రింద అరెస్టు చేయబడినప్పుడు అనేక వివరాలు అంబయ్యగారు, ప్రభాకర రెడ్డిగారు ఆక్రమించిన విషయాలు గాని; అధికారులతో కుమ్మక్కయిన విషయాలు గాని పత్రికలలో ప్రకటించారు. వాటి ప్రకారం తప్పకుండా అతని సాక్ష్యం తీసుకొని యీ ప్రభుత్వం అయినా గత ప్రభుత్వములో జరిగిన కుంభకోణాలను, ఏనాటినుంచో ప్రాదరాజాదులో ఆక్రమించుకున్న భూముల వివరాలను తిరిగి రాబట్టుకొని కావలసిన చర్యలు తప్పకుండా తీసుకొని సుశీల్ కుమార్ గారి రిపోర్టును సభముందు వుంచి ఆ ఆస్తుల విలువ ఎంత వుంటుందనేది అంచనా వేయాలి. అయితే యీ విషయములో మన ప్రభుత్వం కూడ తాత్సారం జరిపితే గత ప్రభుత్వముతో యీ ప్రభుత్వం కుమ్మక్కయిందని, ఆ ప్రభుత్వములోని పెద్దలు చేసిన తప్పులను యీ ప్రభుత్వం కూడ ఊమిస్తుందని, వీరికి కూడ అందులో భాగస్వామ్యం వుందని ప్రజలు ఆసుకునే అవకాశం వుంది. గత సెప్టెంబరులో నివేదిక వచ్చిందని చెప్పారు. దాదాపు సంవత్సరం కావస్తున్నది. ఇంతవరకు దాని మీద ఎటువంటి చర్య తీసుకున్నట్లు గాని ప్రభుత్వం దానిని తిరిగి పరిశీలించినట్లుగాని లేదు. కాబట్టి వెంటనే చర్య తీసుకోవాలని రెవిన్యూ మంత్రి గారిని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

4-10 p.m.

శ్రీ సిహెచ్. విజయరామ రాజు :—స్పీకర్ సర్. నిజానికి మా పార్టీ తరపున అసలు యీ డిస్కషనులో ఎవరు మొదట మాట్లాడదలచుకోలేదు. కాని గౌరవనీయ విప్ గారు పదేపదే కాంగ్రెస్ (ఐ) లో వుండే పెద్దలు ఈ భూ ఆక్రమణలో కమ్మక్కయనారని చెప్పడముతో మాట్లాడవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. నిజానికి ఆ నాడు ఇబ్రహీంఖాన్ విషయం వచ్చినప్పుడు ఒక దర్భాస్తు సంఘాన్ని వేసి నిజానిజాలను బయటకు తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేసింది మా ప్రభుత్వమే. అసెంబ్లీలో కూడ హామీ యిచ్చిన సంగతి వారికి తెలియకపోవచ్చును. ఆ విధంగా చూస్తే, మీ ప్రభుత్వము అధికారములోకి వచ్చి 7, 8 మాసాలు అయినా ఎందుకు యీ విషయమై ఎటువంటి చర్య తీసుకోలేదు. నాచారం భూములైతే నేమి, మిగతా భూములు అయితేనేమి. ఎన్.టి.ఆర్. మీ ముఖ్యమంత్రిగారికి సంబంధించి కూడ యీ భూఆక్రమణ చేశారనే ఒక యిది వుంది. దయచేసి యీ ప్రభుత్వం తప్పకుండా పార్టీ రహితంగా ఎవరైతే దోచుకున్నారో వారందరిని శిక్షించాలని కోరుతూ యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి గిరిధి మాధవి :—అధ్యక్షా, ఈ నాడు ప్రభుత్వము, పేదవర్గాల వారిని ఆడుకోవాలని, ఇండ్లు లేని వారికి ఇండ్లు కల్పించాలనే వుద్దేశముతో వుంది. ల్యాండు రిఫార్ము యాక్టును అమలుచేస్తూ వచ్చిన సర్వేస్ ల్యాండును ప్రభుత్వ అధికారులకి తీసుకొని వెదలరు పంచిపెట్టాలనే ఆలోచన వుంది. ఇటువంటి తరుణములో ప్రభుత్వం చేయవలసిన పనులలో, ప్రభుత్వ అధికారులు ప్రభుత్వ యంత్రాంగములో వున్న కొంత మంది మంత్రులు, అధికారులు, యీ భూఆక్రమణలు చేసి ప్రభుత్వ వుద్దేశాన్ని మార్చివేసే విధంగా తయారు అవుతున్నప్పుడు దాని గురించి తగు చర్యలు తీసుకోవలసిన అవశ్యకత ఎంతైనా వుందని మనవిచేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా గత అసెంబ్లీలో ప్రతిపక్ష సభ్యులు ఎంతో పట్టుదలతో దానిని బయటకు తీసి ఏ విధంగా అయినా సరే ఎంక్వయిర్ చేయించాలనే వుద్దేశ్యముతో కృషిచేసిన తర్వాత ఒక కమిషనును ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. అయితే ఒక ఐ.ఎ.ఎస్. అధికారిని అటువంటి అధికారుల మీద, రాజకీయ నాయకుల మీద ఎపాయింటు చేయడమనేది అంత సబబు అయిన విషయం కాదు. ఎందుకంటే దానిద్వారా న్యాయం జరుగుతుందా అనేది ఆలోచించవలసిన అవసరం వుంది మాజీ మంత్రులు భూఆక్రమణ చేసిన విషయం అందరికీ తెలుసు. ఏదో నామ్ కే వాస్తే అన్నట్లుగా ఒక కమిషనును ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది. వారు ఎంక్వయిర్ చేయడం జరిగింది. నేను మనవి చేసే దేమంటే, యీనాడు యీ ప్రభుత్వం అవినీతిని నిర్మూలించాలనుకున్నది గాబట్టి ఏ పార్టీలో వున్నప్పటికీ ఏ పెద్ద నాయకులు, ఏ అధికారి అయినప్పటికీ కుమించకుండా భూఆక్రమణ చేస్తే వారిని ముందుకు తీసుకువచ్చి ఎంక్వయిర్ చేయించి, ఎంక్వయిర్ రిపోర్టును అసెంబ్లీ ముందు వుంచాలి, ఆ ఎంక్వయిర్ సక్రమంగా లేకపోతే యుంకొక ఎంక్వయిర్ ని చేయించి ఆ విషయాన్ని అసెంబ్లీ ముందు వుంచి వారిమీద తగుచర్య వెంటనే తీసుకోవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను ముఖ్యంగా పేద ప్రజలను ఆడుకోవడమే యీ ప్రభుత్వం యొక్క

అవ్వం గాబట్టి వెంటనే కమీషను రిపోర్టును యిక్కడ అందించి తగు చర్య తీసుకోవలసిందిగా మంత్రిగారిని తమ ద్వారా కోరతూ నెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి:— అధ్యక్షా, ల్యాండు గ్రాబ్ మూవ్ మెంటు గురించి గత అసెంబ్లీలో గందరగోళ పరిస్థితి రేకెత్తించిన సందర్భములో ఒక యాక్టును తీసుకొనివచ్చారు. నాకు తెలిసినంతవరకు యిది స్పెసిఫిక్ గా ఎల్.ఎ.క్యూ. కు సంబంధించిన విషయము. జనరల్ యిస్యూగా అందరు మాట్లాడుతున్నారు. గోల్కొండ పరియాలో భూఅక్రమణ జరిగిన సందర్భంగా ఎల్.ఎ.క్యూ. వచ్చినప్పుడు యీ యిస్యూ వచ్చింది— యీ ప్రభుత్వము వచ్చిన తర్వాత— ఆ ప్రభుత్వం కంటే యీ ప్రభుత్వం ఏమీ తీసిపోలేదు. కాబట్టి యీ ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత అక్కడి పట్టణాని కలెక్టరుగారు సస్పెండ్ చేస్తే యీ మంత్రిగారు స్టే యిచ్చారు. గుడిసెలు వేసుకున్న వారికి స్టే యిచ్చారు. యీ విధంగా భూఅక్రమణ జరుగుతుందనే వుద్దేశము వచ్చినపుడు అరగంట చర్యకు మీరు ఎలా చేశారు. కాబట్టి దానిమీద విచారణ జరుపవలసిన అవసరం వుంది. ఈనాటి ముఖ్యమంత్రి అయినట్లు వంటి ఎన్.టి. రామారావుగారు నాచారంపద్ద కాంపౌండు పెట్టి ఒక కుటీరము వేసుకొని అందులో వుంటున్నారనే దానిగురించి ఆనాటి రెవెన్యూ మంత్రి జనార్ధనరెడ్డిగారు చెప్పారు. అది కూడా విచారణలోకి రావాలి. ఎందుకంటే అక్కడి పరిస్థితిని బట్టి మా స్టే ఆసలు వీరికి అమ్మినవారికే హక్కు లేదని ఆనాడు రెవెన్యూమంత్రిగారు స్టేటు మెంటు యిచ్చారు. ఏమైనప్పటికీ వరంగల్, విశాఖ పట్టణము, హైదరాబాదు, గుంటూరు లాంటి పెద్ద పెద్ద పట్టణాలలో భూమి బంగారముతో సమానమైపోయిందని ల్యాండు గ్రాబ్ మెంట్ అరికట్టడానికి ప్రభుత్వ భూములనుగాని ప్రయివేటు ఆస్తులనుగాని రక్షించడానికి చట్టాన్ని తెచ్చారు. కాని అది యింతవరకు అమలులోకి రాలేదు. అమలులో లేకపోయినప్పటికీ అది యింత వరకు ప్రెసిడెంటుగారి ఆమోదం కూడా పొందలేదు. మీరు చేసిన రూల్సు చట్టం క్రింద చేయాలి, ఆర్డినెన్సు క్రింద చేశారు. ఆ ఆర్డినెన్సు ఆరునెలల లోపల బిల్లు రూపములో వచ్చిన తరువాత ఆర్డినెన్సు పరిస్థితే వుండదు. ప్రస్తుతం అమలులో వున్న రూల్సు ఆర్డినెన్సు ప్రకారం తెచ్చారు. ఆ విషయం సబార్డినేటు లెజిస్లేషను కమిటీ మీటింగులో వచ్చింది— దానిని చర్చించినప్పుడు అన్నారు. యాక్టుకు అనుకూలంగా రూల్సు చేయవంతవరకు ప్రభుత్వం చేసింది జీవం లేని శవంగా వుంటుంది కాబట్టి దయచేసి ప్రెసిడెంటుగారి ఎనెంటు తీసుకొని రూల్సు డ్రాఫ్ట్ చేసి చేయాలి. ల్యాండు గ్రాబ్ యాక్టు ప్రకారం డిస్టిక్టు కోర్టు, ట్రిబ్యునల్స్ చేయాలని వున్నా చేయలేదు. కాని కొంతమంది కావాలని వారు ఆక్రమించుకొని, వారివారికోసే కేసులు చేయించుకొని ఏమీలేదనే పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఉదాహరణకు వరంగల్లులో జరిగింది. వరంగల్లులో జడ్జి మెంటు ఇచ్చే సమయంలో హైకోర్టునుండి స్టే వచ్చింది. ల్యాండు గ్రాబ్ యాక్టు ప్రకారము ట్రిబ్యునల్ వేయాలి, ట్రిబ్యునల్ లేకుండా డిస్టిక్టు కోర్టుకు ఏవైతే అధికారాలు వున్నవో, వాటి ప్రకారము చేయడానికి విలులేదనేది ఆ తీర్మానము. మరి కలెక్టరు ఏ విధంగా ప్రాసీడ్ అయినాడు? రూల్సు తెచ్చు మరి ఎంటర్ ప్రైజ్ చేసింది ఎవరు? యాక్టు ప్రకారము రూల్సు

12 15 p.m

లేనప్పుడు కలెక్టరు ఏమిచేస్తున్నాడని మేము కమిటీలో అడిగినప్పుడు రిమార్కుస్ తెప్పించుకున్న తర్వాత సమాధానము చెబుకామన్నారు. కాంగ్రెసువారు ఎంత ల్యాండును గ్రాబ్ చేశారో తెలియదుగాని కమీషను రిపోర్టు వస్తుంది, కాని యిది ఒక విప్లవాత్మక మైనటువంటి యాక్టు. ప్రయివేటు ఆస్తులను ఎవరయినా యిల్లగల్గేగా ఆక్రమిస్తే యీ ల్యాండు గ్రాబ్ యాక్టు ప్రకారము అయిదు రూపాయల స్టాంప్ పేపరు పెడితే ట్రిబ్యూనల్ కు పోయే అధికారము వుంది. ఆక్రమించినవాడు ఎక్స్ అనుకోండి, ఎక్స్ నుండి వై, వై నుండి జడ్ కు పోయినా, ఖూమి మీద ఎవరు వుంటే వారికి రెండు సంవత్సరాల కఠిన శిక్ష ఇచ్చే అధికారము వుంది ఆ చట్టాన్ని వెంటనే అమలులోకి తీసుకురావాలి. కమీషను రిపోర్టును బయట పెట్టాలి. ముఖ్యంగా ఎల్.ఎ.క్యూ. కు సంబంధించి గోల్కొండలో జరిగిన ఖూ ఆక్రమణ యీ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత జరిగింది. ఈ ప్రభుత్వములో జరిగిన సందర్భంలో వట్టారి రిపోర్టు చేయకుండున జిల్లా కలెక్టరు ఆయనను సస్పెండు చేస్తూ ఆర్డరు వేస్తే దానికి రెవిన్యూ మంత్రిగారు స్టే యిచ్చారు. కాబట్టి యీ సందర్భములో దానికి స్పష్టమైన జవాబు చెప్పాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కొత్త రాజిరెడ్డి (హుజూరాబాద్):— అధ్యక్షా, ఖూ ఆక్రమణకు సంబంధించిన కేసులు గత ప్రభుత్వములో జరిగినవి ఎన్నో పత్రికల ద్వారా మన దృష్టికి వచ్చినవి. ఈ ఖూ ఆక్రమణలు గత అయిదు పది సంవత్సరాల నుండి జరుగుతున్నవి. నైజాము ఖూములుగాని జాగీర్లారు ఖూములుగాని మకేదారు ఖూములుగాని యీ ప్రాదరాజాదు పట్టణములో జేలాది ఎకరాల ఖూములు యీ నాయకులు మరీ బి.ఎ.ఎస్., బి.పి.ఎస్. అధికారులు ఆక్రమించుకున్నారనేది అందరి దృష్టికి వచ్చింది. వెంకటస్వామిగారికి మొదట గుడికెల వెంకట స్వామి అని పేరు. ఆ వెంకటస్వామిగారు మరీ అంజయ్యగారు ఏమి గుడికెల సంఘాలు పెట్టి ఖూ ఆక్రమణ చేసి ప్లాట్లు చేయించి రిజిష్టరు చేయించి కోట్లాది రూపాయలు ఆర్జించిన ఘనత వారికే దక్కింది. 10,16 సంవత్సరాల క్రితం గుడికెల వెంకట స్వామి అని పిలిచేవారము. అంజయ్యగారు ముఖ్యమంత్రిగా వున్నప్పుడు నాసా క్రింద ఇబహింఖాన్ ను అరెస్టు చేసినప్పుడ, ఆయన ఇందిరాగాంధీగారికి లేటరు వ్రాయడమే గాకుండా వత్తికా ముఖంగా చెప్పారు. కోట్ల రూపాయల ఆస్తులు యీ అధికారులు యీ కాంగ్రెసు నాయకులు కాజేశారు. నాకు ప్రాణ రక్షణయిస్తే ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకవస్తాను. నాకు రక్షణయిస్తే యీ బోగట్టా బయట వెదుకానని వెబితే ఒక కమీషనును వేసి ఎంక్వయిరీ చేసినట్లుగా అందరి నోల్ల మూయించి ఏమి చేశారు? గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు మా ప్రభుత్వమే యిబ్రిహిం ఖాన్ కేసులో కమీషనును వేసిందని. ఇప్పుడు కాంగ్రెస్-బి వారు అంటున్నారు యీ తెలుగు దేశము ప్రభుత్వం వచ్చింది. మరీ నాచారం ఖూమి కూడా ఖూ ఆక్రమణ కాదా అన్నారు. నాచారం ఖూమి విషయములో ముఖ్యమంత్రి గారు పత్రికాముకంగా ప్రకటించారు. నాచారం ఖూమి ఏ ప్రభుత్వానిది గాని ఏ జాగీర్లారు ఏ నవాబుగాని ఆక్రమించిన ఖూమి కాదు. అది ఖరీదు చేసిన ఖూమి

దాని విషయములో గోరంతలు కొండతలు చేస్తున్నారు. ప్రతి నాయకుడు నాచారం ఖూమి అంటున్నాడు. రైలు యింజను పోతుంటే డబ్బాలు తగిలించి నట్లుగా, కారణం ఏమిటి? క్షమాక వేళాది ఎకరాలు కాజేసిన వారు వున్నారు. కోట్ల రూపాయల ఆస్తిని గాజేశారు. సరోజిని పుల్లారెడ్డి గారి విషయం ప్రతికలలో సర్వే నెంబర్ల యుక్తంగా 800 ఎకరాలు ఆక్రమించే చేసినట్లు వచ్చింది. అందులో 150 ఎకరాలు వారు అమ్ముకున్నారు, దానికి ప్రభుత్వం ఏమి చేసింది? అప్పటి జాగీర్దారు నవాబుల పేర్ల మీద వున్న ఖూములను (జిస్సీ) చేయించారు పట్టా అమలు చేశారు. వలెదారు లేకుండా వేరే వారి పేరు మీద చేశారు. అటువంటి అధికారులను యి ప్రభుత్వం చట్టరీత్యా శిక్షించిందా? ఏ చట్టం పాటించింది? గజానికొరెండు మూపువందలు విలువ చేసే ఖూములు పాద బాదు సకింద కాసు నగరాలలో భూఆక్రమణలో వున్నవి. అటువంటి వాటిని పెద్ద నాయకులు, అధికారులు, అనధికారులు అందరు కుమ్మకై కాజేశారు. దానికి ప్రత్యేకంగా యిప్పటికై వా తెలుగు దేశము ప్రభుత్వం ఒక కమీషనును వేసి జ్యూడిషియల్ కమీషనును - పూర్తిగా విచారణ చేయిస్తే యీ గడ్డుటాటి బయట పడుతుంది. గౌరవ సభ్యులకు, ప్రతి దానికి, ఏనుగుయ వెల సంఖ్యలో పోతుంటే వెంటపడరు గాని ఎటూరు, చీమలు పోతుంటే వాటి వెంటపడే అలవాటు అయింది. అలాంటి కమీషనును వేసి నా పార్టీని పార్టీ అనకుండా భూఆక్రమణ చేసినవారి విషయము పరిశీలిస్తే అంతా బహిష్కరణ అవుతుంది. అందుకని ఒక రి మీద ఒకరు రుమ్ము పోసుకోవడం కాదు. యిది ప్రజల ఆసీ అంటే ప్రభుత్వం ఆస్తి, కోట్ల రూపాయల ఆస్తి దుర్వినియోగం అయింది, ఏమీ లేనివాడు యీ నాడు కోటిళ్ళు రుడు అయినాడు. అటువంటి వారి విషయం విచారణ చేయించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. అప్పలనరసింహం:- అదృశా, భూఆక్రమణ రెండు రకాలుగా జరిగినటువంటి సంగతి తమ దృష్టికి తెస్తున్నాను. కొంతమంది పెద్దలు తాత్కాలిక మైనటువంటి రసిదులు సహించుకొని ఆ ఖూమిని కాజేశారని ప్రాదరాబాదు విశాఖపట్నంలాంటి నగరములలో జరిగిందని ముఖ్యంగా ప్రాదరాబాదు విషయములో ఆ మధ్యన పేపర్లలో వచ్చిన సంగతి తమకు తెలుసు. సిగ్నే చర్చు డాక్యుమెంటుతో సహా పేపర్లలో వచ్చింది. యిది నిజమో కాదో తేల్చుకోండి అని యా:త్తు ఆంధ్రోదేశములోని పేపర్లన్ని ప్రచురించాయి, యిది యచార్యమైనటువంటి సంగతి అని అందులో నవాబు భాగస్వామి అని ఒక ప్రకటన చేసిన పంగతి తమకు తెలుసు. అందుచేత యిటుపై నకూడ యీ పట్టణములోగాని మిగతా పట్టణాలలో గాని గత ప్రభుత్వ వాయములో జరిగినట్లుగా ఇప్పుడు కూడ మనప్రభుత్వములో జరిగితే వారి మీద కఠిన చర్య తీసుకోకపోతే యిదే పరిస్థితి కంటన్యూ అయితే దేశానికి అష్టం. దానివల్ల పేద ప్రజానికానికి నరైన పద్ధతిలో ఖూములను సంచిపెట్ట లేక నిస్సహాయ స్థితిలో వుంటాము. ఇంప్రూవు సిటీస్ లో గృహ విర్మాణ పథకాల కింద మీదవారికి ఏమైనా అందించాలంటే నిస్సహాయ స్థితిలో వుంటాము. కాబట్టి భూఆక్రమణ

చేసినవారిపైన కఠినమైనటువంటి చర్య తీసుకొని వెంటనే వారిని తొలగించి ఆ భూములను పేదవారికి అప్పజెప్పడానికి ప్రయత్నం చేయకలసిందిగా కోరినా సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర: — అధ్యక్షా, ఈ భూఅక్రమణ గురించి మొన్న సభలో కూడ చర్చకు వచ్చింది. ఈ రోజు దాని మీద ఆర గంట చర్చకు అవకాశం యిచ్చినందుకు సంతోషిస్తున్నాను. ఎందుకంటే ప్రాదరాజాదులో రాజకీయ నాయకులు అనబడేవారు, విగతా రాజకీయ మినోహులు వున్నవారు, అధికారులు అన్యాయంగా అనేకమైనటువంటి భూములను ఆక్రమించుకొని, ఆఖరుకు పేదవారికి యిచ్చినటువంటి భూములను కూడా స్వంతం చేసుకొన్న సంఘటనలు అనేకం మనకు కనబడుతున్నాయి. గత ప్రభుత్వములో ఎన్నో చార్జెస్ పెట్టారు. దానిపైన ప్రావసరు కమిటీని చేశారు. సుఖీల్ కుమార్ కమిషనును చేశారు. ఎన్నో విధాల దాని గురించి ఆరా తీయడం జరిగింది. ఈనాడు రాజరెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ అన్నారు, ఆ ప్రభుత్వములో ఆమంతుర్లు చేశారు, వారు చేశారు, వీరు చేశారు, యీ కుంభకోణాలు అన్యాయాలు అని. ఈ అన్యాయాలు ఆక్రమణ గురించి చెబుతున్న పెద్దమనుష్యులే యీనాడు కూడ యీ సభలో యిక్కడ కూర్చున్నటువంటి యం.ఎల్.ఎలు గాని మంతుర్లు గాని యింకా యీ ల్యాండు గ్రాబ్ చేస్తున్నారని మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఈనాడు మంత్రివర్గములో వున్న యిద్దరు ముగ్గురు మంతుర్లు యింకా ప్రాదరాజాదు నగరములో ల్యాండు గ్రాబింగ్ కేసులో యిరుకుకుని వున్నారని మనవి చేస్తున్నాను. అవకాశం యిస్తే, అవసరం వస్తే అలాటి వ్యక్తులయొక్క పూర్తి వివరాలను తమ దృష్టికి తీసుకొరావడానికి సిద్ధంగా వున్నారని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంకా యం.ఎల్.ఎ.లుగా వుంటూ, యీనాడు బాహ్యత గలిగిన పదవులో వుంటున్న తెలుగు దేశము నాయకుల గురించి యీ మధ్యన ప్రతికలో కూడ వచ్చింది. తెలుగు దేశము నాయకులు కూడ ల్యాండు గ్రాబింగ్ లో యిన్ వాల్వ్ అయి వున్నారనే విషయం మరిచిపోరాదు. పాత పట్టణములో వున్న సరిస్థితి, రాజకీయ నాయకుల చేతులో, స్వార్థపరుల చేతులలోపడి అక్కడ వున్న టువంటి ప్రజానీకానికి అక్కడి స్థలాలు దక్కకుండా, ఆ నాయకులే గ్రాబ్ చేసుకుంటూ పోతున్నారు. ఈ సభలో వుండే యం.ఎల్.ఎ.లు అక్కడ ప్రోత్సాహం యిస్తున్నారు. పత్రికలలో వచ్చిన ఇబ్బహింఖాన్ కాదు, యింకొక ఇబ్బహిం అనే వ్యక్తి వున్నాడు నల్లవాగు అనే స్మకానవాటి: వుంది. సర్వే నెంబర్లు 125, 127, 128, 199, 216, 220, 221, లలో గల ప్రభుత్వ భూమిని ఆక్రమ్యై చేసి అక్కడ వున్నటువంటి స్మకాన వాటికలో వున్న తొందలను, సమాధులను ఖాతరు చేయకుండా అమ్మివేయడం జరుగుతోంది. అట్లాగే సేతుగంగ అని కేవగిరి వద్ద వున్నటువంటి భూమి, అది కూడ స్మకాన వాటిక. దానినికూడ అక్కడ వున్నటువంటి పట్వారీ, రాజకీయ నాయకులు, యీ సభలోవుండే యం.ఎల్.ఎ. ప్రోత్సాహముతో అమ్ముతున్నారు. భూమిని ఆక్రమ్యై చేసుకొని పేదలకు యిస్తున్నామనే పేరుతో వేల రూపాయలు సంపాదిస్తున్నారు.

ఈ విషయాల గురించి వివరంగా విచారణ జరిపించి అలాంటి వారిమీద యాభ్యుప్రకారం చర్య తీసుకునే ప్రాధికారాన్ని నిర్మాణం చేయవలసిన అవసరం వుంది. రెండవది, ఈ డిస్ట్రిక్టు లాండు రివెన్యూ ఆఫీసర్లు ఇంజనీర్ల మధ్య భేదాభిప్రాయాలను సృష్టించేటటువంటి విధంగా కొంతమందికి మొదలు ఎలాట్ చేసి లాండుని పట్టాలు ఇచ్చేసి మళ్ళీ అదే లాండును రివెన్యూ ఆఫీసర్లు రెండవ లిస్టును తయారు చేసి ఆ రెండవ లిస్టుకి కూడాను అక్కడ అబ్లయి చేసుకున్నటువంటి వ్యక్తులను కాదని మళ్ళీ ఎలాట్ మెంట్లు అనేది ఇస్తూ ఉన్నారు. దాంట్లో హరిజనులు, గిరిజనులు మిగతా షికర్ సెక్షన్లు వారు ఎక్కువగా ఉంటున్నారు. అయినప్పటికీ కూడా ఆ పట్టాలు గిరించి ఆలోచన చేయకుండా ఇన్వెస్ట్మెంట్ల కూడా అక్కడ పెద్ద క్లాష్ వచ్చేసి రెండు వర్గాలకి కమ్యూనల్ రైటుకు దారితీసేటటువంటి ప్రస్థితి కూడా కలుగుతూ ఉంది. మరి ఇలాంటి లాండు రివెన్యూ డిపార్టుమెంట్కు సంబంధించినవారు అవకతవకలను నిర్మాణం చేసి, మనుషుల మధ్యలో విభేదాలను నిర్మాణం చేసి ఆ తగవులకి తావు కలగజేస్తున్నారు అంటే అది శోచనీయంగా కనబడుతూ ఉంది. అందుకని అలాంటివి కాకుండా మాడవలసినటువంటి అవసరం ఉన్నది. అది కాంచనబాగ్ లో ఉన్నటువంటి రాజనరశింహ వగదులో సర్వే సంబంధ రిజిస్ట్రీలో ఈ విధమైన ఇన్విడెన్సు జరిగింది. దీనివల్ల మరి ఎన్నో క్లాష్ లో కూడా జరిగినాయి అనే సంగతి నేను సభ దృష్టికి తీసుకురావాలి అనుకుంటున్నాను. మరి ద్వారా మంత్రిగారికి సభకి తెలియజేస్తున్నాను. ఈ విషయాన్ని గురించి కూలంకషంగా చర్య చేయించినందుకు మీరు నాకు అందులో అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి మహేంద్రనాథ్ :—అధ్యక్షా, 1982వ సంవత్సరములో అప్పడు ఉన్న ప్రభుత్వమువారు, ఈ దురాక్రమణ ప్రభుత్వ భూములుగాని, స్థానిక సంస్థలకు సంబంధించిన భూములుగాని ఆక్రమణ చేసిన వారిని తొలగించి న్యాయము చేయడానికి ఒక ఆర్డినెన్సు 29-8-1982 న వారు ప్రవేశ పెట్టారు. ఆ ఆర్డినెన్సు అనుసరించి వారు ఒక ట్రీబ్యూనల్ ని కూడా వేసినారు. అంతే కాకుండా సుశీల్ కుమార్ అనే వారిని ఒక ఏకసభ్య సంఘాన్ని కమిషన్ గా ఏర్పాటు చేసి ఈ ఇబ్రహీంఖాన్ అనే ఒక సుప్రసిద్ధ దురాక్రమణదారుని గురించి ఎంక్వయరీ జరిపేందుకు, ఆయన కేసుని ఈయనకి అప్పగించడం జరిగింది. ఆ సుశీల్ కుమార్ గారు గత సెప్టెంబరులో నివేదికను ప్రభుత్వానికి సమర్పించారు. ప్రభుత్వం ఈ నివేదికను పరిశీలిస్తున్నది. ఇంతలోనే, అంటే చోయిన ప్రభుత్వం కాలంలోనే ఈ ట్రీబ్యూనల్ కి బదులు స్పెషల్ కోర్టు వేసినట్లు అనే న్యాయం ఉంటుంది అన్న సంగల్పం అప్పడు ప్రభుత్వానికి కలగడం మరి ఆర్డినెన్సుని ఏట్టగా మార్చడం ఏట్టలో కొన్ని సవరణలు ప్రతిపాదించడం, ఆ సవరణలను ప్రెసిడెంట్ ఆఫ్ ఇండియా కన్సెంటు కొరకు పంపించడం జరిగింది. అందులో ముఖ్యమైనటువంటి సవరణ ఏమిటంటే, ఈ ప్రతిపాదించిన సవరణలో ఒకటే స్పెషల్ కోర్టు అటు సివిల్ అధికారాలను ఇటు క్రిమినల్ అధికారాన్ని ఒకటే కోర్టు ఉపయోగించే అవకాశం కల్పించారు. మరి అదే రకంగా ఈ ఉపయోగము జరుగుతుంది అన్న

అంశంపై న కొన్ని శ్వాస పరమైనటువంటి రిమార్కులు వారు చేయడం దాని పైన ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సమాధానాలు అడగడం జరిగింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వారు ఇక్కడి లా డిపార్టుమెంటు నుంచి ఆ రిమార్కుకు సమాధానం కూడా పంపడం జరిగింది. తిరిగి వారు మొన్న అడిగారు. ఇటీవలనే అంటే మొన్న పోయిన జూన్ నెలలో మళ్ళీ కొన్ని రిమార్కులు వారు తెలియజేశారు. అవి లా డిపార్టుమెంటుకి అందించడం జరిగింది. లా డిపార్టుమెంటు అది పరిశీలిస్తున్నారు. అంటే ఇప్పుడు ఉన్న పరిస్థితి ఏ సవరణలు అయితే ఆర్డీ నెన్ను ద్వారా ప్రెసిడెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆమోదం కొరకు ఢిల్లీకి పంపబడ్డాయో వారి ఆమోదం వచ్చేవరకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏమీ చేయలేని పరిస్థితిలో ఉంది. అందువల్ల గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా గాని లేదా ప్రెసిడెంట్ ఆఫ్ ఇండియా ఆమోదం ఎంత తొందరగా వస్తే అంత తొందరగా ఈ సభుని అమలు పరచడం జరుగుతుంది. ఇప్పుడే గౌరవ సభ్యులు రూల్సు అవి చెప్పారు. రూల్సు కూడా చేశారు కొంతవరకు. అయితే ఈ సవరణలను దృష్టిలో పెట్టుకుని ఈ సెషన్ కోర్టు విచారణ, ఈ సెషన్ కోర్టు తీర్పులను అమలు పరిచే విధానం ఎలా ఉండాలి అనే దాంట్లో సుప్రీము కోర్టు ఒడ్డి ఒకరు ప్రాజెక్టు ఒడ్డి ఒకరు ఐ.పి.ఎస్. ఆఫీసరు ఒకరు ఉండాలని కొన్ని ప్రతిపాదనలు ఉన్నాయి అవి అన్నీ పరిశీలనలో ఉన్నవి. ఇవి మొత్తం ప్రెసిడెంట్ ఆఫ్ ఇండియా ఆమోదం వస్తే తప్ప అమలు పరచడానికి సాధ్యం కాని పరిస్థితి ఉంది. అయితే మిత్రులు బంగారెడ్డిగారు ఏదో రివెన్యూ మినిస్టరుగారు గోలుకొండ కోట దగ్గర ఆక్రమణ జరిగిన భూమికి ఈ మంత్రిగారు స్టే ఇచ్చారని చెప్పారు. అది నిజం కాదు అధ్యక్షా. అది విలేజి ఆఫీసర్లు సర్వీసెస్ కింద ఏదో ఒక అప్పీలు వచ్చింది ఆ రూల్సు యొక్క పరిశీలనలో ఆ మెరిట్టుపైన ఆధారపడి ఒక వేళ స్టే ఇవ్వడం జరిగిందో ఏమో అది నాకు జ్ఞాపకం లేదు. కాని ఈ కోట భూమికి సంబంధించి గాని, ఆ కోట భూమి ఆక్రమణకి సంబంధించి గాని నేను నే ఇవ్వలేదు ఆ స్టేకి ఎలాంటి సంబంధము లేదు. ఈ విషయములో ఆందోళన ఆవేదన తెలియపరచడమే కాకుండా ఈ సుశీల్ కుమారుగారు ఇచ్చినటువంటి నివేదికను సభా సమక్షంలో ఉంచమని చెప్పారు. ఇంతకుముందు ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పి సప్పుడు కూడా కొందరు సభ్యులు అదే మాట అడిగారు. అది ఇప్పుడు మన ప్రభుత్వం వారు అధికారులు చాలా తీవ్రంగా పరిశీలన చేస్తున్నారు. అది ఈ సభా సమావేశము ముగిసే లోగా వారి పరిశీలన పూర్తిచేసి మరి ఈ సభా సమక్షంలో ఉంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తామని ఇదివరకు మనవిచేశాను. అదేమాట నేను తిరిగి చెబుతున్నాను. కనుక సభ్యులు కొంత టీక మాపినట్లయితే మరి అందులోని విషయాలు వారిదృష్టికి వస్తాయని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ప్రభుత్వము ఇప్పుడే గౌరవసభ్యులు కృష్ణారావు గారు చెప్పినట్లు ఈ దురాక్రమణ ఎక్కడ ఉన్నా దీనిని తొలగించి ఆ భూములు నిజంగా నివాసానికి స్థలం లేక భాదపడుతున్న బీద ప్రజానికానికి వసతి కల్పించాలని అన్న ఉద్దేశం ఈ ప్రభుత్వానికి ఉంది. అందు కొరకే వీలై నంత తొందరగా చర్య తీసుకోవాలని ఆ సుశీల్ కుమార్ రిపోర్టు

కూడా తొందరగా పూర్తిచేయాలని ఆలోచనలో ఉంది. ఢిల్లీ ప్రభుత్వం వారిలో కూడా సంబంధాలు పెట్టుకుని వీలైనంత తొందరగా ప్రెసిడెంట్ ఆఫ్ ఇండియా ఆమోదం పొందడానికి కృషిచేస్తున్నది కనుక సభ్యులు కొద్దిగా గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా ఆమోదం పొందేవరకు ఓపిక పట్టాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు:—ఇప్పుడు హాఫ్ ఎన్ అవర్ డిలేటు మనం పెట్టడంతో ముఖ్యమైన ఉద్దేశ్యమేమిటంటే విషయం యొక్క తీవ్రత ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చి ప్రభుత్వం ద్వారా ఐమిడియట్ గా స్టెప్పు తీసుకునేట్లు వురికొల్పడమే నోటీసు. ఇచ్చినటువంటి సభ్యుల యొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యమని నేను అనుకొంటూ ఉన్నాను. ప్రధానంగా మరి సుశీల్ కుమార్ గారు రిపోర్టు అందింది. తీవ్రముగా పరిశీలిస్తున్నారు. When Half-an-hour discussion is taking place in the House is it not the responsibility of the Minister at least to enlighten the House about the Highlights of Sushil Kumar's report? నభా సమక్షంలో సమావేశం అయిపోయే లోపల పెట్టడం కోసం ప్రయత్నం చేస్తాము అని అంటున్నారు బాగానే ఉంది; అనుకొండి. మొత్తం రిపోర్టు గురించి At that time, the former Chief Minister went on record to say that nearly 10 to 12 thousands people were involved in this land grabbing. He gave a statement to that effect. దానిలో కొంత పలుకుబడి కలిగిన రాజకీయనాయకులు కూడా ఉన్నారు అని ఆరోపణ ఆరోపణ వచ్చింది. ఆ ఆరోపణ ప్రభుత్వం అంగీకరించడం కూడా జరిగింది. నేను అనేది ఏమిటంటే ఈవేళ ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ఈ 8 నెలలు 8 నెలలు కాలంలో ఈ రిపోర్టు పరిశీలన ఇంకా జరుగుతూ ఉన్నది. ఇది తీవ్రమైనటువంటిది విషయం. ఇది తీవ్రాతితివ్రమైన విషయం. ప్రజలకు అందరికీ కూడా అందోళన కలిగిచే విషయం. ఈ వేళ ఏదో ఒక ఆర్డినెన్సు పంపించాము అన్నారు. మరి స్పెషల్ కోర్టు అని అన్నాము. ఆ స్పెషల్ కోర్టు నిల్లు డ్రాప్టు చేసే ఛాంట్లో నేను కూడా ఉన్నాను. రాత్రింజనళ్లు అందరు కూర్చుని తర్జనభర్జనలు అయినతరువాత అడ్వాకేటు జనరల్ గారి సలహాని కూడా దయాచేశారు. The Center is delaying for its own reasons. It is altogether a different matter and on that account you might find fault with the Central Government. కాని నేను అడిగేది ఏమిటంటే ఈ ప్రభుత్వం చేసింది ఏమిటి? ఈ 8 నెలలలో తాండు గ్రాబర్నుని అరెస్టు చేశారా? Did you identify any land grabber? Are you able to get any land which was grabbed back to the possession of the Government or gave back to the possession of the private people — land owners? ఈ కనీస నిర్బంధమైన చర్యలు ఏమి తీసుకున్నారో ప్రభుత్వం చెప్పకుండా, మంత్రి గారు చెప్పకుండా సుశీల్ కుమార్ యొక్క నివేదికలో ఉన్నటువంటి ప్రాల్లెట్సు కనీసం పథకు చెప్పకుండా I do not think that we have done any justice

to the debate. అది కాకుండా కేవలం ఏదో మామూలుగా వాళ్ళు చేసినారు, వీళ్లు చేసినారు కాంగ్రెస్ వాళ్ళు ఏదో చేసినారు తెలుగుదేశం వారు చేసినారు అని కేజ్రవల్ గా కేజ్రవల్ రిమార్కుస్ వల్ల జరిగేటటువంటి ప్రయోజనం తక్కువ ఉంటుంది.

సుశీల్ కుమార్ గారి రిపోర్టు పై లైట్ చేయమని చెప్పండి. సెప్టెంబర్ కోర్టు యెప్పుడో రాబోతోందని యీ లోపల చూస్తూ గమ్మత్తం ఉండడమేనా? ఈలోగా 4.40 p. m. యిప్పటివరకు తీసుకన్న చర్య యేమిటి? That is the action taken during these 6 to 8 months ?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ — ఈ సుశీల్ కుమార్ గారికి గవర్నమెంటు యిచ్చిన టరమ్స్ అఫ్ రిఫరెన్స్ యీ యిబ్రహీంఖాన్ కు సంబంధించిన 14 కేసులు యీ దురాక్రమణకు సంబంధించి విచారించడం జరిగింది. అందులో వారికిచ్చిన కాలమామిటికి లోబడి 10 కేసులు విచారించినారు. మిగతా 4 కేసులు యింకా విచారించబడలేదు. దీనికి కారణం యేమిటంటే వారికిచ్చిన గడువు లోపలనే యీ ఆర్డినెన్స్ ను చూపుతూ మార్చడం జరిగింది. ఈ యాక్టులో సెప్టెంబర్ కోర్టు నిర్ణయం పొందుపరచడం జరిగింది. ఆ సెప్టెంబర్ కోర్టులో మిగతా కేసులు విచారించి న్యాయం చేయడానికి వీలుంది కనుక అవి అవసరం లేదని సుశీల్ కుమార్ తమ వేదికలో సమర్పించారు. తమకు అయితే యీ రిపోర్టుకు సంబంధించి కొంత పై లైట్ చేయమన్నారు. ఈ పై లైట్ చేయడానికి నాకు ఆనుమతిలేదు. అధ్యక్షులవారు ఆనుమతిస్తే నాకు అభ్యంతరం లేదు. గవర్న మెంటు అనుకుంటున్న డేమిటంటే సుశీల్ కుమార్ తమ దర్యాప్తులో కనుగొన్నటువంటి విషయాలు బహిరంగం కావాలనడం బహుళ: యెవరయితే దురాక్రమణ దారులు ఉన్నారో వారు జాగ్రత్తపడి రానికి సంబంధించిన సాక్ష్యాధారాలు ధ్వంసం చేస్తారనే భయంతో అది ప్రజా పరిపాలన దృష్ట్యా సమంజసం కాదేమోనని, గవర్నమెంటు భావిస్తోంది. ఇప్పటికయినా అధ్యక్షులవారు రానిని చెప్పడం తప్పేమీ అన్నట్లు ఉంటే నా దగ్గర వారిచ్చిన వైండింగ్స్ ఉన్నాయి. రానిని చెప్పడానికి నాకు అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :— సుశీల్ కుమార్ గారు ఒక వారంలో కూర్చుని ఎందుకు విచారణ చేయలేదు. He cannot do it. He has got number of allegations and so much information was collected. We are delaying the issues.

By delaying process, that man is getting advantage. Because of the possession of the land, action can be taken. మీరు అప్పుడే వారి మీద చర్య తీసుకోవచ్చును. ల్యాండ్ వారి చెతిలో లేకపోతే మనము చెయగలిగిందేమీ లేదు, పేవాళ్ళి తీసుకొనే సర్దుబాటు చెసుకొవలసిన పరిస్థితి ఉంది, నేను ఒకటే చెబుతున్నాను. By the time you try to appeal before the Special Court, there would not be any land. పోషిషన్ వెంకయ్యనాయుడు చేతిలో ఉంటే పొరపాటున రామయ్యదగ్గర కొని

ఉంటే రామయ్య మీద యేమీ లేదు. ఉండేదంతా వెంకయ్యనాయుడు మీదనే because Mr. Venkaiah Naidu was in the possession of the land. ఇదంతా యెందుకు, వారు ఏదైతే 10 గ్యాబింగ్ కేసులు విచారణ చేస్తున్నామని చెబుతున్నారో అక్కడ లాండ్ చేతులు మారిపోతున్నాయి. ఎవరయితే దానిని కొనుక్కొని డబ్బులు ఖర్చు పెట్టుకుంటారో వారిని మరణము పట్టుకొని చట్టానికి ఆప్యగిస్తున్నాము. తప్పదు భూములు కొనడం పొరపాటే. But at the same time, the guilty should be punished. వారికి ఉండే ప్రాప్తి అంతా మనుమలు పేరుతోనో, మునిమనుమల పేరుతోనో ట్రాన్స్ఫర్ చేసుకుంటారు. అందువల్ల If the State interests are involved you should go into the details. ఈ విషయం బహిర్గతం కాకపోవడంవల్ల యీ ఆస్తి చేతులు మారే ప్రమాదం ఉంది, దినిని అరికట్టడానికి You come out with details. లాండ్ గేబింగ్ ది తప్ప మీ దృష్టికి ఏమీ రాలేదా? ఇప్పటివరకు How many cases have come up from 9th January to 2nd September? ఈ గవర్నమెంటు దృష్టికి యేమీ వచ్చినాయి? స్పెషల్ కోర్టులు వచ్చేవరకు మీరు విచారించరా? వాటి మీద ఏ చర్య తీసుకున్నారు? This is a problem agitating the people. ప్రాదరా బాదులాంటి ముఖ్య పట్టణంలో ఇది పెద్ద గందరగోళ పరిస్థితి ఏర్పడింది. We are talking about the Government lands. ఈనాడు ప్రాదరాబాదు నగరంలో ఒక విధంగా రేట్లు పడిపోయినాయి. కారణం ఏమిటంటే no land is having the title. ప్రాదరాబాదాదులో ప్రైవేటు వారు లాండు కొనుక్కుంటే వారికి రక్షణ లేదు. ఈ యిస్యూ మీద మీకు వచ్చిన అర్జీ మీద తీసుకున్న చర్యలు సభకు తెలియ జేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :- గౌరవ సభ్యుల ఆవేదనతో ఏకీభవిస్తున్నాను. మాకు ప్రాప్తి అంటే ఆఫ్ ఇండియా ఆమోదం వచ్చేవరకు ఈ గేబింగ్ ను అంటే యీ భూదురాక్రమణ దారులను సముచితంగా శిక్షించేందుకు మరొకవిధంగా దారి కనిపించడం లేదు. అయితే గవర్నమెంటు ఎన్కోర్స్ మెంటు యాక్టు క్రింద యేమైనా చర్య తీసుకోవడానికి వీలుండేమోనని జిల్లా కలెక్టర్లు అందరినీ తీసుకోమని, యీ దురాక్రమణలు వారి దృష్టికి వచ్చిన వెంటనే యిది ఆలస్యం జరిగేటట్లు ఉండనీ, యీ ఆలస్యాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఎన్కోర్స్ మెంటు యాక్ట్ క్రింద అవసరమైన చర్యలు తీసుకోమని ఆదేశించడం జరిగింది. వీలైనంత తొందరగా ప్రాప్తి అంటే ఆఫ్ ఇండియా ఆమోదం పొంది స్పెషల్ కోర్టు నిర్మాణం చేసి మాత్రమే వారికి శిక్ష యివ్వడానికి వీలు ఉంది ఆ చర్యలు తీసుకుంటామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— మినిష్టరుగారు యిప్పుడు సుశీల్ కూమార్ గారి యొక్క నివేదికలోని రికమెండేషన్స్ తన అగ్రర ఉన్నాయని, తమరు అనుమతిస్తే చదువుతానన్నారు. ఆ భారం తమ మీద వేసినారు. చదవనివ్వండి, ప్రమాదం లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— వారు పబ్లిక్ దృష్టిలో మంచిది కాదంటున్నారు. I cannot direct the Government. It is for the Government to consider this

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— ముందు తమ పరిశీలనకు వెళ్తున్నాం. రేపో ఎల్లండో ప్రకటించవచ్చును. తమరు తెప్పించుకొని చూడండి. ఆ రకంగా పబ్లిక్ యింట్రెస్ట్ యిన్ వాల్వ్ అయి ఉంది, ప్రభుత్వానికి నష్టం వస్తుందనుకుంటే తెప్పించి రేపో ఎల్లండో ప్రకటించండి.

Mr. Speaker: — I will examine it.

Sri K.Venkateswara Rao:—As the Hon'ble Minister volunteered to give information, the Chair should not have any objection.

Mr. Speaker:— It is for the Government. I will look into it; as Mr. Omkar said. కాబట్టి ఓంకారుగారు చెప్పినట్లు నేను చూస్తాను.

శ్రీ ఎం. కిషన్ రావు:— ఇంతవరకు గౌరవ సభ్యులు యే ఆవేదనయితే వెలిబుచ్చిననాలో మంత్రిగారు కూడా యిది సభా సమక్షములో పెట్టడానికి అంగీకరించడం, యీ సభలో నడం చాలా సంతోషం, ఈనాడు చదవవలసిన అవసరం లేని మనవిచేస్తూ యే నాడు పెడతారో ఒక డేటు ఫిక్స్ చేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— ఇంతకు ముందే నెప్పినాను. ఈ సమావేశం ముగిసేలోగా నేను పెట్టే ప్రయత్నం చేస్తాను.

శ్రీ ఎ. లోకేశ్వరరావు (శైగ్యవ్యవేట):— ఇప్పుడు మనము చేసిన ప్రశ్నలో మంత్రిగారి సమాధానం పూర్తిగా లేదు. ఈ భాగ్యనగరానికి భూ ఆక్రమణదారుల గురించి ప్రశ్న వేసినాము. అయితే గత ప్రభుత్వంలో 10,000 12,000 మంది భూఆక్రమణ చేసిన వారిలో రాజకీయనాయకులు, పలుకండి గలిగిన వ్యక్తులు ఉన్నారని ఆ ప్రభుత్వమే ఒప్పుకున్నది. అయితే యిప్పుడు మంత్రిగారు చెప్పిన సుశీల్ కూమార్ గారి రిపోర్టులో ఒక ప్రముఖ భూఆక్రమణ దారుడు, ఇల్లిహింఖాన్ ఆక్రమించునటువంటి 14 కేసులు గురించి విచారణ జరిపినామని దానిని గురించి ఉండన్నారు. దీనిలో అంతరార్థం యేమిటి? ఇంత విలువైన ప్రభుత్వ ఆస్తి యీరకంగా యెవరో దొంగదోపిడిదారు జరిపినది వారి చేతులు మారేదాకా అమ్ముకొని మరల మన ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత కూడా యే చర్య తీసుకోకుండా, సెంట్రల్ గవర్నమెంటు యాక్టు ఉందని, అది రావాలని

అనడం యిది మళ్ళయి పెట్టినట్లువుతుంది. కనుక మంత్రిగారిని కోరేదేమీటంటే ఆనాడు ప్రభుత్వం సుసీల్ కుమార్ ను వేసింది ఈ ఒక్క ఇబ్రహీంఖాన్ గురించే కాదు. దాదాపు యీ భూఅక్రమణను గురించి వేకాదు. ఆ రకంగా ఠేకపోతే వెంటనే మన ప్రభుత్వం అయినా ఒక కమిటీని వేసి యీ భూఅక్రమణ దాని మీద విచారణ బరిపించి వారిమీద చట్ట కేసుకొనే ముందు ఫలానావారు ఫలానా వారి భూమి అక్రమించుకున్నారనేది తెలియజేస్తారా?

శ్రీ వి.మహేంద్రనాథ్:—మినిష్టర్లు, రాజకీయ నాయకులు ఎవరెవరు స్వారో వారేకాదు, అపోజిషన్ వారు కూడా చాలా మంది పేర్లు చెప్పారు. ఇప్పుడా సమాచారమంతా నాదగ్గర లేదు. స్పెషల్ కోర్టుస్ రానివ్వండి, నాయకులు గాని, మహానాయకులు గాని, ఎవరయినా శిక్షకు అర్హులు కారు. తప్పకుండా శిక్షించ బడుతారు. కొద్దికాలములోనే స్పెషల్ కోర్టుల నిర్మాణానికి ప్రాతినిధ్యం నుండి అనుమతి లభిస్తుందని అనుకుంటున్నాను. స్పెషల్ కోర్టుస్ ద్వారా శిక్షించడానికి వీలున్నప్పుడు, మరల కమిటీని వేయడం కాలపారణం చేయడం మంచిది కాదేమో.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:—స్పెషల్ కోర్టుకు వర్మిషన్ వచ్చినా అన్ని కేసులు పెట్టడానికి వీలులేదని అన్నారు. పది కేసులు వచ్చినవని అన్నారు. కనీసము పది కేసులకు సంబంధించిన ల్యాండు విషయంలో రిజిస్ట్రేషన్ ఆఫీసర్లకు ప్రభుత్వము అలోచిస్తుందా? ఈ ప్రభుత్వము వచ్చినా కూడా, ల్యాండు గ్యాబింగ్ ఆగిందా అంటే ఆగలేదు. ఈ రోజు అసెంబ్లీ లో డిస్కషన్ ను వస్తుందని చెప్పి సికిందరాబాదులో అజనీయ గుడి వద్ద రాత్రి 20 వేల గజాల భూమిని అక్రమించడానికి ప్రయత్నం చేశారని నూ కార్యకర్తలు వచ్చి చెప్పారు. ఇది ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా? గోల్కొండ పట్టణ గారి విషయంలో నేనేమి చేయలేని అన్నారు. జబిలిహిల్స్ పట్టణ ల్యాండు గ్యాబింగ్ విషయంలో ఇన్వాల్యూ కాగా, అతన్ని రిమూవ్ చేయటానికి కలెక్టరు ఆర్డరు యిచ్చిన తరువాత, ఈ మంత్రి గారు స్టేజీ ఆర్డరు చేశారా?

శ్రీ వి. మహేంద్రనాథ్:—వారు చెబుతున్నది నిరాధారమని నేను మొదలే మనవి చేశాను. గ్రామాధికారుల సర్వీసు యిల్లు క్రింద వారు చట్టబద్ధంగా అపీలు పెట్టుకొని వుంటే, దాన్ని మెరిట్స్ లో బట్టి స్టే యిచ్చివుంటే వుండవచ్చు. కాని నాకు జ్ఞాపకము లేదు. అయితే దానికి దీనికి సంబంధము లేదు.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:—వారు గోల్కొండ పట్టణ పేరు తీసుకొని చెప్పారు. ఆ కింత నాకు తెలుసు. నేను జబిలిహిల్స్ పట్టణ గురించి అన్నాను. ఎనిమిది నెలల్లో....

మిస్టర్ స్పీకరు:—ఎన్ని అని అడుగుతారు. ఎన్నని జ్ఞాపకముంటాయి. అన్నిటికీ నోటీసు కలెక్టరికి పంపండి.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:—ఈ సమస్య గురించి లాస్టు టైం వచ్చి నప్పుడు గొడవ జరిగింది. అప్పుడు సమాచారము లేదని అన్నారు. ఇప్పుడు

అర్థగంట చర్చ జరిగినపుడు ఇప్పుడు కూడా సమాచారము లేదని అంటే ఎట్లా ? ట్యూన్ పిటీస్ లో ల్యాండ్ గ్రాబింగ్ విషయంలో సర్పంచులు, ఎటవార్టీలు ఎంత మందిని ఇది చేస్తారు ? ఐబిఓహెల్....

మిస్టర్ స్పీకర్:—అది సందర్భము కాదు.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్:—నిజంగా అతను ల్యాండు గ్రాబింగ్ చేసివుంటే, స్పెషల్ కోర్టు క్రింద విచారణ జరిపి, జైలు శిక్ష ఆయనకు విస్తారు.

శ్రీ ఎన్. ఇందిరసేనారెడ్డి:— నేను అడిగేది స్టే గురించి? కోర్టు వనిష్ మెంట్ ఇవ్వడం వేరు. మన ప్రభుత్వము వచ్చిన తరువాత తప్ప చాలా తేడా? మంత్రిగారు స్టే యిచ్చా గా లేదా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్:—ప్రభుత్వానికి కొన్ని డిస్క్రిమినర్ వర్క్స్ వుంటాయి. మెరిట్స్ వైన ఇచ్చామో ఏమో నాకు తెలియదు. కాని ఈ ఖూమి ఆక్రమణకు సంబంధించి ఎలాంటి స్టేలు యివ్వలేదు. సభ్యులకు ఈ విషయంలో అనుమానము వుండరాదు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:— ఎప్పుడయితే సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ మనకు స్పెషల్ కోర్టుకు కస్టోడియన్ ఇస్తుందో అప్పటివరకు మనకు ల్యాండు గ్రాబింగ్ మీద ఎలాంటి చర్య తీసుకోవడానికి వీలు లేదనే కదా ఈ చర్యనుబట్టి తెలుస్తున్నది? నేనుకూడా అర్థముచేసుకొన్నది ఏమంటే Mr. Susheel Kumar was asked to enquire into the land grabbing scandal. But now I came to know that the probe was confined to Mr. Ibrahim Khan's land grabbing scandal. He said that he is help-less till the establishment of Special Courts. స్పెషల్ కోర్టు వచ్చాయనుకోండి, మనగగ్గరి రికార్డులన్ని రెడిగా వుండాలి కదా. ఈ లోపల ల్యాండు గ్రాబింగ్ మీద కేసులు విచారించడానికి ఎన్ని కేసులు వచ్చాయో నివేదికను ఇయ్యారుచేసి, స్పెషల్ కోర్టు వచ్చేలోగా సిద్ధంగా వుంచడానికి ఒక విచారణా అధికారిని అప్పెయింట్ గా నియమించడానికి ఏర్పాటు చేస్తారా? ఇప్పుడు కూడా స్పెషల్ కోర్టు ముందు రికార్డు రెడిగా వుంచడానికి కొంత టైం వదుతుంది. అందువల్ల ప్రిలిమినరీ ఎంక్వయిరీ చేయటానికి రిలైడ్ సీనియర్ మోస్టు ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసరును, హానెస్టుగా, ఇంటిగ్రేటిడ్ గా వున్న అధికారిని ప్రభుత్వానికి ఒక నివేదికను ఇచ్చేదానికి ఏర్పాటు చేస్తారా, స్పెషల్ కోర్టు వచ్చేదాకా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్:—ఇప్పుడు ప్రతిపాదించిన సవరణను దృష్టిలో వుంచుకొని, స్టేట్ లెవెల్ లో ఒక స్పెషల్ కోర్టు వుంటుంది. జిల్లాలో ప్రతి జిల్లా జడ్జి స్పెషల్ కోర్టు క్రింద తన కర్తవ్యాన్ని నిర్వహిస్తారు. ఈ పరిస్థితులలో రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఎన్ని కేసులున్నాయో, ఎలా వున్నాయో నాదగ్గర సమాచారము లేదు. వారు చెబుతున్నట్లు పోతనే సమాచారాన్ని అందించే స్థితిలో లేను. ఎంకోర్స్ మెంట్ అట్ట క్రింద చర్య తీసుకొమ్మని ఆయా జిల్లా కలెక్టర్లకు అప్పటి ఆదేశించడం జరిగింది.

Non-Official Resolution:

re: Comprehensive Legislation for the Agricultural Labourers treating them on par with the Labourers under the Industrial Disputes Act.

Sri M. Yerraiiah Reddy:—Sir, I beg to move :

“This House recommends to the Government that a Comprehensive Legislation be made for the Agricultural Labourers treating them on par with other labourers providing all provisions negotiable under Industrial Disputes Act and bringing them under purview of the powers of Labour Department.”

Mr. Speaker:—Motion moved.

శ్రీ ఎం. టి.కార్ :—అవ్యక్తం, గౌరవ సభ్యులు ఎర్రయ రెడ్డి గారు ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మానాన్ని నేను బలపరుస్తున్నాను. ఇదిచాలా ప్రాముఖ్యమైన సమస్య మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో 912 కాలాకాలలో 27,899 గాగ్గినాలలో 2,28,06,439 మంది వ్యవసాయ కార్మికులకు సంబంధించిన సమస్య ఇది. సమాజములో అట్టడుగున వడివరోజున చూస్తే వ్యవసాయ కార్మికుల సంకతి చూస్తే అధిక భాగము హరిజన, గిరిజనులు, యితర వెనకబడిన జాతులు ఇతర దళిత వర్గాలు, పున్నత వర్గాలలో వుండి కూములను రోగొట్టుకొని, వ్యవసాయ కార్మికులుగా తయారయిపోతున్నారు. ఈ రాష్ట్రములో జరుగుచున్న ఈ పరిణామాలు దేశము మొత్తము యొక్క ఆర్థిక విధానము యొక్క ఫలితాలే. దేశము మొత్తం మీద ఈనాడు అనుభవిస్తున్న పెట్టుబడిదారీ ఆర్థిక విధానం మూలంగా కోట్లకొద్దయిన శత కోట్లకొద్దయిన అవుతున్నారు. వేదవాడు కడువేద అవుతున్నాడు. అందువల్ల దారిద్ర్య రేఖకు క్రిందుగా సంఖ్య కాగా పెరుగుతున్నది. రి కోట్ల జనాభా కలిగిన ఈ స్టేట్ లో 2 కోట్ల 26 లక్షలకు పైగా వ్యవసాయ కార్మికులున్నారు. పైగా రోజు రోజుకు వీరి పరిస్థితి దిగజారి పోతున్నది. రెండు విషయాలు మాత్రం తీవ్రంగా మనవి చేస్తున్నాను 1980లో ఆనాటి ధరలను స్థిరీకరణ ధరలుగా పరిశీలన కోసము సోలభ్యము కోసము పరిగణనలోకి తీసుకొని పున్నపుడు ఆనాటి రూపాయి ఈరోజు 19 పైసలకు వడిపోయింది. 1980లో 200 గాగ్గిముల టీ అగ్గ రూపాయి వుంటే, ఇప్పుడు రు. 9.10 లకు మించింది. ఆనాడు రు. 1.80 లు మంచి నూనె వుంటే, ఈ రోజు రు. 18-20 లకు పెరిగింది. ఇలాగే అన్నీ పెరుగుతున్నాయి. ఈ వ్యవసాయ కార్మికులు స్త్రీలు, పురుషులు సమాన సంఖ్యలో ఉన్నారు. సంవత్సరంలో మూడవవంతు రోజులు పని ఉంటుంది కాని మిగతా రోజులలో వారికి పని దొరకడంలేదు. వ్యవసాయం చేసే వీజిస్ లో మాత్రమే యీ వ్యవసాయ కార్మికులకు పని ఉంటుంది. ఆ వీజిస్ లో సంపాదించుకున్న దానితోనే మిగిలిన క అమంశా బ్రతుకవలసినస్తుంది. అది దృష్టిలో పెట్టుకుంటే యిది ఎంత తీవ్రమైన సమస్య అనేది అర్థం అవుతుంది. పనిచేసిన కాలంలో కూడా చాలా తక్కువ కూలి రేటు కనీస వేతనంగా నిర్ణయించారు 1981 ఫిబ్రవరి నెలలో యీ రాష్ట్రాన్ని 91 కోట్లగా నిర్ణయించి కూలి రేటు నిర్ణయించారు, కాని

5-00 p. m.

re: Comprehensive Legislation for the Agricultural Labourers treating them on par with the Labourers under the Industrial Disputes Act.

వాస్తవంగా యీ రేట్లు పొచ్చుగా లేవు. ఉన్న రేట్లను కూడా ప్రభుత్వం అమలు జరపలేకపోతున్నది. ఇదివరకటి ప్రభుత్వం ఏమీ నిర్ణయం చేసారంటే యీ కనీస వేతన చట్టం అమలుకు బి.డి.ఓ.లక, తహశీల్ దారులకు రె వెన్యూ ఇనిస్టిట్యూట్ కు అధికారాలు యిచ్చామన్నారు. ఈ కనీస వేతనాలు మారుతున్న ధరల పెరుగుదలను పరిగణనలోకి తీసుకొని ఎప్పటికప్పుడు మార్పులు తీసుకురావలసి ఉంటుందని అన్నాము. ఇది కూడా ఒక ఆర్గనైజ్డ్ సెక్టార్ గా పరిగణించి ఎలా సినిమా, హాటల్ వనివారను గుమాస్తాలుగా పనిచేసేవారికి ఎట్లాగు పారిశ్రామిక వివాద చట్టంలోనికి తీసుకువస్తున్నారో అదే విధంగా యీ రేబర్ డిపార్టుమెంటు ద్వారా యీ వ్యవసాయ కార్మికులను కూడా ఇండస్ట్రియల్ డిస్ ప్యూట్ యాక్టు పరిధిలోకి తీసుకురమ్మని చెప్పాము. దానివిషయంలో ఆలోచన చేస్తామన్నారు. 1975 సంవత్సరంలో ప్రభుత్వం ఒక బిల్లును తయారుచేసారు. తరువాత అఖిలభారత స్థాయిలో యీ బిల్లు తీసుకువస్తున్నారు కాబట్టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చట్టం చేయవలసిన అవసరం లేదన్నారు. కాని కేంద్ర ప్రభుత్వం అటువంటి బిల్లు తీసుకురాలేదు దానివల్ల ఆంధోళనకు దారితీసింది. కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు ఏమన్నారంటే యీ వ్యవసాయ కూలీల సమస్య రాష్ట్రానికి, రాష్ట్రానికి తేడా ఉంటుంది కాబట్టి అన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు రాష్ట్ర పరిస్థితులకు అనుగుణంగా చట్టం చేసుకోమని, అన్ని రాష్ట్రాలకు కలిపి చట్టం చేయడానికి వీలు లేదని కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు చెప్పడం జరిగింది. అమ్మ పెట్టాపెట్టదు అడుక్కు తినా నివ్వదు అన్నట్లు 1975 సంవత్సరంలో యీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేయదలచుకున్న చట్టాన్ని కేంద్రం చేయనివ్వలేదు. 1981 సంవత్సరంవరకూ చేయకుండా యిప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని చట్టం చేసుకోమంటున్నారు. కాబట్టి యిప్పట్కైనా యీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వ్యవసాయ కార్మికుల కోసం చట్టం చేయాలని మా ఉద్దేశ్యం. ఈ సమస్య అఖిలభారత స్థాయిలో చాలా తీవ్రమైనది. అందువల్ల యీ సంవత్సరం జూలై 15వ తేదీనాడు ప్రదర్శనలు జరిపి భారతదేశం అన్ని రాష్ట్రాల్లో దీనికోరకు డిమాండు చేసారు. వ్యవసాయకార్మికులు కోరింది ఏమిటంటే వారి ఉద్యోగ భద్రత, వేతనాలు నిర్ణయించడానికి యంత్రాంగాలు వని పరిస్థితులు క్రమబద్ధము చేయడం, వివాద పరిష్కారాలకోసం యంత్రాంగాన్ని నియమించడం గాయలు తగిలినపుడు నష్ట పరిహారాలు, ప్రోవిడెంటుఫండు నిధి, మొదలైన శ్రేడ్ యూనియన్ హక్కులు లభింపజేయాలని, వ్యవసాయ కార్మికులు స్త్రీలు, పురుషులు అందరికీ నిరుద్యోగ భృతి కల్పించాలని వారు కోరారు. 50 సంవత్సరాల వైబడినవారికి పెంక్షన్ చెల్లించాలని, స్త్రీలకు ప్రసూతి సౌకర్యాలు కల్పించాలని, వ్యవసాయకార్మికులు పిల్లలకు సౌకర్యాలు కల్పించాలని ప్రత్యేకంగా కార్మిక శాఖను ఏర్పాటు చేసి యంత్రాంగాన్ని సృష్టించాలని వారు ఆందోళన చేస్తున్నారు. వారి కోర్కెలు సామాన్యమైనవి. కార్మిక చట్టాలు అమలు పరిచే నిమిత్తం రేబర్ డిపార్టుమెంటు నుంచి యీ బడ్జెటులో 1983-84 సంవత్సరంలో 22 లక్షల రూపాయలు ప్లాను స్కీము క్రింద రేబర్ వెల్ ఫేర్ యాక్టివిటీ హెడ్ క్రింద మంజూరుచేయడం

Non-Official Resolution :
re : Comprehensive Legislation for the
Agricultural Labourers treating them
on par with the Labourers under
the Industrial Disputes Act.

జరిగింది. ఇప్పటిదాకా యీ కార్మికుల సంక్షేమం కోసం ఏదో ఒక లేబర్ ఆఫీసరు ప్రతి నెల 10 గ్రామాలు విజిట్ చేసి పరిస్థితిని అజమానుషి చేయాలన్నారు. ఒక లేబరు ఆఫీసరు వెలకు 10 గ్రామాలు కాదు కదా 6 నెలలకు ఒక గ్రామమైనా విజిట్ చేయగలుగుతారా? కాబట్టి దీనిని పట్టిం చేయడానికి లేబరు కమీషనరుగారు 12-6-1933 న లేబరు నె. ఏ 1/329000882 ద్వారా ఒక లేఖను ప్రభుత్వానికి పంపారు. వారు కోరింది ఏమిటంటే హెడ్ క్వార్టర్స్ లెవెల్ లో ఒక జాయింటు కమీషనరు, ఇద్దరు సూపరెంటెండెంట్లు, 4 గురు సీనియర్ అసిస్టెంట్లు 2 జూనియర్ అసిస్టెంట్లు, 2 ట్రైనిస్టులు, 2 అటెండర్లు కావాలని వారికి 2,10,000 రూపాయలు ఖర్చుగా అంచనా పని పంపారు. డిస్ట్రిక్టు లెవెల్ లో లేబర్ ఆఫీసర్లు 8, సీనియర్ అసిస్టెంట్లు 8, జూనియర్ అసిస్టెంట్లు 8, ట్రైనిస్టులు 8, అటెండర్లు 6, వీరికి ఖర్చు 2,86,000 రూపాయలు అన్నారు. ఇక బ్లాకు లెవెల్ లో సపోర్టింగ్ స్టాఫ్ గా అసిస్టెంట్లు, లేబరు ఆఫీసర్లు 70, జూనియర్ అసిస్టెంట్లు 15, అటెండర్లు 8 మంది అని వీరికి అయ్యే ఖర్చు 17,54,000 రూపాయలు మొత్తం 22 లక్షల రూపాయలు యీ బడ్జెటులో కేటాయించింది చేయాలన్నారు. ఈ స్టాఫ్ ఉంటేనే కార్మికులకు సహాయం చేయడానికి వీలుంటుందన్నారు కాని ఇంతవరకూ ప్రభుత్వం ఆ లటరు మీద ఏమి నిర్ణయం తీసుకుందో తెలియదు. ఇప్పుడు అయినా అలస్యం చేయకుండా వెనువెంటనే యీ బడ్జెటు సమాజేశము అయ్యే లోపల ఒక బిల్లును తీసుకువచ్చి కాననభలో ప్రవేశపెట్టి భారతదేశానికి ఆదర్శపంతంగా మన రాష్ట్రం వ్యవసాయకార్మిక చట్టం రూపొందించినది అనుకోవడానికి మిగతావారికి ఆదర్శప్రాయంగా ఉండడానికి పూనుకోవలసిందిగా కోరుకున్నాను. లేకపోతే తీవ్రమైన ఘర్షితి వస్తుంది. ఇంతకుముందు వ్యవసాయకార్మికులకొరకు చెప్పిన విషయాలన్నింటినీ ఘోషించి వారికి ట్రైడ్ యూనియన్ హక్కులు ప్రసాదిస్తూ ఒక సమగ్రమైన బిల్లును తీసుకురావాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ప. లోకేశ్వరరావు:—వ్యవసాయ కార్మికుల కోసము ఒక చట్టాన్ని తీసుకురావాలని చెప్పడం సబబయిన విషయమే. హార్షించదగినదే. కాని ఆచరణలోనికి వచ్చేసరికి అది సాధ్యం అవుతుందా. అనేది ఆలోచించాలి. అంటే వ్యవసాయ కార్మికులను పస్తు పడుకోమని చెప్పడం నా ఉద్దేశ్యం కాదు. ఈ రోజున రైతు పండించిన పంటకు గిట్టుకాటు ధర ఉంటే యీ పండించిన పంట చేతికి వస్తుందనే నమ్మకం రైతుకు ఉంటే పంటల భీమా పథకం వర్తింపజేసే రైతులకు కూలీలకు సరయిన రేట్లు యివ్వాలని చెప్పడం సమంజసంగా ఉంటుంది. మానవతా దృష్టితో పరిశీలిస్తే కనీసం బ్రతకడానికి కూలీలకు కనీస శేతనం యివ్వాలన్నది సమంజసమే. వ్యవసాయ కూలీలకు ట్రైడ్ యూనియన్స్

Subject : Comprehensive Legislation for the Agricultural Labourers treating them on par with the Labourers under the Industrial Disputes Act.

రైట్స్ కావాలన్నారు. ప్రేడ్ యూనియన్స్ కు రైట్స్ యందుకు యివ్వగలిగితే పారిశ్రామిక వేతనము తయారుచేసే వస్తువులకు మార్కెట్ లో ధరను నిర్ణయించి అమ్ముకోగలిగే శక్తి ఉంది. కాని రైతు పండించే పంటకు యీ రోజు అమ్ముకోగలడని గిట్టుబాటు ధర పంటకు వస్తుందనే నమ్మకంలేదు. రైతులలో ఇవ్వమత్యం లేదు. వారికి ప్రేడ్ యూనియన్ ఆగ్నైజేషన్ లేదు. రైతులను పటిష్ఠం చేసి రైతులకు గిట్టుబాటు ధర ప్రభుత్వం యివ్వగలిగినాడు రైతులు పెట్టుకునే వ్యవసాయ కూలీలకు గిట్టుబాటు రేటు యివ్వవలసిందే కాని ఆ రకంగా పరిస్థితులు లేవు కాబట్టి ఈ రకంగా ఉన్న పరిస్థితులలో రైతు కూలీలను పోషించే రైతునూ, రైతు సంమాన్ని, ఇతరు, బలాన్ని పెంపొందించి, రైతును పరిపుష్టిగా తయారు చేసి, ఆరకంగా ప్రభుత్వాన్ని ముందుకు తెచ్చి, రైతుకు గిట్టుబాటు ధర ఇచ్చిన రోజున, రైతు కూలీ కనిన వేతనం తప్పక ఉండాలి ఇవ్వవలసిందే. రైతుకు గిట్టుబాటు ధరను ఇచ్చేటప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వమూ, రైతు కూలీ కనిన వేతనం యిచ్చేటప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఉండడం ఎంతవరకూ సమంజసం అనేది ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. క్వీంటాల్ రు. 125 కే ధాన్యం అమ్ములని కేంద్రం ఒక పోక్కు అటూ రైతు కూలీ కనినం వేతనాన్ని రాష్ట్రమే ఇవ్వాలని అనఁక ఎంతవరకూ సమంజసం అని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను. భారత దేశంలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అగ్రికామిగా ఉండాలనే మాట వాస్తవమే. వరదలు, కరువు మొదలైన ప్రకృతి వైఫల్యాల వలన రైతు బ్రోతకలేని పరిస్థితులలో; పండించిన పంటకు ఏరకమైన హామీ లేక, ఇబ్బందులు పడుతున్న పరిస్థితి ఉంది. కనిసం 1:10 ఎకరాలున్న రైతు, బాగ్యవనగరంలో ఒక కిక్లీ షాపు యజమానికి సరిపోడనే వాస్తవం అందరూ తెలిసినది. ఈ పరిస్థితులలో కనిస వేతన చట్టం తేవాలని ప్రభుత్వాన్ని వత్తిడి చేయడం, గట్టి పట్టు పట్టకం సమంజసం కాదు. రైతు కూలీలను పోషించే రైతు పరిస్థితి ఏమిటి, పంటల భిమా వ్యవసాయ ఏమిటి? కనిస గిట్టుబాటు ధర ఏమిటి అనే విషయాలను గురిచి ముందు ఆలోచించి, అతరువాత వ్యవసాయ కూలీ కనిస వేతనాల చట్టం చేస్తే బాగుంటుందని నేను మనవి చేస్తూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

5-10 p. m.

శ్రీ జి. మల్లేక్ :- అన్యాయ, మన రాష్ట్రంలో పెద్ద సంఖ్యలో ఉండే వ్యవసాయ కార్మిక రంగం ప్రధానమైన రంగము. వ్యవసాయ కూలీలే లేకపోతే మనం ఈ రోజు ఈ అసెంబ్లీలో కూర్చుని ఉండేవారం కాదు, మాట్లాడే వారం కాదు. అసలు ముందరకూ తిండి వెళ్లేదే వారన్న విషయం పరిజ్ఞానం ఉండవలసిన అవసరం మన మీద ఉంది అనేది గౌరవ సభ్యులూ, అన్ని రాజకీయ పార్టీల వారు, అందరూ గుర్తించాలి. రైతు కూలీలు అట్టడుగున ఉండి, దోపిడికి గురి అవుతూ, కనిసం చొక్కాలు కూడా లేకుండా, పంచె కట్టుకుని, అసలు కనిస వేతన చట్టం గురించి నామమాత్రంగా కూడా తెలియకుండా ఉన్నారు.

Non-Official Resolution :
re : Comprehensive Legislation for the
Agricultural Labourers treating them
on par with the Labourers under the
Industrial Disputes Act.

నామమాత్రంగా ఉన్న చట్టంకూడా సరిగ్గా అమలుజరపని అధ్యక్షుని పరిస్థితిలో జీవితాలు గడుపుతున్నాయి. పారిశ్రామిక సంబంధాలకు సంబంధించి చట్టం రావాలని పెద్ద యెత్తున వ్యవసాయ కూలీలు అదోళన చేస్తున్నారు. జూలై 15వ తారీఖున రాష్ట్రం నలుమూలల నుంచి వ్యవసాయ కూలీలు లక్షల సంఖ్యలో సమ్మె చేశారు. సంవత్సరంలో ఆరు మాసాలే వారికి పని ఉండేది. దానికే సరైన వేతనం ఉండదు. అందులో అనావృష్టి, అతివృష్టి ఉంటాయి. దీనితో వ్యవసాయ కూలీలు ఇతర ప్రదేశాలకు పలస పోతుంటారు. నానా రకాల ఆగచాట్లు పడుతుంటారు. ఈ వ్యవసాయ కూలీల ఖైదీగమలను చూడవలసిన బాధ్యత మన ప్రభుత్వమేదనే ఉంది. గత ప్రభుత్వం అంటే, అది భూస్వామ్య వర్గ దృక్పథంతో ఉండేదనే అభిప్రాయం ఉంది. మరి ఈ ప్రభుత్వం విప్లవ వాత్మకమైన మార్పులను తెస్తుందనే నమ్మకం ఉంది. మాటలలో ఆ అభిప్రాయాన్నే వారు వెల్లడిస్తుంటారు. "టాక్ మోర్ వర్క్ లెస్" అనే డైలాగ్ గవర్నమెంటు లాగా ఈ గవర్నమెంటు ఉండరాదు. ప్రజలు ఎన్నో రకాలుగా ఆదరించి, ప్రేమించి, పెద్ద సంఖ్యలో ఓట్లు ఇచ్చి ఈ తెలుగు దేశం పార్టీని గెలిపించారు. కాబట్టి దోపిడికి గురి అయ్యే వ్యవసాయ కార్మికులకు సంబంధించిన సమస్యలను, కార్మిక వివాదాల చట్టాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకు రావడానికి, మన రాష్ట్రం బాధ్యతతో కృషి చేసి, భారత దేశంలో అదర్థ వంతంగా ఉండవలసిన అవసరం ఉంది రైతులకూ, వ్యవసాయ కూలీలకు పోటీ పెట్టరాదు. ఒక వైపు రైతు గిట్టుబాటు ధర కోసం ప్రయత్నాలు బాగానే జరుగుతున్నాయి. రైతులకు సంబంధించిన సమస్యలను కూడా మన ప్రభుత్వం సరిగ్గా పరిష్కరించడం లేదు. వ్యవసాయంలో మోడర్నయిజేషన్ రాకుండా ఇది సాధ్యం కాదు. ఆ సంగతి మాకు కూడా తెలుసు. కానీ రైతు సమస్యలు అనే పేరతో వ్యవసాయ కూలీలకు చట్టం రాకుండా అడ్డు పెట్టడం మంచిది కాదు. వ్యవసాయ కూలీలకు ఇండ్ల సమస్య, ఆరోగ్య సమస్య ఎన్నో ఉన్నాయి. వారికి జబ్బులు వస్తే, నయం చేసుకోవడానికి కనీస వైద్య సౌకర్యాలు కూడా లేని హీనమైన స్థితిలో వారు ఉన్నారు. అటువంటి రైతు కూలీల సమస్యలను, రాజకీయాలతో సంబంధం పెట్టకుండా పరిష్కరించేందుకు, గౌరవ సభ్యులందరూ బలపరచి, అదర్థంగా ఉండాలని కోరుతూ, ఈ విల్లును నేను బలపరుస్తున్నాను.

శ్రీ కె. రాజిరెడ్డి (హుజూరాబాద్) :—అవ్వజా, వ్యవసాయ కార్మికుల చట్టం విషయంలో గౌరవ సభ్యులు చాలా మంది సవిస్తరంగా మాట్లాడారు. అందరకూ భూస్వాములనే మాట ఒక ఊత పదమయినది. గ్రామాలలో భూస్వాములు భూములు అమ్మకుంటున్నారు. భూస్వాములనే వారు లేరు. వ్యవసాయ కార్మికులు లేకుండా వ్యవసాయం జరగదనే సంగతి వాస్తవమే. వ్యవసాయ కూలీలు ఎంతో నికృష్టమైన జీవితాన్ని గడుపుతున్నారనీ, వారికేదో అన్యాయం జరుగుతోందని ఆవేదన చెందుతున్నారు. గ్రామాలలో ఉండే మేము చూస్తూనే

re : Comprehensive Legislation for the Agricultural Labourers treating them on par with the Labourers under the Industrial Disputes Act.

ఉన్నాము. ఒక ఎకరంలో వరి వేస్తే, బస్తాకు రు. 140 వరకూ సుమారుగా వస్తుంది. పాలేరుకు 4 కంచాల జీతం ఇవ్వాలి. దాని విలువ ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన రు 180-140 కంటే ఎక్కువగానే ఉంటుంది. కార్మికులకు హాస్పిటల్స్ మందులూ, భీమా మొదలైన అన్ని సౌకర్యాలూ కావాలి. కాని దేశాన్ని బ్రతికించి, రాత్రిపగలూ కష్టపడి పంటలు పండించే రైతుకు ఏ సౌకర్యాలూ ఉండవు. కెర్నల్ కెర్నల్ భూస్వాములే భూములు అమ్ముకు పోతున్నారు. ప్రతి వచనస్వరమూ 8, 4 ఎకరాలు అమ్ముకుంటున్నారు. ఈ భూములు కొనే వారు ఎవరు? గోదావరి, కొత్తగూడెం మొదలైన చోట్ల కష్టపడి సంపాదించిన కార్మికులే ఈ భూములను కొంటున్నారు. అందరకూ భూస్వాములనే మాట ఊత పదమయింది. భూస్వాములు ఎక్కడ ఉన్నారు. ఈ సీలింగ్ తోనే అంకా పోయింది కాబట్టి ఈ ఊతపదాన్ని ఇక నైనా పదలండి. ఈ దేశానికి తిండి పెట్టే రైతుకు రక్షణ ఎక్కడ ఉంది? రైతు కష్టపడి పండించే ధాన్యానికి వెంట్రోల్ గవర్నమెంటు ధరను నిర్ణయిస్తుంది. కర్మాగారాలలో ముడి వదారాలకు, ఖర్చులు పెట్టుకుని, యజమాని రేటును నిర్ణయిస్తే, రైతు పండించే ధాన్యానికి రేటును కేంద్రం నిర్ణయించడం అనేది ఎంత వరకూ సమంజసం అనేది మనం ఆలోచించాలి పండించిన ధాన్యానికి సరైన గిట్టుబాటు ధర లేక రైతులు పడుతున్న బాధలను చూస్తే, కంటికి నీరు వస్తుంది. మార్కెట్ లోకి రాక మందు రు. 100 క్వింటాలుకు ధర ఉంటే, ఇప్పుడు రు. 70, రు. 80 ఉంది. తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం రైతులకు లాభం చేయాలనే ఉద్దేశంతో, క్వింటాలుకు రు. 20 బోనస్ ఇచ్చింది ఈ రోజు మార్కెటులో క్వింటాలు ధర రు. 180 అయింది. రైతు బ్రతికితేనే కూలీకి ఇవ్వగలుగుతాడు. రైతుకు సరైన గిట్టుబాటు ధర ఉంటే, కూలీ ఎంత ఇచ్చినా రైతుకు సంతోషంగానే ఉంటుంది. ఈ రోజు గ్రామాలలో రైతులు లేరు. గ్రామాలలో అంకకు ముందు 200 నాగళ్లు కడితే, ఇప్పుడు 50 నాగళ్లు కూడా కట్టడం లేదు. కూలీ చేసుకునే వారు రెండు దున్న పోతులు కట్టి, నాగలి కడితే రు. 40 వస్తుంది. ఇటువంటి పరిస్థితులలో భూస్వాములనే వారు ఎక్కడ ఉన్నారో అర్థం కావడం లేదు. వ్యవసాయం చేసుకుంటున్న వారు నికల్స్ మైన జీవితం గడుపుతున్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కాని కేంద్ర ప్రభుత్వంగాని రైతుల యొక్క మంచిచెడులు గమనించడం లేదు. ఈనాడు చెరకు పండించే రైతుల ఘోషవివంద. వరి పండించే రైతుల మొర వినండి. ఖర్చులన్నీ పోనూ వారి చేతికి ఏమైనామిగులుతుందనే నమ్మకం లేకుండా వుంది. వ్యవసాయదారులకు ఏమి లాభం వస్తున్నదనే విషయం కూడా ఆలోచించాలి. వ్యవసాయ కూలీల పరిస్థితి బాగున్నదని నేను చెప్పడం లేదు. బాలోపాటు వ్యవసాయదారుల పరిస్థితిని కూడా మనం గమనించాలి. రైతు, కూలీ ఇద్దరూ కలిసి ఉన్నప్పుడే వ్యవసాయం జరుగుతుంది. కార్మికవర్గం, వ్యవసాయ వర్గం ఈ రెండు వర్గాలు బాగా వున్నప్పుడే దేశం సౌభాగ్యంగా ఉంటుంది. వ్యవసాయ

Non-Official Resolution :
re : Comprehensive Legislation for the
Agricultural Labourers treating them
on par with the Labourers under the
Industrial Disputes Act.

కార్మికుల గురించి గౌరవసభ్యులు చెప్పినదానిని నేను కాదనడం లేదు. కాని రైతులు వాడి కంటే ఎక్కువ నష్ట పడుతున్నారని వారిని అదుకొనే వారు ఎవరూ లేరు. పోలీసులకు సంఘాలు మన్నాయి కాని రైతుకు సంఘం లేదు. కూలి లేకపోతే దేశం లేదంటున్నారు. రైతు లేకపోయినా దేశం లేదు. రైతు లేకపోతే మనం ఇక్కడ కూర్చునేవాం మే కాదు. దేశాన్ని సక్కతీయమలం చేసే, సాభాగ్యవంతుల చేసే రైతుల అస్వాయం ఉరుగున్నది, అక్రమం జరుగుతున్నది. ప్రభుత్వం కాని, సభ్యులు కాని అందరూ రైతు జాగు కోసం కూడా తోడ్పడాలని కోరతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సిపాచ్, జంగారెడ్డి: అధ్యక్షా, మిత్రులు రెడ్యుగాను ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మానంలో ఫండమెంటల్ గా, జోన్ గా అభివృద్ధి చేయడం వుంది. వ్యవసాయం అనేది ప్రేడ్ యూనియన్ యాక్టు క్రిందకు ఎలా వస్తుంది? ప్రేడ్ అంటే వ్యాపారం. వ్యాపారం అంటే బిజినెస్. బిజినెస్ అంటే లాభం వచ్చేది. వ్యవసాయం అనేది వృత్తి. ప్రేడ్ అనేది వ్యాపారం. మొదటి నుండి రైతులు వ్యవసాయాన్ని కూడా పరిశ్రమగా గుర్తించండి అని కోరుతున్నాను. రోజు రోజుకు రైతు అభివృద్ధి చెందక కృంగిపోతున్నాడు. వైదరాజాదులో వుండే 7, 8 అంతస్తుల భవనం ఎవరికి నిర్మించారు కాని రైతుకు 10, 20 ఎకరాలు వుంటే అందరకూ కన్పిస్తుంది. ఒక్కసారి మినిమం వేజెస్ యాక్టులో ఇన్నోటిఫికేషన్ ను పరిశీలించండి. జోన్ ఎక్కింద వరంగల్లు తాలూకా, మహబూబాబాద్ తాలూకాలు వస్తాయి. జనగామలో మంచినీరు లేదు. నేను 67 నుండి అక్కడ వచ్చి వస్తూనే వున్నాను. ఎప్పుడూ అక్కడ వాగులు నిండటం లేదు. జనగా. జోన్ రెండు కింద వస్తుంది. అక్కడ నాట్లు వేసే కూలికి ఎందు రూపాయలు ఇవ్వాలి. ఈ రోజు పది రూపాయలు కూలి ఇస్తామన్నా ఎవరూ గావడం లేదు. అది పర్సనెంట్ ఎంప్లాయిమెంట్ కాదు. 20 ఎకరాలు వున్న మహబూబా మి ప్రక్కన నిలబడ్డ బంట్రోతు కన్నా అధ్యాన్న మైన పరిస్థితిలో వున్నాడు. ఎఫూర్డ్ ఇన్ డిమాండ్ నెలకు 700 రూపాయలు వుంటే తన 20 ఎకరాల భూమి ఇవ్వటానికి సిద్ధంగా వున్నాడు. కాకతీయ కెనాల్ వచ్చింది దానివల్ల కంట్రాక్టర్లు లాభ వడ్డారు. భవనాలు కట్టుకున్నారు. మహబూబాబాద్ నుండి తేబర్ వచ్చింది. వారేమి లాభపడ్డారు పారిశ్రామికంగా ఏదైనా మంచి కు వస్తే అటువంటివారు లాభపడుతున్నారు. మా పొలింతంలో ఒకటికి భారత్ గ్యాస్ ఏజెన్సీ వస్తే ఆరు లక్షలు చెట్టి చెద్ద బిల్డింగ్ కట్టాడు. మా నాన్నకు 20 ఎకరాల పొలం వుంటే మమ్మల్ని అందరినీ మెట్రిక్ వరకూ కూడా చదివించడే పోయాడు. రాజకీయాల్లోకి వచ్చాము. పల్లెటూర్లలో శాండెడ్ బెర్, కట్టు బానిసలు పుట్టు బానిసలు వున్నారు. వారికి వ్యవసాయ దారులు ఎడ్యూన్స్ ఇస్తారు. ప్రతి ఉగాదికి సంవత్సరం ఇచ్చే డబ్బు అంతా ముందుగానే ఎడ్యూన్స్ గా ఇస్తారు. మేము 2500 ఇస్తున్నాము.

re : Comprehensive Legislation for the Agricultural Labourers treating them on par with the Labourers under the Industrial Disputes Act.

5-30 p.m.

రూపాయిన్నర వడ్డీ సూచుకున్నా మీరు మినిమం వేజెస్ యాక్టు క్రింద వున్న నోటిఫికేషన్ క్రింద ఇచ్చే దాని కంటే ఎక్కువ అకతుంది. రైతు కూలీలను కూడా పారిశ్రామిక వివాద చట్టం క్రిందకు తీసుకురండి. వ్యవసాయాన్ని కూడా పారిశ్రామిక రంగంగా గుర్తించండి. రోజు రోజుకు వ్యవసాయ పరిస్థితి దిగజారి పోతున్నది. ఈ తీర్మానాన్ని ప్రతిపాదించిన మిత్రులకు ఒక విషయం మనవిజేయ దలచుకున్నాను. వాస్తవానికి పారిశ్రామిక చట్టానికింద వ్యవసాయకార్మికులను తీసుకురావాలంటే దానికి దీనికి డిఫరెన్సువుందా లేదా అని అడుగుతున్నాను. మన వ్యవసాయాన్ని కూడా పారిశ్రామికవంతం చేస్తే ఆటోమెటిక్ గా పారిశ్రామిక చట్టం క్రింద వస్తుంది. ట్రేడ్ యూనియన్ అంటే ఏమిటి? డాక్టర్లును ట్రేడ్ యూనియన్లు అంటామా? ప్రొఫెషనలిస్టులు అంటాము. ఇంజనీర్లును ప్రొఫెషనలిస్టు అంటాము. ట్రేడ్ యూనియన్ అంటే వేస్ డేర్ యాక్ట్ ఎ ట్రేడ్. ట్రేడ్ లో పని చేస్తే ట్రేడ్ యూనియన్ క్రింద వస్తారు. రైతాంగానికి ట్రేడ్ లేదు, లాభం లేదు. నికృష్టమైనటువంటి జీవితములో వున్నప్పటికీ పర్మనెంటు లేబరు ఎవ్వమంటారు. ఎవరు యిస్తారు? అందుకే యిందిరా గాంధీ గారు ఒక ప్లాను వేశారు ఎంప్లాయిమెంటు గ్యారంటీ స్కీము అని, ఎంతో మంది నిరుద్యోగులు వున్నారు. ఈనాడు కార్మికులు చారానికి నూడు రోజులు పని చేసి నాలుగు రోజులు నిద్ర పోయే పరిస్థితి వుంది. వ్యవసాయానికి ఒక నాగలి పోతే - రెండు ఎడ్లు ఒక మనిషి పోతే కి" రూపాయలు యిస్తారు. ఒక మగవాడు వస్తే 15 నుండి 20 రూపాయలు యిస్తారు పై సల తెక్కా పోకారం చూస్తే - అందుకే ఒకసారి మా కలకర్లుగాతో అన్నాను, మన అన్నగారు చెప్పిన 8000 గ్రీన్ కార్డులో మీరు ధారు గదా అంటే కాదు, వన్ థర్ లేబరు ఖాళీగా వుంటారు గాబట్టి యావరేజ్ తీసుకున్నప్పుడు వస్తారు, వాస్తవమే, వన్ థర్ లేబరు ఒక్కడి నుండి కల్పిస్తారు. మేము అన్నది ఒకటి. మీరు ఏరై తే పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టం క్రిందకు తీసుకురావాలని అంటున్నారో వి ఆర్ ఫుల్లీ ఎగ్జియింగ్. దాని పరిశోధన క్రింద గుర్తించండి. పరిశోధనల కొరకు వెట్టిన చట్టాన్ని రైతుల కొరకు తెచ్చి ఆసెబ్లీలో వెడుకామంటే కలిసే ముచ్చట కాదు. మొట్టమొదట వ్యవసాయమున పరిశోధన క్రింద తీసుకుచ్చి పరిశోధనలకు కల్పించిన సౌకర్యాలను అక్కడ కల్పించండి. మీకు తెలుసు. అన్ని పార్టీలవారము కలిసి ఎలక్టిసిటీ విషయములో పోరాడితే విషయభాస్కరరెడ్డి గారిని అకస్మాత్తుగా ముఖ్యమంత్రిని చేసి తెలుగు రేజము ప్రాజెక్టున్ని చూసి చటుక్కున ఇందిరా గాంధీగారు రైతులను ఆకట్టుకోడానికి 50 రూపాయలకు హార్స్ వవరు చేయకపోతే రైతులు కంటు మోటార్లు అమ్ముకునే పరిస్థితి వుండేది. ఇప్పుడున్న పరిస్థితులలో వారు నికృష్టంగా వున్నారు, కాదనడం లేదు. సింగరేణి కాలరీస్ లేబరు వేయి రూపాయలవరకు యిస్తున్నారు, అందరు అట్లా

Non-Official Resolution :
re : Comprehensive Legislation for the
Agricultural Labourers treating them
on par with the Labourers under
the Industrial Disputes Act.

బ్రితుకుతున్నారా? ఎక్కువ జనం వున్న మాట వాస్తవము. రెండు లక్షల 70 నేల పేద నం వున్నారు, వారికి ఎంప్లాయిమెంటు పొందేన్నియల్ కల్పించాలి. వ్యవసాయాన్ని పరిశోధనగా గుర్తించి మిమం వేజెస్ యాక్టు క్రింద వేజెస్ యాక్టులన్నీ వున్న మినిమం వైస్-గిట్టుబాటు ధరలు నడుస్తాయం చేయాలి తప్ప లేకపోతే వ్యవసాయములో సంక్షోభం ఏర్పడి రైతులు భూములు అమ్ముకొని పండి చే పరిస్థితి వుంది. రైతు లోకములో సంక్షోభం వస్తే దేశములో ఆహార సంక్షోభం వస్తుంది ఇప్పటికే మనం చాలా సిగ్గు పడాలి. కిర సంస్కారాల తరువాత కూడ యిటీవల యింకెరా గాంధీగారు కొన్ని కుల టన్నుల బియ్యం యితర సౌకాల నుండి దిగుమతి చేసుకు టన్నది. కారణం ఏమిటి? ఇక్కడి రైతులు బ్రోకెరా హం లేకు. రెండు మాసాల క్రిత విదేశాంక మంత్రి వరసింహారావు గారు ఎగ్జిమెంటు వాయిదారు. ఇక్కడి బియ్యం అంటే విదేశాల నుండి బియ్యం కిలోకొరి రూపాలు ఎక్కువ యిచ్చి తెచ్చుకో నిర్దిష్టపడ్డారు. పాకిస్తాను నుండి పత్తి తెచ్చుకోడానికి అగ్రిమెంటు అవుతున్నారు. ఇక్కడ పత్తి పండించే రైతులకు గిట్టుబాటు ధర లేదు. పాకిస్తాను రైతులకు ప్రోత్సాహం యిస్తున్నారు. ఇక్కడ పండిన గోధుమలకు రెండు రూపాయలకు యిస్తారు, అక్కడి నుండి రు. కి-5). వైసలకు తెస్తున్నారు. ఎందుకంటే యిచ్చేవాడికి పెద్ద చేయిగా వుంటుంది వాడు చెప్పినట్లు వినాలి. నీ గోధుమలకు నా చక్కెర తీసుకోండి అంటే మీరు 16 రూపాయలకు అమ్మితే అమ్మవచ్చు కాని నాకు రెండు రూపాయలకు యిస్తుమంటే మన ప్రభుత్వం యిస్తున్నది. ఇవి అన్ని పరిశీలించాలి. ఇది ప్రోవేజెట్టిన మిశ్రులయి కోంటున్నాను. యీ పరిస్థితి వుంటే దేశములో ఆర్థిక సంక్షోభం, వ్యవసాయ సంక్షోభం వస్తుంది. శ్వేతపరితం అయి అంతా ఏడారి అయిపోతుంది. రోజు రోజుకు రైతు వ్యవసాయం వద్దు అనే నిర్ణయికి వస్తున్నాడు. దానిని పారిశ్రామిక చట్టం క్రిందకు తెచ్చే ముందు వ్యవసాయాన్ని పరిశోధనగా గుర్తించి తీసుకువస్తే మాకు ఏమి అభ్యంతం వుండదు. ఛాడ.మెంటల్ గా శ్రేడ్ యూ యన్ యాక్టు క్రింద తీసుకురావాలంటే వ్యవసాయం శ్రేడ్ కాదు, వృత్తి. కాబట్టి అట్లా తీసుకురావాలనే మితులై: ిజ్జప్పి చేస్తున్నాను. అలా తీసుకువస్తే దేశములో ఆర్థిక సంక్షోభం వస్తుంది ప్రోవేజెట్టిన మిశ్రుల పరిశ్రమల బెంగాల్ లో వుంది. అక్కడ యిది ప్రోవేజెట్టినట్లయితే దాని పలికాలు చూచి తగువాత అక్కడ ప్రతిపాదిస్తే బాగుంటుందిని వారికి మనవి చేస్తూ విరమించుకుంటున్నాను.

శ్రీ బి నాగభూషణరావు :— అధ్యక్షా, రెడ్డయ్యగారు ప్రోవేజెట్టిన యీ శ్రీ-స్రీనం మానవతా దృక్పథముతో చూచినప్పుడు బాగానే వుంది. దాని యిరు పజాలవారు రెండు వర్గాలుగా యిక్కడ వాదిస్తున్నారు. వ్యవసాయ శీలకు గ వేతనాలు యివ్వాలనే గాలో బహుళ: వ్యవసాయ దారుల లేకపోతే బాలివర్గాల ప్రతినిధులు ఎవరు కూడ ఎక్కడ వితండ వాదం

re : Comprehensive Legislation for the Agricultural Labourers treating them on par with the Labourers under the Industrial Disputes Act.

పెట్టడం లేదు. కాని వారు కూలీలు అవడం వల్ల వారికి సరైన రక్షణ లేకపోవడం వల్ల ఒక చట్టం కావాలని కోరడం జరుగుతున్నది. అది జరుగడానికి పెక్కు కారణాలు వున్నవి. రాజకీయ పక్షాలు ఆ చర్యను ఏ పథంలో చర్చించవు. అసలు దార్మిక్తం పెరగడానికి కారణం అయిన యీ జనాభా పెరుగుదలను అరికట్టడానికి చట్టం తీసుకుగావాలని అఫిషియల్ గా గాని నాన్ అఫిషియల్ గా గాని ఎవరు తీర్మానం తీసుకున్నారు. వ్యతి ఒక్కరు ఒట్టు రావని భయపడడం తప్ప జనాభా అరికట్టడానికి చట్టం తెస్తామనరు, దానికి ప్రతి ఒక్కరు భయపడుతున్నారు. వైగా కార్మి ల వైపు నుండి కొంత మంది, యిండస్ట్రియల్ వారినుండి కొంత మంది, వ్యవసాయదారుల నుండి కొంత మంది బ్రహ్మాండంగా వాదన చేయడం జరుగుతుంది. వారికి హక్కులు కావాలి అని. భూమి పెరగడం లేదు, జనాభా మాత్రం పెరుగుతున్నది. కూలీవ్యవస్థ బాగా పెరిగిపోతున్నది. అట్లాగే ఆర్థికంగా బాగుపడాలనే వ్యవస్థలో వున్న కూటమి కూడ - నియోరిచ్ - బాగా పెరుగుతున్నది. జంగారెడ్డిగారు చెప్పినట్లుగా భూస్వాములు ఆహార ధాన్యాలను పండించడం మానివేసి బాగా లాభాలు పచ్చే పంటలను పండిస్తున్నారు. దానివల్ల నేచురల్ గా కూలీలు తమ హక్కుల గురించి అడగడములో తప్ప లేదు అయితే పోగాకు, మిర్చి, సన్ ఫ్లవరు పండించి విదేశాలకు ఎగుమతి చేయడమేకాదు. ఆహార ధాన్యాలను పండించి అందరిని పోషిస్తున్నారు, వారిస్తున్నాము. కాని చాలా భాగం భూములలో ఆర్థికంగా సహాయం పచ్చే పంటలను పండించడం వల్ల యీ రోజు మన దేశములో స ఊభము వస్తున్నది. అందుకని వేరేదేశాల నుండి ఆహార ధాన్యాలను దిగుమతి చేసుకోవడం జరుగుతున్నది. కూలీలకు రక్షణ కల్పించాలి, వ్యవసాయదారులకు రక్షణ కలిపించాలి. వ్యవసాయ కూలీలు బలహీనవర్గాలు గాబట్టి వారికి చట్టం కావాలని రెడెయ్యగారు తీర్మానం ప్రవేశపెట్టాడు. దానిలో కొంత అర్థం వుంది. దానికి ముందుగా రెడెయ్యగారి భావములో ఏకీభవిస్తున్న మిశ్రులు నా భావముతో ఏకీభవిస్తే బాగుంటుంది. జనాభా కంట్రోలు మీద ఒక రెజిల్యూషను పెట్టాలి. అది పెట్టిన తరువాత యిది వెడితే ఎవరికి కోపం వుండదు. అంతవరకు యీ తీర్మానమును ఆపి వేసి వ్యవసాయ కూలీలకు తగు చట్టం చేయాలనుకుంటే అప్పుడు బాగుంటుందని చెబుతూ యీ యిరువకాలవారు, ఒకరు బలపరుస్తూ, ఒకరు ఖండిస్తు పోతుంటే యీ దేశములో సామరస్యం వుండదు. ఒక మిశ్రుడు చెప్పాడు రైతు కూలీ కలిసి వుండాలని. జనాభాను కూడ కంట్రోలులో పెట్టాలి. అప్పుడే అందరి సంక్షేమం వుంటుంది లేకపోతే కొద్ది రోజులు పోతే ఒకరిని ఒకరు పిక్కు తినే రోజులు వస్తాయనే భయం వుంది. మా కలెక్టరుగారు అదే మాట చెప్పారు. 10, 15 సంవత్సరాలు పోతే అని - సివిల్ సర్ప్లయిస్ విషయం మాట్లాడక చిన్న చిన్నవాటికి కొట్లాడుతున్నారని, ఆ ఆసలు సంగతి గురించి అసెంబ్లీలో ఎప్పుడు మాట్లాడరు అని చెప్పారు. నాకు అదే అనిపిస్తున్నది.

Non-Official Resolution :
re : Comprehensive Legislation for the
Agricultural Labourers treating them
on par with the Labourers under
the Industrial Disputes Act.

భూమి పెరగడం లేదు, భూఅక్రమణ చేయలేము. కేంద్ర ప్రభుత్వం గాని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గాని యిరుగు పొంగు దేశాలను అక్రమించుకొని మన జనాభాను అక్కడికి పంపించ లేవు. అటువంటి యిబ్బందులు వున్నప్పుడు మన ప్రజాస్వామ్య దేశములో సగిన చట్టాలు లేకపోతే సమస్యలు తీరవు. మానవతా దృక్పథముతో ఆలోచించినప్పుడు రెండు కోట్ల పైన వున్న కూలీలకు ఒక చట్టం ద్వారా సహాయం చేయక తప్పదు. వారికి కావలసిన ఆరోగ్య వనతులు కల్పించడానికి ఆరోగ్య భీమా పథకము చేయక, ప్యావిడెంటు ఫండు వసతి చేయక ఏ రక్షణ లేకపోతే కష్టము. వ్యవసాయదారులు యిబ్బంది పడుతుండవచ్చు. వ్యవసాయ దారులు ఇబ్బంది పడుతూ ఉండవచ్చు. ఒక ఎకరం భూమి దున్నుకొని చేయాలని అంటే నేను 24 బస్తాల్లో 12 బస్తాలు చెల్లిస్తున్నాను. సగం పంట వారికే పోతున్నది. పోయినా నరే వారికి రక్షణ లేదు కనుక తగురిడిలో కొన్ని చట్టాలు చేయాలి. పారిశ్రామిక వివాద చట్టంలో వారిని చేర్చడం అంత మంచిది కాదని మనవి చేస్తున్నాను. వారికి కావలసిన చట్టాలను ప్రవేశ పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేయాలని ఈ తీర్మానాన్ని విరమించుకోవాలని, జనాభా కంట్రోలుమీద చక్కటి ఒక తీర్మానం తీసుకొని వచ్చి సభవారి ఆమోదం పొందాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

5-40 p.m.

శ్రీ ఎమ్. రామకృష్ణారావు:— అభ్యుత్థా, వ్యవసాయ కార్మికుల యొక్క పరిస్థితుల గురించి తీర్మానం ప్రవేశ పెడితే ముఖ్యంగా గౌరవనీయులైన తలుగు దేశపు పార్టీ కానసభ సభ్యులు, బి.కె.పి. సభ్యులు శ్రీ జంగారెడ్డి గారు ఒక విషయం చెప్పారు. తామంతా రైతులయొక్క ప్రతినిధులమని, ఈ తీర్మానాన్ని ప్రవేశ పెట్టినవారు రైతులకు వ్యతిరేకులనే అభిప్రాయం ఈ వచానుకు కలిగించడానికి చేసిన ప్రయత్నం చాలా విచారకరమైన విషయం. కార్మికుల పరిస్థితి మెరుగుపడాలి. రైతుల పరిస్థితి మెరుగు పడాలంటే వ్యవసాయ కార్మికుల పరిస్థితి మెరుగు పడాలి. వ్యవసాయ కార్మికులకు కడుపునిండా తిండిలేకపోతే, సగం తిండి తిని చేయలేకపోతే నాగలి బెత్తెడు లోతే పోతుంది. కడుపునిండా తిండి తిని నాగలి పట్టుకుంటే జానెడు లోతు పోతుంది. నాగలి బెత్తెడు లోతే పోతే పంట పండక నష్టం అవుతుందిని మనవిచేస్తున్నాను. రైతులయొక్క పరిస్థితి మన దేశంలో మూడు పూవులు అరు కాయలుగా ఉందని చెప్పడానికి ఈ తీర్మానం ప్రవేశ పెట్టలేదు. రైతులకున్న ఇబ్బందులన్నీ తొలగాలంటే, రైతుల పరిస్థితి మెరుగు కావాలంటే రైతులందరూ కలిసి ఆందోళన చేయవలసిన అవసరం ఉంది. మనం గ్రామాల్లో చూస్తూ ఉంటాము. భర్త త్రాగి వచ్చి భార్యను నాలుగు దెబ్బలు కొడతాడు. ఆమె ఇంటిలోకి పోయి పిల్లలను బాదుతుంది. ఆట్లాగే రైతాంగానికి వాస్తవంగా అన్యాయం ఎక్కడినుంచి జరుగుతున్నది? ఆ అన్యాయానికి వ్యతిరేకంగా నిలబడతామని కాకుండా తమకన్నా బలహీనంగా ఉన్న కార్మికులకు నాలుగు ఎకరాల నాట్లు వేయించుకొని ఏ ఎకరాలని చెబుదామా,

re : Comprehensive Legislation for the Agricultural Labourers treating them on par with the Labourers under the Industrial Disputes Act.

వారికి ఇచ్చే కూలి ఎట్లాగ తగ్గిద్దామా అని అలోచన చేయడం విచారకరం. తమకు కావలసిన ఎరువుల రేట్లు ఎలాగ పెరిగాయి, పండించిన పంటలను ఏవిధంగా ధరలు లేకుండా పోతున్నాయి, దానికి కారకులెవరు అని ఆలోచించాలి. దానికి వ్యవసాయ కార్మికుల అండ తీసుకుందామని ఆలోచించాలి. రైతులు, కూలీలు అన్యాయంగా ఉండాలని కొంతమంది గౌరవసభ్యులు చెప్పారు. వ్యవసాయ కార్మికులను రెండు వర్గాలుగా విభజించవచ్చు. 1. రోజు కూలికి వెళ్లేవారు. రెండవ వారు పాతేరులు ఈ రెండు రకాలవారు వ్యవసాయ కార్మికుల కిందకి వస్తారు. కనీస వేతనాలు ఎట్లాగుండాలో గౌరవసభ్యులు చెప్పారు. 30 రోజులు పాతేరు పని చేసేవారికి ఎలాగుండాలో శ్రీ జంగా రెడ్డిగారు చెప్పారు. నాటుకాలిది ఎట్లాగ ఉండాలో, ప్రభుత్వం చేసిన చట్టం ఎలాగుండో చెప్పారు. కొన్నిచోట్ల వారికి సరిపడి కాక పోయినా ఉన్నటువంటి చట్టాలకన్నా ఎక్కువగా సాధించుకున్న పరిస్థితులు ఉండవచ్చు, అటువంటి ప్రదేశాలు ఉండవచ్చు. ఇందాః ఓంకారు గారు కొన్ని విషయాలు చెప్పారు. అంతకన్నా అధ్వాన్నంగావున్న పరిస్థితులుకూడా ఉన్నాయి. వాటిని అమలు చేసే పరిస్థితులు లేవు. ఎక్కడైనా వారు సాధించుకున్నా వారికి కడుపు నిండేది కాదు. ఈవేళ ఉన్నటువంటి సమాజంలో వాస్తవంగా అందరికన్నా అధ్వాన్నమైన పరిస్థితులలో ఉన్నవారెవరంటే వ్యవసాయ కార్మికులే. కొన్ని గ్రామాలలో ఉన్న రైతుల పరిస్థితి ఏమిటని ఆలోచించండి. 10 ఎకరాల లోపు ఉన్నటువంటివారి పరిస్థితి ఏమిటని గత 5 సంవత్సరాలనుంచి లెక్కలు తీయండి. 5 సంవత్సరాలలో కొంతమంది వ్యవసాయ కార్మికులుగా మారిపోయిన రైతులు ఉన్నారు. కొంతమంది రైతాంగం దగ్గరకు పోయి వ్యవసాయ కార్మికులకు కూలి పెంచాలని అడిగితే వ్యవసాయ కార్మికుడికి నెలకు 100 రు.లు నిలవ ఉంటున్నాయి, 5 వేలు పెట్టి వ్యవసాయం చేస్తే 10 వేలు.ల అప్పు సంవత్సరానికి మిగులుతున్నదని చెబుతున్నారు. అది కూడా వాస్తవమే. ఆ పరిస్థితులు ఏర్పడడానికి కారకులెవరు? వ్యవసాయ కార్మికులూ? అయితే వారిమీద కక్ష సాధిస్తేనాకు అభ్యంతరం లేదు. కాని వ్యవసాయ కార్మికులు కాదు. ఆ పరిస్థితులు ఏర్పడడానికి కారకులు కేంద్రంలో ఉన్నటువంటి కాంగ్రెస్ వారు. మన్న కావలసిన వస్తువులు ఎక్కువ తీసుకొనడం, అమ్మే వస్తువులు చౌకగా ఇవ్వడం. అమ్ముడానికి పోతే అడవి కొనడానికి పోతే కొరవి. ఇటువంటి పరిస్థితులు ఏర్పడడానికి కారకులెవరు? వ్యవసాయ కార్మికులు కాదు. మీకు పంట పండలేదని అంటున్నారు. దున్నే ఎడ్లు ఉన్నాయి. వాటికి గడ్డి వేయాలి. ఈ సంవత్సరానికి పంట పండలేదు ఎడ్లలారా, అందుకేత మీకు గడ్డి కొనలేదు, ఈ సంవత్సరానికి తిండి లేకుండా ఉండి దున్ని పెట్టండి, వచ్చే సంవత్సరం గడ్డితీసుకొని వచ్చివేస్తామని అంటే అవి ఆసంవత్సరం మీకుదున్ను తాయా అని అడుగుతున్నాను ఎడ్లకన్నా అధ్వాన్నంగా మీరు వ్యవసాయ కార్మికులను చూస్తున్నారు. ఎడ్లకు

re : Comprehensive Legislation for the Agricultural Labourers treating them on par with the Labourers under the Industrial Disputes Act.

కడుపునిండా తిండివేస్తారు. ఏ వేలు నష్టం వచ్చినప్పటికీ ఎద్దుకు కడుపునిండా గడ్డి వేయాలనే రైతాంగానికి వ్యవసాయ కార్మికునికి కడుపునిండా అన్నం పెట్టాలనే ఆలోచన లేకపోవడం శోచనీయం. కనీసం ఆ పశువులాగ అయినా ఈ వ్యవసాయ కార్మికుడిని చూడడానికి సిద్ధం కావడంలేదనే విషయం గురించి ఆలోచించమని మనవి చేస్తున్నాను. పంట పండకపోవడానికి ఆ పశువు కారణం కాదని మీకు కామన్ సెన్సు ఉండడంవల్ల గడ్డిరాకుండా చేసి, కారకులెవరు ఉన్నారో వారిమీద కక్ష తీర్చుకోవాలి కాని ఈ పశువులమీద కాదు అనే విజ్ఞానంతో దానికి కడుపునిండా గడ్డివేస్తున్నారు. అట్లాగే వ్యవసాయ కార్మికునికి కడుపునిండా తిండి పెట్టడానికి మీరు ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

5-50 p. m.

అట్లాగే వ్యవసాయ కార్మికులకు తిండి పెటే ఆలోచన చేయండి అంటే జనాభా తగ్గాలి ఆనో లేకపోతే రైతాంగానికి మొట్టమొదలు గ్యారంటీ చేసి తరువాత వ్యవసాయ కూలీలకు చూడాలి ఆనో అనేటటువంటి వాదనలు గుర్రాన్ని వెనక్కి కట్టి బండిముందు కట్టినట్లు ఉంటుంది. వాస్తవంగా వ్యవసాయ కార్మికులు పరిస్థితి బాగుపడకుండా రైతు యొక్క పరిస్థితి ఎట్లా బాగు పడుతుంది? వారు ఎవరో తెలుగు దేశం గౌరవరసీయ సభ్యులు భూస్వాములు రైతులు దీనిని అంతా కన్వూట్ చేశారు. ఈవేళ అంత భూములే లేవు. స్వాము లేవు అన్నారు. అది సరి అయినది కాదు ఈవేళ వాస్తవంగా గామీంలో అనేక మంది భూస్వాములు ఉన్నారు. వారు కొడుకల పేరుతోటి, వారి బిడ్డల పేరుతోటి భూములను దాచుకొని, పేరుకైతే ఎకరాలను పంచేశారు, కుక్కల పేరుతోటి ఇతర పేరులతోటి పెట్టేశారు. పశ్చిమ బెంగాలులో భూసంస్కరణ చట్టాలని అమలు జరుపుతుంటే కుక్కల పేరుతోటి, నక్కల పేరుతోటి, గుర్రాల పేరుతోటి పెట్టిన భూములు అన్నీ కూడా గ్రామాలలో గ్రామ కమిటీలు వేసి అటువంటి భూమిని అంతా తీసి పంచి పెట్టినటువంటి ఉదాహరణలు ఉన్నాయి. పశ్చిమ బెంగాలులో ఈ పని చేశారా అని జంగారెడ్డిగారు సవాలు చేశారు. పశ్చిమ బెంగాలులో వ్యవసాయ కార్మికులకు ప్రతి గ్రామంలోను ఒక ప్రభుత్వ ఆఫీసు పెట్టి ఆ గ్రామంలో పని లేని రోజున వ్యవసాయ కార్మికుడు కనుక అక్కడికి పోతే అతనికి పని చూపించే బాధ్యత ఒక వేళ పని చూపించలేకపోతే రెండు కె. జి. ల బియ్యము ఒక రూపాయి ఉచితముగా ఇచ్చి పంపే బాధ్యత అక్కడ ఉన్నటువంటి ప్రభుత్వం తీసుకుంది. ఆ రకంగా వ్యవసాయ కార్మికుల పరిస్థితి మెరుగుపరచడానికి అక్కడ ప్రేడు యూనియన్ ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. ఈ వేళ అక్కడ కూడా మనం ప్రేడు యూనియన్ ఏర్పాటు చేయాలని చెప్పి కోరుకుంటున్నాము. ప్రేడు యూనియన్ ఏర్పాటు అంటే ఒక్క వ్యాపారంచేసే వారికే ఆ ప్రేడు యూనియన్ ఏర్పాటు చేయాలి అనేది మన జంగారెడ్డిగారు చెప్పారు. ప్రేడు ఉన్నది దీంట్లో, ప్రేడు ఉన్నటువంటివారు అని ఆ సోదరులు చెప్పారు. తెలుగుదేశం సోదరులు, ఈవేళ

re : Comprehensive Legislation for the Agricultural Labourers treating them on par with the Labourers under the Industrial Disputes Act.

వాస్తవంగా రైతాంగం ఈ వేళ పండించే పంట అంతా ఈ వేళ మనం తినే పంటనే పండించడం లేదు. వ్యాపార పంటలు కూడా పండిస్తున్నారు. మరి ఈ వ్యాపార పంటలను పండించినప్పుడు అది వ్యాపారము కదా. అయినా అది సమస్య కాదు. ఈ వేళ వ్యాపార పంటలు పండిస్తున్నారు. కనుక వారు కూడా వ్యాపారము చేస్తున్నారు అనే సమస్య తోట వారికి శ్రీశ్రీ యూనియన్ హక్కులు సాధించాలని మేము అడగడం లేదు. వ్యవసాయ కార్మికుల యొక్క పద్ధతి అభివృద్ధిగా ఉన్నది కనుక, వ్యవసాయ కార్మికులకు రక్షణ లేదు కనుక ఆ రక్షణ కల్పించడానికి ఎమిటి అవకాశం ఏమిటి వీలు రక్షణ కల్పించడానికి అనేది చూసినప్పుడు ఈ వేళ ఉన్నటువంటి అవకాశం ఎట్లాగైతే పారిశ్రామిక కార్మికులకు, వారి స్వంత ఆస్తి తి ఏమీ లేనప్పటికీ వారికి రక్షణ కల్పించడానికి ఎట్లాగైతే శ్రీశ్రీ యూనియన్ ఏర్పాటు ఉన్నాయో అట్లాగే వ్యవసాయ కార్మికులకు కూడా ఏదైనా రక్షణ కల్పించండి అని చెప్పి మేము అడగతున్నాము. ఈ వేళ ప్రోవిడెంటు ఫండు కోసము అసో లేకపోతే తన కోసము అని అడిగిన రైతాంగం యొక్క ఫండు నుండి కాదు. ప్రభుత్వం, లేక పోతే వారు పండించే పంటలో నుంచి కొంత భాగాన్ని వారి కష్టములో నుంచి కొంద భాగాన్ని ఇవ్వాలి వారికి నష్టపరిహారం లేదు. ఏవైనా వ్యవసాయ కార్మికుడు ఈ వేళ గ్రామంలో రైతు యొక్క పంట పండించడానికి చేలోకి పోయి అర్ధ రాత్రి వేళ పాము కరచి చచ్చిపోతే వారికి నష్టపరిహారం ఇచ్చే దిక్క లేదు. అందుకే ఇందాకనే చెప్పాను. రెండు రకాలు అయినటువంటి కార్మికులు ఉన్నారు అని 24 గంటలూ పనిచేయాలి పాలేరుగా ఉదయించటం వంటి వ్యవసాయ కార్మికుడు. రైతాంగం యొక్క ఇంటిలో తెల్లవారు, పొద్దు పూకులూ పనిచేస్తున్నాడు. వ్యవసాయ కార్మికుడు, ఈ వేళ సంవత్సర తరబడి పెట్టుక న్నటువంటి పాలేరు. నిజంగా అటువంటి వారి యొక్క వర్తితీ ఈ వేళ కూడా, వాస్తవంగా ఆనాడు ఏనాడో కాదు. ఈ వేళ కూడా దాదాపు వెట్టి చాకిరీ లాగ జరుగుతున్నది. వారికి ఏదో కొంచెము అది ఇది చూపించి వారికి కడుపు నిండ తిండి లేక పోయేటప్పటికి వాళ్ల తోటి అటువంటి వసులు తీసుకుంటున్నటువంటి అనేక ఉదాహరణలు ఉన్నాయి. గ్రామాలలోకి పోయి విచారించి నట్లయితే గామాలలో వ్యవసాయ కార్మికుల మీద ఏ నిధి మైనటువంటి దోపిడి జరుగుతున్నది అనేది మనము వాస్తవంగా అర్థము చేసుకోగలుగుతాము. అటువంటి దోపిడి జరిగి అటువంటి దోపిడి ఉండి ఏ నిధి మైన గక్షణ లేనటువంటి వ్యవసాయ కార్మికులకు రక్షణ కల్పించడానికి అనే చెప్పి మా ఏరియర్ల రెడ్డిగారు తీర్మానాన్ని ప్రవేశ పెడితే దానిని అంతా దాదాపు రైతుల జేమం చూడకుండా వ్యవసాయ కార్మికులకు మేలు ఎట్లా చేస్తామని మొట్టమొదలు రైతాంగం యొక్క జేమం చూడండి అని కోరడం చాల శోచనీయమైన విషయం. రైతుల యొక్క జేమం చూడవలసిందే. భూస్వాముల యొక్క జేమం కాదు. రైతాంగం

Non-Official Resolution :
re : Comprehensive Legislation for the
Agricultural Labourers treating them
on par with the Labourers under
the Industrial Disputes Act.

యొక్క ఊమం చూడడానికి మేము కూడా సిద్ధమే. రైతాంగం యొక్క ఊమం కావాలి అంటే వ్యవసాయ కార్మికులు ఊమంగా ఉంటేనే గాని రైతాంగం యొక్క ఊమం కూడా జరగదు. రైతులు వ్యవసాయ కార్మికులు ఇద్దరి యొక్క ఊమాల అవసరమే. రైతు యొక్క ఊమం అవసరం లేదు అని కాదు. రైతులు ఊమంగా లేకపోతే వ్యవసాయ కార్మికులకి కాదు. అందుకోసమే వ్యవసాయ కార్మికుల యొక్క పరిస్థితిని మెరుగు పరచడానికి రైతాంగం యొక్క పరిస్థితి మెరుగుపరచడానికి రైతులు వ్యవసాయ కార్మికులు ఐక్యముగా పోరాటం సాగించాలి. వీరిద్దరిమీద దోచుకుంటున్నటువంటి శక్తులు దోపిడీ శక్తులు వేరే ఉన్నవి. రైతులకు నష్టముకలిగించేది వ్యవసాయ కార్మికులు కాదు. వ్యవసాయ కార్మికులవల్ల రైతులకు లాభము జరుగుతున్నది. రైతులకు నష్టము జరగడము లేదు. రైతులను నష్టపరిచే వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాడడానికి వ్యవసాయ కార్మికుల యొక్క అండ కూడా రైతాంగానికి కావాలని చెప్పి మేము కోరు తున్నాము. అండ తీసుకోవాలంటే వ్యవసాయ కార్మికులకు ఈ హక్కులు అన్నీ ఇచ్చి వ్యవసాయ కార్మికుల యొక్క అండ కోటి రైతాంగానికి కూడా నష్టపరచుకున్నటువంటి వారికి వ్యతిరేకంగా, రైతాంగానికి వీరైతే నష్టము జరుగుతున్నదో దానికి వ్యతిరేకంగా వ్యవసాయ కార్మికుల యొక్క సహాయం తీసుకుని ఆ పోరాటాన్ని కూడా జరపాలి. వ్యవసాయ కార్మికుల యొక్క పరిస్థితిని మెరుగుపరచడానికి మా ఎర్రగారు రెడ్డిగారు పెట్టినటువంటి తీర్మానాన్ని మీరు అంతా కూడా ఇప్పుడు వ్యతిరేకంగా చెప్పినటువంటి వారు కూడా రైతాంగానికి హక్కులు అడిగారు గాని వ్యవసాయ కార్మికుల పరిస్థితి బాగుంది అని చెప్పినటు వంటి వారు ఎవరూ లేరు. ఈవేళ కనీస వేతన చట్టాలు, ఈవేళ మనిషి బిళికాలి అంటే ఈవేళ ఉన్నటువంటి ధరలలో ఎంత సహాయం అవసరం అని ప్రభుత్వం 1957 లో మన నెహ్రూగారు వేసినటువంటిదే ఈవేళ ఉన్నటువంటి ధరలలో నెలకు రు. 600 అయితే గాని కుటుంబం బిళికలేదు అనేది నిజం. ఏ వ్యవసాయ కార్మికుడుకీ నెలకు రు. 600 రావడంలేదు. నెలకు రు. 150, 100 ఇస్తే వారి కుటుంబం ఎలా బిళికాలి నీడ్ బేసిక్ మినిమమ్ వేజి ఇవ్వాలని వ్యవసాయ కార్మికుడుకీ, మేము కోరడం లేదు. నీడ్ బేసిక్ మినిమమ్ వేజి కావాలని కాదు మేము కోరుతున్నది. కనీసం వాళ్లకి కొన్ని సౌకర్యాలు కొన్ని రక్షణలు కల్పించడని మాత్రమే కోరుతున్నాము. ఆ రక్షణలు అని కల్పించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకోవాలని ఈ తీర్మానాన్ని అందరు ఏకగ్రీవంగా బలపరచాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకటరామనాయుడు :— అధ్యక్షా, ఈ కార్మిక చట్టాన్ని చేయాలి అని చెప్పి ఎర్రయ్యరెడ్డి ఒక బిల్లు ప్రవేశపెట్టారు. అప్పటి పరిస్థితులలో కార్మికులే రైతుల కంటే చిన్న చిన్న ఫ్యాక్టరీలు పెట్టుకున్న వారి కంటే గూడా మెరుగుగా ఉండే పరిస్థితి ఏర్పడింది. మా నైడు అంతా కూడా ఆ పరిస్థితి

re : Comprehensive Legislation for the Agricultural Labourers treating them on par with the Labourers under the Industrial Disputes Act.

సంవత్సరం పొడుగునా చెరకు పండిస్తే 180 రూపాయలు ఫ్యాక్టరీ మూడు సార్లు మూడు కంతులుగా ఇస్తున్నది. ఆ చెరకు పండించడానికి సంవత్సరం చేసినటువంటి కృషి, వాళ్ళకు ఇచ్చినటువంటి లేబరు, అంతా ఊపివేస్తే ఎక్కడా మీద రెండు వేలు అప్పులే పెరిగిపోయినాయి మాకు. శ్యాంకులలో తీసుకున్న లోన్లు తిరిగి కట్టలేకుండా పోయే పరిస్థితులు వచ్చాయి. ప్రొద్దున, మధ్యాహ్నం రెండు పూటలా అన్నము పెట్టి రూపాయలు ఇస్తే ఇంకా కూడా ఎక్కువ కావాలని చెప్పేసి బిర్ రూపాయలు ఒక టన్నుకి ఇస్తే కొట్టి వేస్తామని చెప్పి ఆడుగుతున్నారే ఇది న్యాయం కాదు కదా అంటే కూడా వీలు కాకుండా పోయే పరిస్థితులు ఇప్పుడు ఏర్పడినాయి. మరి ఏ రైతుకి ఎంత పండించినా ఎంత ధర వస్తుంది. ఆ ధర మీద మనం రైతులకు ఎంత కూలి ఇచ్చుకోవాలి ఒక్క కూలితోనే పండు తుండా? దాన్ని దున్నడానికి ఎద్దుల ధర ఎంత, మడకలు ఎంత, బ్రాక్లర్లు ఎంత, డీసేలు ఎంత, నీరు తక్ ఎండిపోతే రైతులకు ఏరైనా రక్షణ ఇస్తున్నదా, మనం ఏమైనా తోకేస్తున్నామా, మనం పాలేయూ ఉండి ఏమైనా తగ్గిస్తున్నామా అని చెప్పి దయా దాక్షిణ్యం లేకుండా ఈనాడు జరుగుతున్నే ఉన్నది. అలా జరిగి సుఖముగా వారు బ్రతికేటప్పుడు మళ్ళీ ఈ 'ప్రేడ్' యూనియన్ చట్టాలు అవి తీసుకువచ్చి రైతు కూలి మీద రైతుకు సంబంధించినటువంటి లేబరు మీద కూడా ఒక చట్టము తీసుకువచ్చి వెడతే ఇక దేశంలో పండించేదానికి రైతే ఉండడమో అని చెప్పి సమస్యలు వస్తున్నాయి. ఇప్పుడు మా ఇండస్ట్రియల్ ఎస్టేటు అది అంతా కూడా చూస్తే స్థాపించేనాడే శంఖుస్థాపన చేసేనాడు ప్రారంభోత్సవము చేసేనాడు వచ్చగా పండిరి వేసుకుని జరుగుతాయి, కొద్ది రోజులలోవల అక్కడ లేనిపోని గొడవలు పెట్టి ప్రమాదమైనటువంటి లాకౌట్స్ వల్ల గలాటాలు అవి పెట్టి అన్ని పరిశ్రమలు కూడా పాడు చేసుకుంటూ ఉన్నారు. ఇక ఈ పరిశ్రమ జీవనోపాధిగా రైతుగా పండించి దేశానికి అందజేసి ఈనాడు అంతరూ కూడా ప్రభుత్వము ఏదో కొంత నల్పిడిగా ఇచ్చే ఈ రెండు రూపాయల పథకంగా ఇచ్చే అందరికీ అందజేస్తున్నారు. అదే రెండు రూపాయల బియ్యమును పది ఎక్కరాల పొలము ఉండి పండించలేనటువంటి, ఎండిపోయినటువంటివారు ఇక్కడ రూపాయలు, 4 రూపాయలు ఇచ్చి కొనుక్కునే స్థితిలో ఉన్నది. లేకపోతే ఆ రైతు కూలి మిగులు పెట్టుకుని ఏమైనా వాడికి అవసరము లేదు అంటే ఈ రైతు పోయి కూలీని అడిగి ఆ కార్డు బదులు తీసుకుని ఈనాడు నాలుగు కోట్ల బియ్యము తీసుకుంటాము, ఇప్పుడు మీకు ఎక్కసంగా ఉన్నాయి, మాకు ఇవ్వమని అడుక్కునే స్థితి ఇట్లా జరిగింది వ్యవహారం. కనుక యూ నిరంగా రైతులకు గిట్టుకాటు ధర లేదు. రైతు కూలీలకు సంచలనైన 6.00 p.m. కూలి యిప్పట్లో కనిపించ లేదు. ఇప్పటికి మా ప్రాంతంలో యెక్కువ కూలి తీసుకుంటున్నారు. వారికి తెల్లవారుకట్ల, మధ్యాహ్నం రెండు పూటలు అన్నం పెట్టి అలవాటు ఉన్నవారికి బిడిలు, వక్క యిచ్చి మా కంటే బాగా

re : Comprehensive Legislation for the Agricultural Labourers treating them on par with the Labourers under the Industrial Disputes Act.

వెంకయ్యనాయుడుగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానానికి అయ్యారెన్స్ యివ్వకుండా జానారెడ్డిగారు ఢిల్లీ పోయి వచ్చిన తరువాత రేపో, ఎల్లండో సమాధానం చెబుతామంటే వద్దనేవారమా? రైతాంగానికి, వ్యవసాయ కార్మికునికి ముడి వెడితే మేము చెప్పదలచుకున్నది ఒకటే ఉంది. ఈ నాడు రైతాంగం శాధలలో ఉన్న మాట నిజమే. వారికి అప్పులు ఉన్న మాట నిజమే. కాని వారు ఉపవాసం ఉండడం లేదు. దీనికి శాధ్యులు మేము కాదు. ఈ ప్రక్కన 95 సంవత్సరముల పరిపాలనలో ఉన్న కాంగ్రెసు, 8 మాసాలు పరిపాలనలో ఉన్న మీరు శాధ్యులు అందువల్ల మీ మీద ఆశలు పెట్టుకున్న వ్యవసాయ కార్మికులకు కనీసం కొన్ని హక్కులు కావాలని అడుగుతున్నాము. దీనికి మీరు యిష్ట పడడం లేదంటే తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం యొక్క నైజం అర్థం అవుతోంది. మీరు పెట్టిన చట్టంలో రూ.4-80 వైసలతో బ్రాకమన్నారు. బ్లాక్ మార్కెట్లో కె.జి బియ్యం రేటు రూ.4-75 వైసలు, మీ ప్రభుత్వం చెప్పే రేటు రూ.4-05 వైసలు, అట్లాగే కె.జి. కందిపప్పు బ్లాక్ మార్కెట్లో రూ. 10-70 వైసలు, మీ ప్రభుత్వం చెప్పే లెక్క ప్రకారం రూ.7-80, కె.జి. మంచినూనె మీరు చెప్పే లెక్క ప్రకారం రూ. 10 లు బ్లాక్ మార్కెట్లో రూ. 21-70 కనీసం బియ్యం కొనుక్కుని ఉప్పు కొనుక్కుని, తిని బ్రాకమని మీ ప్రభుత్వం చెబితే, యీ చట్టం అవసరం లేదని, అనుకుంటే మీరు యొక్క గీవంగా చేతులు యెత్తండి. అప్పుడు యీ రాష్ట్రంలో 8 కోట్ల మంది ప్రజలలో 2 కోట్ల మంది వ్యవసాయ కార్మికులు యీ ప్రభుత్వం నైజం యేమిటో తెలుసు కుంటారు. భూములు, భూములు అంటారు. ఏ దేశాన్ని మీరు పరిశీలించి చూసినా జపాన్ లో 7 ఎకరములు గరిష్ట పరిమితి విధించినారు. అక్కడ పరిశ్రమలు అభివృద్ధి అయినాయి. అక్కడ 7 ఎకరములతో రైతు జీవిస్తున్నాడు. రైతుకు ధర రాబట్టడం అనడం లేదు. మీ ప్రభుత్వంలో అన్ని సౌకర్యాలు ఉండి 6,678 మంది బాండెడ్ లేబరును విముక్తి చేశాము, యింకా 2 లక్షల 48 మందిని దరిద్రం నుంచి వైకి తీసుకువచ్చినామంటే వారంతా దారిద్ర్యం క్రింద ఉన్నట్లే కదా. మీరు చెప్పే లెక్కల ప్రకారం 80 లక్షల మంది పోలికనులు, మిగతావారు బి.సి.లు యితర వర్గాల వారు ఉన్నారు. ఉద్యోగాలలో వారికి 14 శత్రంతు లేదు. కనీసం చదువులలో 50 శత్రంతు యివ్వడానికి బహులు దానిని తగ్గించినారు. కూలి రేటు పెంచాలంటే రూ. 4-80 వైసలు అన్నారు. వైగా మీ జీతాలు పెంచినా మంటున్నారు. ఈ విధానాన్ని మీరు అమలుపరిపెనట్లయితే మీ ప్రభుత్వాన్ని గురించి తోందరలోనే వ్యవసాయ కార్మికులు అర్థం చేసుకుంటారు. ఈ నాడు రైతాంగం చాలా శాధలలో ఉన్నారు కాబట్టి దానిని పెంచలేమంటున్నారు. వ్యవసాయ కార్మికులు చనిపోయినప్పుడు తన కొడుకును మరొక రైతు దగ్గర జీతానికి వెడితే తప్ప రూ. 100 లతో దహనం జరిగే పరిస్థితి లేదు. అటువంటప్పుడు వారికి రక్షణ యేది? ఈ ప్రభుత్వం చెప్పించేమిటి ప్రమాదంలో చనిపోతే రూ. 2,000లు ఇవ్వ

re : Comprehensive Legislation for the Agricultural Labourers treating them on par with the Labourers under the Industrial Disputes Act.

డానికి ఆలోచన చేసామని, తుపాకులతో కాల్చిపెట్టే రైతుకు రూ. 10,000లు కోయవానికి రూ. 5,000లు, హరిజనునికి రూ. 3,000లు యిస్తామంటున్నారు. ఎన్నికల ముందు మీ వాగ్దానాలలో 84 ప్రోగ్రామ్స్ చెప్పి దానిలో 15 ప్రయారిటీ ప్రోగ్రామ్స్ పెట్టినారు. అందులో వ్యవసాయ కార్మికుల యొక్క జీవన పరిస్థితి మెరుగుపరచడానికి యీ ప్రయారిటీ ప్రోగ్రామ్స్ మీరు చెప్పడం జరిగింది. వ్యవసాయ కార్మికుల చట్టం క్రింద శ్రేష్టి యూనియన్ హక్కులు కావాలి, వారు చనిపోతే కొంత లాభం కావాలి. పని గ్యారంటీ కావాలి, 9 మాసాలు పనిచేసి మిగతా 3 మాసాలు కాళీగా ఉండడానికి వీలు లేదు. వగైరాలతో యీ దేశంలో 1988 జూలై 15వ తేదీన 22 లక్షలమంది నమ్మొ చేశారు. 1988 జూలై 15వ తేదీన యీ దేశం మొత్తంగా 28 లక్షల మంది నమ్మొ చేస్తే మన రాష్ట్రంలో రెండవ్వర లక్షల మంది నమ్మొ చేశారు. బహుళ: మీకు రిపోర్టులు అందే ఉండవచ్చును. ఏమైనా లేబరు కమిషనరుకు దగ్గరకు పోయి చెప్పకొనే అవకాశంలేదు. అందువల్ల వ్యవసాయ కూలీలు యీనాడు తిండిలేక, యిల్లు లేక, బట్ట లేక బాధ పడుతున్నారు. మీ ప్రభుత్వం చెప్పిన లెక్కల ప్రకారం, యీనాడు లక్షలాది వ్యవసాయ కార్మికులు తిండి, యిల్లు, బట్టలేక అనేక యిబ్బందులు పడుతున్నారని మీ ప్రభుత్వమే చెప్పింది. కనీసం వారిని పైకి తేవడానికి యీ చట్టాన్ని మేము ప్రవేశపెడితే మీరంతా వకరి భాష్యాలు చెబుతున్నారు. ఈ వ్యవస్థలో రైతు, రైతు కూలీ ముందుకు పోవలసిందే కాని గత ప్రభుత్వం, మీ ప్రభుత్వం కూడా

6-10 p. m. దీనికి మార్గం అన్వేషించలేదు. వ్యవసాయ కార్మికుల దీనావస్థను వెల్ ఫేర్ మినిష్టరు గారు, ముఖ్యమంత్రి గారు చాలా మంది మంత్రులు చెప్పారు. వారిని ముందకు తీసుకొని పోవడానికి సనికి గ్యారెంటీ కావలెనని, చనిపోయిన వ్యవసాయ కార్మికుడికి గ్యారెంటీగా వాడి కుటుంబానికి రూ. 5 వేలు యిచ్చే ఏర్పాట్లు చేయాలని, వారి పిల్లలకు రక్షణ ఏర్పాట్లు, దీనిపై ఒక చట్టాన్ని తేవాలని మేము కోరుతున్నాము. నిజంగా ఈ రాష్ట్రములో వారి జీరుతెన్నులను చూస్తే, మీకు వచ్చిన 98 లక్షల ఓట్లు, ఇందిరాగాంధీకి వ్యతిరేకంగా మీకు వచ్చిన ఓట్లు తప్ప, ఎన్. టి. రామారావుకు గాని, లేదా తెలుగు దేశానికి అనుకూలంగా గాని వచ్చిన ఓట్లు మాత్రం కాదు. జనతా పాలనలో 375 మంది గెలిచారు. 21/2 ఏండ్లలో పడిపోయింది. 175 మందితో చెన్నారెడ్డి, 85 మంది జనతాలో గెలిచారు. 45 మంది రాజీనామాచేసి, అందులో చేరారు. అది కూడా పడి పోయింది. మీ ప్రభుత్వము ఐదు ఏండ్లు సురక్షితంగా వుండాలని మంచి వసులు చేస్తే మేము బలపరచాలని అనుకొన్నాము. తిండిలేని వ్యవసాయ కార్మికుడు రెక్కొడితేగాని డొక్క ఆడని వాళ్లకు కనీస సౌకర్యాలు చేయాలని మేము కోరితే, దాన్ని వకరి భాష్యంగా చిత్రికరిస్తే, ప్రజానీకం ముఖ్యంగా వ్యవసాయ కార్మికులు ఊమించరు. రెడ్డయ్య గారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని మనస్ఫూర్తిగా

re : Comprehensive Legislation for the Agricultural Labourers treating them on par with the Labourers under the Industrial Disputes Act.

బలపరుస్తూ, మరొకసారి మీరు లోతుగా ఆలోచనచేసి, గ్రామాలకు వెళ్ళినప్పుడు, మీదగ్గరకు వాళ్లు వచ్చినప్పుడు మీరు ఏమి చెబుతారో ఒకసారి ప్రశ్న వేసుకొని దీన్ని బలపరచాలని కోరుతూ నెలవు తీసుకొంటున్నాను.

(మిష్టర్ స్పీకర్ ఇన్ డి చైర్)

శ్రీ ఎం. వి. కిషన్ రావు:—అధ్యక్షా, ఈ తీర్మానము ప్రవేశపెట్టిన వారికి నిజంగా వ్యవసాయ కార్మికుని యొక్క నిర్వచనాలు సరిగ్గా తెలిస్తే బహుశా ఈ తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టరేమో అనుకొంటున్నాను. కారణము పశ్చిమ బెంగాలులో మార్కిసిస్ట్ ప్రభుత్వముంది. నిజంగా వారు ఇటువంటి చట్టాన్ని తెచ్చారా అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. దీనికి అనేక విధానాలు, సమస్యలున్నాయి. ఆశయం ఉదాత్తమైనా, ఆచరణలో ఎంతవరకు సాధ్యమో కాసన సభ్యుని యొక్క ప్రధమ కర్తవ్యమని, అది వారు గుర్తించాలని మీద్యారా కోరుతూ నెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ మొహమ్మద్ రజబ్ అలీ:—తీర్మానాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ, వారు చెప్పే లాజిక్ ని ఇప్పుడు మీరు రెట్టెట్టు చేయవచ్చు. కాని వారు ఒక వాక్యమన్నారు. కాని వ్యవసాయ కార్మికుడి యొక్క నిర్వచనం తెలియనివారు ఈ తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టారని అనడం సమంజసంగా లేదు. ఈ చర్చా వేదికమీద ఆ పదం బజారులో మాట్లాడినట్లు ఈ హాస్ లో అనడం పార్లమెంటరీ సాంప్రదాయం కాదు.

శ్రీ ఎం. వి. కిషన్ రావు:—అది పార్లమెంటరీ సాంప్రదాయమని నేను అంటున్నాను. కార్మికుని ముందుకు తీసుకురావడానికి కావలసిన పనరులు గాని, కావలసిన పనులు గాని, చూచుకొని, ఈ రెండింటిని మనము స్పష్టంగా అవగాహన చేసుకోవలసిన అవసరముంది. కార్మికులు ఒక నాటు కూలీ. పంట కోతకు వచ్చినప్పుడు అప్పుడు వచ్చి పనిచేసే కూలీలుంటారు. వర్షము పడితే కూలీలుంటారు, వర్షము పడకపోతే కూలీలుంటారు. అనేక రకాలైన కార్మికుల వ్యవస్థనంతా ఈ కార్మిక చట్టములోకి తీసుకొని వస్తే బోవస్ గాని, పెన్స్ గాని, ఇంకా ఏదయినా అనేక విధాల సౌకర్యాల గురించి ఆలోచన చేస్తే, అసలు రైతు ఏమవుతాడనేది ఆలోచన చేయాలి. ఇటువంటి కాసనాలను తీసుకొనివస్తే, రైతును బ్రతికించాలా, కూలీలను బ్రతికించాలా అనే ప్రశ్న వస్తుంది, ఈ రెండు సమాసంగా కలిసిపోయే వ్యవస్థను ఏర్పాటుచేసే బాధ్యత మన కాసన సభ్యుల మీద ఉంది. దాన్ని ఏర్పాటు చేయటానికి, పారిశ్రామిక దేశాలలో వున్నదానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని, వ్యవసాయ దేశాన్ని మరచిపోయిన, ఈ దేశములో 75 వర్సెంటు వ్యవసాయదారు లున్నారు. ఎవరెవరికి ఏవిధంగా రక్షణ వుండాలనేది మరచిపోయి ఏదో ఇండస్ట్రియల్ రెవల్యూషన్ వచ్చింది, ఆ రెవల్యూషను ప్రకారం ఐ. డి. యాక్టు ఈ వ్యవసాయ దేశములో ఏర్పాటు చేయాలనే వితండవాదన సరియైనది కాదు. ప్రభుత్వము ఆశ్రద్ధగా వుండరాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ

ప్రభుత్వానికి కొన్ని సూచనలు చేస్తున్నాను. ఈనాడు ఇలాంటి ఇండస్ట్రియల్ డిస్ ట్రిబ్యూట్ యాక్టు, యింకా ఏదో లేబర్ యాక్టు కాకుండా, రైతులకు, కూలీలకు సంబంధించినవారి యొక్క ఆర్థిక వనరులు ఏ విధంగా అభివృద్ధి చెందాలి, వాళ్లు సమాజంలో అభివృద్ధి చెందడానికి ఏ విధంగా ఒక కొత్త పంచాని ఏర్పాటు చేయాలి అనేది చూడాలి. వీడు మామూలు మనిషిగా బ్రతుకలేని పరిస్థితి కూడా వుంది. రైతు ఒక అంగము, కూలీ ఒక అంగము. ఈ రెండు అంగాలు సక్రమంగా నడిపించిన నాడే గ్రామీణ ప్రాంతము బాగుపడుతుంది. ఈ తీర్మానాన్ని గౌరవ సభ్యులు ఏదయితే సదుద్దేశముతో ప్రవేశ పెట్టారో, దాన్ని విరమి చే బాగుంటుంది భావిస్తూ వెలపు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. జగన్నాథం :— అధ్యక్షా, వ్యవసాయ కార్మికుల పారిశ్రామిక చట్టాన్ని ఎర్రయ్యరెడ్డి గారు ప్రవేశ పెట్టారు. వ్యవసాయంపైన సభ్యులు అనేక సందర్భాలలో, వ్యవసాయ కార్మికుల హక్కుల గురించి కూడా ప్రతిపక్ష సభ్యులు, అధికార పక్ష సభ్యులు మాట్లాడారు. గత ప్రభుత్వము చేసిన చట్టాలను విమర్శల రూపంగానో మరోవిధంగానో మాట్లాడడం జరిగింది. రెండు కోట్ల వ్యవసాయ కార్మికుల రక్షణ కోసము ప్రవేశ పెట్టిన ఈ తీర్మానాన్ని సానుభూతితో పరిశీలన చేసి, దాన్ని చట్టము చేయాలని ప్రతిపక్ష నాయకులతో కూర్చొని ఆలోచన చేయాలని కోరుతున్నాను. బడుగు వర్గాల అభ్యున్నతికోసము, వారి నికృష్ట జీవనాన్ని మెరుగుపరచి, దారిద్ర్య రేఖకు పైకి తీసుకురావలెననెడి ఉద్దేశముతో ఇందిరా గాంధీ గారు అనేక ఆర్థిక కార్యక్రమాలు ఇండ్ల కార్యక్రమాలు వగైరా అనేక సంక్షేమ కార్యక్రమాలను 20 సూత్రాల ఆర్థిక కార్యక్రమం ద్వారా అమలు పెట్టింది ఇదివరకు పి. వి. నరసింహారావుగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నపుడు సమగ్ర భూ సంస్కరణలు జరగాలని ఉభయ కమ్యూనిస్టు పార్టీలతో పాటు కాంగ్రెసు పార్టీ కూడా రాజధానిలో లక్షలాది ప్రజలతో కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం యిదంతా కూడా ఇందిరాగాంధీ తీసుకున్న నిర్ణయాలు పథకాల ప్రకారం జరిగిందే. అవన్నీ కూడా అట్టడుగున ఉన్నవారిని పైకి తీసుకురావాలని శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ కార్యక్రమం. మా పార్టీ కార్యక్రమంగా ఉన్న భాగమేనని యీ సందర్భంగా నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు రైతుల గురించి కూడా కొందరు చెప్పారు. రైతులకు కూడా యిబ్బందులు ఉన్నాయి. ఈ ప్రభుత్వం రైతులకు సంబంధించిన అతి ప్రధానమైన ఇరిగేషన్ ఆండ్ పవర్ వర్క్సుకు డబ్బు తక్కువ కేటాయించారు. కాని గౌరవసభ్యులు రైతుల గురించి అంధోళన వెళుబుచ్చారు. వ్యవసాయ కార్మికుల కోసము ఏ కార్యక్రమాలు చేపట్టినా మేము హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాము. భూస్వాములకైతే గత 4, 5 సంవత్సరాలనుంచి అనేక రకాల రుణ సౌకర్యాలు, జాతీయ బ్యాంకుల ద్వారా యిప్పిస్తున్నాము. అర్బన్ సీనింగు యాక్టులో కూడా

6-20 p.m

re : Comprehensive Legislation for the Agricultural Labourers treating them on par with the Labourers under the Industrial Disputes Act.

విప్లవాత్మకమైన మార్పులు మా పార్టీ తేవడం జరిగింది. అప్పుడు మా పార్టీలోని సభ్యులే యిప్పుడు తెలుగుదేశం పార్టీలో చేరారు. వారు ఏ గొడుగు క్రింద ఉన్నా వారికి పరిస్థితులు కలసి వచ్చాయి. వ్యవసాయ కార్మికులకు వర్తించే చట్టంలో యిబ్బందులు ఉంటే మార్పులు తీసుకురండి ఎందుకుంటే ఏ వర్గం పడినా; ఎండలో అయినా రైతులకు వ్యవసాయ కార్మికుల సహాయం లేకపోతే వారి వ్యవసాయం లేదు. అటువంటిపుడు యీ ముఖ్యమైన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ ఒక నిర్ణయం తీసుకోండి. ఈ తీర్మానాన్ని చిన్న చూపుచూడకుండా అవసరమైతే అధికార పార్టీ ఏమైనా మంచి సవరణలు చేసి వ్యవసాయ కార్మికులకు సహాయపడాలని కోరుతూ కలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. గోపాల్ :— గౌరవసభ్యులు యర్రయ్యరెడ్డి గారు ప్రవేశపెట్టిన వ్యవసాయకార్మికులకు సంబంధించిన అనధికార తీర్మానాన్ని నేను బలపరుస్తున్నాను. మన తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలోకి రాకముందు మహిళల అభ్యున్నతి అని, విద్యార్థుల అభ్యున్నతి అని కార్మికుల అభ్యున్నతి అని ఎన్నో నినాదాలు చేసింది. రైతుకోసం, ఎన్. జి. ఒ.ల కోసం, అనధికారుల సమస్యలు తీర్చడం కోసం, ఎం. ఎల్. ఏ.ల సమస్యలు తీర్చడంకోసం ప్రతి సభలోనూ డైలాగులతో వాగ్దానాలు చేసి ప్రజలను అనేక రకాల ఆకర్షించడం జరిగింది. ఇప్పుడు యీ అనధికార తీర్మానం వ్యవసాయ కార్మికుని అభ్యున్నతికోసం తీసుకు వచ్చినపుడు రైతుల సమస్యలు తీర్చగలిగితే యీ కార్మికుల సమస్యలు వాటంతట అవే తీరతాయి అంటున్నారు. కానీ రైతుల అభ్యున్నతికోసం అనధికార తీర్మానం తీసుకువస్తే కార్మికుల సమస్యలు తీర్చినపుడు రైతుల సమస్యలు తీరతాయంటారు. కాబట్టి ప్రతిపక్షంవారు ప్రవేశపెట్టిన యీ తీర్మానంపై రైతుల సమస్యలు కూడా యీ వ్యవసాయ కార్మికుల సమస్యలతో ముడిపెట్టకూడదు. ఇదివరకు అధికారంలోకి రాకముందు ఎన్నో హామీలు మనం యిచ్చాము. నేను యిప్పుడు అధికార పార్టీ నుంచి నెట్టివేయబడినా ఆ హామీలను నిలబెట్టుకోవడంలో తెలుగుదేశం పార్టీ విఫలమైంది కనుక అభ్యుదయ తెలుగుదేశం పార్టీ తరపున నేను చెబుతున్నది ఏమిటంటే యిప్పుడు సేల్స్ టాక్సు 5 శాతం పెంచారు అది యీ బలహీనవర్గాల, బడుగువర్గాల అభ్యున్నతికోసం యీ నాదెండ్ల భాస్కరరావు గారు చేసారా? నిజంగా వారి అభ్యున్నతినే కోరితే సామాన్యమానవునకు సంబంధించిన యీ పన్నును పెంచకూడదు. ఈ పన్ను ప్రత్యక్షంగా అయినా వరోక్షంగా అయినా సామాన్య మానవునిపై పడేదే. ఎండలో పడి ఉదయం సాయంత్రం వినిచేస్తున్న వ్యవసాయకార్మికులకు యీ 2.00 రూపాయలు కిలో బియ్యం 25 కిలోలు కూడా అందడంలేదు. 12 1/2 కిలోలు మాత్రమే యిచ్చి పావు డీలరు రేషను కారును తీసుకొని 25 కిలోలని వ్రాస్తున్నాడు. ఈ వ్యవసాయ కార్మికుడు వేరే చోట బియ్యంలో 4 రూపాయలకు కొనుక్కుంటున్నాడు. రైతులకు వ్యవసాయం చేసినపుడు వారికి ఎరువులు, విత్తనాలు,

Non-Official Resolution ;
re : Comprehensive Legislation for the
Agricultural Labourers treating them
on par with the Labourers under the
Industrial Disputes Act.

రుణాలు యిస్తున్నాము. కాని ఆ ఫెసిలిటీలు యీ వ్యవసాయ కార్మికునికి లేవు ఈ రోజు బెల్లం టన్ను 2000 రూపాయలకు అమ్ముకున్నప్పుడు కూలిరేటు ఒకరూ, 1000 రూపాయల బన్ను ఉన్నా ఆదే రేటు రైతు కూలీలకు చెల్లిస్తున్నాడు. ఎక్కువ ధర వచ్చినప్పుడు ఎక్కువ రేటు రైతు కూలీలకు యివ్వడు. అండవల్ల కార్మికుని సంక్షేమం కోసం తెచ్చిన తీర్మానం మీద రైతు షేమం గురించి చింకు పెట్టి మాట్లాడకూడదు; రైతులకు ఇండియన్ బ్యాంక్, మైసూర్ బ్యాంక్ షేట్ బ్యాంకులు అప్పులు ఇస్తాయి. వారికి అనేక రుణ సౌకర్యాలు ఉన్నాయి. కాని వ్యవసాయ కార్మికునికి ఉండే సహకారం ఏమిటంటే లేవు కూలి చేసేనే కాని భూస్వామి అప్పు ఇవ్వడు. లేకపోతే 4 రోజుల తరువాత అయితే ఆ వ్యవసాయ కూలి ఆ అప్పు తీర్చలేదనే భయం భూస్వామికి ఉంటుంది; ఆ బాకీ తీర్చుకోవడం కోసం సగం రేటు 5 రూపాయలకయినా సరే కూలి చేసే పరిస్థితి కార్మికునికి ఉంది. కాబట్టి యీ వ్యవసాయ కార్మికునికి ఉపయోగపడే యీ అనధికార తీర్మానాన్ని అధికార పార్టీవారు కూడా బలపరచాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. రామచంద్రారావు :— అధ్యక్షా, యర్రోయ్యరెడ్డిగారు ప్రవేశ పెట్టిన అనధికార తీర్మానంపై సభ్యులు చర్చించారు. ముఖ్యంగా మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 1975 లోనే ఒక సమగ్ర కార్మిక సంక్షేమ చట్టం తేవాలని ఆలోచన చేసింది. కాని అప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వం వారే దేశం అంతటికీ కలిపి ఒకే చట్టం తేవాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఆ చట్టాన్ని ఆపడం జరిగింది. తరువాత రాష్ట్రానికి, రాష్ట్రానికి రాష్ట్రంలో ఉండే ప్రదేశానికి, ప్రదేశానికి వ్యత్యాసాలు ఉండడం వల్ల కేంద్ర ప్రభుత్వం చట్టం ప్రవేశపెట్టలేక 1982 సంవత్సరంలో రాష్ట్రానికి ఒక చట్టాన్ని యిక్కడే ప్రవేశపెట్టమని తెలపడం జరిగింది. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కార్మికులకు సంక్షేమం కోసం చట్టం తయారు చేయాలని లేబర్ కమిషనరుగారికి పంపడం జరిగింది. అది లేబర్ కమిషనర్ పరిశీలనలో ఉంది, కొద్ది రోజులలో యీ సభలో ప్రవేశపెట్టడానికి అవకాశాలు ఉన్నాయి కాబట్టి సభ్యులు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానానికి ఉపసంహరించుకోవాలని కోరుతున్నాను.

6-30 p. m. బహుశా కొద్ది రోజులలోనే చట్టం రూపంగా బిల్లును ప్రవేశ పెట్టడానికి అవకాశాలున్నాయి. అందుకు గాను గౌరవసభ్యులు ప్రవేశ పెట్టిన ఈ తీర్మానాన్ని ఉపసంహరించుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓ. కార్ :—అధ్యక్షా, నేను రెండు, మూడు పాయింట్స్ చెప్ప దలచుకున్నాను. మేము ప్రవేశపెట్టినది కూలీల సమస్య మీద. రైతులకు గిట్టుబాటు ధర కావాలని అనధికార తీర్మానం ఇచ్చాము. చోయిన సారి కాసన సభలో చర్చించడం కూడా జరిగింది. తిరిగి చర్చించడానికి రి నెలల వ్యవధి

re : Comprehensive Legislation for the Agricultural Labourers treating them on par with the Labourers under the Industrial Disputes Act.

కావాలి. ఒక నెల తగ్గింది. ఆ టెక్నికల్ కారణంతో రైతుల గిట్టుపాటుధర రాకుండా పోయింది కాబట్టి రైతుల సహస్యల మీద మేము ఎప్పుడూ నిర్లక్ష్యంగా కానీ, అశ్రద్ధగా కానీ లేము. ఒక విషయాన్ని గురించి మాట్లాడేటప్పుడు, మరొక విషయానికి పోవడం దురదృష్టకరం. రెండింటికీ చైరుధ్యం లేదు. వ్యవసాయ కార్మికులు అంటే ఎవరయినా నిర్ణయిస్తారేమో అని అశో ఉన్నాను. కాని ఆ ఆశ తీరలేదు. కాన్సీయ్ పరిజ్ఞానం ఉన్న వారికి తెలుస్తుంది, ఏ రకమయిన స్థాపక కానీ, ఏ విధమైన ఉత్పత్తి సాధనాలు కానీ, ఖావసతి, పశువులు, నాగలి లేకుండా కేవలం రెక్కల మీదే బ్రతుకుతూ, దిన కూలీ మీదే తన కుటుంబాన్ని పోషించుకుంటూ ఉండే వారు వ్యవసాయ కార్మికుడు. వారికి కొద్దో గొప్పో ఖామి ఉన్నా సాగుచేయడానికి ఉత్పత్తి సాధనాలు ఉండవు, పశువులు ఉండవు. కూలీకి వెడుతుంటారు. అయినా ఆ కొద్ది పాటి ఖామి మీద వచ్చే ఆదాయంతో, కుటుంబ పోషణ జరుగదు కనుక ఆ ఆదాయం నిమిత్తమాత్రంగానే ఉంటుంది. కనుక కేవలం రెక్కల మీదే కుటుంబ పోషణ జరిగేట్లుగా ఉంటే అతడు వ్యవసాయ కార్మికుడు అవుతాడు. కొద్దో గొప్పో ఆదాయం ఉన్నా, పెద్ద రైతుల దగ్గరకు కూలీకి వెడతాడు, ఖామి మీద వచ్చే ఆదాయం ఎక్కువగా ఉండి, కూలీ మీద వచ్చేది తక్కువగా ఉంటే, పెద్ద రైతు అనబడుతాడు. పెద్ద రైతుకు, వ్యవసాయ కార్మికుడికి భేదమేమంటే, కూలీ మీద ఎక్కువ ఆదాయం వస్తే, వ్యవసాయ కూలీ అని, ఖామి మీద ఎక్కువ ఆదాయం వస్తే పెద్ద రైతు అని అంటారు. వీరి జనాభా 2 కోట్లు, 20 లక్షల 430 మంది. ఇవి ప్రభుత్వ అధికార రెక్కల ప్రకారమే. తెలంగాణ దిసార్లు మెంటు తయారు చేసిందే. పైగా దీని కోసం 83-84 లో రు. 22 లక్షల మొత్తాన్ని కేటాయించారు. గత ప్రభుత్వం, ఎంత ఇష్టమున్నా లేక పోయినా, ఈ పోరాటాల ఫలితంగా ఒక బిల్లును ప్రవేశ పెట్టడానికి సిద్ధపడింది. కానీ కేంద్రం అనుమతించలేదు. ఒక వర్గానికి సదుపాయం చేస్తున్నామంటే కేవలం మర బడ్జెట్ నుంచే ఇస్తున్నామన్న ఆలోచన పొరపాటు. చరిత్రలోనే కాటిల్లుడు తన అర్థకాస్ట్రీలో వ్యవసాయ కార్మికుడికి కూలీ రేటు ఎంత ఉండాలి? మొదలయిన వ్యవసాయ కార్మికుడికి సంబంధించిన విషయాలున్నాయి. అవులు, గేదెలు మొదలయినవి మేసే వాడికి, నాగలి పట్టేవాడికి, పొర వని చేసే వారికి ఎంత ఇవ్వాలనేది దానిలో ఉంది. అంతే కాదు, సమ్మెలు చేయవచ్చు, చేస్తే, ఏ పరిస్థితులలో చేయాలి అన్న విషయాలు కూడా ఉన్నాయి. దీని గురించి రెండు చార్జర్లను ఆయన కేటాయించారు. ఎందుకు కేటాయించవలసి వచ్చింది? ఆ రోజులలోనే దాలా పోరాటాలు వచ్చాయి. ఆ నాటికి ఈనాటికి చాలా తేడా ఉంది. ఈ రోజున వ్యవసాయ ఉత్పత్తి అంటే ప్రధానంగా సరకుల ఉత్పత్తి అని మరచి పోయాడు. ఆ రోజులలో ఉత్పత్తి కేవలం కుటుంబ పోషణ కోసం మాత్రమే

Non-Official Resolution :
re : Comprehensive Legislation for the
Agricultural Labourers treating them
on par with the Labourers under the
Industrial Disputes Act.

ఉండేది. కాని ఈ చాడు మార్కెట్ అవసరాలకు, ఒక ఆర ఎకరంలో ఏదో 4 బస్తాలు సాదించినా, ఆ నాలుగు బస్తాలను ముందు మార్కెటులో అమ్మి, ఆ డబ్బుతో అప్పులు తీర్చి, కూలి చేసుకుని గ్రామాలకు వెళ్ళి బియ్యమో, నూకలో కొనుక్కోవడం ఒరుగుతోంది కాబట్టి వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల స్వభావం, సరుకులు ఉత్పత్తి కోసమే. ప్రజాస్వామ్యంలో ఇది సామాన్యమని చేసు మూర్ఖంగా వాదించడం లేదు దానికి ఉండేది దానికి ఉంటుంది. రైతుల అవసరాలకు చేసే పని వేరే ఉంటుంది. రైతు కూలీలు సమిష్టిగా ఆందోళన చేస్తున్నారు. వారి కోరికలను తీర్చాలి. రైతే కేవలం వారి కోరికలను తీర్చలేదు. రైతు కూలీకి కడుపు నిండా తిండి పెట్టకపోతే, చక్కటి పంటలను పండేలా చేయలేదు. రాజకీయాలలో నాయకులు ఏవో సిద్ధాంతాలనూ, రాద్ధాంతాలను మాట్లాడటం కాదు. స్వయంగా కష్టపడి పోతేనే రైతు కూలీ ఎంత తిండి తింటాడో అంత కూలీ చేస్తాడు. కడుపు నిండా తిండి తింటేనే మంచి పంటలను పండించగలుగుతాడు. కాబట్టి ఇనన్నీ ఆచరణలో ఉన్న సాదక భాధకాలు. ఎవి చూడడం లేనివి కాదు. కూలీల భవిష్యత్తు కోసం గత ప్రభుత్వం ఒక చట్టాన్ని తీసుకు రావాలని ఒక బిల్లును రూపొందించారు. కాబట్టి ఇప్పుడు కూడా వారి కోసం ఏరైవా ప్రయత్నం చేయాలి. వెనుక జడిన వారు వెనుకే ఉండిపోతున్నారు. తప్పనిసరిగా చేస్తామంటున్నారు. నిర్దిష్టంగా చెప్పండి. ఆ చట్టాన్ని తీసుకు వస్తే, మా తీర్మానాన్ని ఆమోదించడం వల్ల వచ్చే నష్టమేమిటి? గతంలో కూడా ఉమ్మడి మెట్రాస్ గవర్నమెంటులో ఆ చాడు కమ్యూనిస్ట్ సభ్యుడు ప్రభుత్వ భూములను పేదలకు పంచే అనధికార తీర్మానాన్ని తెచ్చినప్పుడు, ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించారు. అట్లాగే మన రాష్ట్రంలో కూడా వెంగళరావు గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు, నాకు గుర్తున్నంత వరకూ, సజైట్ టు కరెక్టన్, రైతు మూడు అనధికార తీర్మానాలను ఆమోదించారు. అటువంటప్పుడు ఈ తీర్మానాన్ని కూడా ఆమోదిస్తే, పలుంబాతనానికి పోయేదేమి ఉండదు కదా? ప్రభుత్వ ఆశయానికా, అభిప్రాయాలు తీసికొని అనుగుణంగానే ఉన్నప్పుడు, ఈ తీర్మానాన్ని అంగీకరించి, ఏకగ్రీవంగా పాస్ చేస్తే, ప్రభుత్వ గౌరవం ఇంకా పెరుగుతుంది. కనుక తీర్మానాన్ని ఆమోదించాలని కోరుతున్నాను. ఇది వరకే తయారయి ఉన్న బిల్లు కనుక ఎక్కువ టైము పట్టదు. ఈ సమావేశాలలోనే బిల్లును ప్రవేశపెడతామని హామీ ఇవ్వండి.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :—పరిశీలనలో ఉంది. ఆయన తరువాత, లేబర్ కమిషన్ రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత బిల్లును ప్రవేశ పెట్టడం జరుగుతుంది. కనుక గౌరవ సభ్యులు ఉపసంహరించుకోవాలని కోరుతున్నాను.

Non-Official Resolution : 2nd September, 1983. 487
 re : Comprehensive Legislation for the
 Agricultural Labourers treating them
 on par with the Labourers under the
 Industrial Disputes Act.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—1975లో బిల్లును తయారు చేశారు. ఇప్పుడు 1983. అప్పుడు కూడా లేబర్ డిపార్టుమెంటు చేసిందే. అదే డిపార్టుమెంటు ఇప్పుడూ ఉంది. కొందరు అధికారులు రిటైర్ అయినప్పటికీ, కొందరు ఉంటారు. కనుక ఎన్ని రోజులు పడుతుంది? ఇంకా పరిశీలన చేస్తున్నామని ఎందుకు చెబుతారు? ఈ సమావేశాలు ఈ నెల 25, 26 వరకూ ఉంటాయి. 25 రోజుల కన్నా ఎక్కువ సైను తీసుకుంటారా? అంటే చేయదలచుకోలేదా? కనీసం 24వ తేదీనై నా సభలో ప్రవేశపెట్టడానికి అభ్యంతరం ఏముంది? కనుక స్పష్టంగా చెప్పండి.

శ్రీ ఎమ్. రామచంద్రారావు:—లేబర్ కమిషన్ గారి రిపోర్టు కోసం 6-40 p. m. వేచియున్నాము, అది వచ్చినతరువాత సమగ్రంగా పరిశీలించిన తరువాత బిల్లు ప్రవేశపెట్టడానికి ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—మంత్రీగారు హామీ ఇవ్వనప్పుడు ఈ తీర్మానాన్ని ఆమోదించమనండి. ఏదైనా ఒక పదం మార్చాలంటే అలాంటి సవరణకు మేము సిద్ధంగా వున్నాము. అలాగే నా దీనిని ఆమోదించండి.

శ్రీ ఎమ్. రామచంద్రారావు:—పదం మార్చటానికి వీలుండదు, బిల్లు అనేది ఆలోచించి చేయవలసియుంది కనుక ఇప్పుడు ఈ తీర్మానాన్ని ఉపసంహరించుకోవలసిందిగా సభ్యులను కోరుతున్నాను.

శ్రీ భూవతిరావు :—చెన్నారెడ్డి గారు ముఖ్యమంత్రిగా వున్నప్పుడు అప్పటి కమ్యూనిస్టు సభ్యుడు సుబ్బా రావుగారు హరిజనులకు ఇండ్లు కట్టాలనే విషయంలో ఒక అనధికార తీర్మానం ప్రవేశపెట్టి 2000 కూపాయలు ఉచితంగా ఇవ్వాలని కోరితే చెన్నారెడ్డి గారు అప్పుగా ఇస్తామన్నారు. ఇప్పుడు ఎన్.టి. రామారావుగారు రి వేజు అంటున్నారు. కేపు మీరే పెట్టవలసిన పరిస్థితి వస్తుంది కనుక ఇప్పుడు ఈ తీర్మానాన్ని ఆమోదించండి.

శ్రీ ఎమ్. రామకృష్ణారావు :—మంత్రీగారు స్పీరిట్ ను ఆమోదించి బిల్లు తీసుకురావాలని ఉద్దేశ్యంతో వున్నారు కనుక దీనిని ఆమోదిస్తే తప్పు లేదు.

శ్రీ ఎమ్. రామచంద్రారావు :—ప్రభుత్వమే బిల్లు తెచ్చే విషయం ఆలోచిస్తుంది కనుక ఈ తీర్మానాన్ని ఉపసంహరించుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. ఎర్రయ్య రెడ్డి :—పేద కూలీలపై కనికరం లేకుండా మంత్రీ గారు దీనిని ఆమోదించడం లేదు, అయినా వారు చెప్పిన దానిని బట్టి ఆ ఖాద్యత వారి మీదనే వుంది, ఈ తీర్మానాన్ని ఉపసంహరించుకుంటున్నాను.

Mr. Speaker :— The question is :
 That leave be granted to withdraw the following resolution;

2nd September, 1983.

Non-Official Resolution :
re : Comprehensive Legislation for the
Agricultural Labourers treating them
on par with the Labourers under the
Industrial Disputes Act.

"This House recommends to the Government that a Comprehensive Legislation be made for the Agricultural labourers treating them on par with other Labourers, providing all provisions negotiable under Industrial Disputes Act and bringing them under the purview of the powers of Labour Department."

(Pause)

The motion was adopted and the Non-official resolution was withdrawn.

Mr. Speaker :—The House is adjourned to meet again at 8-30 a. m. on Saturday, the 3rd September, 1983.

(The House adjourned at 6-45 p.m. till 8-30 a.m. on Saturday, the 3rd September, 1983)

